

— izhaja ob 4. zjutraj. —
Stane mesečno Din 25.—; za in-
semstvo Din 40.— neobvezno.
— Opisi po tarifi.
— Uredništvo:
Ljubljana, Kanižova ulica št. 5/L
Telefon št. 3073 in 3054, ponoči tudi
št. 3034.
Rekopis se ne vračaja.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 3036.
Izredni urednik: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 3039
Podružnici: Maribor, Aleksandrova
št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta
—
Račna pri poštnem črt. zvezo: Ljub-
ljana št. 11.845 — Praha črt. 78.180
Wien, Nr. 105.441.

Ljubljana, 18. marca.

Prestolnica Slovenije bo danes po šestdesetletnem preledu ponovila tradicijo davnih slovenskih taborov, ko so se številne množice zgrinjale okoli svojih poslancev, da jim dajo priznanje za dosežane delo in moralno spodbudo za nadaljnji boj. Za Hrvatsko in Vojvodino, ki sta se v celoti pridružili pokretu za končno osvoboditev našega troimenega naroda, je danes vrsta na Sloveniji. Na ljubljanskem Taboru zlije svoje najboljšie sile v ta veletok vsesplošnega ogorčenja Srbov, Hrvatov in Slovencev proti izkoriščevalcem in tlačiteljem.

V srcu Slovenije, na severni meji države, bo vzvalovelo tisoče in tisoče src v ljubezni in vdanosti do države, do naroda, do svojega dela in truda; vzvalovanje src kmečkih, delavskih in meščanskih sinov bo zašumelo v močno besedo, katera bo odjeknila v vseh delih države in katera bo nesla v slovenske in jugoslovenske hiše nove sile upanja, borbe in odpornosti proti vsemu, kar krade državljanom srečo in veselje in jih vsak dan s surovo silo tlačí k tiom v obup in mrznjo.

Kakor da bi bilo na dan največjega praznika in kakor bi ves dan zvonovi peli preko vasi, tovarn in mest, tako je danes v Sloveniji. Zgrinjajo se iz vasi, mest in trgov krepke, v poštenem delu in trpljenju utrjene postavbe naših mož in fantov in neko čudežno hrepenenje, katero je v človeku, ko odhaja na bojišče, jim dviga korak, osvežuje misli in razbija voljo.

V Ljubljani se zbira narod, med njim ni razlike, vse druží v eno močno, nepremagljivo vrsto zavest poštenosti in delu in stremiljenju, zavest pravice in resnice, zavest dolžnosti napram sebi, narodu, kralju in državi — pa tudi zavest enakosti in bratstva vseh in povsod. Kar pa jih ni šlo na bojišče pot po nove moči in so ostali na svojih domovih, so s svojimi čistimi slovenskimi mislimi med nami. Tako bo danes zbran v Ljubljani kras in cvet naroda, kateri ni klonil pod nasiljem, kateri je spoznal važnost trenutka odločilne borbe za red, pravičnost in poštenost ter enakopravnost v državi.

Doma so ostale množice klerikalnih volilcev. Zdi se nam, da je v njih duh tak, kakor dekletu, za katere srečo in poštenost so se zmenili brezsrčni mešetarji — proti njeni volji. Stranka, katera ima v rokah formalno zastopstvo slovenskega naroda, sedi v Beogradu v čaršijskih vrstah in je kakor v zasmeh slovenski poštenosti prišiljena braniti hegemonistični in velebrski nasilni režim, kateri celo iz lakote bednega naroda dela milijonske dobičke in zlorablja vsako, koristi naroda namenjeno državno udejstvovanje.

Slovenski narod je po SLS prodan v eksploatacijo najkoruptnejših elementov v državi. Sramoten pečat je pritisnjen na čelo vsakega poštenega slovenskega človeka, ker po svojem formalnem parlamentarnem zastopstvu odobrava, da se po državi čuje le jok, tarna in obup, da propadajo kmetije, da strada delavec, uradnik in obrtnik, vsi, ki so vajeni živeti le od poštenega dela svojih rok in svojega uma.

Kaj pomagajo stranki nauki o moralni etiki, o človeških pravicah, o socialni pravičnosti in skrajni poštenosti in javni državni upravi, ako pa ona po svojih zastopnikih moralno in dejansko danes podpira in vzdržuje vse ono, kar bi se brez nje že zadušilo v lastni pokvarjenosti in kar je sama dolga, dolga leta obsojala in označevala kot jedro vsega zla! Ne, ni mogoče, da bi slovenski kmet in delavec, pa tudi, ako je formalno v vrstah SLS, to efijaško, do skrajnosti demoralizirajočo politiko svoje stranke odobravala.

Zato ima shod baš v Ljubljani še svoj poseben pomen: da predloči politični državni javnosti dejansko razpoloženje slovenskih volilcev. Shod bo glasna priča, da Slovenija v teh težkih časih ni v izdajalskih vrstah, da je ona na strani tistih, ki ljubijo državo, pa hočejo, da isto vladajo pošteni in pravični ljudje, katerim je interes ljudstva vseh pokrajev najvišja zapoved.

V Ljubljani bo govorila prava in nepokvarjena ljudska volja, katera ni pod komando župnišč, hranilnic in raznih drugih materialističnih klerikalnih mogotcev, volja, ki izvira iz dna notranje prepričanosti o pravičnosti svojih idej in zahtev. To, kar nam prihaja s juga in kar smo že videli na delu zopokvarjenosti in nasilje, niso več samo konture neke smujoče se struje, to je sila na pohodu, sila na krilih narodnega gneva, ki povede državo iz labirinta monarha na trdna tla ustvarjalnega pozitivnega dela!

Borba je na višku. Pohod kmečko-demokratske koaliciije v Slovenijo je samo ena etapa na poti do končne zmage, ki mora neminovno priti. Poslanci KDK so bojovniki za pravično stvar in pravica ne podleže nikoli!

Iskreno pozdravljeni, Vi, bratje in poslanci iz juga, kateri prihajate med nas naravnost iz bojišča v Narodni skupščini. Vemo, da bo Vaša beseda kakor udar na bronasti zvon, da bo

Zopet lep uspeh KDK

Soglasen sprejem predloga KDK glede smotrene pomoči gladujočim pokrajinam

Miren potek včerajšnje seje Narodne skupščine. — Dva zakonska predloga soglasno sprejeta. — Krediti za pasivne kraje naj se porabi za zaposlitve prebivalstva pri javnih delih

Beograd, 17. marca p. KDK beleži danes zopet nov uspeh, ki pomeni v bistvu popolno kapitulacijo vlade in njene večine. Pod težo argumentov, ki so jih iznesli govorniki KDK že o priliki zadnje debate o prehrani pasivnih krajev, ter spričo splošnega odobravanja, ki ga je izzvala ostra kritika poslancev KDK glede razveljavitve podpore na posamezne oblasti, si vlada in njena večina nista upali odkloniti današnjega nujnega predloga KDK, ki gre za to, da se prepreči zlorabe pri razdeljevanju podpore in da se s tem denarjem ne samo pomaga potrebnim, marveč ustvari tudi nekaj splošno koristnega. Zato je minister socialne politike že takoj po govoru g. Stjepana Radića v imenu vlade izjavil, da sprejme predlog.

Današnja seja je bila vseskozi mirna in stvarna. Seji je prvi predsedoval novo izvoljeni podpredsednik g. R. Agatonović, ki je vodil sejo zelo spretno in stvarno, tako da je njegov prvi nastop napravil splošno dober utis. Po odobritvi zapisnika je prišel v razpravo nujni predlog ministra za socialno politiko glede tolačenja odnosno spremembe čl. 108. invalidskega zakona,

ki se po predlogu ministra v novi stilizaciji glasi tako-le:

«Družine v vojni padlih, umrlih ali izginulih oficirjev, vojaških uradnikov in obveznikov uradniške kategorije bivše srbske in črnogorske vojske, nadalje oficirjev-dobrovoljcev, ki so se borili v vrstah srbske in črnogorske vojske, kakor tudi družinam umrlih oficirjev-invalidov, ki uživajo pokojnino po starem zakonu, se prevedejo na pokojnine po novem zakonu in se ima predvidba izvršiti na osnovi proračuna tako glede osnovne kakor glede položajne plače, stanarima in osebnih pokojnin.»

Predlog je bil brez debate sprejet in na koncu seje izvoljen poseben odbor, ki bo v treh dneh podal skupščini svoje poročilo.

Nato se je vršila daljša debata o nujnem predlogu zemljoradnikov glede prijave zahtev na begluško zemljo.

Predlog je utemeljeval poslanec dr. Tupanjanin, nakar je govoril še poslanec Čeda Kokanović. V imenu vlade je minister agrarne reforme dr. Vlada Andrić predlog odklonil z utemeljitvijo, da pripravljaja ministrstvo že tozadnevni zakon.

Med največjo napetostjo se je pričel nato

razprava o nujnem predlogu KDK glede prehrane pasivnih krajev potom zaposlitve prebivalstva pri javnih delih.

Predlog se glasi:

«Preostanek od kredita 150 milijonov, določenega za prehrano pasivnih krajev, naj se razdeli med najbolj prizadete oblasti, in sicer mostarsko, splitsko, primorsko-krajiško, bihaško, travniško, vrbavsko, dubrovaško in zetsko, v obliki brezobrestnega posojila za dobo 10 let. S tem denarjem bodo oblastni odbori imenovanih oblasti nemudoma pričeli z javnimi deli v svojem področju, pri katerih se mora za poslitve prebivalstva, ki trpi pomanjkanje.

2. Preostalih 50 milijonov Din od kredita 150 milijonov Din za prehrano pasivnih krajev naj se razdeli takole: mostarska oblast 20, splitska 12, primorsko-krajiška 8, bihaška, vrbavska, dubrovaška, travniška in zetska oblast vsaka po 2 milijona Din.

3. Oblastni odbori vseh omenjenih oblasti so dolžni in pooblašeni, da

zvenelo nad našimi njivami in travniki tako dolgo, da bo boj dobojevan in nam bo dana enakopravnost v pravicah in dolžnostih.

Naš pozdrav velja Tebi kmet in delavec, kateri si skromen v svojih zahtevah in še pri te skromnosti Ti ne dajo kruha. Tvoja vera in Tvoja politična zavest sta čisto zlato, katero ni kupljivo. In zato bo ta vera na krilih politične Vaše zrelosti in zavesti obrodila sadove, da boste še srečni v domovini.

Naš pozdrav Vam ostalim, kateri se z bogastvom svojega uma trudite, da življenje naroda usmerjate v srečo in zadovoljstvo

vsak na svojem področju izvedejo sledeča javna dela: popravilo oblastnih in občinskih cest, zgradba novih cest, ki bodo tvorile zvezo že obstoječih, tako da se s tem skrajšajo in ustvarijo ugodnejše zveze, zgradba vodovodov in studencev, popravilo in zgradba šol zlasti v krajih, kjer je najmanj 100 šolobveznih učencev in doslej še ni šol.

4. Pri izvajanju teh del so oblastni odbori popolnoma samostojni in odgovorni samo pristojnim oblastnim skupščinam, ministrstvu za javna dela pa samo v toliko, v kolikor mu pripada pravica nadzorstva.

5. Celokupno tehnično osebje državne uprave, v kolikor je zaposleno na področju imenovanih oblasti, je dolžno na poziv oblastnega odbora pomagati pri tem delu brez posebne nagrade, izvzemši slučaj, da je zaposleno izven uradnih ur in kraja svoje stalne zaposlitve. V tem slučaju mu gre zakonita odškodnina enaka odškodnini osebja oblastnega odbora.

6. Mezde za izvrševanje teh del ne smejo biti manjše od 20 Din dnevno in se izplačujejo vsak ponedeljek pred pričetkom dela.

7. Pri tem delu se smejo zaposliti samo gladujoči in to iz najbližjih krajev, a morajo se zaposliti od vsake družine vsi moški, sposobni za delo. Kjer je to mogoče, naj se uvede akordno delo.

8. Zakon stopi v veljavo, ko ga sprejme Narodna skupščina in podpiše kralj.

Predlog je utemeljil v zelo lepem in stvarnem govoru g. Stjepan Radić, ki je pri tej priliki ponovno ostro, a objektivno kritiziral način, ki se ga je poslužila vlada pri prvem zakonu za podporo gladujočim, in s tehničnimi argumenti utemeljil predlog KDK. Njegova izvajanja so napravila na vso skupščino globok utis. Minister socialne politike je takoj po govoru g. Stjepana Radića v imenu vlade izjavil, da sprejme predlog KDK, nakar ga je tudi Narodna skupščina pri glasovanju soglasno osvojila. Predlog je bil odkazan istemu odboru, ki je razpravljajal o prvem vladnem predlogu zakona o prehrani pasivnih krajev.

Seja Narodne skupščine je bila ob 1. zaključena. V smislu včerajšnje govorje razprava med šefi parlamentarnih skupin. Narodna skupščina popoldne ni zasedala. Prihodnja seja se bo vršila v ponedeljek dopoldne. Na dnevnem redu je razprava o finančnem zakonu.

Naknadne podpore za gladujoče

Beograd, 17. marca. p. Vlada je na svoji današnji večerni seji v sporazumu s odborom pri ministrstvu za socialno politiko dodelila naknadno primorsko - krajiško oblasti 8, splitski oblasti 8, užički oblasti 4, valjevske 2 milijona in mariborski oblasti 800 tisoč Din iz kredita za prehrano pasivnih krajev.

Sklicanje finančnega odbora

Beograd, 17. marca. p. Danes popoldne je bil v Narodni skupščini objavljen razglas, s katerim se sklicuje plenarna seja finančnega odbora za v ponedeljek popoldne ob 4. Na dnevnem redu je razprava o amandmanih k finančnemu zakonu.

Posvetovanje vlade o amandmanih

Beograd, 17. marca. p. Zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je vlada nadaljevala razpravo o amandmanih. Po seji se je vršila konferenca vladne večine, na kateri so poslanci stavili svoje predloge in zahteve glede amandmanov. Predlogi finančnega značaja so bili izročeni finančnemu ministru v izjavo, ostali predlogi pa resornim ministrom v proučevanje. Jutri dopoldne bo ministrski svet nadaljeval razpravo o teh predlogih, ki bodo nato skupno z ostalimi vladnimi amandmani izročeni finančnemu odboru.

Avdijska ministra javnih del

Beograd, 17. marca. p. Danes popoldne je bil v avdijski na dvoru minister javnih del Pera Marković, ki je poročal kralju o resornih zadevah, zlasti pa o javnih delih, ki jih nametava ministrstvo izvršiti v pokrajinah, kjer vlada pomanjkanje, da na ta način proži narodu zaslužek.

Davidović okreval

Beograd, 17. marca. p. G. Davidović je danes prvič po svoji bolezni zapustil stanovanje in prišel v poslanski klub DS, kjer je imel konferenco z nekaterimi demokratičnimi prvaki.

Vukičević med radikali osamljen

Izmišljene vesti o sporazumu med g. Vukičevićem in pašičevci. — Pomembna seja radikalnega glav. odbora

Beograd, 17. marca p. Najvažnejši dogodek današnjega dne je bila seja ožjega glavnega odbora radikalne stranke, ki se je vršila v prostorih Zemaljske banke. Potek seje je obenem najodločilnejši demanti vesti, ki so jih snoči širili vladni krogi, češ da je prišlo med g. Vukičevićem in Aco Stanovjevićem odnosno pašičevci do popolnega sporazuma ter da je akcija centrunašev popolnoma izohrana. Seje so se udeležili najizrazitejši pašičevci in centrunaši, dočim se je izmed vukičevcev ni udeležil nihče, dasi so bili na sejo izrecno vabljani i ministri i g. Vukičević sam. Na seji se je vršila obširna debata o političnem položaju, pri čemer so govorniki zelo ostro napadli politiko vlade zlasti pa g. Vukičevića. Posebno značilne govore so imeli g. Uzunović, Boža Maksimović in dr. Ninčič, ki so se ostro izjavili proti politiki g. Vukičevića. Z njim so se strinjali tudi vsi ostali govorniki.

Po seji so pašičevci odločno demantirali vesti o sporazumu z g. Vukičevićem ter posebej podčrtali, da le nasprotno prišlo do naitesnetkega zblizanja med pašičevci in centrunaši. Na seji je bilo doseženo popolno soglasje o vseh vprašanih in udeleženci so po seji naglasili, da po prevratu sploh ni bilo tako složne seje glavnega odbora, kakor je bila današnja. O seji je bil izdan sledeči

Novi amandmani k finančnemu zakonu

Važno pooblastilo ljubljanski in mariborski oblastni skupščini. Orožniške pokojnine. — Zvaničniki se ne smejo poročiti

Beograd, 17. marca. i. Vlada je danes nadaljevala razpravo o amandmanih. Med drugimi so bili sprejeti sledeči amandmani:

Člen 218. Izvzetno od uredbe o razvrstitvi uradništva se lahko prevedejo v IV. skupino I. kategorije oni uradniki finančnega ministrstva, ki so bili z dnem, ko je stopil ta zakon v veljavo prevedeni v III. skupino I. kategorije, ako so še sedaj v državni službi in ako so imeli najmanj dobro oceno.

K čl. 205. se doda drugi odstavek: Oblastnim skupščinam v Ljubljani in Mariboru se priznava pravica, da lahko potom oblastnih uredb menajo, izpopolnjujejo in razveljavljajo v mejah ustave in obstoječih zakonov tudi uredbe bivše deželne vlade za Slovenijo.

Člen 187 a. Ustanovitve vrhovnega sodišča za delavsko zavarovanje, predvidenega v členu 1., 2. in 3. zakona o zavarovanju delavcev se odgodi in se določijo kot pristojna sledeča sodišča: za Srbijo kasacijsko sodišče v Beogradu, za Črno goro veliko sodišče v Podgorici, za Vojvodino in Srem kasacijsko

komunke:
»Danes se je vršila seja glavnega odbora NRS pod predsedstvom g. Ace Stanovjevića. Seje so se udeležili: Marko Trifković, Nikola Uzunović, dr. Momčilo Ninčič, Ljuba Stojadinović-Segedinac, dr. Kartić, dr. Danilo Kačić, dr. Voja Janić, Velizar Janković, Miša Trifunović, Mihailo Stojadinović, Mihajlo Lukarević, Boža Maksimović, Krsta Miletić, dr. Slavko Miletić in glavni tajnik dr. Ivković. Glavni odbor je sprejel to poročilo posebnega odbora glede radikalnega doma. Nato je bilo po daljši debati sklenjeno, da se podrobno organizira delo glavnega odbora. Za izvedbo tehnične organizacije so določeni gg. dr. Ivković, Boža Maksimović in dr. Voja Janić. (Sam nasprotniki g. Vukičevića!) V vseh vprašanih je bilo doseženo popolno soglasje. Glavni odbor bo imel svojo pisarno dokler se ne zgradi radikalni dom v poslojpu Obrtne banke in bo posloval dnevno od 10. do 12. in od 15. do 18. ure.»

Ugleden pašičevci je izjavil po seji vašo mu dopisniku, da bo glavni odbor že v prihodnjih dneh pričel podrobno akcijo ne samo med narodom, marveč tudi med parlamentarnimi krogi, da zruši Vukičevićev režim, ki ga smatra za škodljivo stranko in države. V zvezo s to akcijo spravljalo tudi jutrišnje avdienco g. Marka Trifkovića.

Aeroplani iz domače tvornice

Beograd, 17. marca. p. Danes dopoldne so bila na svočani način izročena vojnemu ministrstvu prva letala, izdelana v naši novi tovarni Zmaj v Zemunu. Podjetje je popolnoma v domačih rokah in je udeležen v njem izključno le domači kapital. Od 30 letal, ki jih je naročilo vojno ministrstvo, je izgotovljenih 15, ki so bila danes izročena vojaški upravi. Poskusni poleti na zemunskem letališču so izvrstno uspeli in so letala po mnenju strokovnjakov brezhibna.

Beograjski inženjerji proti redukciji fakultet

Beograd, 17. marca p. Beograjska sekcija udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov je imela danes sejo, na kateri je razpravljala o nameravani ukinitvi univerzitetnih fakultet. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se izreka odločno proti tej nameri ter povdarja, da bi predstavljala ukinitve fakultet dekadenco na prosvetnem polju, zlasti še, ker bi bil finančni efekt te redukcije tako malenkosten, da se je treba čuditi, kako se je sploh moglo misliti na redukcijo s takšno utemeljitvijo. Resolucija povdarja, da nikakor ne gre, da bi se za tako nizko ceno uničevale narodne kulturne pridobitve. Beograjska sekcija najodločilneje protestira proti tej nakani ter se popolnoma solidarizira s protesti ostalih kulturnih in drugih organizacij in zahteva brisanje zloglasnega čl. 44 finančnega zakona.

Zavarovanje potniške prtljage

Beograd, 17. marca. i. S 1. aprila stopi v veljavo pogodba, ki jo je sklenila generalna direkcija državnih železnic z mednarodno zavarovalno družbo za zavarovanje potniške prtljage in zavarovanje proti železniškim nesrečam. Najvišja zavarovalna znaša 250.000 Din. Premije se računajo od prvih 10.000 Din po 2 Din, od vsakih nadaljnjih 25.000 Din pa 5 Din.

Rumunija proti ženevskemu sklepu

Brkarešta, 17. marca. g. Generalni okrajni sveti in občinski sveti po vsej državi so sprejeli resolucijo, v kateri odobravajo Titulescovo stališče v optantskem sporu in protestirajo proti odločitvi Društva narodov v tem vprašanju.

Fašistični odgovor Giolittiju

Rim, 17. marca. o. Fašistični ukasni list »Foglio d'Ordini« odgovarja nočjo na izjavo, ki jo je podal bivši ministar predsednik Giolitti. Absolutni molk, s katerim je bil sprejet načrt za preureditev nacije nalgne predstavništva, utemeljuje »Foglio d'Ordini« z navedbo, da spada to v fašistični stil...

O Giolittiju, zadnjem predstavniku italijanskega liberalizma, o njegovih izjavah, pa pravi: Njegov glas je donel iz daljave. S preživelimi se ne razpravlja več. Giolitti je podčrtal izredno dalekosežnost novega zakona, ki daje organično, originalno in povsem logično predstavništvo, ki ne pozna nobene primere v svetovni zgodovini.

Sklicevanje na ustavo je nasernost otročje. Ustava je bila sprejeta pred 80 leti, ko še ni bilo fašistične Italije.

Interpelacija o madžarsko-italijanski zvezi v čl. zbornici

Praga, 17. marca. s. Češkoslovaški socialni demokrati so včeraj po poslanca Doerrju interpellirali zunanjega ministra dr. Beneša zaradi govora grofa dr. Bethlena v Debrečzinu. V vprašanju naglašajo, da je grof Bethlen med navdušenimi manifestacijami za Italijo in Mussolinija poročal o sklope zveze z Italijo. Iz njegovega nadaljnega izvajanja se da jasno sklepati, da vsebuje pogodba tudi tajne klavzule ofenzivnega značaja proti Češkoslovaški.

Pričetek volilne kampanje v Franciji

Pariz, 17. marca. s. Zbornica je zaključila danes svojo 13. zakonodajno dobo. Predsednik Boisson je čestitil zbornici za neutrudljivo podpiranje znanje politike na poti k miru, se spomnil številnih socialnih reform, ki jih je zbornica sprejela, in izrazil končno željo, da bi tudi v prihodnji periodi nadaljevala to srečno nalogo.

Za odpravo stanovanjske bede v Berlinu

Berlin, 17. marca. (bc.) Občinski svet je odobril za zgradbo malih stanovanj 30 milijonov mark.

Ljubljanci! Danes ob 10. uri vsi na Tabor na manifestacijski shod KDK!

Narodni poslanci na potu v Ljubljano

Izredno veliko zanimanje za današnje ljubljansko manifestacijo. — Napeto pričakovanje izjav gg. Pribečevića in Radića

Beograd, 17. marca. Z večernim ljubljanskim brzovlakom je odpotovala delegacija kluba KDK z gg. Pribečevićem in Radićem na čelu v Ljubljano, da se udeležijo jutrišnjega manifestacijskega shoda KDK. V Ljubljano je odpotovalo skupno 44 poslancev s celokupnim vodstvom KDK, med njimi zastopniki vseh prečanskih pokrajin in Črne gore.

Za jutrišnji shod KDK vlada v tukajšnjih političnih krogih neobičajno zanimanje, kakoršno se posveča le res velikim in važnim dogodkom. Za takšen izredno važen dogodek smatrajo politični krogi brez izjeme jutrišnji ljubljanski shod, ker vlada splošno prepričanje, da bosta podala voditelja KDK, gg. Radić in Pribečević v Ljubljani važne izjave, ki bodo dalekosežnega po-

mena za ves nadaljnji razvoj političnega položaja. V vladnih krogih pričakujejo te izjave z veliko nervoznostjo in splošno prevladuje mnenje, da je skušala vlada tekom zadnjih dni z neobičajno popustljivostjo uplivati na razpoloženje v vrstah KDK. To se je opazilo zlasti danes, ko sta vlada in njena večina sprejela nujni predlog KDK glede prehrane pasivnih krajev, ki pomeni v bistvu najostrejšo zasužnico tozadevni vladni akciji.

Veliko zanimanje za jutrišnji shod KDK v Ljubljani se zrcali tudi v tem, da je odpotovalo skupno s poslanci tudi veliko število novinarjev. Vsi beograjski in zagrebški listi so poslali na shod v Ljubljano svoje posebne poročevalce, udeležijo pa se shoda tudi nekateri dopisniki inozemskih listov.

Rumunska opozicija ne odneha

Danes se vršijo v Bukarešti velike manifestacije opozicije, ki zahteva demisijsko sedanje vlade

Bukarešta, 17. marca. g. Jutrišnja velika nacionalna zborniščina zbora vanja se bodo vršila v Bukarešti v petih raznih dvoranah. Po zborovanju se bodo vršili demonstracijski obhodi po mestu. Udeležbo cenijo na 50.000 oseb. Razen nacionalno zborniščine voditeljev bodo na vseh shodih govorili tudi zastopniki stranke prof. Jorje in socialisti, ki nastopajo skupno z nacionalnimi zborniščinami. Socialni demokrati so pozvali delavstvo, da se zborovanju udeležijo v čim večjem številu; obenem bodo priredili tudi lastno zborovanje.

Vsa garnizija je za jutri v pripravljenosti. V Bukarešto so prispeli tudi oddelki iz province. Policija in orožništvo je storilo obširne mere za službo po cestah.

Nacionalno zborniščina stranka je pozvala svoje reditelje, da skrbijo za red in preprečijo vsak poskus, ki bi skušal motiti mir. Poslanec Maniu je bil danes na lastno željo sprejet od regentskega sveta na daljši avdijenci. Po komunikaciji, ki jo je izdal, je Maniu obvestil regentski svet o notranjopolitičnem položaju in mu obrazložil stališče svoje stranke.

Jutrišnjim demonstracijam se pripisuje posebno zaradi tega posebna važnost, ker pretijo narodni zborniščini, da bodo nastopili najostreje, če regentski svet končno ne bo pozval vlade, naj demisionira.

Popušcanje ruske vlade v sporu z Nemčijo

Oprostitev dveh nemških inženjerjev, prvi uspeh nemške politike. — Kakor vse kaže, gre očitno za spor med Čičerinom in Kominternom

Moskva, 17. marca. g. Ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin je sporočil nemškemu poslaniku, da sta bila inženjerja Goldstein in Wagner izpuščena na svobodo. Ali in kdaj bodo izpuščeni ostali inženjerji, še ni gotovo. Vsekakor pa deluje nemško poslanstvo sklicujoč se na pogodbo o naseljevanju na to, da bi bil enemu izmed nemških konzularnih uradnikov dovoljen dostop k aretiranim.

Moskva, 17. marca. h. Postopanje proti nemškemu nadzorniku Goldsteinu je bilo ustavljeno, ter je bil obenem izpuščen na svobodo. Danje je bil izpuščen inženjer Otto, toda le pogojno t. j. da ne sme zapustiti Rusije in mora biti na razpolago, ako bi ga sodišče hotelo zopet prijeti. Ostali 4 inženjerji ostanejo v zaporih.

Berlin, 17. marca. s. Nadzornik Splošne elek-

trične družbe (A. E. G.) Goldstein, je brzojavno sporočil, da so ga sovjetske oblasti spustile na svobodo. Izpuščen je bil zaradi tega, ker je prišel v Rusijo šele pred tremi tedni in je zato nemogoče, da bi se bil udeležil kakršnihkoli političnih homajev.

Berlin, 17. marca. s. Iz političnih krogov se izve, da oprostitev Goldsteina nikakor ne bo povzročila spremembe v stališču, ki ga zavzema nemška vlada glede aretacije nemških inženjerjev v Rusiji. Zahteva, ki jo je stavil zunanji minister sovjetskemu poslaniku, ostane tudi nadalje v veljavi. Računajo, da se bo nadaljnjim intervencijam nemškega poslanika v Moskvi posrečilo, da bo dobil nemški generalni konzul v Harkovu dovoljenje, da stopi v stik z aretiranimi inženjerji.

Razgovor z bivšim diktatorjem Pangalosom v ječi

Pangalos zahteva, da sodišče sodi pravično. — Njegova sodba o diktaturi

Atene, 17. marca. g. Vaš dopisnik je obiskal bivšega diktatorja Pangalosa v njegovem zaporu. Soba bivšega diktatorja se nahaja v prvem nadstropju in je celo po evropskih pojmih lepo opremljena. Stene in vrata so na novo preplekana. Soba je polna cvetlic in knjig, kar napravi posebno živahen vtis.

Pangalos je pozdravil novinarja zelo prijazno in pristavil, da se veseli vsakega novinarskega obiska. V nadaljnjem je izjavil, da je prepozno, da bi dajal politične izjave, ker je njegov čas minil. Diktator goji samo eno željo — da bi se opravičil. Zahteva samo pravično in pravičnost. Svet vidi v diktaturi samo napake in grozote, namesto da bi priznal tudi zasluge. Diktatura iz-

vira iz čustev najidealnejše ljubezni do domovine in znači za onega, ki je na krmlju, bo proti neštetim sovražnikom. Vsak narod ne potrebuje diktature. Lahko pa pridejo časi, ko bo gotove narode, ki so se skoraj sami izgubili, diktatorjeva roka varno privedla na pravo pot. Grška je stala po maloazijemskem porazu na robu prepada. Niti javnost, niti časopisje, temveč zgodovina bo svoječasno izrekla sodbo o grški diktaturi. Da so bile storjene napake, je človeško. Vsaka vlada napravi neštevile napake.

Pangalos je zaključil z besedami, da je prestar, da bi mogel svet ponovno opozoriti nase. Poslovil se je prijazno s pristavkom, da je zanj vsaka minuta dragocena.

Peta razorožitvena predkonferenca

V četrtek se je otvorilo v Ženevi peto zasedanje pripravljane komisije bodoče svetovne konference za omejitve in znižanje oboroženosti. Kakor kaže že samo dolgo ime te v okrilju Društva narodov stoječe institucije, ne gre za sedaj nikakor še za pravo razorožitveno konferenco, marveč imamo opraviti zgolj z eno izmed danes že številnih predkonferenc, na katerih se razčiščujejo pojmi o razorožitvenem problemu, se skušajo zblížiti silno različna stališča posameznih držav, odnosno državnih skupin, pripraviti material ter izdelati osnutek mednarodne konvencije, ki naj bi se predložila svetovni konferenci. Tolklo je gotovo, da prava razorožitvena konferenca ne bo sklicana prej, dokler njen uspeh ne bo v naprej zagotovljen. In tudi če pride kdaj do nje, ne bo šlo za splošno in popolno razorožitev, marveč samo za »omejitve in redukcijo oboroženosti«.

Iz dosedanjih razorožitvenih razprav v Ženevi se ne da sklepati, da bi čas za sklicanje svetovne konference že dozorl. Posebno upravičeno skepso so izzvale pet tednov trajajoče debate na tretjem zasedanju, ki se je vršilo početkom lanske pomladi. Delegati so se tedaj razšli brez slehernega rezultata in z ugotovitvijo, da se prepada med francosko, angleško in nemško razorožitveno tezo navzlic točji besedi in povodnji črnili ni dal premostiti.

Angležem kakor tudi Američanom je ležala pri srcu predvsem razorožitev na kopnem, dočim so se razpravi o razorožitvi na morju previdno umikali. Videti je bilo, kot da hočeta obe anglosaški velenosti zagotoviti s pomočjo bojnege brodovja za vse čase svojo suverenost nad razoroženimi kontinentalnimi državami.

Nemci so zahtevali takojšnjo redukcijo oboroženosti sklicujoče na vseučniško mirovno pogodbo, v kateri je bila sprejeta razorožitev Nemšije kot uvod

v splošno razorožitev. Nemški delegati so povdarjali, da bo splošna odločitev orožja najpopolnejše jamstvo za mir med državami in za njihovo varnost. S tega stališča se jim je zdelo odveč iskati še kake nove, posebne varnostne garancije.

Francoska teza, ki jo so podprale tudi države Male antante, je bistveno nasprotovale nemški in angleški. Francija želi najiskrenejšo, da se olajša strahovito breme vzdrževanja armad in mornaric, ki tare vse narode in ovira njihov gospodarski razvoj. Toda razorožitev je možna samo, če je splošna in se ne izvede le na kopnem, marveč tudi na morju in v zraku. Z njo pa se ne more začeti prej, dokler ne bo podano zadostno jamstvo za varnost držav.

Locarnski pakt iamči samo mir na francosko-nemški meji, varnost drugih, zlasti novih držav v srednji Evropi pa z njim ni zagotovljena.

Če bi vse tri skupine v Ženevi zastopanih držav vztrajale do danes na svojem prvotnem stališču, bi bilo popolnoma odveč sklicovati še kako nadaljnjo razorožitveno predkonferenco. K sreči je začela Anglija po polomu pomorske konference, ki jo je sklical ameriški prezident Coolidge v Ženevo, prva popuščati in se je toliko približala francoskemu naziranj, da se je na četrtem zasedanju pripravljane komisije dne 1. decembra mogel izvoliti »varnostni in arbitražni odbor«, ki naj bi »proučil problem varnosti v zvezi z možnostmi progresivnega razoroževanja«.

Decembrskega zasedanja, ki je bilo sila kratko, so se prvič udeležili tudi Rusi pod vodstvom Litvinova in Lunčarskega. Pri tisti priliki so postavili lastno razorožitveno tezo, ki je tako radikalna, da jo je vredno na kratko rekapitulirati. Litvinov je predlagal: popoln razpust vseh bojnih sil na kopnem, na vodi in v zraku v teku štirih let, prenovd rekrutiranja, porušenje vseh trdnjav in drugih vojnihi naprav, uničenje vseh suhozemskih in pomorskih oporišč za vojsko in mornarico, prepoved sestavljanja vojaških prora-

čunov, razpust generanih štabov, odpravo tovarn orožja, zakonsko prepoved militaristične propagande in vzgoje mladine ter sprejem zakonov za strogo kaznovanje vseh prestopkov razorožitvenih določb.

Ruski prihod je bil splošno pozdravljen, ker je brez sodelovanja sovjetske Unije splošna razorožitev nemogoča, programa, ki ga je z veliko gesto vrvel v svet Litvinov, pa niso jemali preveč resno. Litvinovu je odgovarjal vladno, a jasno francoski delegat Paul-Boncour: Tudi popolna razorožitev ne bi izpremenila sedanjega svetovnega položaja, če se ne ustvari jamstvo za varnost držav. Male države bi bile vseeno izročene na milost in nemilost velikim. Samo zaveza držav, da bodo skupno nastopile proti napadalcu, je v stanu preprečiti bodoče vojne. Na tak način zagotovljena varnost bo omogočila razorožitev.

Ruski predlog je bil odložen na letošnje marčno zasedanje. Poročevalci varnostnega odbora so se sestali koncem januarja v Pragi, odborov plenum pa je zasedal od 20. februarja v Ženevi. Skušal je redigirati nekatere vzorce za pogodbe o arbitraži, koncilijaciji, nenapadanj, garanciji in medsebojni pomoči. Rezultati, do katerih je prišel varnostni odbor, bodo sedaj predloženi v pretres pripravljani razorožitveni komisiji. To bo glavni predmet razprav.

Za senzacije bodo vsekakor poskrbeli zopet Rusi, ki so že na seji varnostnega odbora po svojem »opazovalcu« Borisu Steinu iznova predložili svoj radikalni razorožitveni program. Tokrat bo morala pripravljala komisija vsekakor zavzeti svoje stališče napram njemu. Novost marčnega zasedanja pa je pojava Turčije, ki jo bo zastopal sam zunanji minister Tefvik Ruđič bej.

Ker se udeležujejo ženevskih razprav tudi Zedinjene države, je to doslej najkompletnejša razorožitvena predkonferenca, saj so zastopane vse glavne sile, brez katerih sodelovanja ni mogoče misliti na kako razoroževanje sveta. Drugo vprašanje pa je seveda, ali bo velika pestrost mišljenj pripomogla k stvarnosti razprav in omogočila kake pozitivne rezultate.

Močan potres

Washington, 17. marca (g.). Seizmografski zavod v Georgetownu je zabeležil danes ponoči 4 ure trajajoč potres, čigar ognjišče je bilo oddaljeno okoli 8000 milj od Washingtona. Intenzivnost potresa je bila okoli 1. ponoči največja.

Atene, 17. marca (be). V korintskem okrožju so zabeležili močne potresne sunki, ki so povzročili veliko paniko. V več krajih so se porušile hiše.

Aretacija morilca italijanskega fašista v Parizu

Pariz, 17. marca. g. Policijska preiskava je ugotovila krivico umora nad italijanskim fašistom Savarellijem. Kot iniciator umora se imenuje profesor Hiczožije Bornieri, ki je bil leta 1897 rojen v Lodiju in je stanoval v bližini Pariza. Od umora se ni več vrnil domov. Morilec sam je novinar s eno roko Alviso, rojen leta 1903 v Trevisu, ki je tudi stanoval v Parizu. Kot sokrivce se imenuje še leta 1890 rojeni Antonio Denito, ki je bil med umorom na straži in se tudi ni več vrnil v svoje stanovanje.

Zubkov nadaljuje s skandali

Pariz, 17. marca. h. Iz Bruslja poročajo, da se je Aleksander Zubkov, avak bivšega cesarja Viljema, v četrtek nastanil v nekem hotelu v bližini severnega kolodvoza v spremstvu neke starejše dame, najbrže svoje žene. Noč je preživel Zubkov v dvomljivi družbi v nekem baru in se je vrnil proti jutru precej dobre volje in spremstvu neke pisalke v hotel, kjer je stanovala njegova soproga. Tamkaj je prišlo do velikih skandalov, o katerih že dva dni govori vsa bruseljska družba.

Odprava smrtnih kazni na Danskem

Kodanj, 17. marca. (be). Pravosodni minister je predložil parlamentu novi kazenski zakon, v katerem je odpravljena smrt na kazen.

Francoska žena v boju za politične pravice

Pariz, 17. marca. (be.) V senatu so priredile sufražetke demonstracijo v korist ženske volilne pravice. Demonstrantke so metale v zbornico različne pamflete. Končno je predsednik senata odredil izpraznitev galerije.

Važna določba v ameriškem priseljeniškem zakonu

Washington, 17. marca. (be.) Senat je odobril dodatek k priseljeniškem zakonu, katerega se sorodnikom ameriških državljanov neomejeno dovoli naselitev v Zedinjenih državah.

Novi italijanski konzul na Sušaku

Rim, 17. marca. I. Dosedanji italijanski konzul na Sušaku grof Barbaris je imenovan za konzula pri poslanstvu v Beogradu. Na njegovo mesto je imenovan princ Lo dovico Buoncampagni Ludovici.

Konec živnostenske v Italiji

Rim, 17. marca. o. Uradni list objavlja uredbu, s katero se pooblašča anonimna družba Banca d'America e d'Italia s sedežem v Rimu, da se priključi podružnici živnostenske banke v Opatiji in v Trstu. (O zadevi smo že poročali.)

Seja mestnega občinskega sveta v Ptuj

Ptuj, 17. marca.

Na včerajšnji seji mestnega sveta se je vnela zaradi zapisnika precej burna debata. Na dnevnem redu je bilo čitanje zapisnikov prve, druge in tretje redne seje občinskega sveta. Ker vodi zapisnik pristaja sedanje vladne koalicijske, pride vanj le to, kar po njegovem mnenju spada tja, kar je za koalicijsko dobro. V prvem zapisniku je zapisnikar zabeležil, da je podal mestni svetnik dr. Salamun nekaj protest, dočim je v drugem zapisniku odpadla ugotovitev mestnega svetnika dr. Fermevca, da je bila ta seja nesklepčna po predpisih mestnega statuta dočim je bila v tretjem zapisniku v obče izpuščena izjava demokratičnih zastopnikov, zakaj se niso udeležili zapisnice župana.

Na podlagi iznešenih dejstev je moral g. župan pristati na to, da se v zapisniku prve seje popravi odstavek o nekakem protestu dr. Salamuna tako, da je bil ta protest čisto določen in da je bil tudi pismeno priložen zapisniku. Glede druge seje je moral pristati na ugotovitev, da je bila ta seja sicer redno sklicana, vendar pa ne sklepna. K zapisniku tretje seje pa je mestni svetnik dr. Fermevc priložil pismeno izjavo.

Nato so se vršile volitve v kuratorij dijaškega doma in v mestni ubožni svet, v kateri sta bila izvoljena od SDS v prvega dr. Salamun, v drugega pa Anton Blažek.

Med slučajnostmi je mestni svetnik dr. Fermevc ožigosal način postopanja sedanje večine, ki izjavlja, da priznava proporc in želi sodelovanje tudi demokratične stranke, pa je vse funkcije v odsekih razdelila med seboj in ni priznala naši stranki nikake funkcije. Delegacija SDS je zaradi tega izjavila, da je potisnjena v strogo opozicijo, ki jo bo vršila najostreje, a stvarno. Vse te ugotovitve so g. župana tako razburile, da se je posluževal izrazov, ki niso baš parlamentarni. Popolnoma je padel iz koncepta, ki je mestni svetnik dr. Salamun v osebnih zadevah zahteval pojasnila, oziroma ugotovitve, da se je g. župan izražal o njem javno v svoji gostilni na tak način, da ga je moral slučajno navzoči tujec zavrniti v meje dostojnosti. G. župan se je razburjeno branil: »To je laž! To je nevarnost! Vi mi pošiljate špijone! Ko mu je dr. Salamun navedel ime dotičnega gospoda, je postal g. župan nekoliko ponižnejši.

Se pred tem je g. župan seveda po svoji navadi napadel demokratično stranko čez da so se prej vršile krivice in da sta teli krivici kriva bivši župan dr. Senčar in demokratiška stranka, zaradi česar tudi sedanji delegaciji SDS ni bilo mogoče priznati nobene funkcije v odsekih. Ko je nato dr. Salamun odločno zavrnil napade na odsotnega bivšega župana, kakor tudi na demokratiško stranko, je g. župan začel operirati s poslovnikom, klub temu, da o tem sploh ni bilo govora. Krivda za vse zadene pač demokratiško stranko in njenege prejšnjega župana.

Po tej burni debati se je prešlo na predlog mestnega svetnika Segule, da tudi pujski občinski svet slično kakor ljubljanski in mariborski zahteva, da se zaščita stanovanjskih najemnikov podaljša do leta 1930. K temu predlogu so se glasili tudi dr. Salamun, dr. Fermevc, Kersche in drugi, kakor je bil predlog v načelu sprejet in odkazan stanovniškemu odseku v stilizacijo. Nato je sledila še tajna seja.

Ponovno gibanje na Kreti

Atene, 17. marca. g. Po kratkem odmoru se upada med prebivalstvom otoka Kreta ponovno gibanje, ki se izraža v protestnih shodih, na katerih se razplavja o splošnem položaju na otoku. Prebivalstvo je nezadovoljno z upravnim sistemom. To nezadovoljstvo je doseglo tak velik, da se razni agitatorji že resno bavijo z vprašanjem ponovne avtonomije na otoku. V zvezi s tem je bil vodja gibanja kapetan Silvos aretiran. Izročil bo atenskiemu sodišču, ki ga bo sodilo zaradi veleizdaje. Pričakovati je novih aretacij.

Sisifovo delo v Ženevi

Ženeva, 17. marca. s. Pogajanja pripravljane mednarodne razorožitvene konference in razgovori med posameznimi delegacijami dosedaj niso imeli nikakega uspeha. Med delegacijami ni mogoče rešiti spornih problemov glede razorožitve na kopnem niti glede razorožitve na morju. Zaradi tega se polagoma pripravljajo razpoloženja za skorajšen zaključek posvetovanj, pri čemer se naglašja, da pred parlamentarnimi volitvami v Franciji in Nemčiji skoraj ni pričakovati praktičnih uspehov te konference.

London, 17. marca. s. Ženevski dopisnik »Timesa« domneva, da bo admiral Johns, ki pride iz Washingtona v Ženevo, sondiral teren za obnovo pogajanj med Ameriko in vesilami glede razorožitve na morju.

Tangerska konferenca

Pariz, 17. marca. g. Pogajanja med Francijo, Španijo, Anglijo in Italijo glede zblížanja o tangerskem statutu se bodo očitno pričela v torek popoldne. Prvi seli bo predsedoval zunanji minister Briand. Pri pogajanjih bodo zastopali Francijo Berthelot in St. Quentin, Italijo poslanik grof Manzoni, Španijo poslanik Quinones de Leon, Anglijo pa poslanik Crewe in minister Campbell.

Washington, 17. marca. (be) Zedinjene države so sporočile Angliji, Franciji, Španiji in Italiji, da hočejo ohraniti glede vsake odločitve, ki bi bila sprejeta na tangerski konferenci, popolnoma proste roke.

Tragična usoda drznega letalca

London, 17. marca. (lo) Včeraj je prispela iz Kanade še nepotrjena vest, da so zapazili v bližini mesta Greenville Maine 50 milj od kanadske meje neko veliko letalo, ki se je spustilo v gozdeno ozemlje. Tamošnji krogi menijo, da je to letalo pogrešanega kapeitana Hinchliffa. Državni urad v Washingtonu je takoj odredil, naj se dotična pokrajina preišče vendar je ta vest le malo verjetna in ostaja še edino upanje, da je letalec rešila kaka ladja, ki ni razpolagala z brezžično postajo. Parnik »Majestic«, ki je prispel včeraj iz Newyorka v Cherbourg, je v torek, ko je startal Hinchliffe iz Anglije za polet v Ameriko, budno pazil, da bi ugledal letalce, vendar zaman. Na odprtem morju so divjali silni viharji in le skoraj gotovo, da je bil Hinchliffe prisiljen pristati na odprtem morju.

Afera upora na angleški oklopnici

London, 17. marca. s. Upor na oklopnici »Royal Oak« se bo po vseh znakih sodeč razvil v resen incident med admiraliteto in časopisjem. Listi očitajo admiraliteto, da se je prezadevala afero prikriti. Minister Bridgeman, ki je bil na stvari interesiran, je izjavil, da o tem ne more poročati, ker je brezžična služba zelo pomanjkljiva. Listi prinašajo sarkastične komentarje o poročevalski službi admiralitete. Tisk je posebno zaradi tega razjarjen, ker se je admiraliteta v svojem komunikatu obrnila nani s prošnjo, naj bi o stvari ne poročal prerao, o čemer trdi časopisje, da ni primerno.

London, 17. marca. g. »Evening Standard« poroča, da se bo pri admiraliteti sestal vojni svet ki bo razpravljal o nasprotstvih med kontreadmiralom in dvema častnikoma na vojni ladji »Royal Oak«.

Razkrita zarota v Litvi

Kovno, 17. marca. h. Tukajšnja politična policija je razkrila zaroto proti predsedniku Woldemarasi. D-sedaj je bilo aretiranih 9 oseb. Izvedenih je bilo tudi več hišnih preiskav in pričakovati je, da bo aretiranih še več oseb. Zarotniki pridejo pred vojno sodišče.

Političen umor na Poljskem

Varišava, 17. marca. s. Včeraj je bil umorjen poljski komunist Huryn, ki je igral v razpravi proti beloruski organizaciji »Hromada« kot priča pomembno vlogo. Morilec je bil kasneje aretiran. Domneva se, da ga je umoril iz političnega maščevanja.

Stermecki, Celje.

Želim, da je vsako v Jugoslaviji deležen ugodnega nakupa v moji veletrgovini, radi tega razpošiljam naročila čez 500 Din poštne prosto, pri osebnem nakupu pa povrnem vožnjo v primeru nakupa. Ne sledim konkurenci ter ne vodim cenega in slabega blaga, katero še te nizke cene ni vredno. Prodajam zajemeno dobro blago iz najboljših svetovnih tovarn, ker imam samo direktno zvezo z tovarnarji iz vseh industrijskih držav v Evropi. Več milijonsko zalogo, katere se nahaja v priliki, v prvem nadstropju in v podstrešnih skladiščih cele ogelne hiše, si vsako lahko ogleda in vpraša za cene, brez da bi bil primoran kaj kupiti. Na razpolago je vedno 40 do 50 strokovno naobraženih in prijaznih uslužbencev, kateri dajejo radevolje vsakemu obiskovalcu točno pojasnila in slednje cene od vseh predmetov.

Zaloga se sestoji iz sledečih oddelkov in predmetov: Manufakturni oddelok: suknjo, volna, platno, tiskanine in razne tkanine iz bombaža in lanu. Modni oddelok: perilo, pletenine, torbarski, nožarski, jekleni in kosmetični izdelki, traki, čipke, vezanine in muzikalije. Konfekcijski oddelok: gotove obleke za dame, gospode, otroke in klobuki. Čevljiški oddelok: galanterijski, luksuzni in štrapančni čevlji za dame, gospode in otroke. Poštorazpošiljalni oddelok in engros oddelok.

Stermecki, Celje.

Slovenija prihrani na dohodnini 18 milijonov

Krasen uspeh posl. dr. Žerjava

Pod vtisom petkovega govora dr. Žerjava je finančni minister poleg povišanja eksistenčnega minima pristal tudi na brisanje vojne doklade k dohodnini

Ze včeraj smo poročali o velikem uspehu KDK odnosno posl. dr. Žerjava glede znižanja dohodnine. Dočim je vlada doslej stala na stališču, da koncedira samo zvišanje eksistenčnega minima na 12.000 Din letno, je fin. minister predvčerajšnjim po govoru posl. dr. Žerjava v Narodni skupščini izjavil, da se je zaradi podatkov, ki jih je navedel dr. Žerjava, odločil dati še nadaljnjo koncesijo z ukinjenjem vojne doklade na dohodnino.

Ukinjenje vojne doklade na dohodnino pomeni za naše davkoplačevalce veliko pridobitev. Saj bo s tem znižala dohodnina v Sloveniji za 38 do 55 odstotkov, v večini primerov pa za polovico.

Vojna doklada datira še iz časa svetovne vojne ter je bila uveljavljena z naredbo od 28. avgusta 1916. Ker se je takrat s to doklado hotelo obremeniti predvsem le višje dohodke, se je že takrat progresivni lestvici dodala še progresivna doklada, ki znaša n. pr. pri dohodkih 6.000 Din 40 %, od 8 do 10.000 Din 50 %, od 12—14.000 Din 60 odstotkov, od 16—19.000 Din 70 %, od 19—25.000 Din 80 %, od 25—35.000 Din 90 %, od 35—50.000 100 % in preko 50

tisoč Din 120 odstotkov osnovnega davka. Danes seveda so s to doklado zaradi razvrednotenja denarja prizadeti prav vsi sloji, tudi najubožnejši.

Fin. efekt ukinjenja vojne doklade za Slovenijo ni neznaten. Slovenija je preteklo leto plačala na račun dohodnine z vojno doklado okrog 30 milijonov Din. Z zvišanjem eksistenčnega minima za dohodnino od 6000 Din na 12 tisoč Din se bo znižala dohodnina v Sloveniji za okrog 7 milijonov Din na 23 milijonov Din, z ukinjenjem vojne doklade pa celo za daljnjih 11—12 milijonov Din. V celoti se torej zniža dohodnina v Sloveniji od 30 na okrog 12 milijonov Din.

V naslednjem navajamo nekaj primerov o dosežani in bodoči višini dohodnine v Sloveniji:

Dohodek	do sedaj	v bodoče	razlika
13.000 Din	922,80	576,75	346,05
18.000 Din	1.339,60	788,—	551,60
24.000 Din	2.062,80	1.146,—	916,80
36.000 Din	3.894,50	1.947,25	1.947,25

Pri dohodkih preko 50.000 Din se zniža dohodnina za 55 odstotkov. Upajmo, da davčna oblast ne bodo zmanjšala dosežene pridobitve s tem, da bodo šla z ocenami dohodkov navzgor.

Ljubljanska oblastna skupščina

Zaključek marčevega zasedanja. — Kako so bili po nepotrebnem oškodovani gostilničarji. — V obrambo rudarskih rentnikov. — Odobritev posojila Ljubljani

Ljubljana, 17. marca.

Ljubljanska oblastna skupščina je danes opoldne zaključila svoje pomladansko zasedanje. Sejo je ob 9.30 otvoril oblastni predsednik dr. Natlačen, ki je najprej odkazal več na novo vloženi predlogov oblastnih poslancev pristojnim oddelkom.

Pobiranje oblastne trošarine na alkoholne pijače

Nato je predsednik prečital interpelacijo posl. Janka Bukoveca o oblastni trošarini na alkoholne pijače. Interpelacija opozarja, da je bila uredba o pobiranju te trošarine objavljena v uradnem glasilu oblastne skupščine šele 18. februarja, nakar so organi finančne kontrole v prihodnjih dneh popisovali zalogo alkoholnih pijač pri trgovcih in obrtnikih. Ko pa so dobili prizadeti trgovci in obrtniki plačilne naloge, so videli, da zahtevajo od njih plačilo trošarine že od 1. februarja dalje. Ker trgovci do takrat s tem novim izdatkom niso računali, so trpeli zaradi tega veliko škodo, ki gre v težke tišočke. Interpelacija povdarja, da bi bila dolžnost oblastnega odbora, da pravčasno razglašajo oblastne uredbe in tako obvaruje interese nepotrebne škode. Za sedaj pa je treba popraviti trgovcem in obrtnikom prizadeto škodo. Interpelacija zaključuje z vprašanjem na predsednika, kaj namerava v tem pogledu storiti.

Predsednik dr. Natlačen izjavlja v svojem odgovoru, da mu ni znano, da bi obrtniki in trgovci utrpeli zaradi prepoznave objave kako škodo. Saj so to inteligentni ljudje, ki so gotovo čitali liste. V teh pa je bilo povsem in obširno pisano tudi o oblastni taksi na alkoholne pijače. Pri pobiranju trošarine se postopa z največjo kulanco in obzirnostjo.

Interpelant Janko Bukovec se z odgovorom oblastnega predsednika ne zadovoljuje ter predlaga o odgovoru debato. Na predlog posl. Kobala je večina med viharimi protesti opozicije debato odklonila.

Razne prošnje

Brez debate je nato oblastna skupščina soglasno sprejela poročilo oddelka za prošnje in pritožbe, ki ga je podal posl. Tomazin. Vse prošnje za podpore občinam, ki se nanašajo na razne šolske in druge zahteve, se odstopijo oblastnemu odboru, da jih prouči in upošteva ter razdeli občinam primerne podpore. Med drugimi bo oblastni odbor na predlog posl. Poljanška posredoval za uvedbo uradnih dni na Rakeku za meroizkusni urad, dalje se bo upoštevala spomenica Udruga jugoslovanskih geodetov za pravično uvrstitve po novi pragmatiki. Geodetski študij se smatra kot fakultetni študij. Ugodi se tudi prošnji Dijaške zadruge v Pragi za primerno podporo.

Za rudarske upokojence in rentnike

V razpravo je prišlo nato poročilo zdravstvenega oddelka o šestih predlogih, ki se nanašajo na zdravstvene, socialne in humanitarne zadeve. Soglasno je bil sprejet predlog posl. Križnika, ki poziva oblastni odbor, da posreduje pri ministrstvu za sume in rudnike za ohranitev pokrajinskega pokojninskega podporna sklada za Slovenijo, glede katerega je TPD uvedla akcijo, da se ukine.

Razvila se je živahna debata, v katero so posegli poslanci: Ignac Sitar, Ivan Tavčar, Križnik, Arnez in Tomazin. Zlasti poslanec Ivan Tavčar se je v stvarnem in s konkretnimi

Odobritev 15milijonskega posojila Ljubljani

Na predlog poročevalca fin. oddelka posl. Jarca je oblastna skupščina soglasno odobrila ljubljanski mestni občini najetije posojila 15 milijonov Din za kritje stroškov stanovanjske akcije iz 6% obligacijskega posojila. Mestna občina mora predložiti oblastnemu odboru amortizacijski načrt. Daje je mestni občini dovoljeno lombardiranje 6% obligacijskega posojila.

Kmetijske zadeve

Oblastna skupščina je nato sprejela 22 predlogov kmetijskega oddelka, ki se nanašajo na povzdigo našega kmetijstva. Sprejeta je bila tudi tozadavna resolucija glede pospeševanja pouka o kmetijstvu in reje dobre plemenske živine.

V debato so posegli poslanci: inž. Fr. Zupančič, Novak, Lebinger, Brenčič, Eppich in Mayer.

Inž. Zupančič je priporočal med drugim izdajo primerne brošure, kako je treba zidati gnojne jame in hleve. Po vojni je naša živinoreja zelo trpela, gotove panoge kmetijstva, kakor mlekarstvo in svinarstvo, bile.

Zaključek seje

Malo pred pol 12 uro je predsednik gosp. Natlačen zaključil današnjo sejo z zahvalo vsem skupnam oblastne skupščine za njihovo stvarno sodelovanje. Povdarjal je, da so sedanje seje pokazale veliko umevanje važnih nalog oblastne samouprave pri vseh poslancih in izrazil upanje, ga bo oblastna skupščina tudi v bodoče predvsem torično stvarnega dela in ne strankarskih bojov. Po predsednikovi čestitki Jožetom, katerih je med gg. poslanci skoraj 20, je bila seja končana in so se poslanci razšli.

Dalmatinski demokrati

Split, 17. marca. Danes se je vršila pod predsedstvom bivšega ministra dr. Grge Angelinovića seja akcijskega odbora demokratične stranke za Dalmacijo. Seje so se udeležile delegacije iz vseh krajev Dalmacije. O seji za javnost ni bil izdan noben komunikat, doznava pa se, da se je vršila obširna razprava o razmerah v demokratiški stranki. Jutri dopoldne bo imel dr. Angelinovič v Splitu javen shod, na katerem bo govoril o politični situaciji.

Obsojen komunističen študent

Beograd, 17. marca. p. Danes je bil pred tukašnjim sodiščem končan proces proti pravniku Ivanu Milutinoviću, ki je bil obtožen zaradi komunistične propagande. Obsojen je bil na 6 mesecev zapora. Obsojbo je sprejel z vzklikom: Živel komunizem!

Odlikovanje majorja Počučnika
Beograd, 17. marca. p. Ker je maršal dvojna polkovnik Dimitrijevič obol, je imenovan za njegovega namestnika major Počučnik.

Upokojen general

Beograd, 17. marca. i. Na predlog vojne ministra je bil upokojen brigadni general Čira Daskalović.

Politični javnosti!

Glede na dosedanje tukašnje javne polemike o naši brošuri «Klerikalizem in Narodna radikalna stranka v Sloveniji» smo dokumentarno temeljito obravnavali tako »Slovenec«, protektorjem g. dr. V. Ravniharja in njegovim protežejem g. Zupanom.

Gosp. Zupan je ravno s svojimi deplasiranimi trditvami tudi sam končno moral priznati (seveda z obilglatim polepsšanjem in zavijanjem) svoje besedolomstvo in neresničnost svojih trditvev ter zato ne zasluži, da reagiramo na njegove nadaljnje neresnosti. Vseeno mu še svetujemo za bodoče: prvič, da ima kot človek sam do sebe toliko obzira, da vsaj sam sebi ne nastavlja pasti besedolomstva; drugič, da kot jurist vsaj prečita to, kar podpisuje, ter končno, da kot dozdnevni t. t. & podpredsednik takoj poizkusi sklicati »svoj« odbor v lastno obrambo, ker je drugače izločen neizogibni nevarnosti, da ga mi ravno z istim odborom (izvzemši samega, že prej izprijega gosp. Zupana ter enega neutralca) izključimo iz kluba, kar je že končnojavni sklep uprave, katerega samo še potrdi občni zbor!

Kar se pa tiče starega gospoda — toda mladega radikala g. Ravniharja (to bodi naš »čiel« na njegov neokusni in ponesrečeni poizkus ironiziranja kluba z reduciranjem samo na »dva mlada gospoda«), predvsem ugotavljamo, da je on prvi začel polemiko z nami ter tudi bil prisiljen podati že tri izjave — dokaz, da smo ga v živo zadeli, ne pa obratno. Mi celo odklanjamo i samo predpostavko možnosti kakršnekoli polemike med nami in gosp. Ravniharjem, kadar se govori o ideologiji in programatičnosti resničnega radikalizma!

Vseeno pa tudi njemu kratko repliramo: Kolikor smo ponosni, da je i naša skromna pomoč doprinesla k volilni zmagi napredne in svobodolomne ljubljane, toliko nam (koncidiramo: celo hudomušno!) prija dejstvo, da smo s tem tudi izpodnesli županski stolček gotovemu gospodu (zopet naš sici), ki se sedaj zato lahko sam še jezi zaradi »zmede«, katero je on sam povzročil v vrstah slovenskih radikalov. Prepričani smo tudi, da se s tem nikakor nismo pregrešili zoper našo NRS, kar pokaže že bližnja bodočnost.

Za vsakega pametnega, z lastno glavo mislečega človeka je namreč jasno, da stojimo na pragu popolne pregrupacije celotnega našega državnega in partijskega političnega življenja, in sicer v tem smislu, da bo to najboljša satisfakcija tudi z našo brošuro začetni politični orientaciji našega kluba.

Zato nas niti najmanj ne irritira »črvena« ali »podzavestna« insinuacija gosp. Ravniharja: da mi v njegovih (!) obeh nismo radikalni — z bog našega prijateljskega stava napram tukašnjim naprednjakom! Za ime boga, gosp. Ravnihar, potrditve se, da kapirate vsaj elementarna aktualna politična dejstva: ne mi, temveč pretežni del prvakov in poslancev naše NRS (t. zv. centrum, pasicevci in drugi) javno forsira danes pritegnitve tudi Kmečko — demokratiške koalicije k državi upravi, pa ne boste morda mutatis mutandis — kot nas — tudi vse nje sumili izdajstva radikal, programa, da na koncu koncev ostane kot edina inkarnacija našega narodnega radikalizma in slavne tradicije NRS morda samo še Vaša, drugače vsega spoštovanja vredna oseba. (Ravno sedaj čitamo značilni komunikle Glavnega odbora NRS, ki je najboljši odgovor na tozadnevno intrigo v današnjem »Slovencu«.)

Kar se pa tiče našega »prestopanja praga«, »zatekanja v okrilje žurnalistike« in »iskanja gostoljubnosti pod streho SDS«, — izjavljamo gosp. Ravniharju na ljubo, da so nas edine očitelne simptome agonije v njegovem »oficiozusu« blagopokojnem »Narodnem Dnevniku« (čigar tragikomična smrt je prav za prav ominozna za karaktersko »politike« dotičnih gospodov!) prisilili, da smo primorani sprejemati gostoljubnost redakcije »Jutra«. Kot pa rečeno, končni obračun z g. Ravniharjem bomo kmalu plasilirali pred beograjsko javnostjo.

Gosp. Ravnihar naj že sedaj vzame na znanje, da je vsak izmed nas vsaj dvakrat toliko časa resnični in požrtvovalni borec v vrstah naše NRS, kolikor je on samo organizirani član tukašnje radikalne stranke.

Končno še ugotavljamo, da je gosp. Ravnihar s svojim »poslednjim odgovorom« v včerajšnjem »Slovencu« pohitel, da se čim prej umakne z glavnega terena, na katerem je on bil dolžan sprejeti borbo. Mi se mu na žalost — njegovo namreč, ne moremo slično revanžirati, temveč bomo z odkritim vizirjem nadaljevali započeti boj, dokler ne prisilimo na kapitulacijo in odgovarjajoče konsekvence vse tiste, katerih se tiče tudi ta le odstavek naše brošure:

«Narodna radikalna stranka kakor povsod, tako tudi tukaj, posešno se tu v Sloveniji, ali se bo vodila principijelno in po metodi našega nesmrtnega velikega voditelja in učitelja Nikole Pašića: iz naveda za narod, to je zbirajoč s stvarnim delom najširše sloje naroda za splošno dobro, ali pa se njeno svetlo ime in slavna tradicija ne smejo profanirati s takšnim breznačelnim in nemorečim delom, na kakršno je zapeljivo nekateri njeni tukašnji sluhajni eksponenti. Radikalna stranka ni in ne more biti bala samo par gospodov, kateri bi morali, da zadoščajo svojim miselnim vlečimam ter osebnim ambicijam, sklepajoč istosrčno za svoj osebni politični račun zveze in angažirajoč s njimi politično radikalno stranko z ljubimi, s katerimi nas prave radikale nikdar ni resnično in trajno ne more zvezati. Takšno delo se lahko takšira edino kot nezavedna ali zavedna politična ohmana in ordinarni politični švindeli, s čimer se radikalna stranka eva stvarno deklarira za tujo politično služkinjo, ter se s tem v korenu uničuje njen rezon in prosperitet tu v Sloveniji!»

Za upravo »Slovenskega Jutra« v Ljubljani: Milan Čulafić, I. tajnik. Andre Kuljiš, II. tajnik.

Ob srebrnem jubileju Zveze obrtnih zadrug

Kratek pregled dela in življenja centralne organizacije slovenskih obrtnikov

Danes in jutri proslavlja najstarejša obrtniška osrednja organizacija — Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani — 25letnico svojega obstoja. Tiho je njegovo delovanje, brez reklame in demagogije. Njena notranja sila pa je tako velika, da je slovensko obrtniško lahko ponosno na to svojo organizacijo. V zgodovini se zrcali velik napredek obrtniške organizacije v zadnjih 25 letih.

Pred vojno je bil slovenski obrtnik zapostavljen, molčati je moral, če ni hotel izgubiti milosti nemške gospode. Gorje obrtniku, ki se je narodno eksponiral. Njegov obstoj je bil v nevarnosti. Ni čudno potem, da o kakem obrtniškem gibanju v drugi polovici pretečnega stoletja ne more biti govora. Maloštevilne zadruge so stale pod strogim nadzorstvom oblasti, ki bi vsak poizkus občinstva, ustvariti organizirano gibanje, že v kati zamorile.

Po dolgi in težki predpripravi pa se je koncem leta 1902 oziroma leta 1903 posrečilo mlademu obrtniku, brivskemu mojstru g. Engelbertu Franchettiju združiti nekaj zadrug v zvezo. Na bivšem Kranjskem je obstojalo tedaj okrog 40 zadrug, od katerih jih je pristopilo k zvezi le 8. Z ustanovitvijo Zveze obrtnih zadrug je počelo v zadrugah živahnejše delovanje, ker jim je zveza dajala inicijativo.

Ob njeni zibelki so stali gg. Engerbert Franchetti, Josip Kramar, Ivan Dachs, St. Bergant, Ivan Sirk, Franc Didčič iz Idrije, Franc Škerbec iz Loza, Ivan Kregar, Ed. Šlegel, Josip Rojina, Franc Jeločnik, Ivan Schrey. Na prvem občnem zboru je bil izvoljen za načelnika g. Engelbert Franchetti, ki je načeloval zvezi do leta 1907.

Močno oporo je našla mlada zveza v pokojnem Ivanu Šubicu, ravnatelju Državne obrtne šole, ki je dal zvezi prostore za seje in sestanke in ki je sam izrazil željo, da bi prirejal večer na predavanja, če bi se obrtniki zanje zanimali.

Že leta 1904 vidimo v krogu obrtniških voditeljev tudi g. dr. Frana Windischerja, tajnika Zbornice TOI, in g. Rudolfa Marna, sedanjega načelnika ministrstva trgovine in industrije. Leta 1905 je prevzel g. dr. Rudolf Marn uredništvo prvega stanovskega glasila »Slovenskega Obrtnika«, ki pa je radi premajhnega števila naročnikov in še slabših denarnih razmer kmalu prenehal izhajati. G. dr. Fran Windischer pa je bil zvezi zvest svetovalec, ki je vedno rad pomagal in rad zahajal na obrtniška zborovanja.

Takoj po ustanovitvi je priredila zveza več večjih obrtniških zborovanj, na katerih je razvila svoj program. Med obrtništvom se je pričela buditi stanovska zavest in s tem je rastlo tudi zanimanje za zadruge in zvezo, ki je započela obširno akcijo za ustanovitev bolniške blagajne in ki je krepko posegala tudi v obrtno zakonodajo. Začela je borbo proti šušmarstvu, zahtevala je za Kranjsko zadrugnega inspektorja, obrtno pospeševalni urad itd. Leta 1904 je priredila v Državni obrtni šoli prvo vajensko razstavo, kateri je sledila leta 1912 druga v Mestnem domu, leta 1925 pa velika vajenska razstava na Ljubljanskem velesejmu, na kateri je razstavilo okrog 1000 vajencev in vajenk svoje izdelke.

V letu 1907 in 1908 zaznamuje zgodovina zveze velik zastoj in šele leta 1909 je pričela zopet s svojim delovanjem. V letu 1907 in 1908 je načeloval zvezi g. Ivan Kregar, ki je leta 1909 načelniško mesto odložil in je bil na izrednem občnem zboru zopet izvoljen g. Engelbert Franchetti, ki je potem vodil zvezo nepretrgoma do leta 1927, ko je odložil svoje funkcije.

Leta 1913 je praznovala zveza svojo 10-letnico in je ob tej priliki imenovala gg. Ivana Šubica, I. Sešeka, dr. Hermana Blodiča, dr. Frana Windischerja, Frana Jeločnika in Engelberta Franchettija — za častne člane.

V letu 1914 je pričel izhajati »Obrtni Vestnik«, ki pa je po 8 številki radi vojne prenehal, a je leta 1919 zopet oživel in izhaja sedaj nepretrgoma že 10 let. Med vojno je ponehalo tudi delovanje zveze, ki pa je takoj prva povojna leta zopet oživel. Pokazalo se je, da skupne obrtniške zadruge ne zadoščajo več in zveza je pričela s temeljito reorganizacijo, pri čemer pa ni opustila navljati strokovne zadruge za eno ali več sorodnih strok. V to dobo spada tudi ustanavljanje pokrajinskih zadrug, izmed katerih obsegajo še danes nekatere celo Slovenijo.

Številno zadrug je prva povojna leta jako naraščalo. Skoraj vse stroke imajo že stroke strokovne zadruge, v katerih je delovno mnogo uspešnejše, nego v kolektivnih zadrugah. Vsa povojna leta je posvetila zveza

organizaciji, pri čemer pa ni opustila pozornosti na važna obrtniška vprašanja, ki so se načela. Že pred vojno je ustanovila posredovalnico za delo, ki je po vojni zopet oživila, a jo je z ustanovitvijo Borze dela opustila.

Preobširen bi bil opis zvezine zgodovine, če bi hoteli opisati vse njene množične akcije, ki jih je izpeljala v dobrobit obrtnišva in vzgojo naraščaja. Njen razplet je jako oviralo njegovo slabo gnotno stanje, — vsa leta se je borila s finančnimi težkočami. Z veliko težavo je vzdrževala najnujnejši aparat, — leta 1923 je nanovo organizirala tajništvo in ga poverila sedanjemu tajniku g. Ignaciju Kaiserju.

Leta 1925 je na svojem občnem zboru izvolila g. Engelberta Franchettija za častnega načelnika. Lansko leto pa je g. Franchetti odločil to mesto in ga je prevzel g. Josip Rebek ml., ki uspešno nadaljuje veliko delo svojega prednika.

Številno zadrug je v ljubljanski oblasti, ki pripada v delokrog jubilarinje, jako naraščalo in danes deluje v ljubljanski oblasti 79 zadrug, od katerih jih šteje zveza 49 za svoje redne članice.

V sedanjem načelstvu so gg.: Josip Rebek, Milko Krapež, Karol Vidmar, Josip Sluga, Ivan Bernik, Ivan Gogola, Ivan Campa, Rudolf Kuhar (Mokronog), Alojzij Smerkol, Ferdo Primožič, Štefan Špetič, Matej Oblak in Ivan Kersnič.

Zveza obrtnih zadrug je za obrtniško gibanje in njegovo organizacijo eminentne važnosti. V njej se koncentrirajo zahteve in težnje obrtnišva, — njeni uspehi pa so odvisni od njegove zavednosti. Ona je danes predstavnica obrtnišva v ljubljanski oblasti in kot taki ji ob njenem jubileju najiskrenejše čestitamo ter presrečno pozdravljamo vse zavedne slovenske obrtnike, ki se danes in jutri zbero v Ljubljani k tej pomembni proslavi!

Univerze ne bodo okrnjene?

Beograd, 17. marca p. Komitija univerzitetnih profesorjev za redakcijo novega univerzitetnega zakona je danes definitivno končala svoje delo. V tej redakciji nudi zakon garancijo za to, da se ne ukine nobena fakulteta. Prosvetni minister g. Grol je na to že pristal in bo zakon v kratkem predložen Narodni skupščini, seveda pa je še vprašanje, kakšno stališče bodo zavzeli ostali člani vlade, zlasti finančni minister.

Nova predsednika kasacijskih sodišč

Dr. Subotić v Beogradu in dr. Cinić v Zagrebu

Beograd, 17. marca p. Popoldne je bil v avdienci na dvoru minister pravde Milorad Vujičić, ki je pri tej priliki predložil kralju v podpis ukaz, s katerim se imenuje za predsednika kasacijskega sodišča v Beogradu bivši minister pravde in poslanec dr. Dušan Subotić. Dr. Subotić je že nocoj obvestil predsedstvo Narodne skupščine, da z ozirom na to imenovanje odloži svoj poslanski mandat. Mesto njega pride v Narodno skupščino Madžar dr. Ernest Nagy.

Beograd, 17. marca p. Kraljevim ukazom je imenovan za predsednika Stola sedmorice v Zagrebu dr. Ernest Cinić, bivši pokrajinski namestnik za Hrvatsko-Slavonijo. Dosedanji predsednik dr. A. Badaj je obnem upokojen.

Stanovanjski zakon se ne podaljša?

Beograd, 17. marca. p. Te dni je posebna deputacija Saveza društev hišnih posestnikov posetila ministra za socialno politiko, g. Ceda Radovića ter protestirala proti vsakršnemu podaljšanju stanovanjskega zakona. Deputaciji je minister izjavil, da vseh sploh nima tega namena, ker smatra, da je podaljšanje stanovanjskega zakona v ožgled intenzivne gradbene akcije tako s strani občin, kakor tudi na privatno inicijativo vsako podaljšanje stanovanjskega zakona nepotrebno.

Drugi tir na progi Beograd - Zagreb

Beograd, 17. marca. i. Po dosedanjih spoznajih bo stala zgradba drugega tira na progi Zagreb-Beograd 1 milijardo Din. Pri teh delih je sedaj zaposlenih 1.000 delavcev. Zemeljska dela bodo k koncu septembra vidoma do konca septembra.

Prospeh mladine bodi skrb vsega našega naroda

Naša javnost nadalje brižno razpravlja o slabih učnih uspehih na srednjih šolah. Nekaj novih dopisov iz vrst naših čitateljev

Prejeli smo iz najširših krogov naših čitateljev celo vrsto novih dopisov, ki kažejo, da slovenska javnost z največjo skrbjo razpravlja o šolskih uspehih naše mladine, o vzrokih neuspehov in o načrtih, kako naj mladino dvignemo k zdravemu napredku. Priobčujemo zato zopet izbiro

Še o slabih uspehih na naših šolah

Maribor, 16. marca

V izpopolnjenosti dostojnih pregledov in mnenj o klasifikaciji koncem drugega tromesečja prinašam še pregled ocen na mariborskih meščanskih šolah:

1. Dekliška mešč. šola I. na Stolnena trgu ima 352 učenec, izdelalo jih je 256, padlo 96, torej 73 %; 5 učenec je ostalo neredovanih.

2. Dekliška mešč. šola II. v Cankarjevi ulici ima 341 učenec, izdelalo jih je 143, padlo 198, torej 53 %.

3. Dekliška mešč. šola pri Šolskih sestrah: 200 učenec, 176 izdelalo, 44 padlo, torej 22 odstotkov.

4. Deška meščanska šola: 465 učenec, 254 izdelalo, 211 padlo, torej 45 %.

Navedeni podatki nam povejo marsikaj. Pri prvi šoli bi človek mislil: Glej, vidim, da so deklice neprimerno bolj pridne kot dečki! Če pa primerjamo nato drugo šolo, je tak zaključek napačen. In vendar je mnogo resnice na njem. Kako je torej mogoče, da izkazuje II. dekliška šola dvakrat slabši rezultat nego I. dekliška, ki leži za nekaj ur dalje? Razumljivo je, da so uspehi v samostanskih šolah najvišji. Če sestre delajo z učenkami mnogo tudi v prostem času, kar učitelj na javni šoli ne more. In vendar je na dveh javnih šolah tako velika razlika. Pa še nekaj. Pa še nekaj, da je v razredih s 33, 31 in 34 učenkami kar 57, 61 in 74 % negativnih redovanj? Mariborske meščanske šole so v zvezi s srednjimi šolami prenapolnjene. To kaže, da so postale narodu potrebne in da le treba nujno misliti na razbremenitev. A prej navedeno število učenec ali število učenec v tretjih razredih deške meščanske šole ne opravičuje tako visokih odstotkov negativnega redovanja. Torej mora učiteljstvo vendarle položiti roko na srce!

Po mnogih opazovanjih se je v meni utrdilo prepričanje, da je današnja mladina povprečno v mnogih panogah znanja bolj podkovana nego smo bili mi v istih letih. Vidim pa tudi, da učitelj premalo gleda na občo inteligenco in izobrazbo učenec. Vsak rad jaha svojega konjčka in misli, da je njegov predmet najvažnejši. Vse bi rad natovoril otroku česar se je v dolgih letih študija in življenja naučil. Nekdaj, ko še nismo toliko govorili o moderni šoli in vzgoji, smo imeli v prvem razredu do 20 odstotkov negativnega redovanja. Nadzorniki so dovoljevali celo le 15 do 18 v sledečih razredih je odstotek stalno padal. V IV. razredu so bili padli učenci bele vrane. S stroгим, prestroгим redovanjem ne bomo dvignili pouka in uspehov. Pomoc le je v intenzivnem delu z otroki. Mnogo negativnih redovanec ima nezadostno red le v enem predmetu. Če bi se učitelj prav resno hotelo bi v treh mesecih take učence lahko spravil na zeleno vejo. Popolnoma absurdni so nezadostni redi iz petja, telovadbe itd., a vendar vplivajo na celoten vtis redovanja. Z navedenim nisem nikakor hotel dati lekcij tovarišem in tovarišicam. Kdor je iskren, so priznal, da imam prav. Dosedanji razmrtje slabih uspehov so še marsikaj prezrli, kar je v prilogi šolski dec. Pomislite samo, kako namešča oblast učiteljstvo. V devetih letih svojega delovanja v Mariboru se nisem nikdar izhajal z enim učenikom. Imeli smo jih po pet, šest in več do Božiča, ko je pripadajal zadnji učitelj. Često smo imeli in še imajo učence po tri ali celo štiri učitelje za isti predmet v tromesečju. In naši narodni, državni in drugi prazniki! Na mnoge izmed njih se morajo učenci pripravljati. Marsikdo ne pomisli, da vsaka prekinitev rednega pouka moti učitelja in učenca. Brez pravega koncepta smo. Učenec je dan pred prazniki in dan po praznikih za šolo neuporabljiv. So pa profesorji in učitelji, ki izprašujejo tik do praznika ali dajo šolsko nalogo tik po praznikih, ko sede v klopih hlače in suknje, učenci so pa že ali še vedno doma pri mizi ali pri brcanju ali vrhu Pohorja. Za prekinitev skrbijo tudi razni lahkokruhovi. Pride tak gospod v pisarno, izvleče pisalnik in pravi: Evo, gospodine, imam dovoljo od gospodina ministra prosvete, da vašim učencima predam ali pivam ili šogod — Pa morate nehati sredi pouka in zbornati učence v telovadnico in — kar je za omega predavača življenjskega pomena — pobrat pare od učenec. Nadaljnji pouk v šolski sobi je piškav. Imamo, hvala Bogu, tudi družine in dosti podmladkov! Rdeči križ in podmladek, Ja, dramska straža in podmladek. Naša krila in podmladek. Sokol in naraščaj. Orel in naraščaj. Svoboda in naraščaj. Skavti in Osvobodilni in sportna družina in še in še. Da vedne reforme ne pomagajo dvigati šolstva, je povedal že marsikdo. Nerazumevna je vzgojni smotrov in priklj le krivdo, dsta meščanski učenec in učenka danes preobremenjena 35 ur obveznega tedenskega pouka pa še toliko in toliko neobveznih ur le za tako starostno deho preveč. S krajšanjem učnih ur od 55 na 50 in 45 minutam pomagamo ne učencu ne učitelju. Do mače obremenjenost le ob tolikem šolskem delu nedopustna, a mnogi učitelji in učiteljice na to ne mislijo. Po volji nam

izmed številnih dopisov, ostalo bomo po možnosti še priobčili v popolni zavesti, da tako eminentno nacionalno vprašanje, kakor je prospeh mladine, bodočnosti naroda, zasluži vselej in povsod največjo pozornost.

Je ustvari dr. Poljanec moderno meščansko šolo, ki je bila za dolgo dobo zmogljiva življenja in razmaha Beograd jo je namerstil z drugo, ki nima ne pravega ustroja ne večje sestavljenega učnega načrta. Končno moram v čast našemu učiteljstvu omeniti, da po veliki večini vrši svoje dolžnosti v zvezi doslednemu zapostavljanju s strani merodajnih činiteljev, ki so zapisali nagrajevanje za prekomerno učne ure na papir. plačali jih pa niso. Še za leto 1926/27 dolguje država učiteljstvu meščanskih šol težke tisočake, ki so zatonili za vedno. Tudi v tekočem šolskem letu ni dobilo učiteljstvo meščanskih šol od oktobra dalje za službenih nagrad. Konec marca je pred vrati in z njim bodo nagrade zapadle v partijske odskode pri povratku. Pokažite nam trgovca, ki bo dal nam in naši deci sedaj spomlad oblike, in obuvala na račun partije 55!

D. H.

Osnovna šola in uspehi v srednji šoli

Povodom našega prvega članka o neuspehih v ljubljanskih srednjih šolah nam je poverjenstvo UJU Ljubljana poslalo te dni v obrambo osnovne šole naslednje ugotovitve, ki jih obnavljam. Jasi se je medtem v »Jutru« še ponovno pojavilo da omemba pisca članka glede priprave učenec na osnovnih šolah za srednjo šolo ni bila narperjena proti učiteljstvu o.š. mar. več proti neprestano se menjavajočim učnim načrtom, česar se učiteljstvo samo zaveda.

1. Osnovna šola je vzgojevalnica in učilnica najširših plasti naroda in ne pripravilnica srednje šole, zato ne more in ne sme 10% na ljubo forsirati snov, ki za 90% nima pozneje nobene praktične vrednosti.

2. Učiteljstvo osnovnih šol se je odzvela pravica presojati glede učenčeve sposobnosti za nadaljnji študij na sred. šolah, za to odklanja tudi vsako odgovornost glede neuspehov v srednji šoli.

3. Poročila ugotavlja, da je padlo v največ razredih 50—60% dijakov v enem in sicer VI. a realke celo 80 %. Vpršamo če temelji ta visoki % VI. a razreda in drugih višjih razredov tudi na »peščeni« podlagi osnovne šole, ki so bili naimani pet in že več let v vzgojnih rokah srednje šole? Ali je neuspehov v predmetih, ki se sploh ne poučujejo v osnovni šoli, tudi kriva osnovna šola?

4. Glede materialnega stanja bi imeli največ pravice pritoževati se osnovnošolski učitelji, ki so najnižje uvrščeni, so brez vsakega honorarja za načrte ki so se po prevratu razpasle kot posebna bolezen, in brez dohodkov od izpitnih taks in vendar lahko rečemo, da vršijo poleg svojih službenih še obile druge idealne naloge.

5. Vzroki neuspehov v srednji šoli so vse globlji in bi bilo v to svrhu proučiti ves ustroj našega šolstva, srednjo šolo v upravnem, učnem in vzgojnem oziru ter socialne vplive in razmere, pod katerimi živi naše ljudstvo. Ne s prevajanjem odgovornosti na druge, ampak z vzajemnim in iskreno tovariškim delom, medsebojno podporo in v kar naložimo stiku z roditelji smemo upati na boljše uspehe. — Poverjenstvo UJU — Ljubljana.

Še k vprašanju slabih uspehov na srednjih šolah

Kar sta o tej zadevi povedala v nedeljski številki »Jutra« mati nekake srednješolke in osnovnošolski učitelj, vsebuje mnogo tople resnice. Ako tožijo gg profesorji o slabih uspehih, ne smejo obdolžiti samo dijakov. Dobro bi bilo, da bi gg profesorji malo pomislili, ali ne leži nekoliko krivde tudi na njih samih.

Poznam srednjo šolo, kjer je jako malo sporta in drugega razvedrila, posebno zljaj v zimskem času, in poznam dijake, ki se res učijo, vendar pa so uspehi slabi. Sem imam tam dijake in ker se zanimam za njih delo, naloge itd., vidim dostikrat, da stvari ne razumejo. Zakaj ne? — Ne, ker so »slabe glave«, ampak ker profesor čisto celo ura izprašuje in ko mu na koncu ostane še 5—10 minut, takrat ne more več razlagati nove snovi in zato naroči naj jo dijaki sami doma predelajo. Tako n. pr. pričenjajo sami poglavje o glagolskih vrstah, ki je eno najtežjih slovnice sploh. Ali pa naroči profesor matematike, naj izvršijo dijaki vse naloge nekakega poglavja geometrije, ki so ostale od prejšnjih ur. Pri tem pa ne pomisli, da je ta nalog celotna vrsta in da se bo dijak mučil z njimi dolge ure, ne glede na to, da jih deloma ne razume in da so v njih časih celo tiskovne pomote. Časih gosp. profesor uiti ne ve, katere naloge je dal dijakom za domačo vajo. Profesor prirodopisja n. pr. pa piše na tablo imena raznih delov živalskega okostja brez vsake razlage ali ponazoritve ter prepušča dijakom glavni in težji del dela sploh.

Posebno pereče je vprašanje nalog, domačih in šolskih. Ker imam deco tudi na meščanski šoli, vem, da dobivajo tam za tolo den dan pisane domače naloge le iz ene ga predmeta in da je en dan v tednu sploh brez pismenih nalog. Kar je tu prav, bi moral veljati tudi za srednje šole, ne na da dobivajo dijaki so dvakrat tedensko geometrijske in aritmetične naloge, ki jim vza-

mejo cele ure. Temu ali onemu profesorju ne ugaia uvedena učna knjiga; posledica tega je, da narekuje učno snov po svojem in dijaki morajo te »knjige« še čisto prepisovati, ker se drugače ne morejo učiti. Tako sta nekje uvedeni v enem razredu dve različni knjigi, dijaki pa še pišejo razm-lga vac učno snov v beležnice. Za šolske naloge, crebiti matematične je premalo tassa. Zapisovanje, oziroma narekovanje teksta traja 20—25 minut za izdelavo ostane samo 25—30 minut. Dijaki hitijo te »zabijejo« nalogo in slabi uspehi so tu. Profesor pregleduje nalogo ter se »vina« pri tem po rezultatih enega ali dveh najboljših računskih. In pri tem se mu pripeti da so »v« ti rezultati napačni — kdor ima druge rezultate dobi slab red. Seveda se pozneje to-mota odkrije — toda kje je zljaj ugled do-letnega profesorja?

Ne trdim, da je povsod tako in da so to napake vseh gg profesorjev, pač pa je mnogo mladih gospodov, ki grešijo tako in tudi drugače, krivda pa je vsa dijakov. Marsikateri mlad profesor se ne more zamisliti v položaj dijakov, zato razklada snov suboparno, daleč od življenja, brez ozira na metodna pravila in psihologijo — kratkoma dočira kakor na esenčički katedri. Ne trdim, da ne obvlada učne snovi pač pa, da se ne potrudijo dovolj, da bi jo doumeli tudi dijaki povprečne nadarjenosti, ki tvorijo venjar večino. Marsikaj je kriva tudi prosvetna uprava; skoro na nobeni šoli ni začetkom leta dovolj učnih ur, zato vedno menjavanje urnika, zato odpade mnogo učnih ur, zato skušajo gg profesorji zamisliti pozneje nadomestiti in zato tudi slabi uspehi.

Jaz kot oče imam časih vtis, da so dijaki čisto preobremenjeni z delom in deca se mi časih prev smili. Zato bi gg profesorje prosil, naj jim olajšajo delo z metodnimi, pa preobčutnimi in pravilno razdeljenimi domačimi vajami z izpraševanjem, ki se ozira na dijakove posebnosti in ki mu dovoljuje dovolj časa za premislek — tudi to je važno, — sploh — sredstvi, ki niso proti pretpisom, pa so vendar učinkoviti. Pomisliti treba, ali ni bolje, da vedo dijaki nekaj pošteno in temeljito, kakor da vedo vse — to-ja površno in morda celo na račun zdravja. Ni glavno učni načrt — človek je več!

Oče — J. B.

Preveč ali mladina v svet!

K žalostni statistiki uspehov na naših srednjih in meščanskih šolah so podali razni ljudje svoja mnenja. Vsi so iskali vzroke, večina jih je tudi našla, vendar v jedro ne zadene nikdo. Osnovnošolski učitelji se zagovarjajo, češ: srednješolski učitelji niso pedagogi in metodiki. Če bi ta razlog bil edino pravi, bi potemtakem morali biti na meščanskih šolah najboljši uspehi, ker poučujejo tam iz osnovnošolskega učiteljstva izbrani in višje kvalificirani učitelji, ki po pretežni večini vsaj gotovo umejo svoj poklic. Pa vendar so na meščanskih šolah istotako uspehi porazni. Kot meščanskošolski učitelj z dovoljno prakso in v pogledom v duh časa in mladino raznovrstnih šol hočem sam tozadevno izraziti ne-prikrito svoje mnenje.

Zakaj so učni uspehi vedno slabši? Enostaven odgovor: Ker se šol. mladina vedno maji učni in manj dela. Zakaj pa dela manj? Interes učeče se mladine ni do nekaterih izjem osredotočen v šolo in na to, kar je v zvezi z njo, temveč na vse mogoče stvari in šola je le tisto neizogibno zlo, preko katerega se zaenkrat še ne more preiti. S tem je povedano vse!

Nekdaj, ko so hodili v šole sedanji možje, je bilo je po večini vendar le osredotočeno vse v šolo in šolsko življenje; dijaki so tekmovali med seboj in čutili so moralno zadovoljenje ob razdelitvi izpričeval. Zavedali so se svojega poklica in študirali dovolj časa in ob primernem času, hodili so v šolo pripravljeni in tako zmogli za nadaljnji pouk; preostalo je še vedno nekaj časa za razvedrilo (sprehode, igre ev gledališče i. dr.). Autoriteta učitelja-profesorja je bila — pri vseh dijaških šolah — sveta.

Danes: iz osnovne šole prihajajo res pre-mnogokrat nezadostno pripravljeni učenec. Cetudi se ne zahteva drugega nego malo gladkega računstva in logičnega čitanja, da učenec razume srednješolske tekst in glavne pojme iz slovnice, učenec iz nove »delovne šole« tega premmnogokrat ne zmore, dočim so to znali pred 15, 20 leti učenec iz nižjeorganiziranih »starših« a dobrih šol, ne samo v materinski, temveč še celo za silo v nemščini. V srednji šoli so zmagovali celo v predmetih (3) z nemščim učnim jezikom. Zakaj? Kazali so vnueno, vestnost, voljo in vztrajnost. Pri vsem tem pa učenec »nove« šole ne znojo paziti, ker tega »nova« šola ne uči. Malo je takih, ki sledijo pouku. Res je, da jih mora tudi profesor v srednji šoli znati pridobiti za predmet, a težko je to, ako se je učenec v osnovni šoli navezel le raztresenosti. Delovna šola bi morala vaditi in koncentrirati otroški duh na en predmet, na stvarnost, ker je to najtežje delo in delati se mora otrok učiti igrati iz prvih početkov šole z vedno večjimi zahtevami. Študij v višjih razredih srednjih šol pa zahteva obilo samozatajevanja in premagovanja, sicer ne vodi nikoli do cilja.

Današnja mladina ima interes na vsem postranskem. Urejeno je vse tko imenitno, da se mladič boji sleherne zakasitve ali odsotnosti na tako zvanem »izvenšolskem torišču kulturnega dela«.

Zvečer od 7 ali 8 uri pride domov ves nejevoljen, ker še ni ničesar storil za prihodnji šolski dan. Za intenzivno učenje in pripravo ni ne le volje, temveč niti časa. Vse obstoji le v tem, da domačo nalogo površno in naglo naredi ali celo prepíše, o vaji v tem ali onem ni govora.

Tako delo ne more roditi dobrega sadu in kaj je čudnega, če se trdi, da abitur-

jevni niso smotni slediti predavanjem na univerzi. Niti v poklicu ne ustrezajo. Drži se jih privržena površnost in netočnost. Krive na tem so razne okoliščine, tudi ti isti ljudje, ki zagovarjajo »pardoniranje« dijakov s tem: »Kako je pa spodaj! Naši so še zmiraj boljši.«

Mladina naj, ostane mladina. Veseli se naj tega, kar je mladini primerno. Ogrevaj se za ideale višje kakor sport, kino in ples. Preveč sili mladina v svet, ker mi sami to gojimo. Pregovor pravi: Ni vse za otroke! Dandanes pa skusi mladič z 18. do 20. letom prav vse in ker mu tupatam zagreni kak grizljaj okus, se po potrebi tudi ustrelji...

V šolo nazaj! Vesnost, točnost, marljivost in železna volja mora preiti na našo mladino in učitelji-profesorji na delo za tem! Skrbimo, da bo vsak na mestu in boljše bo. — Meščanskošolski učitelj F. S.

Odkrita beseda mlade matere

Nedeljska številka »Jutra« je prinesla razna mnenja o vzrokih neuspehov učeče se mladine. Strinjam se s pamenimi mnenji raznih dopisnikov, le ono od matere se mi zdi, da ga je pisala »preveč« mati. V tolažbo ji bodi povedano, da je mladina med vojno študirala še v dosti neugodnejših razmerah kakor so dandanes pa vendar so bili uspehi drugačni. Menda se nismo popolnoma pozabili, kako je bilo takrat s hrano obloko in končno tudi s kurjavo in stanovanjem. Smelo trdim, da dandanes v nobeni uradniški družini ne manjka kruha, ki smo ga med vojno dobivali tako rekoč za priblišek — kakšen pa je bil ta priblišek posebno zadnji dve leti, tudi še menda vemo. — da o drugem sploh ne govorim.

In končno pozneje naše slavne može, s kakšnimi neprimkami so se imeli boriti za časa študij. Večina njih je morala poučevati druge in podobno, da si je zaslužila kosček kruha in si omogočila drago šolanje. Prepričana sem, da so bili večkrat lačni nego siti, pa vendar so zršli v genije, ki jih občudujemo.

Moji starši niso nikdar hodili okrog mojih učiteljev in profesorjev, pa tudi nikdar valili krivde na nje. Pridno se uči in pazljivo poslušaj, pa boš znal! Kadar sem prinesla naznanilo in sem hotela kakšen siabi red opravičiti z raznimi izgovori, mi mati ni rekla drugega, kakor če me ni sram, da neznam tega kar zmorelo druge součenke. In to je zadostovalo, pa če bi se imela učiti vse noči. Ponos na pravem mestu in o pravem času — to manjka današnji mladini.

Manjka pa tudi spoštovanja in bolzani tako do staršev kakor do učiteljev-profesorjev. Slednji so v tem pogledu prav za prav brez orožja, starši pa napovedo otrokom sto kazni, a v največ primerih ne izvrše nobene. — Moji oče le mene samo enkrat kaznoval, a tako, da se je 14 dni poznalo, potem pa je zadostoval pogled Dandanes pa so otroci od strani staršev »bogeč«, ki živijo, da starši plešejo In trikrat gorje, ako se predrzne tega »bogač« samo gorje pogledati, kaj šele mu dati slab red. Takoj je ogenj v stehi in krivec je učitelj — najprej pri otrokih, potem pri starših in tako je otrokom ušla ena po ena izgovorov, v katerih so že itak moštri.

Poleg tega starši tudi premalo pazijo na svoje pogovore pri otroci. Imela sem priliko voziti se s tremi učenčimi damami, od katerih je bila ena učiteljica — seveda poročena, torej neaktivna. Razpravljale so o otrokih, šoli in učitelju, ki je bil seveda tudi v tem primeru kriv, da njih malčki niso učenjaki. Vse tri, najbolj pa dama učiteljica, so trdile, da vrtič otrok nikdar ne govore slabo o šoli in učitelju. S seboj pa so imele 7 do 8 let staro deklico, ki je z največjo pazljivostjo poslušala gralo učiteljem in lastno samohvalno vzgojo.

Knjige v roke, ne da žozo, pa smuč pod noge, kadar je sneg in čas in uspehi bodo drugačni. Za vse drugo bo še dovolj časa po dokončanih šolah. Starši pa naj ne vidijo v svojih otrokih »bogečev«, ampak čisto navadne pomislekavce, ki tim le vse drugo bolj pri srcu nego učenje in ki naidejo stio izgovorov za lenobo in raztresenost.

Bes. — F. K.

Nadzorovanje mladine na železnici

Med neuspehi na srednjih in meščanskih šolah se navajata tudi naslednja dva vzroka: 1. ukinitve sprejemnih izpitov in 2. voznja po železnici.

Z spisom »Osnovna in srednja šola« je v nedeljskem »Jutru« že neki moj tovariš ovrgel prvi vzrok. Vsaka preizkušnja za sprejem v srednjo šolo je nepotrebnal. Kdor je dobro redovan v predmetih osnovne šole, predvsem v učnem jeziku in računstvu, ta ima sigurno tudi dobro podlaggo za napredovanje v srednji šoli. Tak učenec naj se tudi sprejme v srednjo ali meščansko šolo, vsi ostali s slabimi redi — zadosten red smatram za slab red! — naj se pa odklonijo. Zavrnitev učenec z dobriimi redi bi pomenila žalitev osnovnošolskega učiteljstva. Nesprejem učenec s slabimi redi je pa vendar upravičen.

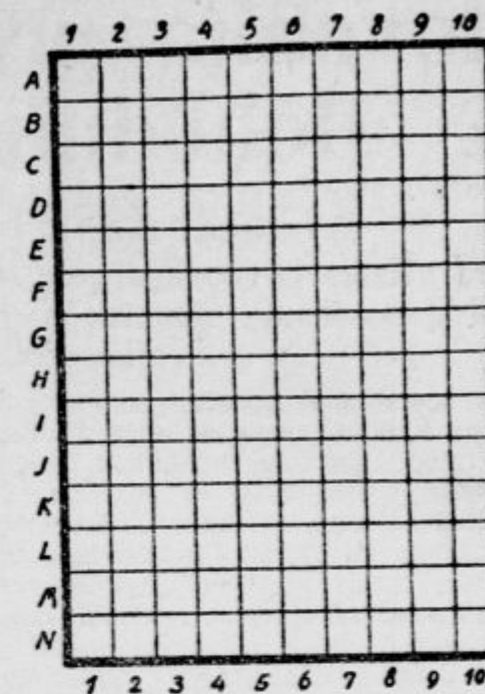
Kar se tiče drugega vzroka, sem mnenja, da je voznja po železnici za šolsko mladino sicer zlo, a še večje zlo je, ako nisi finančno tako podprt, da bi dal svojega otroka v zanesljivo družino ali še bolje v dober zavod. Ako pa tega ni, je vendar že z moralnega stališta bolj priporočljivo, da se otrok vozi, n. pr. dobre pol ure po železnici v šolo in pride že kmalu popolnoma domov, kjer imam otroka pod svojim nadzorstvom, kakor da bi ga prepuščal čez noč v varstvo tujim ljudem, ki so morda sami v moralnem oziru neoporečni, a mnogokrat odreko tam, kjer bi ne smeli. — Pač pa bi bilo primerno, da bi bila šolska mladina po vlakih bolj nadzorovana. To sicer ne prav lahko nalogo naj bi prevzeli proti primerni nagradi sprevodniki. Prepričana sem, da bi prizadeti roditelji kaj radi pristali na tako nagrado sprevodnikom.

Zanimivo bi bilo še ugotoviti, koliko je padlo v drugem tromesečju po železnici se vozečih dijakov. Omenim le, da je moja hčerka, ki se tudi vozi po železnici, brez moje pomoči dovršila to tromesečje z odličnim uspehom.

Upravitelj F. M.

Nekaj za naše risarje in ... nerisarje

Naša nedavna ideja z onomatogrami je užgala: dan za dnem nam prinaša pošta šope »črkorisb« naših čitateljev posrečenih in manj posrečenih, in če bi hoteli prebrati le četrtino dobrih prispevkov bi vsak teden z njimi napolnili vsaj eno stran »Jutra«. Toda razlika miha in ne gre, da bi čitateljem servirali vedno isto hrano ker bi se sčasoma preobredli. Zato smo iskali novega nedeljskega razvedrila in imeli smo srečo: zasledili smo ga v nekem francoskem listu, ki stalno prinaša take »onovite«.



Današnja naloga se glasi: Spoji določena oglišča v pričujočem z vodotirnicami in navpičnimi črtami razdeljenem pravokotniku tako, da dobiš karikaturu znanega cirkuškega klovn Alberta Fratellinijal (Fratellini so trije svetovnoznani cirkuški artisti, ki že več let delujejo v Parizu; najslavitejši med njimi je Albert). Če nimaš talenta za risanje in če vrhu tega še nikoli nisi videl Fratellinija, niti ne njegove karikature, ti bo naloga kakopak docela nemogoča. Toda naš namen ne more biti ustrezati le maloštevilnim interesom in odbijati ogromno večino naših prijateljev, ki bi takisto radi prišli na račun. Zato podajamo spodaj podrobno natančna navodila in če se boš pazljivo ravnal po njih, boš ob primerni potrpežljivosti brzo prišel na cilj. Zdalj pa kar začnimo!

Spoji z ravno črto levi spodnji kot kvadrata B 1 (prvega kvadrata v drugi vodotirnici vrsti od zgoraj) z desnim gornjim kotom kvadrata A 2; zvezi nato levi gornji kot kvadrata A 6 z desnim spodnjim kotom istega kvadrata; od tam pojdi do levega spodnjega kota H 3 in nato do levega spodnjega kota I 2.

Potem spoji levi gornji kot A 7 s srednjo desno stranico D 9; od tam potegni debelo črto po spodnji polovici desne stranice D 9, po desni stranici E 9 in desni, spodnji in levi stranici F 9, spodnji in levi stranici F 8, levi stranici E 8 in D 8, spodnji stranici C 8 in levi polovici spodnje stranice C 9. Takisto podelbi gornjo in desno stranico D 6, desno stranico E 6 in F 6, spodnjo stranico F 7, spodnjo in levo stranico F 6, spodnjo in levo stranico F 5 in spodnjo polovico leve stranice E 5.

Iz središča G 5 pojdi v središče I 4 in od tam v središče K 4; od tam v desni spodnji kot L 5. Podelbi spodnji stranici L 6 in L 7, od tam pojdi v desni gornji kot K 9 in podelbi desni stranici J 9 in I 9. Nato začni zopet v središču I 4 in pojdi v desni spodnji kot J 5, podelbi spodnje stranice J 6, J 7 in J 8, od tam pa pojdi v desni gornji kot I 10.

Iz desnega gornjega kota G 6 pojdi s črto v levi spodnji kot istega kvadrata; podelbi desno stranico H 5, od koder pojdi dalje v levi spodnji kot I 5, nato v sredino spodnje stranice K 5; podelbi desno polovico spodnje stranice K 5, spodnje stranice K 6, K 7 in K 8, od tam pa pojdi v levi spodnji kot N 8.

Iz desnega spodnjega kota N 3 pojdi v levi gornji kot J 3; podelbi gornji stranici J 2 in J 1 in desni stranici J 3 in I 3. Potem zvezi levi gornji kot I 6 z desnim spodnjim kotom istega kvadrata; podelbi spodnjo stranico I 7, pojdi od tam v desni gornji kot I 9 in podelbi desno stranico H 9; od tam pojdi v levi gornji kot G 9. Naposled zvezi levi gornji kot G 10 z desnim spodnjim kotom istega kvadrata in levi gornji kot F 10 z desnim spodnjim kotom istega kvadrata.

Ko si vse to dovršil, počni (s tušem, črnilom ali mehkim svinčnikom) levi gornji del slike ki je omejen z diagonalo kvadratov B 1 in A 2 in z veliko črto, izhajajočo od osnovnice kvadrata I 1 in končujočo se v levem gornjem kotu kvadrata A 6; ravno tako počni gornji desni del slike, ki ga omejuje črta, izhajajoča iz levega gornjega kota A 7 in končujoča se v desnem spodnjem kotu kvadrata I 10; počni tudi osmokrtno ploskev sredi slike in horizontalno partijo, ki jo tvorijo kvadrati K 6, K 7, K 8 in deli kvadratov J 5, K 5, K 9 in J 9. Vse ostale dele obraza izvzemši oči in ustnice pa šrafiraj (ali pa črtaj s trdim svinčnikom) in karikatura je izgotovljena. Toliko za danes, o priliki pa morda kaj domačega!

„CHINOFERRIN“

na vino z železom najučinkovitejšo sredstvo proti slabokrvnosti

Dobiva se v vsaki lekarni.



Naši kraji in ljudje

Jubilej šefa v domu živih - mrtvih

Studenec, blaznica — hiša mrtvih, ki jih ne morejo zakopati, hiša najbogatših Rothschildov, ki prosijo za čim in približek pri hrani, gospodovalec sveta, ki zahtevajo za jutri dopust, da bodo pomagali ženi pri obešanju perila, preganjance, ki jih mučijo »elektrizerji« in »hipnotizerji«, melanholikov, ki so se jim izsušili možgani ter niso že po letu opravili svoje potrebe, da jim sili že blato iz ust, zločincev, obešenjakov, idijotov, ki bruhaajo iz sebe le še prakrike: u-hu-hiva-hu —

V kotu sobe sedel sedemdesetleten starček, ves oznojen in tresoč se po živu šari nekaj po lističu papirja — mučil se z računsko nalogo, ki jo mora rešiti do jutri in se boji, da ga bo gospod učitelj natepel; cela desetletja so mu izbrisana iz spomina, ne ve, da ima sinove, vnuke, živi le še svojih davni preteklosti. Kak dan je star deset let, če sije sonce in je mnogo svetlobe krog njega, jih primakne kakih dvajset in obupno kliče iz kuhinje svojo umrlo ženo.

Na hodniku nas sreča revež, ki kriči krog sebe s rokami ter skriva obraz, »ker ga neke svinje obmetujejo s pečeno sifilis«. Nek starček niha na klopi s telesom sem in tja ter ponavlja dan za dnem: »Bog — moj Bog — kaj se bo zgodilo z menoj — kaj se bo zgodilo, Jezus Kristus, Marija —«. Boji se večnega pogubljenja, ker je v mladosti onaniral. Včasih pravi tudi, da pride v peklo, ker je kradel sosedu jabolko.

Nekdo se poskuša z jokajočim obrazom smeati, prisiljeno živahno se kretna krog nas, pravi, da je sedaj končno popolnoma zdrav in ve, da je trpel na blazni melanholiji, prosil sedaj »ko ga je gospod doktor popolnoma pozdravil«, da ga odpusti domov. Melanholik je, ki obupno dismutira svojo depresijo, da bi ga izpustili in bi mogel izvršiti samomor.

Tudi neki paraličnik zahteva svojo odpustitev, toda z mnogo večjo vehemenco. Grozi z vplivnimi zvezami in osebnostmi, če se mu takoj ne izroči obleka. Hvala Bogu je dokaj strpljiv, ker na povsem banalen izgovor, da je strežnik založil ključ od shrambe in naj izvoli počakati do jutri, se takoj pomiri in se ves zadovoljen nad odgovorom globoko prikloni.

V neki postelji leži krepak možak že tri tedne absolutno negiben, treba ga je umetno hraniti po cevki. Iz te otrplosti se je zbudil le pred štirimi dnevi, ko se je samo za hip pognal kvišku, udaril po glavi strežaja in mirno legel zopet nazaj.

V sosedni sobi sedi mož s čudnim usnjatim pokrivalom na glavi, ki si ga je napravil sam. Na ta način se ščiti pred nekim »radioelektrizerjem«, ki mu pošilja v glavo zelo grde misli, ki jih mora potem misliti. Pripoveduje, da je začelo tako, da so se ljudje spogledovali na cesti, ko je hodil zjutraj v službo, pomenljivo so se odkašljali in pljuvali predenj. Če je stopil v tramvaj, so si sprevodniki takoj začeli pozvižgavati in si dajati znake, da je stopil v voz. Nekega dne je vrzel v pisarni predstojnik kos vrvice predenj, s čimer ga je hotel opomniti, da sedaj končno že ni drugega izhoda, ko da se obesi.

In tako gre vrsta, nepregledna vrsta umrlih duš, ki pa hodijo okoli, se gibljejo, jedo, legajo spat. In potem največji — goli ležijo v slami, mažejo s svojim blatom po stenah, ga nosijo v usta; nobenega sledu duševnosti več, edini refleks, ki jim je še ostal, da po vsaki stvari, ki jim jo približate, odprejo usta in hlastnejo po nji —

Tu, v tem domu živih mrtvih dela primarni dr. Stevo Divjak, dela že svojih 34 let. Stopa okoli s svojimi svetilni, vedno jasni očmi, gladi svojo močno brado. Poboža objokano deklet, prišije prst, ki si ga je besni blaznik odgriznil, dere zobe, reže zgnojene ude, treplja obupance — vse sam, vedno za vse sam, kvečjemu za pomoč po enega mladega zdravnika. V njegovem času se je lečilo na Studencu 17.527 bolnikov in izobraževalo se je pri njem

krog 80 mladih zdravnikov. In v takih razmerah! Težko dobiti kje slikčen zavod, ki bi trpel pod takim pomanjkanjem prostora in drugih najnujnejših življenjskih potreb. V zavodu, ki je grajen za 194 bolnikov, biva skoro stalno 450 blaznih. Pomanjkanje kanalizacije, vsakoletne poplave vsled močvirnatga terena — ob poplavih se je treba s čolnom voziti k objektom in po lestvi lezti navzgor — pomanjkanje vodo-voda, šele pred dobrimi dvema leti je bila napeljana elektrika — petrolejke, petrolejke pri besnih bolnikih — komaj verjeti, da je kdo izdržal. In on

je izdržal — mož!

V današnjem času, ko se slavi rekord, rekordi pod zemljo in nad njo, Josephine Backer, Therese Neumann, Krantz — v današnjem času, dovolite, da pokažem s skromno kretnjo na moža, ki ni storil nič slavnega, nič imenitnega, temveč je samo — delal, na njegova doktorja Divjaka.

Doktor Divjak obhaja jutri svoje šestdeseto leto, oblekel bo zjutraj svoj zdravniški plašč, stopal od bolnika do bolnika, kakor stopa sicer, kakor vse dni v letu, kakor že 34 let...

Dr. S. O.

Spomni Josipa Korošca na zaroto proti Obrenovićem in na kralja Petra

V najskromnejših razmerah praznuje danes upokojenec Korošec, ki je svojčas bil v zaupnih zvezah z Beogradom, 70-letnico svojega življenja

Brezkrajni labirint temačnih hodnikov v Kolizeju, največjem starejšem poslopju Ljubljane, ki ima samo več prebivalcev kakor dva naša mesteca skupaj. Več kakor Radovičja in Višnja gora, saj so hodniki tudi daljši kakor vse ceste in ulice teh prijaznih domačih idil. Ali Kolizej ni idila, čeprav je poslopje prenovljeno in počejeno, tudi prijazno, kakor le more biti stara stanovanjska kasarna, ki je videla lepše čase, ko jo je opeval še Prešeren. Hudičeva hiša je bila Kolizej v svojih mladosti, kraj plesov in hrupne zabave, pozneje pa tisočim vice.

Na št. 60 v pritličju obhaja danes 70. obletnico svojega rojstnega dne in bo jutri praznoval svoj 70. god Joško Korošec. Zakaj pišemo o možu, ki ni ne pisatelj, niti umetnik in tudi ne občinski svetovalec? Vse svoje življenje je stal za pulom, računal dolge, brezkončne vrste števil, dokler ni prišel do rezultata, do te male sobice z enim oknom in tremi posteljami, v kotu pa za zavesami stoji majhen štedilnik. Visoko do stropa vise okajene slike, ki so za njih okvirji povsod zatakane smrekove vejice, da je boljši zrak in bolj prijazno. Ob oknu se ovija bršljan. Stari upokojeni knjigovodja si z 860 Din pokojnine ne more privoščiti svoje sobe, pa že potrpi, ker je fant in je bil vedno skromen. In vedno dober, prav zelo dober, ki je mislil vedno bolj na druge kakor na sebe. Zato ima pa svojo hranilnico, kamor je nosil vse, kar si je lahko ali težko odtrgal od ust. Prav za prav ima kar dve hranilnici. Tako jubilat pravi dvema zavojema, ki jih iz kovčega položi na malo mizico, ker za prav mizo v sobi ni prostora. V prvi hranilnici je na stotine raztrganih receptov, da ne bi nikdo zvedel, koga je vse podpiral. Dijake, kolege, vojaše na fronti in v bolnicah, reveže in sploh take, ki so se mu zdeli potrebni, če so bili ali ne. Tega ni mogoče dognati, z lahkoto pa to, da se še nikdo ni spomnil svojega dobrotnika sedaj, ko je sam podpore potreben. Velik in težak je pa škričelj z recepti podpor, ki jih je poslal svojem. Roke drhte dobričini in z rosinimi očmi gleda na zavitke. Ne, ne zato, da bi komu kaj očital ali celo od koga kaj pričakoval, samo zato, ker se spominja nekdanjih svojih prijateljev, živih in mrtvih, ki jih je imel rad, bolj kakor sebe. Opravka imajo dosti s svojimi trgovinami, visokimi službami in družinami, pa jim ni zameriti, če so pozabili nanj, bil je sam in ima sedaj v penzijski časi dovolj, da misli na nje.

Iz Stranice pri Konjicah je Trobinškov, iz ugledne, premožne družine. Učitelj, še je obiskoval 3 leta, pa ga je zaneslo k trgovini. Vestno je služboval 11 let v planini, pri mestni aprovizaciji, pri Globočniku, Gospodarski zvezi, pri Rudolfov Geyerju, Zabkarju & Kastelicu v Ljubljani, pri Petru Majdiču in Pertinaču v Celju, pri Vinko Majdiču in Kranju in v pivovarni v Mengšu. Vedno ob velikih računskih knjigah. Ker je bila plača majhna in je vzdrževal tudi mater in sestre, je v prostem času poučeval knjigovodstvo. Tudi je 40 let plačeval članarino pri Trgovskem bolniškem podpornem društvu, pa so ga

lani na zimo črta, ker je že prestar in so taka pravila ali kaj. Celo med vojmo je plačeval. In pri pokojninskem zavodu tudi, da ima sedaj vsaj nekaj. Seveda tudi za vsa mogoča društva, posebno pa vedno za »Sokola« v Celju, Kranju in v Ljubljani. Ni čuda, če si ni mogel ničesar prihraniti za stara leta in si ne more privoščiti niti najpotrebnejšega, kako še kak majhen približek. Skuha si sam, zakrpa se tudi za silo,



samo da izhaja... Borno in pošteno. Vsakdanja storila ostarelega dobričina! Obrnimo list, ker tam stoji napisano, da je ta skromni, zapuščen starček-jubilant sodeloval tudi pri zgodovinskih dogodkih, ki so nam prinesli svobodo. Poslušajmo, kaj pripoveduje!

Več let je bil zapleten v zaroto proti dinastiji Obrenovićev. Igral je sicer malo, a zelo zaupno vlogo. Bil je posredovalec med zarotniki v Srbiji in med tedanjim pretendentom, princem Petrom Karadjordjevičem, poznejšim kraljem Petrom I. Velikim Osvoboditeljem.

Koroševa sestra je bila omožena v Gradcu z ritmojem grofom Händlom, bogatim tirolskim aristokratom. Imela je z njim le enega sina, ki je umrl kmalu za svojim očetom. Ker je vdova težko živela od same pokojnine, možovo premoženje je namreč po sinu pripadlo grofovski družini, je oddajala sobe dijakom. Grofica se je zaljubila v brhkega Črnogorca Kustudića, ki ga je vzdrževal njegov kum, knez Nikita. Ko je mladi medicince Kustudić napravil doktorat, sta se poročila.

Dr. Gjuro Kustudić je bil vzgojen s princesami in princem na črnogorskem dvoru, kjer se je seznanil z zetom kneza Nikite, princem Petrom Karadjordjevičem in postal njegov prijatelj. Kmalu je dvorni zdravnik zapustil svojo službo in odšel v Srbijo pripravljat pot svojemu prijatelju Petru, ki je bil izgnan iz domovine. Tu se je seznanil in sprijaznil s Petrovimi pristaši. Za njegovo mislijo je zvedel tudi kralj Milan in dr. Kustudić je moral pobežati v Avstrijo, da si je rešil glavo. Nastanil se je pri svojem svaku Jošku, našem jublatu, ki je tedaj stanoval v Vidičevi hiši na Poljanski cesti v Ljubljani. Zdravnik je rekel, da prakticira v bočnici pri svojem soščolcu dr. Šlajmerju.



Uspeh se obeta!

Izmed vseh lastnosti, ki ženam pripomorejo do uspeha, je najsigurnejša — zdrava sveža polt, ki je vrhutega najlažje dosegljiva. Ako stalno uporabljate Elida Favorit Milo, boste imeli mnogo lepšo polt, kakor kedaj popreje. Elida Favorit Milo je tako nežno in čisto, skozi in skozi parfimirano, prijetno ter osvežujoče.

ELIDA Favorit MILO

Razen z njim je še zelo mnogo občeval s prof. Macherjem, ki sta bila znana s Cetinja, kamor je Macher hodil iz Kotora poučevati prince. Tudi s trgovcem Vasom Petričičem je bil dr. Kustudić dober prijatelj. V Ljubljani je bil tajinstveni Črnogorec l. 1898. kakega pol leta. Večkrat so k njemu prihajali tuji in Jošku je zaupal, da so to prijatelji princa Petra, ki delajo za njegov povratak na srbski prestol. Bili so časi kraljice Drage in kralja Aleksandra Obrenovića. Tedaj je dr. Kustudić obiskal. Kolikor se Korošec spominja, princ Peter trikrat, a ga nikdar ni videl, ker je bil čez dan vedno v službi, zvečer je pa dr. Kustudić odšel k princu v hotel pri Malicu.

V Ljubljani se je dr. Kustudić rodila hčerka, ki so jo pa peljali h krstu v Beograd. Pri pojedini po krstu je bil tudi naš jubilat in poleg drugih maloštevilnih gostov tudi neki gospod, vsaj kakor so Korošcu rekli, sam princ Peter, česar pa ni smel nikomur izdati, da ne bi prijel princa in njega. Princ je svojemu slovenskemu pomočniku rekel, da upa, da se v kratkem zopet vidita v izpremenjenih priklakah, po obedu je pa dolgo šahiral.

Iz Ljubljane se je dr. Kustudić preselil v Sunio v Srem. Ko je zvedel za njega kralj Milan, je poslal svojega adjutanta k njemu s povabilom, naj se vrne v Srbijo. Ker je dr. Kustudić odbil povabilo, mu je adjutant namignil, da je bivši kralj Milan še vedno dober prijatelj cesarja Franca Jožefa I., ki lahko dr. Kustudića pošlje v Beograd. Še isto noč je preganjani pristaši princa Petra pobeželi v Benetke, odkoder se je v spremstvu princa Danila in njegove žene vrnil v Črno goro na dvor, kjer je ostal do smrti kralja Aleksandra Obrenovića.

Ali dr. Kustudić je bil plemenit človek. Zvedel je iz Srbije, da ekskralja Milana hoče kraljica Draga spraviti s pota. Pripravljen je bil atentat na njega na Zelenem vencu, kamor je eks-

kralj redno zahajal ob isti uri. Dr. Kustudić je napisal pismo Milanu in je to pismo poslal v Ljubljano Korošcu z naročilom, naj ga takoj nese v Beograd in šele tam odda na pošto. Nalogo je Korošec tudi vestno izvršil. Odpeljal se je s prvim vlakom in se tudi s prvim vlakom vrnil. Obiskal je le nekega znanca, zlatarja Simonovića in mu rekel, da ga je prišel obiskat, ker je imel v Sremski Mitrovici trgovsko opravke. Potem je odšel še v hotel »Pariz«, kjer je opazil nekega generala, ki se mu je zdel čudovito znan. Natakarn mu je povedal, da je to kralj Milan in dobrosrčni Slovenec je bil nad vse srecen in vesel, da vidi njega ki mu je pomagal rešiti življenje. Izdati se mu seveda ni smel, da ekskralj ne bi bil zahteval pojasnila, od koga je Kustudić izvedel za nakane kraljice Drage. Naš Joško je pa vedel, da je bil to njen najljubši prijatelj, ki bi moral atentat organizirati, pa ga je po ovinkih izdal.

Nevarno in častno nalogo je pa naš tihi in skromni jubilat imel ves čas, ko ni bilo dr. Kustudića v Ljubljani. Vedno so prihajala na njegov naslov pisma, ki jih je samo prekuvertiral in pošiljal vestno princu Petru v Ženevo. Večkrat ga je princ tudi brzojavno vprašal za pošto, a te brzojavke je Korošec v svetovni vojni vse sežgal, ker je vedno pričakoval preiskave. Ljubljanska policija ga je tudi v resnici zaslišala v Mengšu na žandarmeriji, a ni mogla ničesar spraviti iz njega, čeprav je bila dobro poučena o dr. Kustudićevi vlogi v zaroti. Policija je celo vedela, ker je bilo zapisano na široki polji, ki so jo imeli seboj, kako so zarotniki s princem poskakali z vlaka in pobežili, ko se je ta v bližini Zemuna nepričakovano ustavil in so mislili, da so jih spoznali in jih zasledujejo. Koliko je na teh besedah resnice, gospod Korošec seveda ne ve, ker ni bil zraven.

Končno je prišla usodna noč v starem konaku, kmalu za njo je pa kralj Peter sedel na prestol. Korošec mu je

Beograjsko pismo

V Beogradu, v začetku tedna Vreme je pri nas v naši ljubi Jugoslaviji ravno tako nepreračunljivo, kakor so nepreračunljive dogodivščine v naši Narodni skupščini v dobri veljavi antonovskega režima.

Ko sem odhajal iz naše tretje prestonice v prvo, je v tretji smežilo, kakor da bi berače trgali tam gori, kakor pravijo pri nas na Gorenjskem, pa sem zato vtaknil noge v pristne ameriške galoše in se oborožil, kakor pošten kranjec, z dežnikom, ki naj bi me tudi tam dobi varoval najhujših vremenskih in drugih nepravil. Ko pa me je nekje v ravnem Sremu, tam okoli Šida, glas zvonca, ki je vabil v jedilni voz na ono bronzo, katero z dodatkom krpic »putera« in dveh koščkov starega kruha v kričočem protislovju z vsemi načeli in pravili blagostanja mudijo za kavo (13.40 Din), prebudil iz dremlja v nezakurjenem kupeju in sem pogledal tja ven, sem moral ugotoviti, da Ljubljana s svojim dežjem in snegom že zdavnaj ni imela tako lepega, vedrega solnčnega dneva, kakor se mi je smejal skozi okno. Samo pihalo je nekoliko. Nekako tako, kakor na kraškem Gablem. Z nekim bridkim občutkom v srcu

sem pogledal dežnik, ki se je zibal na obešalu, in galoše, ki so se tam v kotu belile v najpristnejšem ljubljanskem blatu.

— Nič ne opraviš, — sem dejal sam pri sebi. — Sicer imajo res v Beogradu vedno dovolj »vremena«, toda če je v Beogradu drugo vreme ko v Ljubljani, se že lahko sredi poti obrneš, da ne boš zaman brusil svoj peto po beograjski kaldrml.

In zgodilo se je tako! Zastonj sem brusil v nasplesnem soncu in brijoči košavi svoje ameriške galoše od Slavije do Kalemegdana ter strašil z dežnikom od »Srpskega kralja« do »Treh seljakov« na eni in do »Dveh jelenov« na drugi strani: ništa i tri puta ništa! Zato pa sem si temeljite privoščil našo slavno Narodno skupščino. In prav dobro sem naletel.

Sava Kosanović — »mladič«, kakor ga je pred nekim časom blagovolil počastiti neki aktivni minister Veljinega režima — je ravno na svoj temeljiti način obdelaval one radikalske domoljube, ki so bili visoko odlikovani za svoje občekoristno delovanje in. Prvi srbski zemljoradniški hanki, v kateri so naše izseljence olajšali za nekih štirideset milijonov dinarjev.

Da ste videli in čuli, kako je vse vr-

velo, šumelo, brnelo in grmelo! Kako sta se pograbila, seveda z besedami, Toza in minister Pera, kako je vsako toliko skočil Stipa, kako je predsednik zvonil in zvonil, da se morajo skriti pred njim vsi šenklaški zvonarji. In konec? Nesmiselno vprašanje! Kosanovićev predlog je bil seveda odklonjen.

In naslednji dan! Razdeljevanje državne podpore gladojočim! Tu ni nič pomagalo vse predsednikovo zvonjenje, ki je končno tako, da menda nihče onih silnih borcev niti opazil ni, zapustil svoj vzvišeni prostor in izginil nekam ta na ono stran, kamor izginjajo gospodje ministri, ozlroma, odkoder jih že cele tedne ni na izpregled, ker neprestano — sejejo...

Ubogi gospod Čeda! Ali jih je moral prestati! Prav smilil se mi je, ko si nikakor ni znal pomagati v točji, ki je od vseh strani letela nanj. Obupno je stegoval roke, toda Stipe ni odnehal: »Neznalica, vi imate tikvo!«

Dobre pol ure je trajalo, preden se je vihar polegel in se je predsednik zopet pojavil na svojem visokem stolčku in — čudno! — ko ga drugače ne slišiš čisto nič, je kar hipoma dobil tako močan glas, da se je zelo razločno slišalo po vsej skupščini, ko je predlagal, da naj se narodni poslanec Stje-

pan Radić zaradi žaljenja gospoda ministra za socialno politiko izključi od treh sej. Tako stvar je seveda treba povedati jasno in glasno!

Glasovalo se je in izključenje je bilo sprejeto.

Tedaj bi bili morali videti Stipo, kako sladko, kako prisrčno se je nasmejal!

— Ha, ha, ha! Ali so neumni! Ha, ha, ha! Ze sem se bal, da bodo sprejeli naš predlog, pa bi potem toliko časa poizvedovali in pojasnjevali, kako so razmetali 90 milijonov, da bi medtem izginilo še ostalih 60 milijonov! Ha, ha, ha! Pa so se nam vendar vsedli na li-manice! Ha, ha, ha! Odklonili so ga, bedaki! Ha, ha, ha! Dobro smo jih gonili, toliko da so ga odklonili! Sedaj jih imamo v pasti! Ha, ha, ha!

Tisti, ki so zmagali, so klavirno, kakor z vodo politi zapuščali dom očetov domovine, oni, ki so bili premagani, pa so se smejali in radovale, kakor da so vsi zadeli vsak svoj milijon v razredni loteriji.

Posni dan! Pribrani od pasulja, svud košava produvava firme Ijulja. Jedna blesnu pa tek tresnu čudo stvorl. Pa zbog stope bioskope sve zatvorl.

Jer sad naš je parlament bioskopski konkurent!

Tako sta pela v krasnem duetu tistega večera v »restoranu Zagrebu« v tamošnjem »Théatru Comique« ob navdušenem ploskanju nabito polne dvorane komika Jovanović in Bandić in imela sta, vsaj kakor se je meni zdelo, precej, če že ne popolnoma prav.

Svud smo išli i obišli, na sve strane vrebajući, šibajući razne mane. Mi pevamo što znamo, nikoga ne vredjamo...

Pa ploskaj in ploskaj, da se dvorana trese v svojih temeljih, a prav posebno še tedaj, ko se je oglasilo z odra Glas ko zvono Orizigono »nomad digo, al' ga Stipa iz principa već prestigo. U govore upleo more krivica rata; nema tremu, već po svemu on barata; na sve strane udarac deli Stipko štipavac!...

Bogme, da res človek ne ve, čemu bi daljal prednost, ali našem parlamentu ali »restoranu Zagrebu«?

Čitajte jutri „PONEDELJEK“!

navdušeno čestitaj in sprejeli tudi odgovor N. Velikantstva, kakor tudi pozneje vodno, ko mu je čestital za praznike ali ob novem letu. Tudi te brzojavke je Korošec spalil in čuva le še recepta brzojavke ob kronanju.

Ko se je vrnil v Srbijo kralj Peter, je prišel tja tudi dr. Kustudić z družino. Nazadnje je živel v Vranju, kjer je tudi v bolgarski vojni umrl na pegavein logarju kot šef vojne bolnice Moravske divizije v 58. letu.

Njegova vdova, Koroševa sestra Marija, je bila gospodinja na dvoru, dokler se ni s svojim sinom, inženjer-

jem Selmirom preselila v Skopje, kjer živi še sedaj. Drugi njen sin Vladimir je pa novinar v Beogradu.

Potrudili se bomo, da Koroševe spomine primerjamo s spomini drugih zatratnikov ter jih izpopolnimo čim najbolj vsaj kar se tiče važnih dogodkov v Ljubljani.

Ponižnemu pomočniku in zaupniku velikega kralja pa ob 70 letnici želimo, da doživi za svoje nevarno delo tudi zaslužen priznanje in častno pokojnino. Naj se zasmeje zlato srce starčku, ko bo zopet lahko nosil v svojo hranilnico — recepsel!

sv. Jožefa, ki ga bodo hudoje to dni v veljanskem številu obiskali.

Izčrpano poročilo o žegnanju mora brezdomno vsebovati še mariborski mali «Prater», ki pa v povojni dobi životari v akrajni miniaturni izdaji. Niti sence nekdanjih atrakcij pri križevem dvoru ni več opaziti. Harem sultana Al Rašida, žena brez spodnjega trupla, pol žena, pol riba, cirkusi, gibajoči cilindri itd. — vse to je izumrlo.

Ostala je le še tradicionalna kuhinja, s katero daje rahle prijateljske udarce znancem in znankam. V višje sfere pa lahko spravijo gugalkice; vrtljaki in nebroj studenških gostlin ti nudi priliko za dostojno proslavo studenškega žegnanja.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nogometne tekme

Danes in jutri: V Ljubljani 2. in 3. kolo prvenstva LNP. V Mariboru prvenstvene tekme in semifinala za pokal LNP.

Razvrstitev prvenstvenih tekem v Ljubljani je sledeča:

Danes na igrišču Primorje ob 10. Primorje rez. : Jadran rez., sodnik g. Deržaj; ob 14. Ilirija : Slovan, sodnik g. Schneller; ob 15.40 Primorje : Jadran, sodnik g. Cimperman.

Jutri na igrišču Ilirija ob 10. Ilirija rez. : Slavija rez., sodnik g. Schneller; ob 14. Ilirija : Slavija, sodnik g. Setina, ob 15.40 Primorje : Hermes, sodnik g. Deržaj, na igrišču Primorje ob 10. Primorje rez. : Hermes rez., sodnik g. Cimperman.

Sport

Po svetu

Rosini na hudo zabodeno, da mala Hensle s svojimi naslovi iz St. Moritza in Londona ne gre v Kanado, temveč v Berlin, kjer bo prisotnostva zaključila šestdesetih dirk, ki se te dni vršijo tamkaj. — Švedski so imeli še priliko tekmovali v vstajnostnem smučanju. Preteklo nedeljo se je vršil znameniti Vasov tek iz Salena v Moero (90 km). Na startu se je sbralo nad 100 smučarjev. Doseženi časi so bili laborni. Oba favorita, olimpijski prvak in rekorder na tej progi Hedin in Utterstroem sta se 200 m pred ciljem sednili, da bosta skupno rezala cilj. Vozila sta 5:33:23 ter s tem prekosila Hedinov rekord iz 1. 1926 (5:36:07) za skoraj tri minute! Še 20. vozač je vozil samo 5:50:34, dočim je običajno tudi zmagovalce rabili nad 6 ur. Tretje mesto je zasedel Hansson; darilo so obdržali zamenkar prireditelji!

Do Amerikana manjka še 140 dni! Bistveni del te olimpijade bo seveda lahka atletika. Nemci računajo še bolj terno, kar so jim Peitserja v Ameriki odpravili precej brez «pardona». Sedaj se zanašajo na atletične! Američani so sredi priprave; junija bodo imeli poslednje letne mitinge. Zastopani bodo seveda silno močno; med atletični, ki so na listi, citamo slavna imena: Borah, Paddock, Miller, Murchison, Hubbard, Wyckoff (sprinter), Spencer, Haynes (400 m), Lloyd Halm, Martin, Conger (800 m 1500 m) itd. Tudi med skakalci so atleti, ki se ne bodo dali slepa (Osborn, King, Hubbard, Carr) — Za Turke nismo mislili, da bodo tako števili. Navzočih bo okoli 60 atletov, med njimi 21 nogometašev, 10 atletov, 11 težkih atletov, 6 sabljačev, 5 kolezarjev itd. O njihovi jakosti žal nimamo podatkov! — Šved Wide, najboljši nesportnik Narmija, se je posvetil samo treninju na 5000 m. — Kaj pravite k sestavi ameriške plavalne reprezentance: Johnny Weissmuller, Walter Lauer, George Kojac, Ray Ruddy in Walter Spence? Saj skoraj ne mine tedna, da bi ta ali oni ne postavil kakšnega novega rekorda!

Iz Moskve prihaja vest, da bo mednarodni boljševiški atletski savez priredil v Moskvi med 12. in 22. aprilom svoje boljševiške delavsko olimpijado. Sovjetska vlada je voljala na te prireditve 30 milijonov funtov. Rusija sama bo postavila 2500 atletov. Kakor zbirajoče, je bilo povabljenih 17 delavskih organizacij. Skoda, da prireditelj ni dostopna vsem sportistom!

Nogomet bomo opazili pogledali bolj po vrsti. V Angliji je končno Huddersfield prešel Everton in se veseli na čelo I. lige. — Čehi preteklo nedeljo niso igrali za prvenstvo, kar jim je preveč smetilo. — V Avstriji in Madžarski se mega niso ustrelili.

Peltzer se sedaj vrača v domovino. Najprej bo predaval, kako je živel po Ameriki; lesem pa namerava stalno tiskati. Saj ni močeno, da bi se človek dolarjev ubral. — V Los Angelesu je južnoafrikanjska strelca na 4X110 vrgla svetovni rekord v času 41 sek. V etatisti so tekli Taylor, Savers, Haynes in famozni Borah. Pri isti prireditvi sta tekla za domači klub v strelci 4X220 v Borah in Paddock, doseženi čas je znašal 1:28.2. Obojtelni rekord na progi 440 y, ki ga brani s časom 42 sek. kalifornijska univerza, je bil vržen že trikrat, in sicer v času 41.6, 41.4 in 41 sek. (dne 4. 11. 1927). — Italijanski rekorder Alfredo Garzillo je te dni umrl na vnetju slepice. Star je bil komaj 22 let in je imel za letošnjo olimpijado lepe izgled. 400 m je tekel že jeseni 46.6. — O hoji od Tihoga do Atlantskega oceana prihajajo vesti precej skromno. Dosežati vemo, da so prehodili 9 etap in da je najboljši južni Afričan Arthur Newton, drugi je Američan Pavne (Oklahoma), tretji Pince Soumain, četrti pa domačin Cronick, zmagovalac 7. etape. Sedaj so že izven Kalifornije! Zal pa se je njihovo število še silno zmanjšalo in jih koraka samo še — okoli 150! Kaj bo, če pojde tako dalje, v 2 mesecih?

Se dva sportista sta te dni postala bratva svetovne idealizma. Motorni vozač Barbagelata je na dirkališču v Genovi treniral za dirko, ki bi se morala vršiti letos dne popoldne. Ko je na ovinku vozil s hitrostjo 90 km, je s levim stopalom zadel ob cementna tla, pri čemer se je kolo zasunkalo in vrglo vozača ob tla. Prebil si je lobanjo in kralno nato izdihnil. — Drugi nesrečni vozač je bil angleški letalec Kinkade, ki je skušal vreči De Bernardijev hitrostni rekord za hidroplano. Vozil je s približno 400 kilometrov hitrostjo med zalivom Kalkshot in otokom Wright, kar je letalo iz neznanih vzrokov skoraj navpično strelalo v morje in izgubilo pod vodo. Ker se je meščalo, so ga hitro dne iskali zman. Šele naslednja dne so potapljači po štrivnem naporu našli truplo drznega letalca. Vzroka katastrofe ni mogoče ugotoviti. Kinkade je bil znan iz svetovne vojne in se je lani ob strani svojega rojaka Websterja s velikim uspehom boril za Schmiedeljev pokal na obali pri Benetkah. De Bernardi, ki tudi sedaj vežba tamkaj, je v smislu žalosti za tri dni prekinil poletje.

V temisu je najvažnejši dogodek preteklega tedna math London—Paris na pokritih igriščih. Angličani so postali v Paris drugo zmagovito, ojačeno s mladim šampionom Austinom in močnim turnirskim rutinerjem Crode-Reesom, ki ju število med svoje najboljšie. Coprav so Parizani postavili svoje moštvo s samimi mladimi igralci druge garniture, so vendar zmagali 16:5 (1). Med njimi se je najboljši odlikoval mladi Buzetel.

Boksalci se prav za prav kmalu rehabilitirajo. Kolikor ne smorejo sami, jim pomagajo prijatelji. Bonogija je bil nedavno v Berlinu strlano tepen od Schmelinga. Sedaj je odprl doli v južno Ameriko in že se mu zopet smeje hreščati. Zmagal je po točkah nad kraljem zamorskih boksačev, Kubancem Kid Charolom. Sedaj še bliži sopot v Nemčijo, da bi se Schmelingu revanširal! — Schmeling si je skoraj istočasno osvojil novo lovoriko. V Dortmundu sta se igrala z Anglezom Todom Moorejem, pa ga je tudi odpravil po točkah. Moore je močna tvrdil! Najbolj vesel med zmagovalci je seveda Johan Risko, ki je v 15 krogih po točkah zmagal nad ameriškim boksačem težke teže Jackom Sharkeyem. Slednji je imel skoraj največ izgled,

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Nov, da pride v Ruše v Turnajem. Hecno, ki se mu ponaša za srečanje s Turnajem odlično, da prišel sedaj s Ristom v ljubno borb. Turney pa predava o Shakespeareu, igra na harfo in se ženi s kinsko divo... Prav za prav je lepo — bil svetovni prvak v boksalu.

Naši onstran granic

— Šest kvintalov eksplozivnega materijala so zaplenili videmski policijski agenti v Praprotnem med benečkim Slovenci. Materijal se je prodajal v Bolonjo in druga italijanska mesta, baje tudi nekim jugoslovenskim tvekdram.

— Nov topničarski polk v Puli. Te dni se je konstituiral v Puli nov tezkotopničarski polk št. 5. Poveljnik Sagna je izdal na istrsko milico poslanico, s katero ji poudarja, da je bila pred kratkim odredena izpod divjega tujega gospodstva, zaupajoč v vedno silnejšo akcijo fašističnega režima, ki vodi do veličine Italije, ki je močna in katere se vsi bojijo. Miličarji so odgovorili, da so bojno razpoloženi.

— Mussolini je pohvalil tržaškega tajnika Kobola, da si je izpremenil primerek v Cobolli-Gigli. Fašisti razbomnavajo to po deželi in tridjo, da je Mussolini ukazal, da se morajo drugorodci takoj potrditi do politične oblasti, da jim izpremeni primke. Kdor tega ne stori nemudoma, bo kaznovan in oblast mu bo sama določila nov primke.

— V Batah so hoteli ustanoviti kmečki sindikat. Povabil je tja organizatorje znani fašist, učitelj Winkler, oni, ki je spravljal v dvomesečni zapor nekoga fanta, ki je žvižgal «Lepo našo domovino». Na zborovanju so fašisti ponujali pred vsem agrarni kredit. Povsod ponujajo to kratkoročno posojilo z namenom, da priklenejo slovenskega kmeta na fašistične verige. Shod je potekel brez uspeha.

— Smučar Prohaska se udeležil Nobitov v ekspedicijske Reški mladenci Prohaska je izvrsten smučar. Pri vseh smučarskih tekmah v Julijski Krajini je bil prvak. Prohaska je odšel v Rim, kjer ga predstavljajo Mussolini. General Nobile ga vzame s seboj na polet na severni tečaj, vpoštevajoč njegovo izredno smučarsko izvežbanost. Tako bo širil italijansko slavo po severu asimilirani Čeh Prohaska s Reke.

— Nevzorno maslo. Čehljanski obinski načelnik De Podestà je poslal pismo po ziv predsedniku čehljanske mlekarne, da mora na vsaki štenci masla biti vtisnjen italijanski napis in ne več slovenski. Ako do 31. marca ne izpolni tega povelja, bo brez nadaljnjega zaplenil inkriminirano maslo. Do istega roka mora tudi na poslopju mlekarne biti italijanski napis.

— V Dol = Otlici premišljuje, kam pojdejo letos na delo. Na spomlad so se sestavljale delavske družbe, pa so odhajali leto za letom redno v nemške avstrijske dežele in celo v daljno Rumunijo. Delali so v gozdovih, sprejemali so cestna in vodna dela. Z lepim zaslužkom so se vračali lesem domov. Letos so mislili še nekoliko na odhod v Avstrijo ali v Dunaj, je prišlo obvestilo, da je tam domači delavcev več kot dovolj. Poletna brezposelnost! Kak strašen udarec za nesrečne Dol = Otlicane!

— V Tolminu, kakor tudi drugje, se marajo dopolniti. Škicali so fašisti dvakrat, trkrali občni zbor, pa brez uspeha. «Circolo di leturaz» so napravili proti Rokodelskemu bratnemu društvu. Pa le «circolo» prazen sameval. Sedaj so v dopolniti kar vpisali vse obrtnike in vse naseljene Italijane!

— Seipel molči. Tržaški «Piccolo» se je te dni čudil, zakaj da Seipel molči na pram strašnem barbarskem postopanju Jugoslavije z nemško manjšino. Nemci v Jugoslaviji nimajo svojih kol in so brez vsakih pravic. Tako kaže «Piccolo». Seipel molči, ker ve, da postopa Jugoslavija lejalno z nemško manjšino, kateri daje še več nego je obvezana po mirovni pogodbi. Naj le Italija pravne postopati z manjšino, mi tako, kakor ravna z njimi Jugoslavija, pa bo vse prav in ne bo pritožb proti Italiji ne iz Avstrije in ne iz Jugoslavije!

Poziv!

O. V. Rošak, slušatelj filozofije v Ljubljani, je v dilaškem listu «Svobodna mladina» (3. številka), v osebnem napadu name izjavil, da me kot urednika «Ljubljanskega Zvona» večina mojih sourednikov odklanja, češ da so preprčeni o moji nezmožnosti. Pozivljam g. V. Rošaka, da imenoma nave, da večino teh sourednikov, ki me odklanja, kakor tudi njih izjave. Ako tega ne stori, ga moram javno imenovati brezvestnega lažnika in obrekovalca!

Frn. Albrecht, urednik «Ljubljanskega Zvona»

Izjava

Podpisani član «Kluba svobodnih slovenskih književnikov» izjavljam, glede na Kosačkov članek «Frn. Albrecht, urednik «Ljubljanskega Zvona» (v 3. številki) «Svobodne mladine», da najodločneje obojam osebne napade vobče, posebno takšne, ki izvirajo iz malenkostno samoljubnih zagrenjenosti in hočejo ustvariti viden nekakšne idejne in kulturne borbenosti.

Kot članov «Kluba svobodnih slovenskih književnikov» v katerem so vključeni tudi nekateri souredniki «Svobodne mladine», se nam zdi ob tej priliki še posebno potrebno poudariti, da nimamo s «Svobodno mladino» nikakršnih niti posrednih, niti neposrednikov stikov in prepovedujemo vobče izrabljati naša imena v kakršnihkoli podobnih napadanih. Te izjave pa podajamo, zato, da ne bi kdorkoli mislil, da izhaja izključitva za ta zadnji napad iz kluba slov. svobodnih književnikov.

Ljubljana, dne 15. marca 1928.

Angelo Cervenik, Miran Jarc, Tose Seliškar, Slavost Škerli, Karlo Kocjančič.

Kino «Union»

telefon šte. 2444

Ljubljana VII (Šiška, zraven gojenjskega kolodvora)

se otvori danes z večerom

„Za bodečimi žitami“

v kateri igra glavno vlogo POLA NEGRI

Priporoča se ravnateljstvo

klina «UNION».

Iz področja naših tihotapcev

Tihotapci z junčkom. — Prodajalec vžgalic. — Zasnežena tihotapca saharina

Maribor, 17. marca

Tihotapci ob neki sevalni meji mora biti vsakakor zelo dobičkonosni. Ne bomo ovira ni tihotapcem prenaporna. Ne strahli ni niti slabo vreme niti nevarnost ne življenja. Zanimivo je, da tihotapci že dolgo silo tako brez skrbi opravljali svoj posel, kakor sedaj. Vedo pač dobro, da jih fin. organi ne zasledujejo s tako vneto, ker so menda preveč zaposleni s pobiranjem novih davkov. Njihova domneva je tudi gotovo upravičena, ker so slasti v Mariboru dobro organizirani.

Prad kratkim je zopet neki posestnik namoraval spraviti svojega junčka čez mejo v Avstrijo, da poplača z izkupičkom svoje davke. Ves dan je opazoval, kje bi bil najbolj prikladno, da bi prepelal junčka čez mejo. In ko se je znečudo, je šel na delo, šeleč si dobro srečo. Že je bil bliž mejo, ko zavedi naenkrat stražni: Stoj! Hito se je zavedel kritičnega položaja in prišel s vso mogočo vleč junčka, ki pa se mu seveda ni tako mudilo, kakor njemu. Kmalu nato so padli strelci, kar je kmetiča tako prepašilo, da je prepustil junčka usodi. Sam pa je še pravčasno pobegnil čez mejo. Junčka so seveda prepeljali v varen klov, odkoder so ga odpravili carinarnici. Svoj edoradno imajo tihotapci posebno ob sobotnih tržnih dneh v Mariboru. Kar mnogo jih med ženskami na Glavnem trgu. Pa tudi žoharje ne pozabijo, kajti ti so sedaj za tihotapce na prav pripravnem pro-

storu. Že od daniel opazijo tihotapci, ako se bližajo njihovi zasledovalci, ki jih vse prav dobro poznajo. Samo malhen zamahljaj s roko zadostuje za opozorilo nevarnosti. Mimolo soboto pa se je čisto neopazeno pojavil neki finančni organ med speharji. Zasačil je znanega tihotapca Majorja ravno v trenutku, ko je predajal nekemu speharju okoli 600 skatlic vžgalic. Skoro sedel se je Maler, ko je tik sebe opazil znani obraz. Ni mu seveda preostalo drugega, kakor da je odnesel v spremstvu finančnega organa vžgalice na carinarnico in čaka ga seveda tudi še zaslužena kazen.

V četrtak zvečer se je v najhujšem snegu pomikala patrulla finančne kontrole ob meji pri Sv. Križu. Nikjer nobenega sledu po živem bitju. Nenadoma pa zapazi patrulja v daljavi dve premikajoči se točki. Bila sta dva tihotapca z dobro obloženimi nahrbtniki. Kikol: «Stoj! Kdo? Kam? Kaj nosite!», nagel pregled in haki v kasarno, tam je bolj gorko, da se malo natančneje pomenimo. Bila sta dva tihotapca iz Maribora: neki L z Meljske ceste in neka ženska iz Studencev, koje sli se je izognili kazni tihotapstva z begom v inozemstvo. Imela sta s seboj 19 kg saharina. Vsa premržena sta bila v petek prepeljana na carinarnico, kjer ju čaka ogromna denarna kazen ali najmanj leto dni zapora, da bosta imela časa dovolj, da premišljujeta težko pot v snežnem metežu.

Žegnanje v Studencih

«Jožefovanje» v Mariboru. — Procesije v Studence. — Zgodovina cerkve. — Poševen zvonik. — Mariborski «Prater» nekaj in danes. — Kulija — znak «jožefovanja».

Maribor, 17. marca

Od patrona sv. Jožefa je za Maribor vsako leto nekaj posebnega. Ne samo Pepci in Pepice, tudi ostali Mariborčani hočejo po tradicionalni navadi priti na svoj račun. «Jožefovanje» bo te dni mariborska senzacija, katere uspeh je pa odvisen v polni meri od naklonjenosti g. Jupitra, ki nam že 2 cela tedna siplje v obilni meri svoje dobrote. Največ skrbi dela mlademu svetu pot v Studence, ki bo na Jožefovo dosegla prometni rekord. Letos bo bodo oživljali še mestni avtobusi, da bo slika velikomestnega vrvenja popolna.

Procesije v Studence so že nekaj običajnega, ne pa toliko zaradi pobožnosti, kajti največ privlačne sile imajo vrtljaki, gugalkice in streljanje, visoka konjunktura je tudi za branjeve in kramarje, ki že 3 dni pred praznikom zavzemajo boljše prostore, kar se včasidogaja prav tragično. Kriza in konkurenčen boj sta pač neizprosna tudi ob žegnanju. Mnogo ljudi pa prihitijo v Studence brezdomno zaradi sv. Jožefa, saj je pa tudi cerkev sv. Jožefa znamenita daleč naokrog.

Ljudstvo je že pred 250 leti rado romalo k sv. Jožefu v Studence, saj je znano, da je papež Inocencij XI. l. 1678. podelil vsem romarjem popoln odpustek. Takrat je stala na tem mestu prvotna cerkev, ki jo je dal zgraditi mariborski župan in sodnik Valentin pl. Bevorgo, ki je bil graščak v Radvanju in so mu bili podložni tudi Studenci. Cerkev sv. Jožefa je zelo slovela za časa strašne kuge, ki je razsajala po naših krajih okrog leta 1680. V stiski so romali ljudje od daleč — posebno pa še Mariborčani — k sv. Jožefu ter prošili pomoči. Pozneje so Mariborčani postavili v zahvalo znameniti Marijin spomenik na Glavnem trgu in sezidali na mestni Kalvariji cerkvico na čast sv. Barbare. Pa tudi studenška cerkevka se je s takrat nabranimi darovi izpopolnila in vsa prenovila. Ljudstvo pa tudi po prestani kugi ni pozabilo cerkvice sv. Jožefa, ampak je še vedno izpopolnjeval v stiski in nalogi dane zaobljube ter prav pridno romalo k sv. Jožefu. Nekaj časa so bili pri cerkvi samostojni duhovniki, ker je cerkev potom zapuščene pridobila obširna posestva s vinogradi in gozdovi. Darovatelj je bil graščak Boifen pl. Sarovberg, ki ima še spomenik iz črnega pohorskega kamna v južni cerkveni steni in je dobro ohranjen. Ker je pozneje cerkev sv. Jožefa pripadla k sedanji magdalenski župniji, je prešel tudi užitek posestev na magdalenskega župnika.

Sedanjo cerkev so sezidali v l. 1728. in praznuje letos 200 letnico. Postavitelj je omogočil mariborski župan in sodnik Ekhart Janez Severin, ki ima v zunanji steni spominsko ploščo iz belega pohorskega marmorja. Tudi takrat je cerkev sv. Jožefa zelo slovela kot božja pot. Ko je v 15. stoletju magdalenska cerkev pogorela, je župnija prenehala in studenški cerkev so prideli limbuški župniji. V Limbušu je pa l. 1760. tudi pogorelo župnišče in vsa gospodarska poslopja. Zato se je sedež limbuške župnije nameraval prenesti v Studence, kar je nadškof že odobril.

Preden se je pa zadeva rešila od strani države, si je limbuški župnik že zgradil župnišče sam in tako ni bilo iz te namere nič: Limbuš se je rešil Studencev.

Za časa Jožefa II. je bilo odločeno, da se podere tudi cerkev sv. Jožefa v Studenci, kakor se je v tisti dobi podrla tudi limbuška podružnica sv. Kunigunde, ki je stala na jugovzhodni strani slovenske Kalvarije in o kateri ni sedaj nobenega sledu. Mnogi sploh ne vedo, da je ondi stala še pred kakimi 150 leti prostorna cerkev. Cerkev sv. Jožefa je takrat rešil limbuški župnik Ruprecht, ki se je skliceval na to, da mora biti pri vsaki župnijski cerkvi vsaj ena podružnica. V tem so župnika izdatno podpirali tudi Mariborčani, ki so zbirali podpise in pošiljali prošnje, da se cerkev sv. Jožefa ohrani. Tako je cerkev ostala, le cerkvena posestva so se prodala na javni dražbi. Nato je za cerkev pričela 150 letna tužna doba: brez lastnega duhovnika in premoženja, dokler niso prišli l. 1897. misijonarji lazaristi, ki so ostali v Studencih do leta 1911. Odšli so vsled pomanjkanja in neglasja, ki se je pojavilo med škofom Napolnikom in njihovo naselbino. 5 let je oskrboval cerkev upokojeni župnik Črtno. 1919. leta so se pa naselili tu kapucini, ki so se povrnilo iz Gorice in Avstrije kot domačini v Slovenijo. Svoje poslopje so si z darovi izdatno razširili, na novo pa so postavili prostorno poslopje, ki služi za nastanitve in vzgojitev naraščaja. Od l. 1924. je tu samostojen samostan.

Sedanji oltar sv. Jožefa se je postavil l. 1899., stari iz l. 1765. se je pa zaradi starinske umetniške vrednosti oddal mariborskemu muzeju, ki še hrani razne njegove dele.

Nekaj posebnega je zvonik cerkve sv. Jožefa. Dasi se trdi, da je bil postavljen takrat kakor sedanja cerkev, vendar se je to zgodilo najbrž nekaj let pozneje. Postavljen je namreč ob cerkveni steni sam zase. Ako bi ga bili postavili istočasno s cerkvijo, bi ga bili skoraj gotovo zidali tako, da bi si prihranili vsaj eno njegovo steno do višine cerkvenega zidu. Njegova posebnost pa obstoji v tem, da je zelo nagnjen na cerkveno streho, kar se jako dobro vidi, če gremo iz Radvanja proti Studencem.

Tudi v Pisi v Italiji imajo zelo nagnjen poševen stolp in ga hodijo občudovat ljudje z vsega sveta kot posebno znamenitost. No, Studenci ne mislijo, da bi postali znani in slavni zaradi poševnega stolpa. Že leta 1901. je posebna komisija ugotovila, da je stolp nevaren, ker se lahko podere na streho. Zato se je osnovala posebna družba, ki je pobirala darove za postavitev novega zvonika. Do vojne je bilo nabranih že 30.000 kron. To je bil že precej lep znesek za tedanje čase in valuto. A ves denar je požrlo vojno posojilo. Tako se zvonik še vedno sklanja k cerkvi in Studenci pričakujejo, da se cerkev, ki je potrebna temeljitega popravila, vsaj letos v jubilejnem letu 200 letnice obnovira. (Po knjigi «Studenec», podatki o šoli, cerkvi in občini 1927.)

To so križi in težave studenškega

Domače vesti

* **Osebnostna vest s pošte.** Upokojeni so poštni uradniki II. kategorije Ivan Kosovina in Ivan Rozman, oba tajnika na ravnateljstvu; Andrej Šumi in Anton Bučar na Ljubljani 1 ter Ivan Kramer v Mariboru. — Uradnik Alojz Vernik na Ljubljani 1 je vložil prošnjo za upokojitev. Vsi zgoraj navedeni poštni uradniki so doslužili 35 letno službeno dobo.

* **Imenovanja v šolski službi.** V osnovnošolski službi so imenovani: za stalnega šolskega upravitelja pri Sv. Duhu na Stari gori Andrej Horvatič, doslej učitelj v Mostah pri Ljubljani; za stalnega učitelja v Lajtersbergu-Krčevina Vekoslav Spanger, doslej učitelj v Murski Soboti; za stalno učiteljico v Gornji Radgoni Franja Schneider, doslej učiteljica v Ivanjici; za stalnega šolskega upravitelja v Hodošu pri Murski Soboti Aladar Vertec, doslej šolski upravitelj v Hukovcih; za stalno učiteljico pri Sv. Ožaltu pri Dravogradu Amalija Sore, doslej učiteljica v Olinju; za stalno učiteljico v Framu Marija Kunej, doslej učiteljica v Kostivcih; za stalno učiteljico v Humu pri Ptuj za stalnega šolskega upravitelja pri Sv. Barbri v Halozah Mirko Kost, doslej učitelj na isti šoli; za stalnega učitelja na ljudski šoli v Kozjem pa tamkajšnji šolski upravitelj Ivan Slepce.

* **Vodniki po naši državi.** Glasilo potniškega urada »Jugoslovenski turizem«, ki izhaja v Splitu, je pričel objavljati »Vodnik po Jugoslaviji«. Doslej je bil objavljen vodnik od Sušaka do Raba, v prihodnji številki pa bo izšel vodnik od Raba do Stona in od Stona do Učinja. V nadaljnjih številkah bo objavljen vodnik po Črni gori, Bosni in Hercegovini, po Sloveniji, Hrvaški in Južni Srbiji.

* **Japonska delegacija v Jugoslaviji.** Člani japonske trgovinske delegacije so predvčerajšnjim iz Beograda odpotovali v Zagreb, kjer bodo ostali dva dni, potem pa bodo nadaljevali potovanje v Ljubljano. V Beogradu je delegacija med drugim posetila Trgovsko zbornico, centralo industrijskih korporacij in druge gospodarske institucije.

* **Naša država sodeluje pri proslavi lisenove stoletnice.** V Oslu na Norveškem se v teh dneh praznuje lisenova stoletnica. Na proslavi sodeluje tudi naša država. Kot zastopnik Jugoslavije je v Oslo odpotoval dramaturg beogradskega narodnega gledališča dr. Gavella.

* **Novi davčni zakon.** Koncem tedna bo izšel v založbi Tiskovne zadruge novi davčni zakon v posebni knjižici. 584

* **Honorarni profesorji v stavki.** Po vseh iz Sarajeva so honorarni profesorji tamkajšnjih učnih zavodov 16. t. m. stopili v stavko ker jim ministrstvo prosvete ni plačalo zaostalih honorarjev za nadure. V pouku bo zaradi tega nastal zastoj in se učna snov ne bo mogla pravočasno dovršiti.

* **Razpis državne službe.** Pri oblasnem poveljstvu drž. varnostne straže v Ljubljani je razpisano mesto revirnega nadzornika II. razreda. Prošnje je vložiti do 10. aprila. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa v »Uradnem listu«.

* **Smrtna kosa.** Iz Sv. Boltenke pri Sredcihu nam poročajo: Preteklo sredo smo pokopali ugodnega posetnika Vincenca Štamparja, ki je podlegel nagli bolezni. Pokopnik je bil med okoličani zelo priljubljen, kar je pokazala udeležba pri pogrebu, katerega se je kljub slabemu vremenu udeležilo mnogobrojno občinstvo. Zahvala gre v prvi vrsti njegovim sosedom, ki so pripravili krasen voz, da so prepeljali krsto na pokopališče, kakor tudi domačim pevcem, ki so zapeli na domu in ob grobu krasne žalostinke. Pokopnik je bil svak pujskega odvetnika in predsednika krajevnega organizacije SDS dr. Salomuna N. v m. p.!

* **Vsem interesantom!** Ker se je vršil pregled obrtniškega in trgovskega indeksa že pred več leti, smo prisiljeni izvršiti v dosego res popolnega naslovnika večkrat kontrolno vseh podatkov. Zaradi tega naj nam blagovoljno odpustiti vsi naročniki in ostali interesenti zamudo izdaje. Adresar mesta Ljubljane in okolice se sedaj nahaja že v tisku in sicer prvi del, to je seznam naslovov privatnikov. Celotni adresar bo vseboval čez 50.000 naslovov ter bo v vsakem ozirom popolnoma zanesljiv in točen informator. Vse one interesente, pri katerih se do sedaj še niso oglasili naši zastopniki in ki želijo kakršnekoli informacije, prosimo, da se obrnejo na našo pisarno. Priporočamo, da se vrše korekturo naslovov in sprejemanje naročil tik do zaključka stavljenja na pismeni oziroma telefonični poziv se bo zgasil pri stranki naš zastopnik osebno. »Adresar mesta Ljubljane in okolice«, Kongresni trg št. 3-I., telefon 29—70 (prej Učiteljska tiskarna). 590

* **Slovensko prosvetno društvo v Zagrebu.** Na sestanku 12. t. m. je bilo osnovano v Zagrebu Slovensko prosvetno društvo za napredek slovenske kulture in po spoštovanje kulturnih zvez med Hrvati in ostalimi Slovani. Sestanka se je udeležilo veliko odličnih slovenskih intelektualcev iz Zagreba in bila so zastopana tudi društva

naših akademikov. Dne 15. t. m. se je sešel izvoljeni začasni odbor, ki je sestavljen društvena pravila in prevzel vse priprave za glavno ustanovno skupščino, ki se bo vršila dne 15. aprila v prostorih Zveze slovenskih društev. V začasni (pripravljali) odbor so bili izvoljeni: za predsednika g. dr. Ivan Okrenč, podpredsednik Stola Sedmorič, za podpredsednika g. Srečko Kumar, profesor na državni glasbeni akademiji, za tajnika in blagajnika g. Makso Pitamic, uradnik Prve hrvaške štedionice, za odbornike pa razni slovenski in hrvaški inteligenti.

* **Naše pohlevne pošte.** Preleteli smo: Izmed vseh državnih nameščenecov poslujejo v najslabših uradih poštni uslužbeni. Kako naj bo neki primeren za pošto uradovanje lokal, ki je bil svoje dni zidan za vse kaj drugega, kakor je državni urad. Lahko bi našli večje število pošt širom Slovenije, ki so nastanjene celo v bivših skladiščih in hlevih. Od pogodbenih poštarjev se zahtevajo uradu primerni lokali, a kadar gre za najem uradnih prostorov državnim poštam tečaj ni poštena uprava nič kaj izbirčna. Glavna reč je, da dobi potreben prostor zelo poceni. Na zdravje poštinskih uslužbenecv in na državni ugled se čisto nič ne ozira. In vendar donajajo državni prečanske pošte na milijone in milijone čistega dobička. Da občinstvo obsoja to krivico, je povsem umljivo. Če se že ne grade v Sloveniji pošta postopja, naj bi se že vendar jemali v najem v ličnih hišah lokal, ki bi ne škodovali državnemu ugledu in ne zdravju poštinskih uslužbenecv. Dasi imajo naše vlade malo smisla za zdravje, svetle in suhe uradne prostore, vendar bi ne bile pošte v bodoče v vlažnih, mračnih in nezdruhljivih lokalih, če bi se ravnale slovenske občine po zgledu naprednih vseh držav v Š. Pošta uprava je iskala tam prostor, kamor naj bi se pošta preselila. Imela je sicer na ponudbo lep lokal v lični vili, a pogajanja niso uspela, zaradi »previsoke« nalemnine in treba je bilo še naprej stikati po kmetijskih hišah in kočah za temnimi kamricami in konjskim hlevi. Ali brez uspeha. Noben posestnik ni maral dati svoje skromne shrambe poštni upravi v najem. Navsezadnje je rada ali nerada pristala pošta uprava na tisto »silno veliko« najemno Danes hodijo tamošnji občani z veseljem na pošto v lepo novo vilo. Pravijo, da nima nobena razredna pošta v vsej Sloveniji tako lepih modernih uradnih lokali kakor so na tej pošti. S tem svojim činom so vrh možje v Š. očuvali državni ugled in zdravje poštinskih nameščenecv. — Čast jim!

* **Novo zvezo z dalmatinskim Primorjem.** Z novim voznim redom, ki bo 15. maja stopil v veljavo, se bo vožnja brzovlakov na progi Zagreb-Split izpremenila tako, da bodo od 15. maja imeli zvezo s parobrodi, ki plovejo iz Splita v Šibenik, Dubrovnik in Kotor in do vseh večjih otkov v bližini Splita. V Šibeniku pa bodo brzovlaki imeli zvezo s parobrodi, ki odhajajo v severno Dalmacijo.

Pomladanske obleke

površnike za gospode kupite najceneje pri tvrdki FRAN LUKIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica. — Vele mestna izbira!

* **Redka slavnost.** Je dni se je vršila v Leverkusenu pri Kölnu slavnost, ki je bila sivoletvrstna in nad vse zanimiva. Ravnatelj znane tovarne »Bayer« (sedaj združena v ogromni anilinski koncern) g. dr. h. c. R. Manu je praznoval 40letnico svojega dela. Ob tej priliki je bila sklicana konferenca vseh zastopnikov imenovane tovarne iz vsega sveta. Ker so zastopniki večinoma domačini države, v kateri delujejo, je bila slika kaj pestrna. Pri slavnostnem aktu je bilo zastopanih 32 držav z 48 zastopniki, večinoma vsi v originalni noši svoje države. Jugoslavijo je zastopal naš rojak dr. Trauner v slovenski narodni noši. Zanimljivo so bili zastopniki iz Brazilije, Japonske, Indije itd., večinoma zdravilni in kemiki. Po slavnosti so se vršile znanstvene konference, ki so trajale 8 dni in so podale izredno zanimiv medicinski material. Vsak znanstveni zastopnik je referiral o zdravstvenem stanju svoje države, o gospodarskih prilikah in drugih zanimivostih. Jugoslovanski zastopnik je obširno poročal o zdravstvenih ustanovah v kraljevini SHS, o uspešnem pobijanju malarie s plazmochinom in o sanaciji luetično inficiranih pokralin s alvarzanom in spiridolom. Splošno priznalo in občudovalo se je delo g. dr. Štamparja na polju higijene. Zelo zanimiva so bila poročila o boleznih tropskih krajev, predvsem o spalni bolezni in frambosiji, ki se uspešno zdravi z Germaninom, odnosno alvarzanom. Obširen referat o zdravstvenem stanju sodobne Rusije je podal zastopnik iz Moskve. Pri večernih prijeteljskih sestankih so zastopniki pripovedovali svoje doživljaje iz medicinske kuriozitet iz vseh delov sveta.

* **Zagrebsko narodno gledališče.** Kakor javljajo zagrebški listi, je intendant narodnega gledališča v Zagrebu Vladimir pl. Treščec-Baranjski podal ostavko na svoj položaj zaradi premešnega kredita za zagrebško gledališče, zaradi katerega bi se morala izvršiti taka redukcija, da bi delovanje gledališča postalo problematično.

* **Otvoritev avtomatične telefonske centralne v Zagrebu.** Pošta direkta v Zagrebu intenzivno pripravlja program za slavnostno otvoritev tamkajšnje avtomatične telefonske centralne, ki je določena na 1. aprila. Točno ob polnoči med 31. marcom in 1. aprilom bodo zvezani novi aparati z

avtomatično centralo. Otvoritevna svečanost se bo vršila 1. aprila v prostorih poštne direkcije. Slavnosti se bodo udeležili ministri pošte in brzojava ter višji uradniki ministrstva, zastopniki civilnih in vojaških oblastev, delegati vseh direkcij ter raznih gospodarskih organizacij.

* **Pedagoški kongres v Berlinu** se bo vršil od 12. do 17. aprila ob priliki konferenice Mednarodnega učiteljskega združenja in znamenju novodobne osnovne šole. Na programu je 23 predavanj šolskih reformatorjev svetovnega slovesa (Karsen, Kerschenshteiner, Seyfert, Wolff, Goetze, Pailat, Gloeckel i. dr.), ki bodo podali poročila o današnjem stanju pedagoške znanosti s posebnim ozirom na novo šolo (delovno šolo), vzgojo najširših plasti itd. Vodstvo obeta dati udeležencem popoln vpogled v novodobno osnovnošolsko vzgojno delovanje in se bodo v to svrhu vršili ogledi najrazličnejših nemških vzornih osnovnih šol, aranzirane se bodo specialne razstave šolskega dela in najnovejših učil. Kongres, ki je prvi te vrste v povojni dobi, hoče vsem državam pokazati, da je reforma osnovne šole izvedljiva — ne brez uspehov. Zato je povabljen učitelstvo vseh držav in bi bilo v interesu našega šolstva želeti, da se udeležijo kongresa tudi naši učitelji. Nešt šolska oblastva bi pač morala omogočiti čim večjo udeležbo najboljšim šolnikom.

* **Hidroelektrična centrala ob Kolpi.** Električni odbor mestnega zastava v Karlovcu je te dni razpravljal o zgradbi nove hidroelektrične centralne ob Kolpi in sklenil, da se bo z gradbo pričelo že letošnje pomlad.

Najnovejše za spomlad

Moderno

JOS. SNOJ
manufaktura
LJUBLJANA
Prešernova ul. 3.
Solidne cene.

Dobro

* **K obnavljanju zemljiških knjig,** uničenih po požaru v dunajski justični palači, o čemer smo nedavno poročali, dostavljamo, da je pri avstrijskem konzulatu v Ljubljani na vpogled seznam nepremičnin, za katere je bila nova zemljiška knjiga otvorena.

* **Oceanografski inštitut na našem Jadranu.** Že pred par leti se je v naših znanstvenih krogih razpravljalo o potrebi ustanovitve oceanografsko-biološkega inštituta na našem Primorju, ki naj bi znanstveno proučeval floro in favno Jadrana. V vprašanju sta se bavili Akademija znanosti v Zagrebu in Akademija znanosti v Beogradu, ki sta obe prišli do zaključka, naj se na Jadranu ustanovi tak inštitut. Po podrobnem proučevanju je bilo sklenjeno, da se inštitut zgradi na Marjanu v Splitu. Tudi Nemci, ki so doslej imeli svoj oddelk v italijanskem oceanografskem inštitutu v Napoliju, so se začeli zanimati za to vprašanje ter so izjavili, da bi dali na razpolago večjo svoto denarja za gradbo, samo da se ustvari nekaj velikega. Naša vlada je preliminarja za ta inštitut 8 milijonov, Nemci pa predlagajo, naj bi se v ta namen potrošilo vsaj 30 milijonov dinarjev in so pripravljeni sami prispevati razliko ter vso znanstveno opremo iz Napolija prenesti v projektirani inštitut. Naši znanstveni krogi proučavajo sedaj nemško ponudbo. Vse kaže, da bi pri tem inštitutu radi sodelovali tudi Čehi. Zdi se, da bodo pogajanja ugodno potekla in da se bo z gradbo oceanografskega inštituta na Jadranu pričelo v najkrajšem času.

* **Varstvena znamka »Dečvo«** — srce iz lecta. »Propaganda Dečvo« ter Jugoslovanska Matica sta si pridržali vse pravice do naše narodne »Dečve« in njenih vzorcev. Istotako bo postavno zaščiteno vse, kar bo spadalo v področje časovnega narodnega oblačila da se s tem izključi vsaka zloraba in vpadanje tujih vzorcev pod oznako »Dečvin« ali naroden Le na ta način se bo mogel vzdrževati pravičen narodni tip in interes narodnih institucij. V kratkem se bo v vseh novinah objavil prvi narodni vzorec za »Dečvo«.

* **Družba sv. Cirila in Metoda** je edino slovensko obrambno šolsko društvo v Jugoslaviji. Podpirajte družbo po svojih močeh!

* **Velikonočne razglednice.** Jugoslovanska Matica bo izdala tekmo priložnih dni tri nove Gaspartleve velikonočne razglednice, in sicer »Cvetno nedeljo«, »Velikonočnost in »Idilo s Kraso«. Te tri razglednice, tvorijo s tremi prejšnjimi Gaspartleвыми razglednicami »Aleluja«, »Pirhi« in »Zeleni Jurki« serijo, ki se bo prodajala po 8 Din po vseh knjižarnah in trafikah. Posamezne razglednice bodo stale 1.50. Naročila sprejema že sedaj Jugoslovanska Matica v Ljubljani, Selenburgova ulica 7-II.

* **Neznana slabost mutes.** Dne 2. t. m. je bil oddan ljubljanskemu mestnemu magistratu slabomuten mutes, star približno 17—20 let. Ker ne daje neznane niti z znaki nobenih polasnih, ni mogoče dognati, kdo in od kod je. Obkleben je v sve hlače in zelenkast suknjič ter ima volaške čevlje. — Osebnosti popis: oči rjavice, lasje kostanjevi (ostrženi), obraz ovalen. Kdor bi lahko dal kakšno polasnico o gori imenovanem naj jih blagovolji sporočiti ustno ali pismeno mestnemu magistratu v Ljubljani, soba 42.

* **Sprejemanje drobilaz sosednih držav.** V smislu odredbe finančnega ministrstva smejo naše državne blagajne sprejemati od davčnih obvezancev samo predvojni (niklasti) drobilaz sosednih držav po dnevnem kurzu, in sicer bolgarskih 100 levov za 42 Din, rumunskih 100 levov za 35 Din in grških 100 drahem za 75 Din. Predvojni niklasti drobilaz ostalih držav se sprejema po nominalni vrednosti.

Anton Bajec

Ljubljana

vrtinarija, Tržaška cesta 34

Cvetličarna

Pod Trančo

Telefon 32—22



nalu at parl za dinarje.

* **Novi stroji za izdelovanje cigaret.** Uprava državnih monopolov je naročila nove stroje za izdelovanje cigaret, ki bodo v osmih delovnih urah dvignili kapaciteto na 400.000 komadov. Stari stroji so imeli kapaciteto 180.000 komadov v osmih delovnih urah. Uprava monopolov je tudi naročila nove stroje za mešanje tobaka.

* **Pomoč nezaposlenim v Novem Sadu.** Mestni senat v Novem Sadu je votiral znesek 200.000 dinarjev v svrhu podpiranja tamkajšnjih nezaposlenecv. Nezaposlenci dobe nakazila za prejem naturalij. Vsaki nakazilo se glasi na 10 kg moke, 3 kg masti, 5 kg krompirja, 3 kg fižola in osminko sezna drva. Senat bo našel posebno posočilo, da se bo mogla akcija v korist nezaposlenecv v večjem obsegu nadaljevati.

* **Zagoneten umor.** V Dalju pri Osijeku so doslej še neznani zlikovci umorili seljaka Miloša Jokica. Morilci so v Jokicevem stanovanju vse preobrnilli, a našli so samo 500 Din. Predvčerajšnjim sta bila hči umornege in njen oče Sveto Viraz aretirana, ker sta osumljena, da sta izvršila umor.

* **Vlak odrezal seljaku ob noži.** Iz Karlovca poročajo: Seljak Dušan Tesla iz Vojniča je s težko vrečo moke na hrbtu v bližini postaje Skakavac korakal čez železniški tir. V trenutku je pridrvel vlak iz Virgimostu podir seljaka na tla in mu odrezal obe nogi. V brezupnem stanju je bil ponesrečenec prepeljan v bolnico.

* **Proces proti madžarskim špijonom.** V Beogradu se je pričela obravnava proti dijaku Aleksandru Hegedüsu privatnemu uradniku Karlu Mesarosu in ekonomu Gjuki Mažuzicu iz Subotice, ki so obtoženi špionaže v korist Madžarske. Vsi so »dejavali« po navodilih oficirja Kovacsja ter mu pošiljali zaupna poročila o stanju naših vojnihih skladišč, o preskrbovanju naše vojske z aeroplani in orožjem, o gibanju vojaških edinic itd. Pri Hegedüsu se je našlo več pisem, pisanih s kemično tinto Hegedüs je v Madžarski absolvirao šolo za špijone. Obravnava bo trajala več dni.

* **Smrtna obsodba zaradi umora.** Pred sodnim stolom v Belovaru je bila predvčerajšnjim proglašena razsodba, s katero je bila obsojena na smrt Ana Šušani, ki je na božič lanskega leta s šivanko izbodla oči svojemu možu ter ga potem zadavila. Njihovo zakonsko življenje je bila vrsta prepripirov in pretepov, dokler ni prišla do tragičnega konca. Njen oče, ki je bil prisoten pri krviavi tragediji, je bil obtožbe oproščen zaradi pomanjkanja dokazov.

* **Dražba občinskih lofov v konjskem okraju** se bo vršila po naslednjem redu: 11. aprila za občine: Bezina, Grušovje, Ko. nifice trg, Tepanje, Tolsti vrh in Vrholje v uradu sreskega poglavarja v Komljah, soba 1., s pričetkom ob 10 dopoldne; 13. aprila za občine: Sv. Jernej, Laže, Loče in Zbelovo v občinski pisarni v Ločah s pričetkom ob 10. dopoldne; 16. aprila za občine Oplotnica in Okosko v občinski pisarni v Oplotnici s pričetkom ob 10. dopoldne; 18. aprila za občine: Sv. Kunigund, da, Padeški vrh, Stranice in Zreče v občinski pisarni v Zrečah s pričetkom ob 11. dopoldne; 20. aprila za občine: Vitanje in Brezen v občinski pisarni v Vitanju s pričetkom ob 10. dopoldne. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasov na uradnih deskah poglavarja in imenovanih občin.

* **Lovske zakupilke opozarjamo,** naj lovške kavičje, ki jih imajo položene v obliki hranilnih knjižic, zamenjajo za državne papirje (7% investicijsko posočilo ali obveznice Rame štete) — Odbor SLD. 593

ITO — zobna pasta najboljšal

* **Ljudem, ki trpe na potrtosti,** splošni onemoglosti, delanemožnosti, povzročca naravna grenčica »Franz-Josef« živahno kroženje krvi in tako osveži vsakega bolnika. Vseučilski profesorji in znanstveniki trdijo, da pripomore grenčica »Franz-Josef« zaradi svoje lahke odvajajoče učinkovitosti splošno osveženje duha in veselje do dela. Dobl se v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 11

* **Gramofonisti! Pravkar so dogotovljene** plošče naših slovenskih umetnikov ze Lovsetove, ge Thierky-Kavčnikove, gđ. Zikove, gđ. Betetta in Šimenca, plošče s kupeli g. Rogoza. V zalogi so tudi plošče zagrebških in beogradske pevcev. Samoprodaja za Slovenijo je v trgovini Iv. Bonač, Ljubljana Selenburgova ulica 3. 591

* **Sadno drevo,** pritičljivo marelice, če. nje. lahane, prunus triflora, lepotočno grmičevje, divjo trto, vrtnice plezavke, nizke in visokodehelne nudim za pomladno saditev. Naprava in negovanje privatnih vrtov Anton Ferant, trgovski vrtnar in drevinar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. 50

* **Sadjarji!** Zadnji čas je, da si nabavite arborin, ki ga izdeluje edinoletna trdka Chemotechna Ljubljana. Mestni trg 10. na dvo. rški veletrgovini A & F. Skaherne.

* **Arborin sredstvo** zoper sadna škodljivce, nadalje desinfekcijska sredstva sanitol,

sanoform in saneolin ima v Mariboru stalno v zalogi: Drogerija M. Wolfram, nasl. M. Kanc, Gosposka ulica 33. 45

* **Za razkuževanje pri nalezljivih boleznih** uporabljajte sanitol, ki se dobi v vseh lekarnah in drogerijah. Zaloga za Maribor: Drogerija M. Wolfram, naslednik M. Kanc, Gosposka ulica 33. 43

* **Obleke kemično čistil, barva, olisira in** lika tovarna Jos. Reich.

* **Knjige pozabla v vlaku.** V noči od 10 na 11. t. m. je gospa, ki se je vozila iz Zaloge v Laze, pozabila v 3. razredu potniškega vlaka zavitek knjig. Poštenega najditelja prosil, naj knjige vrne v Laze.

* **Vsak dan prihajajo za gospode najpo** večji celirji in popelini za srabce. P. Magdič, Ljubljana.

Iz Ljubljane

— Oglasni oddelk »Jutra« bo v ponedeljek odprl za stranke od 9.—11. ure dopoldne.

— **Gibanje železniških uradnikov II. kategorije.** Prometno ministrstvo pripravlja nov zakon za železniško osobe. Po dosedanjih dispozicijah ne bodo železniški uradniki II. kategorije nič na bolšem zaradi česar se sestanejo v četrtek 22. t. m. v steklenem salonu restavracije na glavnem kolodvoru ob 20. uri in kjer bodo razpravljali o novem zakonu za železniško osobe, o zmanjšanju kreditov za proračunsko leto 1928-29 in o redukcijah. Za dosego pravice je potrebno, da se strnejo vsi v enotno falango. Od naše strani želimo, da bi svoja prava v tem boju uveljavili!

— **Organizacija jugoslovenskih emigrantov (Orjem) Ljubljana.** Dopisi, ki nam prihajajo iz vseh delov države, od vseh stanov, jasno dokazujejo potrebo močne in enotne organizacije vseh naših emigrantov. Vsi delavci kakor tudi inteligenti, se zavajajo, da je bil že skrajni čas ustanoviti to organizacijo, ki naj skuša odpočno težkemu položaju, v katerem se nahajajo naši emigranti in ki naj prične z resnim in treznim delom proti tiranom, daleč proč od fraz in slepega besedičenja. Vsi se obračajo z zaupanjem in organizacijo in so prepričani, da bodo v njej našli tisto, kar so zaman iskali in čakali dolgi deset let. Kakor je na eni strani mnogo volje in energije, tako opažamo tudi malost in osebno koristolovstvo. Nad zadnjimi je izrekel obsodbo že narod sam, zato jim ne bo odšlo plačilo; mi pojdemo molče preko njih. Vsi oni pa ki še niso izginili v vrtincu življenja in katere veže do rodne grude, do očetov in mater, še vedno trdna vez ljubezni, vsi ti so bodo pridružili naši vrsti ne oziirajo se na desno ali levo, s trdnim prepričanjem, da delajo prav sebi in narodu. — Glavno tajništvo Masarykova c. 1.

— **Himen.** Danes se bo poročil v Kamniku znani naprednjak, knjigotržec g. Oton Obradović iz Ljubljane za gospodično Anko Japljivo, Iskrene čestitke.

— **»Pred poroko«.** To izredno uspešno burko bo ponovil Sentjakovski gledališki oder hutri v ponedeljek ob 20. Burka je prepletana z zelo komičnimi zapletili in zabava gledalca skozi vsa dejanja. Priporočljamo, da je to že 5 repriza, kar je najboljši dokaz, kako publiki ugaja. Posetite predstavo!

— **Tenis-odsek Atene sprejema nove** priprave članstva pismeno na naslov: Aleksandrova cesta 2. Pripravljenec se bodo razpisale poljske listine nato bo sledil sestanek. 599

— **Dijaška uprizoritev »Julija Cezarja«** Dijaški ljubljanske humanistične gimnazije bodo uprizorili v soboto 24. t. m. popoldne in v torek 27. t. m. zvečer v ljubljanskem Narodnem gledališču v korist poštiniškim kolonijam Podmladka Rdečega križa Shakespearejevo tragedijo »Julij Cezar« v blestem Zupančičevem prevodu. »Julij Cezar« je eden največjih dramskih umotvorov Brez dvoma bo tudi v Ljubljani vzbudil veliko zanimanje in v interpretaciji agnih dijakov, ki so se pod vodstvom g. F. Lipaha z občudovanja vredno vztrajnostjo in ljubeznijo oprli delo. Prva predstava je namenjena zlasti dijaštvu, druga vsemu ostalemu občinstvu, ki zna ceniti resnično umetnost in idealno prizadevanje mladih dijakov.

— **Občni zbor gospodarskega naprednega društva za šentjakovski okraj** v Ljubljani bo dne 31. t. m. ob 20. v gostini pri Plancku na Dolenski cesti s običajnim dnevnim redom.

— **L. van Beethoven.** Opozarjamo cenlj. občinstvo na prekrasni celirji, ki ga bo predvajala ZKD danes in jutri v prostorih kina Matice, vsakokrat ob 11. dopoldne. Film, katerega je ustvarila Nemčija v počastje stoletnice smrti največjega muzikalnega genija, nam bo predvajal v pretresljivih slikah njegovo tragiko polno življenja. Vsakdo, ki se je katerikoli naslajal ob nesmrtnih Beethovenovih skladbah, si mora ogledati ta film. Ker je pričakovati velika

Čuvajte se gripe!

Kot zaščitno sredstvo proti španski bolezni so uporabljali za časa velike epidemije leta 1918 in 1919 v Švici, Franciji in Angleski, a leta 1927 tudi v ostalih pokrajinah, kakor tudi pri nas z najboljšim uspehom

ANACOT PASTILE

DR WANDRA

Čuvajte se slabih preparatov, katere v zadnjem času prodajajo kot imitacijo Anacot-pastil. Dobite jih v vseh lekarnah po zelo nizki ceni.

Čuvajte se gripe!



Prisel je v posteljo
ko so se petelini peli in ko se
je zbudil, bolela ga je glava, slabo
mu je bil 1-2

Aspirin

mu bodo olajšale težkoče.
Zahtevajte pa vedno originalni
zamoj "Aspirin",
ki se spozna na
modro-belost-
rdeči var-
stveni znam-
ki.



navala, naj si vsako pravočasno preskrbi
potrebne vstopnice. Blagajna se bo otvorila
obakrat jutraj že ob 9.30.

u— »Dom« stavbna zadruga državnih na-
meščencev in upokoencev. r. z. z. o. b. v.
Ljubljani, sklicuje redni občni zbor za 26.
t. m. ob 19.30 v zadnji sobi Narodne kavarne
dnevni redom: 1.) Poročilo načelstva; 2.)
poročilo nadzorstva; 3.) sklepanje o račun-
skem zaključku in absoluturii načelstvu
ter nadzorstvu; 4.) izpovedna pravila; 5.)
volitev načelstva in nadzorstva; 6.) slučaj-
nosti. Opozorjamo zadržnike na določilo
čl. 36., zadržniških pravil, po katerem se bo
vršil, ako pri prvem občnem zboru ne bo
navzoč dve tretjini članov. Po uri po-
zneje na istem mestu in z istim dnevnim re-
dom drug občni zbor, na katerem se veljav-
no sklepa večino treh četrtin navzočih
članov brez ozira na število udeležencev.
— Načelstvo. 594

u— Kovidska zadruga v Ljubljani vabi
vse člane, da se v polnem številu udeležijo
proslave Zvezde občin zadrug. in sicer:
zdravne večera, ki bo 18. t. m. ob 20 v
dvorani Kazine, in slavnostnega zborovanja
19. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani Narod-
nega doma.

Pepcam in Jožkom

priridem zabavo v nedeljo od 20 do 2.
Igra ruski orkester v nedeljo in po-
nedeljek

JOSIP URAN,

restavracija »pod Skalco«.

u— Občni zbor »Saveza Trezvene Mla-
deži«, občinskega središča Ljubljana, se bo
vršil danes, v nedeljo, v areni Narodnega
doma ob 10. dopoldne. Istotam se bo vr-
šilo zabavno popoldne ob 15. K obema pri-
reditvama vabi prijatelje in simpatizerje
treznostnega gibanja odbor

u— »Edinost« — Ljubljana. Danes se ude-
ležimo vsi shoda KDK. Zbirališče ob 9.30
pred Taborom. — Tainik.

u— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljub-
ljani ima v zalozni pravilne velikonočne
razglednice Trgovce in podružnice prosimo
za naročila! 595

Sokol Šiška — danes družabni
večer pri Keršiču. — Jožice in
Jožeti vabljeni na to prireditve!

u— Diskusijski večer iz vrtarstva. Čla-
ne podružnice Sadržskega in vrtarskega
društva v Ljubljani obveščamo, da bo v
torek 20. t. m. ob dvasetih v dekliški me-
čanski holi pri Sv. Jakobu diskusijski ve-
čer. Obravnavalo se bo vprašanje »Pomlad-
na deia na vrtovih«, ki jih bodo vodili g.
M. Humek, višji sadjarski nadzornik v pok.
ter drugi strokovnjaki. — Tainik.

u— Rudarsko glavarstvo. V torek. sredo
in četrtek, to je 20. do 22. t. m., se pri ru-
darskem glavarstvu zaradi selitve ne bo
s strankami uradovalo. Od 23. t. m. nadalje
bodo uradni prostori rudarskega glavar-
stva in okrožnega urada na Turiaškem tru-
gu šte. 1. I. nadstropje.

u— Orkestralno društvo Glasbene Matice
bo priredilo v sredo 18. aprila cerkven
koncert, na katerem bo izvajalo starokla-
sične skladbe iz 17. stoletja komponistov
Bacha, Händla, Corellika, Dell' Abaca, Lo-
cassellija in Matheona. Na orglah bo šode-
loval regens chori g. Premr, godalni or-
kester pa bo vodil komponist x. Adamič.

u— Društvo slušateljev juridične fakulte-
te. Na 16. rednem občnem zboru 15. t. m.
se je izvolil naslednji odbor: predsednik
Robert Kramberger, podpredsednik Mirko
Potokar, tajnik Ivan Preskar, blagajnik
Zdenko Bačič, odborniki Leon Krek, knjiž-
ničar I. Jevgenij Srebot, knjižničar II.
Zdravko Kalan, revizorja Boris Kermaunar
in Marjan Zajec.



najboljše, najtrajnejše zato
najcenejše!

u— Drobnica policijska kronika. Od petka
na soboto so bili prijavljeni policijski nasled-
nji dogodki: 1 sleparstvo, 1 telesna po-
škodba, 1 prestopok nevarne groznice, 3
prestopki pasjega kontumaca, 2 prestopka
nedostojnega vedenja, 1 prestopok pijano-
sti, 1 prestopok prekoračenja policijske
ure in 8 prestopkov cestnega policijskega
reda. Aretacij je bilo izvršenih 10, in sicer:
1 zaradi postopanja 1 zaradi nedostojnega
vedenja, 1 zaradi tatvine kozarcev, 1 za-
radi poškodbe tuje lastnine in 6 prestopkov
cestnega policijskega reda.

Iz Celja

u— Razveljavljena volitev. Volitev v cer-
kveni konkurenčni odbor župnije Voljnik je
bila razveljavljena in se bo vršila ponovna
volitev v nedeljo 25. t. m.

u— Edinost, organizacija napredne mla-
dine v Celju bo imela izredni občni zbor v
soboto 24. t. m. zvečer v Celjskem domu.
Želi se, da se tega občnega zbora udeležijo
tudi starejši člani.

u— »Dečva«. Na željo zavednih celjskih
dam objavljamo, da se bodo danes ob pri-
liki koncerta v Celjskem domu od 11. ure
dalje sprejemala naročila za »Dečvo«, in naj
se tozadevno blagovolijo dame medseboj-
no obvestiti čim največje udeležbe pričau-
je Akcija za propagando Dečve in Ju-
goslovska Matica

u— Koncert učiteljskega UJU v Celju se
bo vršil danes ob 4. popoldne v Celjskem
domu. Opozorjamo vse one, ki se bodo pri-
pehali z vlakom, da bodo vstopnice na
razpolago pri vhodu v koncertno dvorano
že od tren dalje. Prosimo naj si preskrbi
vstopnice vsak čim prej, da se ognemo na-
valu pred koncertom, ki se bo začel točno
ob napovedani uri

u— Pošten najditelj. Na cesti pred celj-
skim kolodvorom je našel dne 16. t. m. g.
Pavel Starovašnik, ugovore iz Vitanja pri
Celju, mal zavol, v katerem je bilo 280.000
Din v gotovini, last drž. rudnika in Srbiji.
Gospod Pavel Starovašnik je izročil takoj
po najdbi denar g. Milani Popoviču, drž.
uradniku, ki je bil v skrbah zaradi izgub-
ljenega denarja in je povpraševal po njem.
Pač zares redka poštenost, ki naj bi bila
vzgljed vsem Slovencem!

u— Kržiži in težave z vpklicaninmi. no-
vinci. Po celjskih ulicah že dva dni kolo-
vratilo mladenci, ki pač niso v ponos do-
mačim krajem. Vsi opomni ne zaležejo ni-
česar in čisto malo nastopijo policija, da
glavne rogovilice spravi v kasarno Vče-
raj popoldne so se stepi v Prešernovi uli-
ci kar s kamenjem in skupnemu nastopu
vojaške patrulje in varnostne straže se je
komaj posrečilo obvladati nemirne. Pred
vhodom v vojašnico se je druga skupina
kotila celo vojaške straže pa jih je seveda
pošteno skupila s puškinimi koptil. Neki
spremljevalec je bil tako nateskan, da se
je zaletel s kovčgom v izlozbeno okno
Celjske posojilnice in razbil veliko šipo.
Napravi se škoda za okroglih 4000 Din.
Manjkalo pa tudi ni komičnih prizorov. Ne-
ki že starejši, možakar se je produciral
stolež na vpreženem vozu pred vojašnico.
Naenkrat je konj potegnil, možakar pa na-
pravil lep saltomortale na glavo. V sploš-
nem se je dalo ugotoviti stopnjo ohlike in
izobrazbe take posameznikov kakor tudi
krajev. Ugotoviti moramo, da je bila lani
večja disciplina in seveda tudi večji red
in mir.

u— Srednostni sejem v Celju je bil več-
raj slabo obiskan. Prišlo je malo predelal-
cev, še manj pa kupcev. Tudi živine je bilo
malo (mili 100 glav). cene so bile za vole
po 8 Din, za lepe telice pa po 7.50 Din. Po-
licija ni ugotovila nobene tatvine in no-
benega izgreda. V splošnem se je opazilo
za sejem zelo malo zanimanja. Denarja pri-
manjkule povsod.

Iz Maribora

u— Ljudska univerza v Mariboru. Jutri,
na praznik odpade predavanje v petek bo
predaval g. M. Perič iz Maribora o »sr-
bskih narodnih bračnih običajih«. V pone-
deljek 2 aprila gde Jadviga Pozenelova,
koncertna pianistka iz Ljubljane; »Franco-
ska glasba«. Praktični tečaj iz duševstva
pod vodstvom g. prof. dr. Dolarja se pri-
čne v torek 20. t. m. ob 6. uri Zbirališče
vseh interesentov v gimnaziji, pritličje, I.B
razred, desno. V Studenici (deska osnov-
na šola) v torek ob 19.30 radiovečer, ki ga
priredi g. Mlakar od mesnega električnega
gledanja, s poljudno obrazlozbo in prak-
tičnimi poskusi.

u— Občni zbor SPD, podružnice v Ma-
riboru se bo vršil z občajnim dnevnim re-
dom 30. t. m. ob pol 20. v Narodnem do-
mu v Mariboru. Odbor. 596

u— Trgovska Samopomoč v Mariboru.
V sredo zvečer se je vršil pri »Zamorcu«
dobro obiskan I. redni občni zbor podporne
blagajne »Trgovska samopomoč«, ki je
vzel dosedanje uspehe na znanje in dal
smernice za bodoče delo, da se dvigne šte-
vilo članstva na ono višino, ki je potreb-
na da bodo dobili svojci umrlih članov iz-
datne podpore in ne samo toliko, kar sta-
nejo pogrebni stroški. Ker ima »Trgovska
samopomoč« člane že iz vseh srezov ma-
riborske oblasti, se je sklenilo, apelirati na
vsakega člana, da pridobi letos najmanj 2
do 3 nove člane, po potrebi pa je nasto-
viti v posameznih krajih akvizitacije. V vseh
mestih naj se sklicujejo sestanki, kjer se bo
razpravljalo o tej prepotrebni organizaciji.
Kot vzgljed na službi »Samopomoč« trgovskih
potnikov Jugoslavije, ki izplačuje za vsak
smrtni primer okoli 80.000 Din in bi bili
žalostno, da bi vsi pridobitni sloji in njih
nameščenci ne zmogli dvigniti svoje orga-
nizacije na slično višino, ako bi bilo kolik-
naj dobre volje. Prav posebno je taka or-
ganizacija važna za oženjene privatne na-
meščence, za mlajše člane pa je ugodnost
ta, da jim po preteku 25letnega članstva
ne bo treba več plačevati prispevkov o
priliki smrtnih primerov, ker jih bo krila
za nje blagajna sama iz svojega rezervne-
ga fonda, ki se bo zbiral v ta namen celih
25 let. Pokazalo se je za organizacijo na
občnem zboru mnogo razumevanja in volje,

da se dvigne v kmpozantno dobrodelno usta-
novo z geslom »Pomagaj si sami! V upr-
odbor so bili izvoljeni: predsednik Weick,
podpredsednik Jančič, odborniki: dr. Sorli,
dr. Kieser, Mejovšek, Zidanšek, Sax, Sla-
vinec, Kosoli in Cermetič iz Maribora, Jošt
iz Celja, Mesiček od Sv. Lovrenca, Kaiser
iz Dravograda in Klun iz Slovenigrada,
namesniki: Murko, Mihelič in Skaza iz Ma-
ribora, Traun iz Ptujske gore, Pilič iz Žal-
ca ter Kostanježek z Mozirja. V nadzorni
odbor so izvoljeni: dr. Mulej, Založnik in
Paš kot odborniki, Hrovat in Belle kot na-
mesniki

u— Kratka prostost. Ivan Jerin in Janez
Urh, ki sta, kakor smo poročali včeraj ob-
širneje, pobegnila v četrtek zvečer iz ma-
riborske kaznilnice pri Sv. Miklavžu, sta
bila že prihodnji dan aretirana od orožni-
kov iz Poljčan in odpeljana nazaj za ob-
zidje kaznilnice.

u— Senzacionalna aretacija. Že dolgo
mesecev se je šušljalo po Mariboru, da
žena krojača I. K. v Mariboru, ki je umrla
dne 1. maja l. 1927 ni umrla naravne smrti,
temveč je postala žrtve zastrupljenja.
Svoj čas se je tozadevno že vršila pre-
iskava, a brez rezultata. Klub temu je
imela policija stvar v evidenci in kakor
vse kaže se bo preiskava zdaj obnovila.
Govori se, da je bila krojačeva žena za-
strupljena s strihninom in da je neki dro-
gerijski laborant na prigovarjanje osum-
ljenega krojača ukradel svojemu gospodar-
ju 10 gramov strihnine. Na podlagi raznih
indij je bil krojač I. K. aretiran in zaradi
osumljenja zastrupljenja svoje žene izro-
čen včeraj v preiskovalni zapor maribor-
skega okrožnega sodišča.

Iz Kranja

u— Sokol v Kranju opozarja občinstvo
na današnji notranji telovadni nastop, ki
bo ob pol 21 v Narodnem domu. Spored
nastopa vsebuje sistematične vadbe od
osnovnih gibov pa do popolne izurjenosti
telovadčega članstva. Orodna telovadba
je vzeta naravnost iz navednega sokolskega
življenja v telovadnici. Kaže v neko-
liko skrajšanem obsegu način orodne vadbe
na 4 glavnih orodjih v eni sokolski telo-
vadni uri. Po nastopu bo družabni večer
kot poslovnili večer k vojakom odhajajo-
čim bratom. Sodeloval bo čitalnični orke-
ster Na družabnem večeru se bodo lahko
razveselili tudi vsi Joški in Jožice. 597

u— Za povzdig sadjarskega. Sadržarsko
društvo bo otvorilo v torek 20. marca trol-
dnevni tečaj za izvežbanje sadjarskih po-
močnikov. Prijavilo se je dosedaj 26 mla-
denčev. Na tečaju bodo predavali refer-
ent kmetijske družbe F. Kafol, ravnatelj
J. Zirovnik in V. Omerza.

u— Računski zaključek iz l. 1927. Cestni
odbor za kranjski srez naznanja, da so v
občinski pisarni do 2. aprila razpoloženi
računi iz l. 1927. Ugovore je vložiti le pis-
meno.

u— Prazniki v Narodnem domu. Danes
ob 13.30 uri bo filmsko predavanje o higie-
ni v zakonu za moške, jutri ob 15. uri pa
za ženske, jutri ob 16.30 vpriizoritev šolov-
igre »Ciganja«.

u— »Golgota« na kranjskem odru. Odr
pripravlja za prihodnji četrtek in nedeljo
znano Tucićevo delo »Golgota«, igro iz sa-
mostanskega življenja.

u— Zaključek kmetijskega tečaja v Kra-
nju. Predvečerašnjim je bil zaključen v
Kranju kmetijskoizobraževalni tečaj, ki ga
je organiziral na vzpodbudo sreskega po-
glavarja g. Znidarčica poseben odbor, v
katerem se je nahajal poleg nekaterih ok-
loških županov sreski veterinar g. F. Pahor.
Tečaj, katerega se je udeleževalo stalno 40
poslušnikov in mladenčev, največ iz občin
Predoslje, Mavčice in Hrastje, je trajal dva
mesece in pol, tedensko po 4 ali 5 ur
predavanja. Na tečaju so predavali strokovni
referenti sreskega poglavarja ter upokoje-
ni šolski ravnatelj g. Zirovnik. Ob zaključ-
ku se je vršila primerna slavnost, kateri je
predsedoval okrajni glavar dr. Zobec. Te-
čaj, ki je bil prvi v kranjskem srezu, je
dosegel najlepše uspehe in se bo prihodnjo
jesen zopet obnovil.

u— Pojasnjena smrt g. Pošingerja. Kakor
nam sporočajo, je ponovna sodnozdravni-
ška komisija ugotovila, da je bil g. Martin
Pošinger, o čigar skrivnostni in nenadni
smrti je poročalo »Jutro«, zadušen od dima
V sobi nad njim so kurili tle je dim pri-
hajal zaradi vlažnega vremena v Pošinger-
jevo sobo in se vlegel zgoklen na vlažna
tla. Razvijal se je smrtno nevarni ogljikov
dioksid, ki je starčka zadušil. S tem je
vzrok smrti Pošingerja pojasnjen in so vse
druge govornice brez podlage.

u— Nerazveseljen čim. Naše mesto, ki je
dobro poznano po svojem nacionalnem in
naprednem meščanstvu, se ni primerno iz-
kazalo v letošnji akciji za Vodnikovo druž-
bo. Število članov je celo nekoliko padlo.
To se mora preprečiti. Se je čas, da ob-
novijo članarino in pridobe novih članov.
Zatorej na delo za Vodnikovo družbo!

Iz Litije

u— Iz delovanja »Lipe«. Pred kratkim se
je vršil občni zbor glasbenega društva »Li-
pa«. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor
s predsednikom g. Bezeljakom in s povod-
jod g. P. Jerobom.

u— Nesreča s cirkularke. Na Samsovi
žagi v Poganku je nastavljen za žagarja
25letni oženjeni delavec Jože Praprotnik
iz Hotiča. Ko je te dni potiskal les pod vr-
tečo se žago, ga je prijel ostro zobovje
cirkularke, za desno roko in mu vso dlan
razžagal. Ponosrednemu delavcu je nudil
prvo pomoč zdravnik dr. Ukmar. Ranjence
je odpeljal zdraviti se v ljubljansko bol-
nico.

u— V Zeletovo samotarj v Galsbachu v
Avstriji je odpotovalo več gospodov iz Li-
tije in Smartna. Spotoma obiščejo tudi du-
najske veleosejce.

u— Živahno stavbno gibanje na Savi. Na
Savi pri Litiji rida več gospodarjev hiše,
posebno napredujejo hiše okrog cerkve in
pri kolodvoru.

u— Planincem (lazeži in shranili) Tajni-
štvo litijskega SPD je prejelo glode na
»Jutro« članek »Kako zborujejo litijski
planinci« več vprašanj o novo markir-
anih turah, in sicer kje vodi pot, in kako
dolga je Glede na velik interes, ki so ga
vzbudila novo urejena pota, pribujamo
naslednje podatke: 1. Kresnice, z brodom
ali čolnom preko Save, po markaciji skozi
Mačkovec, nad trgov Vače (rimska grobi-
šča), Slemšek na Sv. Goro (849 m. pla-
ninska koča), 3 ure hoda. Nazaj na Savo
ali Zagorje (dobre markacije), 2. Litija,



Zaupno vprašanje!

S koliko je da si stare ure ne boste dali v popravo
kovača? Čeprav pri tem izgubite nekaj prihranka
Da si kaj ne? Kovačstvo in radijske ure, ki si stare ure
kovaču ne morete vzeti? Koko morete polno dopustiti,
da se pere vaše šno perilo in svil. volne. Če pa in Tiora
s novim mifom ali many vrednosti pravilnim sredstvom
Vred tega se poslužite pri vsaki
nu tega perila se dobro stranje
pralnega sredstva »Lux« jemate
Vam, da vse, kar prinese tako
voda prinese tudi »Lux« čisto sa-
vopirje kod »Lux« očisti se svetilo
družinskega perila pranje prane
sredstvo »Lux«

Rever Brothers Ltd

Jablanica, Dolgo brdo, Polšnik, Ostrež, Ko-
šca, Zagorje; ta tura pa je lepša iz Zagor-
ja, ker imaš krassen razgled na gorenske
hribe, dočim iz Litije grede nimaš tako
sijajnega razgleda. Ta pot, žalibože, ni še
skoro nič uporabljena. Lepe Košence in
skalnat Polšniški dolomiti! 7 ur hoda. 3.
Od nastajev v Trbovljah krene že čez 10
minut (nad cementarno) glavne ceste
markacija po poti na levo čez Bevkovo na
Sv. Planino. 2 in pol ure 4. Trbovlje s po-
staje z avtom do vojaškega spomenika pri
zadnji avtomobilski postaji. Od tam, peš
čez Klek do Sv. Planine poldrugo uro. Na
razpolago sta v Trb. vliah od restavracije
Kukenberg 2 poti, mimo kamnoloma je
lepša. Sv. Planina (985 m. planinska koča,
bogata in cenena oskrba). 5. Višinska tura
Sv. Planina do Mrzlice je speljana pod Ja-
vorjem nad Sv. Planino, nato pada pot do
ceste, ki gre iz Trbovelj v St. Pavel, od
tam pa zopet navkreber po grebenih. 3 ure.
Na vrhu Mrzlice je Hausenbichlerjeva ko-
ča, last posavske SPD. Ključ od koče je v
Hrastniku. Iz Mrzlice sestop v Hrastnik,
Savinjsko dolino ali na Celje. Vse navede-
ne ture so enodnevnne, bogate naravnih užit-
kov posebno v bližajoci se pomladni sezo-
ni. Kdor bo prišel samo enkrat v kraje-
stvo posavskih hribov, bo ostal stalno njih
hov prijatelj in gost. Poskusite! In boste
še in še prišli!

Iz Trbovelj

u— Občinska skrb za reveže. Trboveljs-
ka občina izda za občinske reveže vsako
leto precejšnje vsote. Tako je izdala n. pr.
l. 1926. 125.000 Din in l. 1927 156.000 Din.
Letos je stavljnih v proračun 350.000 Din.
Med občinske reveže moramo prštevat
tudi rudniške staroupoкојence, ki so vse
svoje življenje do pozne starosti služili
podjetju, uživajo pa danes pokojnino, od
kateri bi morali poginiti kot izgarano ži-
vince za plotom, ako bi jim odrekla pov-
moč še občina. Razume se, da jim tudi po-
d kratega ne more nuditi življenja, ka-
konega so zaslužili ljudje, ki so dali vse
svoje moči in svojo mladost drugim. Zato
jim skuša občina pomagati še tudi na drug
način. Občina je zadnje čase mnogo gra-
dila in bo še morala graditi. Pri gradnji
stanovanjske hiše v Hrastniku, meščanske
šole v Trbovljah, vodovodno itd, so bili
zaposleni staroupoкојenci, in to na podlagi
pogodbi s podjetniki, da se morajo pri za-
poslitvi delavcev ozirati v prvi vrsti na
staroupoкојence. Na ta način je bilo zapo-
slenih kakih 300 staroupoкојencev. Občina
bo morala svoje socijalno delo tudi v bodo-
če uravnati v to smer. Pred kratkim je
razdeljevala vlada podporo gladujočim
krajem. Kakor smo čitali, so dobili podpo-
ro tudi taki kraji, ki so odklanjali koru-
zo in zahtevali pšenico. — Kako veseli bi
bili naši staroupoкојenci in drugi reveži,
vdove in sirote, ako bi bil pri tej priliki
mislil kdo tudi nanje!

u— Uradni dan sreskega poglavarstva bo
v Trbovljah 20. t. m.

u— Smrtina kosa. Umrli so: Apolinari
Vontova, žena rudarja, 45 let; Ivan Golob,
zasebnik, 84 let; Marija Brinarjeva, zaseb-
nica, 70 let; Apolinarija Stravsava, 70 let.

u— Netečaj za idejne načrte za zgrad-
bo nove šole v Hrastniku se je udeležilo
18 arhitektov od stavenikov.

u— Pri seji krajevnega sokolskega odbora
v Hrastniku se je med drugim razpravljalo
tudi o župnikovi prošnji, naj bi se posta-
vila v novi šoli, ki je bodo v kratkem pri-
čeli zidati, kapelica. Krajevni šolski odbor
je prošnjo iz več razlogov odklonil, pred-
vsem pa zaradi tega, ker on sam ni kompe-
tent, da bi preskrbel kraju službo božjo.

u— Konzorcij Narodnega doma v Hrast-
niku se najiskrejeje zahvaljuje gg. uradni-
kom hrastniške industrije, ki so ves dobi-
ček od svoje predpustne prireditve odsto-
pili Narodnemu domu.

Iz Novega mesta

u— Higijenski zavod v Ljubljani bo pri-
redil 18. t. m. ob 10. dopoldne v prostorih
Sokolskega doma higijensko razstavo s pre-
davanjem Razstava bo odprta do 22. t. m.

u— Na občnem zboru Olepševalnega dru-
štva je bil izvoljen naslednji odbor: pre-
dsednik g. Ferdo Buh, podpredsednik g. Ot-
mar Skale, gospodar g. Josip Turk, tajnik
g. Gregor Blažon, blagajnik g. Urban Hor-
vat.

u— Nesgoda avtomobilista iz Kranja.
Avto, last nekoga industrijca iz Kranja, je
zadel v železno rampo v Bršlino ter se
znatno poškodoval. Lastnik trpi precejšnjo
škodo.

u— Koncert Atanasija Vučiča v Sokol-
skem domu je zelo lepo uspel. Koncerta
so se udeležili poleg mnogobrojnega občin-
stva tudi zastopniki oblasti in drugih kor-
poracij. O zgodovini in pomenu srbske pes-
ni je uvodoma govoril prof. g. Kovac pred-
sednik podružnice Jugoslov. Matice. Ko je
bil koncert pri kraju se je skupina funkci-
onarjev podružnice JM fotografirala z Vu-
čičem v sredini.

Radio

Izveček iz večernih programov
BERLIN (484 m 4 kw). FRANKFURT
(428 m 4 kl). LANGENBERG (468 m 25
kw). STUTTGART (379 m 4 kw). PRAHA
(349 m 5 kw). LONDON (DAVENTRY
1604 m 25 kw). ZAGREB (310 m 0.7 kw).
BRNO (441 m 3 kw). DAVENTRY (492 m
12 kw). VARŠAVA (1111 m 10 kw).
STOCKHOLM (MOTALA 1320 m 30 kw).

Nedelja, 18. III.

BERLIN 20.30: Proslava 100letnice Ibseno-
vega rojstva. — 1. Pfitzner: Predigre
1., II. in III. dejanja opere »Das Fest
auf Solhaug«. — 2. Grieg: Odlomki iz
skladbe »Peer Gynt«. — 3. Schelde-
rup: Poletna noč ob fiordu. — 4. Sven-
den: Norveška rapsodija.

FRANKFURT 20.30: Umetnost in neumet-
nost (Večer nasprotstev.)

21.30: Prenos programa iz Stuttgarta.
LANGENBERG 20.15: Zeller: »Nadpaznik«;
opereta v 3 dejanjih.

STUTTGART 20.30: Prenos programa iz
Frankfurta.

21.30: Poljuden koncert solistov in or-
kestra.

PRAHA 20. Koncert za inostranstvo. (Na-
rodne pesmi in ples.)

LONDON 12.05: Skladbe: Moszkovskega. —
1. Suits v As - duru. — 2. Serenada. —
3. »Baobdill«; arija za sopran. — 4. Ba-
let iz opere »Laurine«. — 5. Tri pesmi
za sopran. — 6. Mavriška fantazija.

ZAGREB 20.35: Koncert orkestra in so-
listov.

BRNO 19. Koncert tamburaškega zbora
»Harmonia«.

20: Prenos koncerta iz Praga.

DUNAJ 19: Komorna glasba. — 1. Brahms:
Godalni kvartet v

22 let prostovoljno zaprt na svojem domu

Skrivnostna življenska tragedija kmečkega milijonarja na
Notranjskem

Premožni posestnik France Krajnar v Lazah pri Planini se je, baje zaradi nesrečne ljubezni, pred 22. leti zaprl v svojo podstrešno sobico in se odtlej ni več prikazal na svetlo

Čudna notranjska kotlina

Logaški okraj je že od nekdaj znan po svojih čudežnih naravnih pojavih, in kakor bi bili z zemljo in najožji zvezi tudi prebivalci, najdeš med njimi ljudi z zelo pisanim življenjem in romantičnimi doživetji. Posebno zanimiva je kotlina od Jakovice proti Zgornji Planini ter od Ivanjsela do nasprotne ležečih gor, ki tvorijo mejo med našo in italijansko državo.

Vsa ta kotlina je dolga do 8 km in široka 4 km. Kadar nastopi deževje in prične vsiljati Cerkljsko jezero, pridre voda blizu gradu Hasberga, lasti kneza Windischgrauza, na dan in poplavi vso ravnino. Zadiškrat se je to zgodilo predlanskim meseca septembra. Voda je segala tako visoko, da so se dvigali iz nje le vrhovi brzojavnih drogov. K sreči voda ni poplavlila vasi, ker stoji vse na hrihah. Promet se je moral vršiti na velikih dolnih do meseca aprila lani, ko je vsa voda odtokla v ogromne podzemeljske jame pri Jakovici.

Vrhovi bližnjih gor, n. pr. pri Sv. Duhanu, nudijo mestoma vzporedno z železniško progo zanimivo sliko: na gosto so posejani s barakami, v katerih so nastanjeni naše čete, ki vrše obmejno službo. Na cestah zaletiš skoro na vsaki sto korakov na orožnike, finančne stražnike in še na granicarje. Kljub temu se večkrat pripeti, da se splazijo po skrivnih potih skozi naše in še italijanske čete razni sumljivi kriminalni tipi.

Prebivalstvo kotline, ki živi v vaseh Ivanjselo, Zgornja in Spodnja Planina, Laze in Jakovica, se živi večinoma z gozdarstvom. Polj in travnikov je zelo malo, tako da rede komaj najpotrebnejšo domačo živino. Na naši in italijanski strani poljo, zlasti po vojni, od jutra do večera žage in sekire.

Kmetje drvarji so kar originalni ljudje. Med njimi so nekateri obredili že ves svet. Eden najbolj interesantnih in zakonitih čudakov v tem kraju pa je nedvomno 50letni milijonar France Krajnar, ki smo se namenili o njem obširno sprevoriti, ker interese njegovo življenje osobito v zadnjem času prav živo vso Notranjsko.

Komisija na Krajnarjevem domu

Te dni se je bliskovito raznesla vest, da so obiskali daleč na okrog znano Krajnarjevo hišo v Lazah daljni sorodnik Krajnarjevih g. Anton Puntar, trgovec v Logatcu, dva orožnika iz Logatca ter podžupan občine Planine, g. Franc Kermavner, da se prepričajo, koliko je resnice na fantastičnih govoricah, da je milijonar France Krajnar pred časom naglo umrl ter da so ga skrivali v hiši pokopali.

Z nenadnim prihodom omenjene komisije je vnovič oživil spomin na Krajnarjev usodni konflikt z materjo, ki mu pred 22 leti ni dovolila, da bi se njen edini sin poročil z onjo, ki si jo je izbral za družico svojega brata. Materin sklep je tako porazno vplival nanj, da se je odrekel vsemu svetu in se zaprl v podstrešno sobico, katere praga ni prestopil celih 22 let!

Dogodek je tako nenavaden in neverjeten, da predstavlja uprav evropsko senzacijo. Kako se je moglo zgoditi, da se je mlad, zdrav človek, milijonarskih staršev, ki imajo vsega v obilju na razpolago, odrekel svetu in se obsedel na dosmrtni zaprti? Da ga niso med svetovno vojno iztaknile vojaške oblasti in da je tako rekoč prespal svetovno vojno?

Komisija je po dolgem parlamentiranju z edino najbližjo domačo, z njegovo 60letno sestro Franco Kramarjevo, dosegla, da jo je spustila pod streho v skrivnostno sobico Ugotovila je, da milijonar France Krajnar še živi ter da so vse vesti glede njegove smrti neresnične. Žal, da je bila komisija brez okrajnega zdravnika, ki bi se lahko na licu mesta prepričal, ali je Krajnar trdovraten čudak ali pa se mu je po konfliktu z materjo in tokom let res omražil um.

Orožniki niso s Krajnarjem, ki so ga našli ležečega na postelji in obrnjenega v zid, spregovorili niti ene besedice, bale da ne bi vplivali na njegovo duševno stanje. Čudaki milijonar je vedel, da so stopili v njegovo bivališče nepoklicani gostje, vendar jih ni hotel pogledati. Po zatrdilu g. Puntarja ni si ozi vane zaradi tega, ker ga je bilo sram, da je toliko let preživel ločen od vsega sveta.

Komisija je o čudnem razkritju sestavila zapisnik in ga predala v nadaljnjo postopanje sodišču v Logatcu. Pričakovati je, da se bo bavilo z zadevo v najkrajšem času tudi sodišče v Ljubljani. Krajnar je namreč gospodar milijonskega premoženja, ki ga upravlja po materini smrti ves čas njegovega zapora njegova edina sestra Franca.

Obisk našega poročevalca na Krajnarjevem domu

Domačija Krajnarjevih stoji tik glavne ceste, ki vodi v Planino. Hiša je največja v vasi, zidana v starinskem slogu, ter obenem tudi najstarejša. Ko sem stopil na dvorišče, sem ugledal hlapca in deklo, ki sta cepila drva.

Poklical sem hlapca in ga prosil, naj mi pokliče Franco. Iz temne veže se je nam-

reč čulo močno pasje lajanje. Prišla mi je kmalu nasproti majhna ženica. Franca gospodinja te velike premožne domačije, edina sestra in skrbnica prostovoljnega jetnika Franca Krajnarja.

Leta in težko vsakdanje delo so Krajnarjevi začrtali v razoran obraz neizbrisne svoje sledove. Uvidel sem, da imam pred seboj zelo razumno ženo. Povedal sem ji, da imam govoriti z njo, nakar me je nezahvalno odpeljala po temnem širokem hodniku v družinsko sobo na levi strani.

Misleč, da bo bolje, da se ji ne predstavim takol, sem jo prosil, naj mi pove, kako



se je moglo zgoditi, da se je njen brat France zaprl v podstrešno sobico, katere ni nato zapustil dolgih 22 let. Franca se je nekaj časa obotavljala govoriti o bratovi zgodbi, na moje odločno prigovarjanje pa se je končno le vdala. Med kopo raznih nezanimivih podrobnosti mi je pripovedovala naslednje:

Oporoka na mrtvaški postelji

— Pri hiši nas je bilo petero. Mati Franca, oče Jernej, jaz, starejši brat, ki pa je že umrl, in France. Rojen je bil France leta 1879. Ljudsko šolo je dovršil v Planini, nato pa ga je mati poslala v ljubljanske šole, kjer je dovršil dve realki. Ker je oče umrl že leta 1882, in je bilo doma mnogo dela, ga je mati poklicala domov, da se posveti gospodarstvu.

— France se je razvil z leti v krepkega, zastavnega mladenčca, ko je izpolnil 21. leto, je odšel na nabor ter je bil potrjen. Ko je odslužil vojaško, se je zopet z veliko vneto oprtel kmečkega dela. Kmalu pa je začel (nekako leta 1905) kazati znake abnormalnosti. Dve leti kasneje se je zaprl v podstrešno sobico in je ni nato več zapustil.

— Dokler je živel mati Frančiška, ki je umrla lani 23. marca v 88. letu starosti, sva mu skupaj nosili hrano. Ko pa je mati umrla, sem ga pričela oskrbovati jaz sama. Ves čas mu stremel nad vse skrbno. Ko je pričela pokoma mati ob 4. jutral umirati, me je poklicala k sebi in me med gorečimi svečami rotala, da moram skrbeti za brata, kakor da sem mu mati. Pazim naj posebno na to, da ne bo stradal...

Pozabil je človeško govorico

— Materino oporoko zvesto izpolnjujem, ker ga imam vedno pred očmi. Ubogi moj brat se vede v svojem prostovoljnem zaporu kakor normalen človek. Edino takrat se je razjezil, ko smo ga nadlegovali z zdravnikom, boječ se za njegovo zdravje. Vseh 20 let leži redno vsak dopoldan v postelji, popoldne pa sedi na stolu in strmi nekam v zrak. Na vprašanje, če je slabe volje, ne odgovarja. Drugače pa večinoma brunda.

— Ne morete si misliti, kako sem se presrašila, ko me je obiskala komisija iz Logatca, ki je hotela na vsak način videti mojega brata. Orožnika sem pregovorila, da sta mi sledila v podstrešje brez orožja, da se ju brat ne bi ustrašil. Stopila sem pred njima v sobo in rekla bratu, da je prišel neki sošolec, ki bi ga rad videl. Brat je takrat ležal obrnjen v zid in se ni prav nič zmenil za moje obvestilo.

«Preiskovalni sodnik iz Ljubljane»

— Slišite, gospod, povejte mi, zakaj neki ste prišli pogledat mojega brata? Jaz si ne vem razlagati, a ljudje govore vse mogoče stvari. Nekaj dni sem mi že tako sumi v glavi, da ne vem, če bom obstala. Kar obupala bom!

— Pomirite se in potolažite se!

— Mar niste preiskovalni sodnik iz Ljubljane?

— Že opetovano sem vam zatrdil, da sem le novinar in vi me še vedno hočete imeti za sodnika!

— Če niste preiskovalni sodnik, ste pa zdravnik! Kaj ne da ste?

— Oh, ženica, čemu bi vam lagal?! Moje zadržanje, čeprav je bilo odločno, ni kleno uspeha. Ženica je bila trdno

prepričana, da stoji pred preiskovalnim sodnikom ali pa zdravnikom.

— Slišite, ali se ni vaš brat zaradi tega zaprl za toliko let na podstrešje, ker je bil morda nesrečno zaljubljen?

— Ne, zaradi tega že ne. Ljudje sicer trdijo to, a ni res. Kakor sem vam že rekla, se je zaprl zaradi tega, ker se mu je omražil um.

— Ali je bil kdaj kdo izmed vaše rodbine slaboumen?

— Ne, nikdar!

— Kako je bilo z bratom med svetovno vojno?

— Ko so bili nabori, ga je prišel preiskat dr. Cervený iz Cerknice, ki ga je spoznal nesposobnega za vojaško službo. Tako je ostal vso svetovno vojno doma, ne da bi vedel, kaj se godi po svetu.

— Ali ve vaš brat, da mu je lani umrla mati?

— Ne, tega ne ve. To vest mu skrbno prikrivam, da ga ne bi prestrašila Kadar me je vprašal po njej, sem mu rekla, da si je zlomila nogo in da zato ne more k njemu.

— Kako upravlja edina poleg brata pri hiši ogromno posestvo?

— Oskrbujem ga skupno z deklo in s hlapcem Matijo. 20letnim sestričnim snom, ki ste ga spodaj videli. Ta bo podedoval posestvo.

V prostovoljnem zaporu Franceta Krajnarja

Ko sem na ta način zvedel vse, kar me je zanimalo, sem prosil ženico, naj me povede v podstrešje k bratu. Po dolgem pogovaranju je pristala, da mi ga pokaže, vendar pa pod pogojem, da ne bom niti besedice spregovoril z njim.

Se ko me je peljala v podstrešje, se je parkrat ustavila, če morda ne bi bilo bolje, da ga ne vidim. Končno je le odprla vrata majhne sobice, bivališča čudaškega milijonarja. Stal je v srajci za mizo, prav kakor ga kaže naša slika, obrnjen naravnost proti meni.

Franca Krajnarja sem si bil po ljudski govorici predstavljal kakor puščavnika z dolgimi lasmi, z brado do kolen ter v strah vzbujajočimi očmi, ki komaj gledajo iz goste zaraščene obraza. Tako pa je stal pred menoj še precej dobro ohranjen, asketsko blede, skoro prozoren, brez brade, z ne prevelikimi sivimi lasmi ter nekakšnimi zalosci.

Ko sem se začudil njegovi vnanosti, mi je njegova sestra, ki je stala na moji desnici, polajnila, da ga od časa do časa ostrže. Brado je sicer imel do nedavnega, a mu jo je odrezala.

Franca Krajnarja mi prav nič zmedel moj nenadni prihod. Brezbrzično me je zrl s svojim obrazom, sličnim Kristusovemu. V njegovem finem izrazu in v vsej njegovi opitni postavi ni bilo ničesar, kar bi govorilo, da ni pri pravi pameti. Neprisiljeno se je obrnil ter je večkrat stopil pred malo omaro z nekimi kipi gor in dol. Kolikor sem opazil, je imel vanje nepremično uprte svoje oči.

Prečudno bogoslužje pred svetniki

Sele sedaj, ko sem si Krajnarja dobro ogledal iz oči v oči, sem se pričel ozirati po sobici. Vse stene kakor tudi strop so črne, kakor bi jih prevlekel s sajam. Ni čuda; celih 20 let ni bilo pobellenol! Dvoje malih zamejenih oken, katerih stropce merijo po 3 dm, dovajajo le malo svetlobe, toliko, da ne vlada popolna tema.

V sobici, ki napravi nate vtiš pravcate grobnice, ni bilo zakurjeno. Na desni od vrat stoji postelja, ob njejemu vnožju za vrati velika kmečka peč, na sredi sobe miza z dvema stoloma, na mizi nedotaknjen četrtrdečega vina, med okni omaro, a nasproti vhodu v sobico mala omaro, ki je vzbudila moje največje začudenje, ko sem razložil na njej tri zaprašene svetnike, nad en meter visoke, predstavljajoče od leve na desno Janeza Krstnika, sv. Gregorja in Kristusa. Sele sedaj sem tudi opazil, da opravlja čudaški milijonar pred svetniki kipi nekakšno bogoslužje, ko tako zamišljeno upira vanje svoje oči. In glej, res, njegov obraz je čudovito podoben Kristusovemu kipu!

Na prošnjo, naj mi pošam, odkor so ti svetniki, je Franca povedala, da so jih dobili starši od podružnične cerkve v Jakovici, ko je bila stara 14 let. Poleg tega, da je bil brat vedno zelo pobožen, ko je nato naprošena začela govoriti z bratom, ni ta nobene črnil, temveč je le parkrat zabundal in se nato znova predal svojemu verskemu opravilu: v odmerjenih korakih je stopal gor in dol mimo kipov ter neprestano strmel vanje...

Nesrečna ljubezen Franca Krajnarja

S tem je bil moj obisk pri Kramarjevih končan. Obiskal sem nato več vaščanov, od katerih sem zvedel, da je bil neposredni vzrok, da se je bogataš Krajnar zaprl za dolgo vrsto let na podstrešje, ker se je zalubil v zlo sosedovo hčerko Julko, sestro pred kratkim vpokojenega svetnika K. v Ljubljani. Leto je že snubil zani sedaj 91 let star, še živič posestnik Matija Modic iz

Ivanjsela. Tej zvezi pa se je odločno uprta mati Frančiška.

Temu udarcu se je pridružil tudi to, da mati ni nikdar pustila svojega sina Franca izpred oči. Vedno je moral biti pri njej, se udeleževati domačih verskih obredov in hoditi z njo v cerkev, kamor ga je vodila za roko tudi potem še, ko je postal podžupan občine Planina. Ves obupan se je izrazil napram materi, ko je ta odklonila njegovo zvezo s sosedovo Julko: »Če ne poročim te, ne bom nobene. In ne bom odslej dalje prestopil praga te podstrešne sobice!«

Ko je mati Frančiška lani meseca marca umrla, so ljudje v vsem okraju z velikansko radovednostjo pričakovali, da se bo France Krajnar prikazal iz svojeke zapora. Toda ni ga bilo na spregled! Zato so pričeli domnevati, da ga ni več med živimi ter da je že pokopan doma v hiši. Te verzije so se videle tembolj verjetne, ker ga ni niti en vaščan tokom vseh dolgih 22 let videl ter je njegova sestra vsakega ki se je informiral o njenem bratu, na kratko odpravila.

Ko sem povedal vaščanom, da mi je Franca Krajnarja pokazala njegova sestra ter da sem se več ur zamudil pri njej, mi skoro niso hoteli verjeti. Bil sem razen uradnih organov edini, ki sem doslej videl prostovoljnega jetnika, čudaškega milijonarja Franceta Krajnarja, v njegovi zaprti celici na lastnem domu.

Kaj pripoveduje sosedova Julka

Ko sem se oglašil pri sosedovih, pri gosposdi Julki, ki je še vedno samska, in jo povprašal, koliko je na tem resnice, da bi se bila imela poročiti s Krajnarjem, ni izključila možnosti, da se je Krajnarju zaradi nje zmešalo, ker so pred 25. leti ljudje splošno sili, da bi se sklenila zveza med dvema najbogatejšima rodbinama v vsem okraju; sosedovi so namreč tudi milijonarji. Vendar pa je izjavila, da ni s Krajnarjem nikdar zadevno govorila in da ni nikoli

imela tega vtisa, da bi bil zaljubljen vanjo. Njen pokojni oče Josip je nekoč dejal doma:

»Krajnar ni resen človek! Kadar pridem k njemu, se igra s svetimi podobnicami...«

In tako se je pred 22. leti zgodilo, da France Krajnar ni stopil v zakonski stan, marveč se zaprl v svojo prostovoljno celico ter se ločil od sveta s telesom in duhom... Pred nekaj dnevi se je na Krajnarjevem domu zgledil 91letni posestnik Modic in želel, da vsaj pred smrtjo še enkrat vidi nesrečnega fanta, za katerega je šel snubit k sosedu bogato nevesto in ga odtlej ni več videl. Zaman! S solznimi očmi je moral oditi tudi stari Modic...

Velika zagonečka

Ni čudnega, da je samotarstvo Franceta Krajnarja dalo povod za nairazličnejše govorice in pravcate bajke. Vsa leta ni imel do njega nihče pristopa. Hlapec Matija, ki bo podedoval milijonsko premoženje, je že šest let pri hiši, a še ni videl Krajnarja, ki je lastnik kmetije. Kakor zatrjuje železničar v pokoji, Jože Kušljan, ki je bil s Krajnarjem v Avstriji skupaj pri vojakih, je videla Krajnarja od vseh vaščanov tokom vseh 22 let edino neka Krajnarjeva dekla, ki se je skrivala vtiho-tapila pod streho. Voščila je gospodarju dober dan in ta ji je čisto razločno odvrnil, kakor bi bil čisto zdrav: »Dober dan tudi tebi!«

Ali je France Krajnar še kolikor toliko razumen človek in samo trdovraten čudak, kakor trdijo ljudje, — ali še ume in zna človeško govorico, — ali je storil svoj obupni sklep samo zaradi nesrečne ljubezni, ali pod vplivom nastopajoče verske pretrastosti, ki it je zdaj očito vdan, — to je zagonečka, ki bo nedvomno zanimala naše psihiatre in njena pojasnitev vso našo javnost bolj, kakor samo dejstvo, da tam v Lazah na Notranjskem živi že celih 22 let kmečki milijonar France Krajnar v prostovoljni ječi na lastni kmetiji.



Nekaj zanimivih podatkov iz mariborske kaznilnice

V Mariboru, začetkom marca.

Ravnateljstvo moške kaznilnice v Mariboru je izdalo »Seznam obsojenec z nekaterimi statističnimi podatki o stanju kaznjencev koncem leta 1927, ki utegnejo splošno zanimati. Zato jih podajamo v izveščku.

Mariborska kaznilnica, ena največjih državnih zavodov v Sloveniji, se je zgradila od leta 1884. do 1889. ter je bila predana svojemu namenu dne 1. oktobra 1889. leta. Po načinu zgradbe in po svojem notranjem ustroju spada med najmoderneje kaznilnice v državi. Ima tudi lastno posestvo pri Sv. Miklavžu na Dravskem polju, katero vzorno obdeluje s svojimi kaznjenci.

V mariborsko kaznilnico se sprejemajo odrasli obsojenci, ki imajo kazni več ali manj težke, od enega leta naprej ter pridejo v skupni ali samostni zapor; poslednji je združen s kraškim kazni. Za mladostne kazničence obstoja posebni oddelki, prvi v bivši Avstriji, v kateri se sprejemajo obsojenci s kaznijo do 6 mesecev naprej.

V mariborsko kaznilnico prihajajo kaznjenci, obsojeni od okrajnih, oziroma deželnih sodišč v Sloveniji in severni Dalmaciji, od časa do časa pa tudi kaznjenci iz južne Srbije, kjer so kaznilnice prenapolnjene. Za izvršitev kazni je normalno prostora za 496 kaznjencev: za 288 v skupnem zaporu, za 136 v samostnem zaporu in za 72 v mladostnem oddelku. V kaznilniški bolnici je prostora za 52 bolnikov.

Reden šolski pouk dobivajo vsi kaznjenci mladostnega oddelka in samostnega zapora ter analfabeti iz skupnega zapora; poučuje se tudi petje in goslanje. Za pouk in razvedrilo skrbita dve knjižnici z blizu 7000 knjigami.

Ker je delo za vse zdrave kazničence obvezno, so zaposleni v krojaštvu, čevljarstvu, tkalstvu, mizarstvu, slamarstvu, knjigovozništvu, litografiji, izdelovanju papirnatih vreč, kovaštvu, ključavničarstvu, metlarstvu, pekarni, pralnici, poljedelstvu in vrtnarstvu, živinoreji in pri gramozu.

Do dne 31. decembra 1927 je bilo od obsojenih kaznjencev, torej v 28 letih, na novo sprejetih 11.740 kaznjencev: visoko število, ki da mnogo misliti!

Tega dne je bilo od celokupnega števila 611 kaznjencev po narodnosti: 332 Slovencev, 184 Srbohrvatov, 49 Arnavtov, 13 Turkov, 9 Nemcev in 4 Madžari, po veri pa: 472 katoličanov, 124 muslimanov, 7 evangeličanov, 7 pravoslavcev in 1 brez konfese.

Zanimiva je pregledna tabela o stanju kaznjencev iz za prejšnja. Skupno število je znašalo od leta 1918. do 1927. po stanju 31. decembra vsakega leta: 214, 267, 617, 631, 435, 479, 529, 553, 583, 611. Najnižje stanje je bilo neposredno po koncu svetovne vojne: 214, poskočilo pa je vesled splošnega poraske kriminalitete po vojni do 661 koncem leta 1921. Amnestije v letih 1922 in 1923 so visoko stanje znižale približno za eno tretjino, od čista časa pa število kaznjencev zopet stalno narašča.

Razveščenost se število glede mladostnih kaznjencev, katerih je od leta 1918.

do 1927. bilo koncem leta: 68, 48, 110, 104, 39, 37, 32, 31. Dobro znamenje je, da je zadnjih šest let mladostni oddelki samo do polovice zasedeni.

Umrljivost v zavodu je bila razmeroma majhna razen v letu 1918., zadnjem vojnem letu, ko sta glad in španska zahtevala grozne žrtve: 78. to je nad eno četrtino vseh kaznjencev. V naslednjih letih ih je umrlo: 12, 1, 8, 19, 14, 20, 9, 13, 13. večina na tuberkulozi.

Najbolj poučna je tabela kazničencev po starosti in dolgotrajnosti kazni dne 31. decembra 1927. Iz nje se da posneti med drugim:

V najlajši moški dobi, ko bi v prostosti lahko sebi in človeštvu največ koristili, to je od 24. do 50. leta starosti, je bilo 459 kazničencev, torej ravno tri četrtine. Od teh še samo ena tretjina (158) ni bila predkaznovana, vsi ostali so bili povprej že kaznovani in sicer 67 zaradi prestopkov, 234 pa tudi že zaradi enega ali več hudodelstev.

Od navedenih 459 kazničencev v starosti od 24. do 50. leta je bilo 13 obsojenih na eno leto, 104 na kazni 1 do 3 let, 71 na kazni od 3 do 5 let, 83 na kazni od 5 do 10 let, 158 na kazni od 10 do 20 let in 30 na kazni dosmrtno težke ječe.

Vseh povratnikov, to je takih, ki so bili radi hudodelstva že predkaznovani in ki jih je kaznilnica ali kaznilnica ni izmodrila, je bilo v zavodu 286. Ti neopoboljšilci tvorijo v kriminalistični važen problem iz enostavnega razloga, ker ne snadajo v pošteno družbo. V prostosti so najboljše nadleža človeški družbi in so med glavnimi vzroki ogromnih izdatkov, ki jih človeštvo žrtvuje za varnostne institucije: policijo, žandarmerijo, kazensko sodišča itd. Manjše zlo za javnost so izdatki za kaznilnice, v katerih ti elementi vsaj začasno ostanejo za splošnost nevarni. Ker so kaznilnice težko breme za državo (izdatki za nje so znašali po proračunu za leto 1927/28. 38½ milijona dinarjev), je naravna posledica, da se te zločince, ki v svobodi žive samo na račun poštenih državljanov, v katerih pa je toliko življenske moči in produktivne sile, vsaj za časa kazni prisili k primernemu delu, da se vsaj nekoliko povrne stroški za njih vzdrževanje. Radi tega je s stališča splošnosti neopravičen odpor, ki se je v zadnjih letih začel pojavljati med nekaterimi obrtniškim in obrtniškimi delci, ki delu v kaznilnicah in letniščih.

Vseh kazničencev z dosmrtno težko ječo je bilo 36; skoraj vsi ti in veliko število kazničencev z 20 leti je bilo prvotno obsojenih na smrt, a so bili ommloščeni.

Ta visok stolec kaznilniškega prebivalstva zahteva tudi primeren uradniški aparat. Iz »Seznama« je razvidno, da so poleg višjega ravnatelja, bivšega okrajnega sodnika, še štirje upravni nadorniki I. in II. uradniške kategorije, lastni zdravnik, kurat, učitelj, stražni nadzornik in strojniki. Med pazniškim osebjem je 10 višjih paznikov - zvaničnikov, 57 paznikov-zvaničnikov in 7 paznikov - služiteljev.



Kraljestvo mode



Za spomladanski dež

Malenkostno bi bilo, če bi trdili, da je posebnost za dež namenjena obleka nenavaden luksus. Ravno ob takih prilikah se pokaže dober okus elegantne dame, ker sigurno spada k modni orientaciji, da je tudi ob slabem vremenu praktično, smoteno in dobro oblečena. Če vzamemo v poštev, da traja posebna obleka za deževno vreme več let, ne da bi jo bilo treba mnogo spreminjati, se bomo lažje odločili za ta izdelek. Vendar pa moramo pri tem paziti, da si ne naročimo take obleke, ki je preveč podvržena menjavi dnevne mode.

Obleka za dež v splošnem se omejuje na klobuk, ki je pripravljen klobuk, ker so se vsi drugi ogrtači, ki so jih pričeli favorizirati, izkazali za nepraktične. Tako n. pr. so hoteli voditi satoni med drugimi uvesti tudi poseben kostum za dež, vendar pa niso imeli posebnega uspeha, ker se je plašč izkazal v vseh ozirom za bolj praktičnega. Ogrtači za dež naj ne bodo pretežki, ker je že samo impregnirano blago dosti toplo. Letos imamo na izbiro v resnici dosti apartnih tkanin, ki držijo vodo prav dobro. Lepa škotska blaga, iz izrazito in obnem v barvah zelo decentno ornamentiko, so še vedno zelo priljubljena. Nič manj niso cenjena posebno fantazijska modna blaga, ki pa morajo biti podložena s takim materialom, ki drži vodo in obenem zastopa podlago. Tudi klasična blaga za dežne plašče, kakor overcoat, elegantna dama še vedno rada nosi, ker je tem tkaninam indifferenčnih barv (kahli in olivno zelena), ki k vsakemu obrazu dobro pristajajo, mogoče dati s takim pestril vzorcem prav živahno noto. Nova oblačila za dež se nosijo v različnih oblikah: v podobi navadnega paletosa, ravnega plašča z raglanovimi rokavi ali pa v obliki izrazitega raglana, ki je pa poraben le za vitke pojava in napravi obilnejše ženske debeline in premajhne. Zapišimo se plašč navadno z velikim gumbom, še večkrat je pa prepasan s širokim pasom, ki odgovarja modi in računa s sportnim udeleževanjem dam.

Zanimive tvorbe novih oblačil za dež prinaša skupina na naši sliki. Na levi vidimo tako imenovani plašč-plašč iz impregniranega škotskega blaga z zaprtim ovratnikom, ki se zapenja z gumbom in se da zaviti navzgor. Oblika tega oblačila je popolnoma ravna. Širok pas le h-bovine drži plašč skupaj in je zapet s priprosto zapenjo. Na glavi ima model klobučevinast klobuček z usnjatim robom v barvi plašča. Poleg tega vidimo overcoat, ki nikdar ne pride iz mode in je zato posebno priporočljiv: pripraven je za mesto kakor za potovanje in tudi za krajše izlete na deželo. Našivi po sredi hrba in na obeh straneh podaljšujejo stas in so zato priporočljivi tudi za manjše in okroglejšje ose-

be. Ozek pas, ki se da potegniti pod tem našivi, opazuje plašč, ki se mu zelo poda enako barven klobučevinast klobuček z ozkim usnjatim jermenom. Na tretjem modelu vidimo aparten raglan iz povošene impregnirane svile ali iz tankega usnja. Opasane z ozkim pasom in ima visoko posavljeno, v ozkim trakom zavezan ovratnik, ob strani pa srezane žepke. Tak plašč si bomo izbrali v modni barvi — ali v lepi, a ne pretemni modri, v zanimivi zlatorjavi ali pa v temnozeleni —, ker so te barve posebno, če je blago mokro, v svojem vlažnem sijaju posebno učinkovite. K temu plašču je priporočljiva mala čepica iste barve in eventuelno tudi iz istega blaga. Na zadnji sliki vidimo lep dežni plašč ravne oblike iz modnega blaga z impregnirano podlogo, ki se da odpeti tako, da je ta plašč poraben za razne prilike. Zapišimo se z dvema velikima gumboma, od katerih eden drži skupaj ovratnik, drugi pa v pasu plašč klobučevinast klobuček z napol širokim okrajem v barvi plašča pristaja prav dobro. K vsem tem plaščem si izberemo solidne na roke delane navadno rjave čevlje z nizkimi petami, torej oblike, ki se pravilno skladajo z modno sliko in branijo dežja.

Karo

Učinek kariranih vzorcev se letos manj izraža v velikih, pač pa v malih modnih detaljih, ki zelo vplivajo na splošen vtis celo pojava. Tako vidimo zelo pogosto drobno karirane dež-

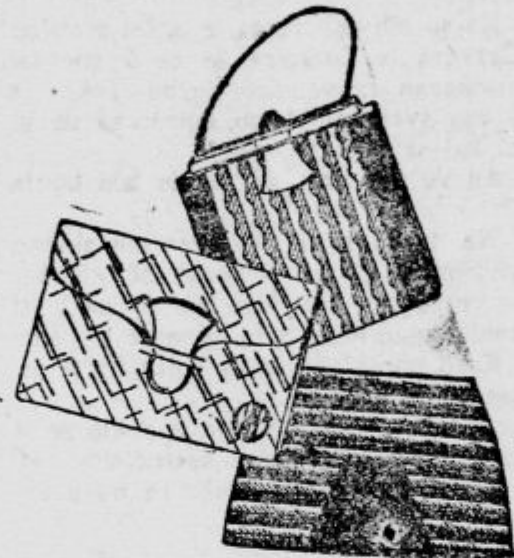


ničke, ki so tudi za solnce in so prav priljubljene. Nadalje klobuke s kariranimi efekti, t. j. z navadno v karo pletenimi portami med klobučevno in slamo. Večkrat vidimo tudi na zgornjem delu rokavic ta enostavno, a učinkovito orna-

ment. Tudi karirano našte čevlje bodo dame letos rade nosile, ravno tako kakor karirane sportne in napol sportne pogavice. Najmarkantnejša je pa karirana ruta okrog vratu, ki jo vidimo na naši risbi in je najlepša, če si jo naredimo iz teške svile za kravate. Zavezana ob strani v debel vozel, na robu pa z resami, deluje zelo sportno in interesantno.

Torbičke iz modnega blaga

Za to novost se nam ni zahvaliti trgovinam z galanterijo, pač pa velikim modnim salonom. ki so jih začeli sami izdelovati iz istega blaga kakor obleke. K navadnemu kostumu iz črne jopice in črneobleke krila (na način moških modnih hlač) vidimo tu odgovarjajočo torbico,



ki je posebno priporočljiva za dopoldansko garderobo. Narisana je na zadnji skici na desni. Iz progatega in valovitega, včasih tudi iz karirastega blaga je sestavljena torbica v sredini, ki je največkrat podolgate oblike. Za ozke, deparnicam podobne torbice so zelo v rabi tudi z zlatom izvezena blaga in svile, ki so letos splošno zelo moderna. Naša prva torbica je iz beige barvnega blaga, ki je pretkano z zlatom. Robovi torbice imajo zlate okrove. Zlat monogram se zelo poda v vogal in še povdarja s kovinastimi niti prepleteno blago.

Nova kožuvinasta štola v podobi šala

Novo štolo se od starih razlikuje v tem, da niso več rezane ravno, temveč zaokroženo in



ih je zato tudi mogoče nositi na nov način. Na naši sliki vidimo tako novovrstno štolo, ki je napravljena seveda iz ozkih kožic s kratko dlako in je tako zaokrožena, da jo je mogoče zavezati kakor šal ali pa napraviti celo spredaj vozel, da oba konca padata navzdol. Take štole se zelo lepo skladajo z novimi pomladanskimi oblekami ter so posebno učinkovite, če so okrašene s šopkom umetnih cvetic, ki seveda morajo vedno odgovarjati dobi, kadar cveto v naravi.

Izvirne francoske pastilje

»VALDA«

proti prenamu prehladu, nahodu, gripoli, vnetju, krhljaju, akutnemu in kroničnemu kašlju, hrtji, influenci, naduhi.

Prodajajo vse lekarne in drogerije.

Obleke za tenis

Za tenis imamo najenostavnejšo garderobo, ker obleka ne sme ovirati gibanja in se mora lahko snajiti. Da je posebno



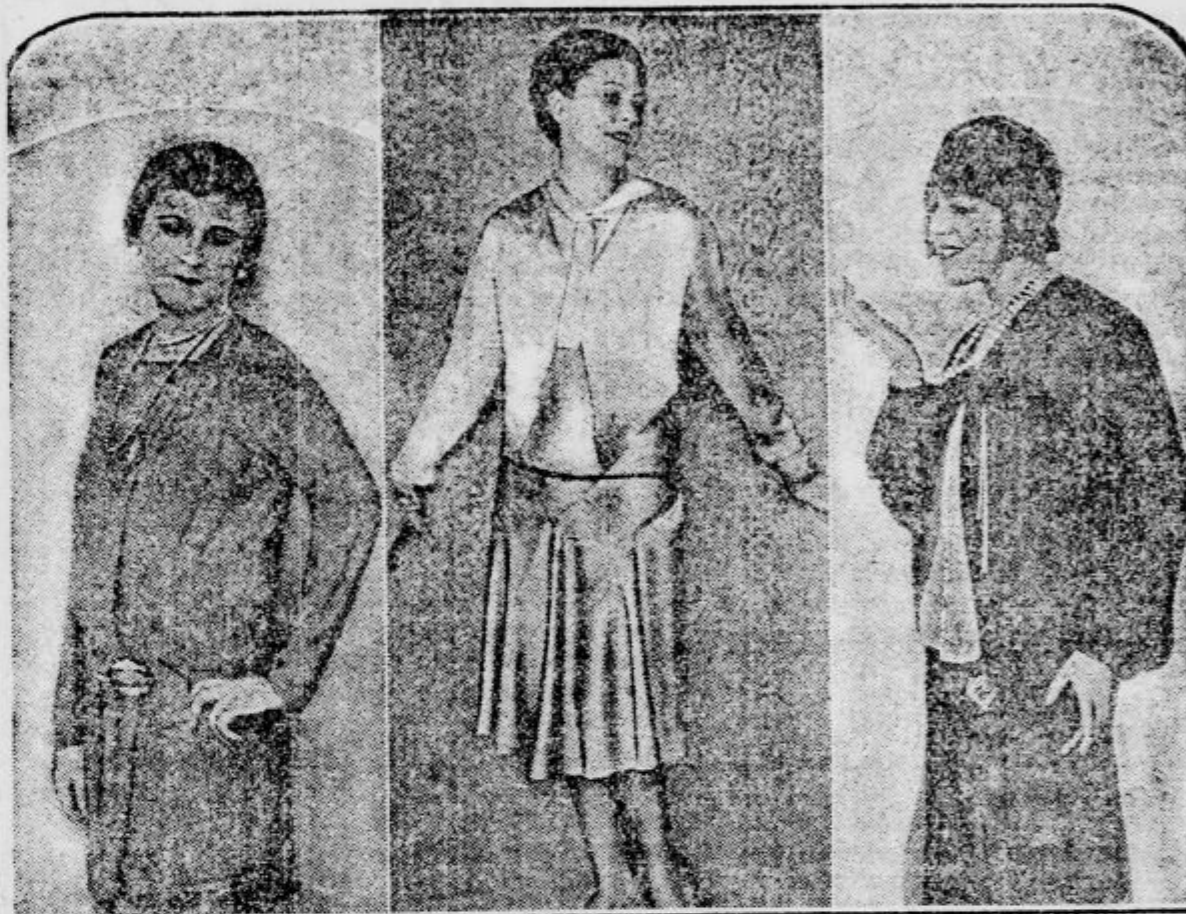
žemper praktičen za sport, ne bo nikdo oporekal, in da si posebno za spomladanski sport izbiramo pletene modele je samoočvidno umljivo. Razum belih, jih imamo največ v pastelnih barvah in v lahkih tonih, kakor beige, peskove barve in podobne. Krilo mora biti ali pisirano ali pa položeno v gube, da deluje v resnici sportno, in odgovarja svojemu namenu. Na naši sliki vidimo prilazno obleko s žemperjem, ki dokazuje, da so se pletenine uveljavile tudi na tem polju. Na robčku, ki se nosi vidno, in na svileni kravati se prav dobro podajo vezeni simboli tenisa.

Bluze

Ker je na pomlad in poletje kostum zopet modern in se bo gotovo tudi obdržal, se ne smemo čuditi, če je tudi za bluze vedno več zanimanja. Seveda gre pri tem samo za skromne oblike, ki posebno s svojo enostavnostjo delu-



jejo zelo učinkovite. Zato torej tudi bluze niso navadno nič ali pa zelo malo garnirane. Nekaj gub in robčkov, ali pa malo vezene, semetja tudi nekoliko dekorativnih ažurov zadostuje, da dosežemo zaželjeni efekt. Naša slika kaže nekaj novih modelov. Na levi preprosto bluzo z mično barvasto vezeno v obliki stiliziranih cvetov. K tej bluzi nosimo ruto v glavnih barvah vezenega vzorca. V sredini je bluzna primerna za moder ali črn kostum z robčki in temnimi rverji harmonične barve. Na desni bluzo z zopet modernim ročnim delom iz trakov ali s fantazijskimi ažurji, ki se prav lepo podajo.



Tri elegantne popoldanske toalete

Na levi obleka iz gobelinasto-modrega črpe de Chine s pisiranim sprednjim delom, na sredi zvončasta obleka iz satin-crpe, na desni obleka iz zamolklo-modrega črpe-Georgette s svetlo baige-ovratnico, klobuček iz rjave slame s žametnim robom.

NABAVE za POMLAD

BREZ DENARJA!

NA MESECNE OBROKE!

Ako nimate trenutno denarja, želite si pa le kaj nabaviti, obrnite se na podpisano organizacijo ljubljanskih trgovcev, ki vam bode omogočila, da kupite to, kar želite.

Poljubno skoraj v vseh ljubljanskih trgovinah

Na ta način si lahko izberete prvovrstno blago in sicer: obleko, manufakture, modno blago, krzno, čevlje, dežnike, perilo, pohištvo, kuhinjsko opremo in železnino, steklo in porcelan, volno, nogavice, kolesa, peptir in pisar, potrebščine, pisalne in šivne stroje, radio, fotografske aparate itd. in kar je glavno, brez vsakega povška pri cenah.

Plačate pa pri zadruzi z položnicami v mesečnih obrokih, ki ste jih sami z zadruzo dogovorili.

Izrecno povdarjamo, da zadruga ne prodaja ničesar, ona vam le hitro in diskretno dovoli potrebni kredit, na podlagi katerega lahko kupujete pri trgovcih, ki so člani zadruge.

Ako se hočete poslužiti tega novega sistema, zahtevajte takoj od zadruge potrebna pojasnila in prospekte.

KREDITNA ZADRUGA

detačnih trgovcev

v Ljubljani, Selenburgova ul. 7, I. nadst.

KUPI TAKOJ! PLAČAJ POZNEJE!

Frigid:

Peter Gradar

Zelo malo vere imam, močno dvomim da se kdaj izkopljem. Vsak nekako izhaja, vsak ima kakkega človeka, kakšno stvar, a če nima, si kaj izmisli in se tako vzdrži pri življenju. Jaz pa ničesar ne premorem, zame ni nobene pomoči. Pravi jo na primer: človek, ki je samoten in izgubljen, ki ga je groza in je na koncu vsega, tak človek zakliče v svojem srcu v dalje za nekom, njegov glas gre čez svet in doseže ljudi, da prisluhnejo in na mah vse vedo. S tako-le vero se tešijo in izhajajo. Jaz pa zatrdno vem, da bom prav tako samotni umrl, kakor samotni živim, nobene sledi ne bo za menoj, nobenega odmeva nikjer. Imel sem njo, čisto blizu sva si bila, z licem ob licu, pa gletel: glas mojega srca je vendar ni dosegel, čisto sam zase sem ostal. Zdaj sem odrezen od sveta, štiril sive stene so z menoj — se bom mar od tod prikril od koga?

Razumem: noben človek nima kakih posebnih pravic. Vsakomur je težko, nihče ne ve, kako bo jutri. Razumem. Nikakih sitnih prošelj nimam, nič ne protestiram. Ne terjam mesta pod solncem, ne pravim: dajte Petru Gradaru,

kar mu, človeku, gre pred svetom in pred njim, ne pravim: štejte redovo Gradarju njegove mesece, dajte mu zvezdo, da si jo prišije na rame, dajte mu njegov delež trikrat na dan. Eno samo željo imam: dajte, da do kraja živim to, kar imam! Dajte, da umrjem, kakor umrjem!

Moj položaj se je zadnji čas res zelo poslabšal. Marsikaj sem imel, dekle, vero vase, etiko, načrte, marsikaj sem imel rad, pa sem vse izgubil. Samo golo življenje še imam. Ležim na slavnici, gledam in tipljem v zrak, okoli sebe, po sebi. Življenje še imam. Diham, in kakor se prsi dvigajo in upadajo, tako se primikajo in odmikajo robovi bluze, pod koščkom rjave kože bije srce, v glavi se rodijo misli, nekatere stvari so mi dobre, druge so mi zle — ležim na slavnici in živim.

Močno sem oslabil in le z veliko težavo še razumem stvari, ki se mi godijo. Včasih je kak dan tako žalosten, da si oči zatiskam pred njim, drugi pa je spet tako lepo, naenkrat imam toliko vsega, da si ničesar več ne želim. Pripeti se, da mi je tovariš, ki mi prinese obed, dober, kakor da ni od nas, in tu in tam se zadnji čas oglasi celo ona. Zdi se mi, da med nama le

še ni vse končano, zelo verjetno je, da nama bo kdaj še obema lepo. Seveda, prav trdno nisem prepričan; kaj bi tajil, zelo mogoče je, da se samo spoznabi in pride. Jaz pa sem je vseeno vesel in precej upanja gojim.

Kadar pride, se vse spremeni.

Ležim, za nič okrog sebe in v sebi se ne menim, vse reči ugasnejo in utihnejo, samo v sencih mi šumi — to šumi menda kri, ki se mi pretaka po životu — nobena misel me ne moti, s toplim ugodjem mi živi telo, kakor da bom vekomaj tako-le živel. Takrat — takrat se skloni nadme njen obraz, bel, žalosten, dober. Zdrznem se; prav nič pripravljen nisem, ne upam si dihaniti, srce si ne upa biti — njen obraz je tako bel in plah, da bi ga prepodil vsak najmanjši šum. Ležim kakor okamenel, pri duši mi je, da bi umrl, pa si ne upam. Sleherne spremembe, slehernega giba v telesu in v mislih me je strah. Čez čas zberem pogum, plamen z rokami — toda prostor je prazen, nikogar ni z menoj. V duši kriknem, solze me zalijo, pa se ogledam in vidim: po stenah, po slavnici, po meni — njen nasmehek. Sredi joka se zasmejem kakor otrok, ki so se le malo pošalili z njim, stezam svoje dolge, kociaste roke in zajemam, na vesti

pa mi leži nekaj težkega kakor zločin. Tilka — Tilka — in beseda me skeli kakor prelita kri. Naenkrat se mi zadi, da sem ji gnušal in da me nikoli več ne pogleda; usta si tiščim z rokami, do krvi se grizem, da ne bi v obupu zakričal — vojak na dvorišču bi čul moji krik in vse bi prišlo na dan. Obiski so mi strogo prepovedani. Prestavil bi me kam drugam, in ko bi spet prišla, bi me zamen iskala in bi obupala. Vse bi prišlo na dan, si ponavljam, vse bi prišlo na dan. Okrenem se na ležišču, pogladim si čelo in lase, umirim se — ves se tako uredim, kakor da se ni nič zgodilo. Zdaj lahko pride kdorkoli. Naj pride in naj se ogleda — stene so sive in vlažne, tla so črna, gobe poganjajo ob špranjah. Zdaj je vse prav.

Vseeno mi je. Ne pomnim več, kje sem. Včasih čujem korake mimo vrat pa ne vem, kam gredo. Lažje mi je, če ne vem, manj skrbi imam — kar v nekakšno božjo voljo se udam. Samo ta-le košček neba še, samo ta-le košček neba. Razmišljal sem, če ne bi poprosil, da mi okno zabijejo. Moj bog, ta - le košček neba. Venomer razmišljam, kateri čas bi to bil. Je pozna jesen? Jeseni je lahko umreti, takrat se

vsa natura slede do gola in leže, takrat ni težko. To pa bo najbrž prva pomlad. Zrak je topel.

To bo že zelo dolgo, kar sem z doma. Bog ve, kako je z njo. Že takrat je bila vsa stara. Samo mene je imela. Jezus Marija, nikar! Jaz sem ji edina nada.

Na katero stran je neki porta? Na to ali kam? Zdi se mi, da je nekdo prišel. Tako čudno razločno se mi čuje, da škriplje pesek pod stopinjami. Kaj misliš, Peter, bo pod tvojimi stopinjami še kdaj tako - le škripal? Kdo bi to neki bil? Moja mati?

Kupila je dve pomaranči na trgu, kos kruha in klobaso je zamotala pod predpasnik. Peter strda. In je prišla.

Samo ta - le košček neba! Da bi bil čisto brez vsega! Zdaj so še mravlj vstale od nekod, po moji slavnici lažijo, po meni. Vse so tako mrtvaško tihe in gredo na vse strani.

Mati?

O, moja mati je prišla že zdavnaj, zdavnaj. Potem je šla domov. Potem se je ustavila ura na steni. Samo dve sivo - črni, gnili pomaranči na polici v kuhinji. To je že zdavnaj, zdavnaj.

Le kdo je prišel? Morda je pa le prišel kdo zame.

Ne, ne, samo tisto kuštravo dekle.

Iz življenja in sveta

Zagonetna smrt zupnika Slovenca v Gradcu

K večeršnjemu poročilu o smrti župnika graške škofije, Leopolda Janca, ki so ga našli obešenega v njegovi sobi, javljajo še neke podrobnosti. Stvar je dobila popolnoma drugačno in še bolj nenavadno lice. Po novi preiskavi so dognali, da je trpel po kojni Janca na algolagniji (slasti do mučenja samega sebe) in ni torej izključeno, da se je sam obesil na verigo, pri tem pa ga je dohitela smrt. To domnevo bi potrjevalo tudi dejstvo, da so ga našli obešenega v žensko obleko, a na nogah je imel ženske čevlje. Tudi v verige na rokah in na nogah se je lahko sam ukenil. Prej nego za zločin bo šlo torej za psihopatološki slučaj in za neprostovoljni samomor.

Na Dunaju straši...

Dunajska policija že nekaj dni išče neko skrivnostno prikazen, ki pleza po strehah s hiše na hišo in se prikazuje tudi v stanovanjih. Česte pojave tega drznega plezalca so v okraju Erdberg napravile v nekoliko ulicah takšen strah, da so se izselile vse ženske in otroci k prijateljskim družinam, po stanovanjih pa so ostali samo hrabrejši moški, da čuvajo domove. Tajinstveni plezalec ne odnese ničesar in se zadovoljuje z zavestjo, da povzroča policiji večne alarme in da je prebivalce spravil v psihotičen strah. Kadar se ga najmanj nadejajo, ga vidijo, kako sliči na dimnik in potem izgine skozi okno v podstrešje. Takoj se začne gonja za njim, ali prikazen izgine, kakor bi se v zemljo udrila. Tudi v stanovanjih se pojavlja ter povzroča silno paniko. Policija misli, da gre za kakšnega blaznika, ljudje pa po svoji navadi ugotovijo vse mogoče in govore o strahovih in duhovih. Zanimivo je, da si duh prisvoji samo živice perila, pusti pa v samem svojo staro. Ostalemu svetu, ki ni prizadet, se zdi stvar silno komična in javljajo se že posnemalci originalnega nočnega plezalca. V margaretskem okraju se je pojavil v zgodnjem jutru takšen plezalec, ki so ga pa zasledili in se je komaj rešil na neko streho nove stavbe, kjer se mu je posrečilo pobegniti pred policijo. Straža je našla samo črn suknjič in fine rjave rokavice.

Dvojno življenje madžarskega davčnega uradnika

V Kisújszállasu na Madžarskem so aretirali 32letnega davčnega uradnika Andreja Olaha radi poveljevalca 120.000 pengov uradnega denarja. Olah je vodil neobičajno življenje. V službi je bil vesten in štedljiv, ob sobotah pa se je odpojal v Budimpešti, kjer je živel kot velik gospod sila potratno življenje. Izdajal se je za veleposelnika in vsi budimpeštanski veliki pomočniki so ga poznali po njegovi darežljivosti. Neki plesalki, ki ji je oblihlil zakon, je najel razkošno stanovanje. Prav tako je podpiral še druge svoje prijatelje. Neprizadovoljen pregled računov v uradu je odkril skrivnost njegovega dvojne življenja. Priznal je vse in je izročil orožnikom knjižo, v kateri je imel natančno zabeležene vse svoje defraudacije in izdatke. Aretirali so tudi njegovo plesalko.



Pajčolan postaja zopet moderen

Morda se bo razvijal v tem pravcu — kar v nekaterih slučajih ne bi škodovalo. (Svenska Dagbladet.)

Zopetna uvedba telesne kazni v šolah?

Okrajna učiteljska konferenca v Zofingenu (sev. Švica) je sklenila predlagati zopetno uvedbo telesne kazni v šolo. Učitelji so mnenja, da učinkuje proti renitentnim učencem edino telesna kazni, ki mora biti zmerna. Absolutna prepoved telesne kazni je nepravilna, ker ne daje učitelju nikakih pravic, pač pa mu nalaga same dolžnosti, ki jih vzgojitelj pri upornih in pokvarjenih učencih ne more izvrševati, ako nima uspešnih sredstev za kazni.

Milijonar vlomilec

Na Rumunskem vzbujajo velikansko senzacijo aretacija nekega Nuhema Adackega iz Kišineva v Besarabiji. Obtožen je, da si je nabral tekom let ogromno bogastvo z nezastisljivimi goljufijami in kot glavno dobro organizirane vlomilske tolpe. Adacki se je izdajal za velikega reveža, tudi njegovo stanovanje je bilo skrajno borno in zanemarejeno. Toda ta revež je imel v raznih bukareštanskih bankah shranjene dragocenosti v vrednosti nad 40 milijonov lejev. Med dragocenostmi je vzbudila posebno pozornost masivna zlata doza, vsa posuta z briljanti in s sliko cesarja Franca Jožefa. Ta doza je bila nekoč cesarjeva last in je vredna 2 milijona lejev. Kako je prišla v roke Adackemu še ni znano. Isto tako bo treba šele dognati, komu je njegova tolpa izmaknila krasno bliserno ogrlico, dve skrinjici s srebrnimi predmeti, velikansko množico zlatih verižic in prstanov z dragulji, ki so jih zaplenili v raznih bankah, kjer so bile deponirane na njegovo ime. V eni sami banki je hranil nič manj nego 300 briljantov in dijamantov, ki ga cenijo na 1 milijon lejev. Adacki je imel to navado, da je predmete iz srebra in zlata topil in jih potem prodajal v obliki debelih palic. Dosedanje preiskave so dognale, da si je naropal za najmanj 100 milijonov lejev vrednosti, a koliko hranijo člani njegove roparske čete, ni niti še od daleč ugotovljeno.

Zemlja ni okrogla

V ameriški državi Illinois leži mesto Zion City. Njegov poglavar W. Blenn Voliva je velik mož in bo dokazal, da je veliki astronom Kopernik lagal, da je zemlja ravna, ne pa kroglja, kakor je on učil in kakor še danes zmotno poučujejo v šolah. Moderni prerok bo svojo trditev tudi dokazal. V to svrhu se je odpravil na potovanje v stari svet, češ da sta Evropa in Azija mejni deželi velikanske ravnine, ki je naša zemlja. Pravi, da bo potoval kar naprej, dokler ne pride na rob naše zemlje, tam pa da bo že pazil, da se ne prevrne čez rob v prepad, ki nas loči od vseмира.

Svoje potovanja, pravi, da ne more več odlagati, ker je že precej v letih in bi ga znala prekositi smrt; če pa ta ne, bi ga prehitel konec sveta. Bog se je namreč zadnje čase tako razsrdil nad pregrešnim človeštvom, da bo zemljo najkasneje v 7 letih pokončal, če se ljudem ne posreči s hudo pokoro in dobrimi deli spraviti ga na drugo misel.

Temeljni stavki prerokove teorije o vsemiru so ti-le: Zemlja je velikanska ravna ploskev; mora biti, kajti če bi bi-



Razumna uporaba.

Če želite „RADION“ popolnoma izkoristiti, pazite, kako ga uporabljate. — Ne pozabite na prvo pravilo:

„RADION“ je treba v mrzli vodi raztopiti.

Le tako razvija „RADION“ vso svojo moč in pere zares „sam“.

To pravilo je sicer enostavno, toda ravno zato ne smete pozabiti.

„Radion“ v mrzli vodi raztopi!

la okrogla, bi jo vodé že zdavnaj pogoltnile. Plima in oseka nimata niti najmanjšega opravka z mesecem, marveč tiči v vodi sami tista sila, ki jo dviga. Trditev, da sonce miruje in se zemlja vrti okoli njega, je največja bedarija. Zemlja miruje, sonce pa vzhaja in zahaja; to je gola istina, pa nobena optična prevara. Sonce ni tako oddaljeno od nas kot nas uče v šolah. Razdalja med njim in zemljo je le 4320 km.

Mogoče je prerok Voliva norec, a tedaj mora biti pameten norec. S svojimi teorijami je znal pritegniti nase kakšnih 6000 vdanih pristašev. Z njimi je ustanovil versko kolonijo, ki se je pod njegovim spretnim vodstvom povzpela do neverjetnega blagostanja. Ti ljudje imajo najlepše farme v Ameriki, na koščku zemlje, ki je bila poprej nerodovita. Imajo več industrijskih podjetij, premoženja pa 7 milijonov dolarjev in visoko stoječo moralo ko nikjer drugje. Ni čuda, če časte svojega preroka skoro tako kakor boga.

S pomarančami na profesorja

Na pariški medicinski fakulteti se izkazuje že dalj časa skupina rojalističnih dijakov, ki ne dajo nobeni priliki mimo, ne da bi uprizorili kakšno demonstracijo proti republikanstvu. Pred nekaj dnevi so napravili nekemu republikanskemu profesorju med predavanjem velik hrup, tako da je moral predavanje končati. Dva dni nato pa so ga obsuli na katedro s ploho pomaranč in je moral na vse pete bežati. Takrat pa so navalili republikanski dijaki na rojalistične in je nastal strahovit pretep. Več oseb je bilo ranjenih, da so jih morali odpeljati v bolnišnico. Sedemnajst študentov pa je policija odvedla v zapor.

Rekord hitrosti

V londonskem zooškem vrtu opazujejo špansko krastačo, o kateri trdi ljudska govornica, da sploh ničesar ne je. Naravoslovci so dognali baš nasprotno; sne ogromne količine, toda vse požira tako hitro, da ji človeško oko kljub največji paznosti ne more slediti. Redno se je ponavljaj proces, da je črv poleg žabe nevidno izginil, da ji žaba sama ni napravila najmanjše kretnje, ki bi jo mogli opaziti. Da se pojasni to navidezno čudo, so učenjaki filmali krastačo s 500 slikami na sekundo. Pri predvajanju filma niso opazili ničesar, kar bi ne bilo vidno s prostim očesom. Povečali so hitrost na 1500 slik na sekundo in šele sedaj so opazili, kako se

žabe željasti odpirajo in izmed njih bliskoma šine dolgi lepljivi jezik, pograblji črva, ki v hipu izgine med željasti. Izračunali so, da krastača dela te svoje gibe s prav rekordno hitrostjo, da lahko v eni sekundi požre brez težave 6 črvov.

Umetni dijamanti

Dragoceni kamen, ki se tako divno iskri in preliva svetlobne barve, je bil poleg zlata že od nekdaj predmet, ki so ga največ poskušali imitirati. Od srednjeveških alkimistov do današnjega dne spremlja pravi dijamant celotno vrsto več ali manj posrečenih imitacij, a nobene še ni, ki bi ga dosegla po sijaju. Za sorodnike dijamanta se ljudje mnogo manj brigajo, da bi premog in grafit, ki spadata mednje, služila to vsekakor bolj nego pristni kamen sam, ki je zasejal med ljudi prav malo dobrega, a veliko zla. Diamant je oglik. To se pravi, da je iz iste snovi kakor premog, le s tem razlokom, da je v dijamantu oglik čist, dočim je v premogu pomešan še z drugimi snovmi. To so dognali šele moderni kemiki in spoznanje je bilo obenem prvi migljaj, kako bi se dal dijamant napraviti umetnim potom. Domnevajo namreč, da so nastali dijamanti v arhaični dobi naše zemlje, tedaj ko se je ta začela strjevati iz tekoče ognjene mase. Tedaj je sem pa tja prišel tekoči oglik pod ogromni pritisk tvoreče se zemeljske skorje in med njimi je oglik skristaliziral. Ti oglikovski kristali so dijamanti. Pred leti je poskušal Francoz Moissan proizvajati dijamante na enak način, kakor jih je proizvajala nekdanja narava. Visoke temperature (3500 do 4000 stopinj C) je dosegel v električni peči, ki jo je on prvi izumil. V njej je raztopil železo in mu dodal toliko oglika, kolikor ga je moglo železo absorbirati pri takšnih temperaturah. Staljeno maso je zlijl v vodo, kjer se je železo na površju v trenutku strdilo, dočim je ostalo v notranjosti sprva še tekoče in se je le počasi strjevalo. Tedaj ko se tekoče železo strjuje, se pa več njegova prostornina; a ker se je bila od zunaj že popreje napravila močna, odporna skorja, je raztezanje jedra oviralo, tako da je nastal v notranjosti velikanski pritisk. Pri tem se je del železovega oglika strdil in se izločil v majcenih, komaj vidnih kristalih, ki jih je Moissan smatral za dijamante. Pozneje se je izkazalo, da to niso dijamanti, marveč le grafitovi kristali, ker je bil pritisk premajhen.

Pozneje je tehniki uspelo proizvajati sicer dovolj velike pritiske. Celo več-

je, nego so po znanstvenih dogmanjih potrebni za proizvodnjo dijamantov. Američan Bridgman je dosegel pritisk 40.000 atmosfer; to je pritisk štiridesetih ton na vsak kvadratni centimeter. Dolgo pa se ni posrečilo združiti takšne pritiske z dovolj visokimi temperaturami. Šele v najnovejšem času je konstruiral Francoz Basset električno peč, v kateri lahko tali snovi pod pritiskom 25 tisoč atmosfer. Basset je prepričan, da bo v svoji peči lahko proizvajal umetne dijamante poljubne velikosti. Če mu bo uspelo, bo pokazala bližnja bodočnost.

Filmi v barvah

V enem najlepših pariških kinematografih bodo v kratkem vrteli barvan film, ki daleč prekaša vse dosedanje poskuse v tej smeri in ki se že zares tesno približuje pravim naravnim barvam.

Film je izum Francoza Doriana iz Mulhousa in je z vidika fototehnike gotovo ena izmed najgenialnejših iznajdb zadnje dobe. Izumitelj je vzel za podlago svojega filma znano trobarvno metodo, ki se že dolgo uporablja v barvni fotografiji. S pravičnim mešanjem rdeče, zelene in vijoličasto modre barve, se namreč da doseči vsemogoče druge barve in o takšnih odtentkih, da se slika skoro popolnoma sklada z naravo. To metodo je Dorian prikril za film na tako eleganten način, da je treba izvesti na obstoječih filmskih aparatih le nekaj neznatnih sprememb.

Kamera za snemanje in za projekcijo filmov ostane, kakor je bila doslej. Le



«Kako, ne sledeč nogavice, kadar si kopljete noge?»
«Za, ampak voda je bila tako mrazna!»
(«Petit Bleu».)

bo, ki hodi čakat poročnika. Vstopilo se je pred vrata in je roke sklenilo v laseh za tilnikom. Straža hodi sem in tja.

No, še vem, kako uredim vso stvar. Ne bom kar tako obležal tu. Majhen dopust iz kasarne pojdem. Skoraj bi bil čas, da se spet malo razhodim. Hodnik. Stopnice. Vrata pod obokom. Solnce. Potem pojdem čez vse te ulice — kako rad bi, da bi žebili mojih čevljev spet enkrat škrtali ob kamninah na cesti — ljudje na trotoarjih, vozovi. In kar naravnost v kavarno k njej.

Ne, ne. Ne kar naravnost. Lahko bi jo našel z bogve kom. Pisal ji bom. Pisal ji bom.*

Vse okrog so še sobe, pod oknom je dvorišče, ceste so blizu — pa od nikoder nobenega glasu. Včasih sem živel nekje drugje, pa se je zmerom kdo menil na hodniku, vsaj kake stare gospe, otroci so kričali, želeje je kdo zabijal v zid, ali kak gramofon. Tu pa. Okrog mene in v meni tišina kriči. Tako sam sem — bogve, kaj mi je naloženo. Kaj važnega bo, daleč na okrog ni žive duše, morda manjka sto ljudi in še več. Ves čas strmim proti stropu in mislim, kaj bi bilo, pa ne do-

mislim in ne domislim. Jaz moram, jaz moram dobiti nekoga.

S širokimi koraki so prišli. Kam so neki namenjeni. Razkoračeni škornji z velikimi stopali so obstali ob vznožju slavnice.

Neko besedo sem bil pripravil za to priliko. A zdaj je ne najdem. Da bi malo počakali, najbrž ne bodo imeli časa. Vse bi lahko bilo prav. In zdaj je ne najdem. Glavo si oklepam z rokami, tako vroča in težka mi je. Njihovi plašči so kakor zidovi.

Peter Gradar,

redov.

I. četa 3. bataljon

zatisnil sem oči, z rokami sem zakril obraz. Vse vem, vse vem.

Na dvorišču pred kasarno je kaplar vabil rekruta. Lezi! On in Tika sta bila šla skozi gozd. Med jesenskimi listjem, pohojenim v ilovnatih kolovozih, najdeš včasih list, zlat kakor pravljica. (Včasih seveda, včasih ne najdeš nič.) Rekrut je stal. Kaplar je položil roko na njegov obraz. Lezi! Puška se je nerodno zavijala v mojih rokah.

Vse vem, vse vem.

Tiho, neslišno mi je kričnilo v srcu. Pa to ni njen obraz. Ali je kaplarjev. polkovnikov, ali žigav? Dvakrat je človek najbolj sam in najbolj brez moči

— kadar se rodi in kadar umre.

Odprl sem oči.

Sli so.

Kakor cirkularna žaga mi reže v senceh zveni tišina.

A. P. Čehov:

Živa kronologija

V salonu državnega svetnika Saramikina je bil prijeten polmrak. Velika kovinasta svetiljka z zelenim zaslonom je razsvetljevala zeleno a la «ukrajinska noč» stene, pohištvo in obraze. Zdjaj pa zdaj je prasilno v ugašajočem kamnu tiče poleno in za trenutek obsijalo obraze z rdečo barvo požara; ali to ni kvarilo splošne harmonije svetlobe. Občji ton je ostal ohranjen, kakor pravijo umetniki.

Pred kamnom je sedel v naslanjaču v pozici človeka, ki je pravkar povečeval, sam Saramikin, gospod v letih, s sivimi uradniškimi zalizci in blagimi življenjskimi očmi. Po licu mu je bila razlita neznost, ustnice so bile zaokrožene v otožen smehljaj. Od njegovih nogah je sedel na klopi v ugašajočem kamnu tiče poleno in za trenutek obsijalo obraze z rdečo barvo požara; ali to ni kvarilo splošne harmonije svetlobe. Občji ton je ostal ohranjen, kakor pravijo umetniki.

in Vanja. Skozi napol odprta vrata, ki vodijo v kabinet gospe Saramikinove, je boječe prodirala svetloba. Tam za vrati je sedela za svojo pisalno mizo Saramikinova žena Ana Pavlovna, predsednica mestnega gospodinjkega društva, živahna in pikantna dama kakih tridesetih let. Njene črne, žive oči so begale skozi lornjevo po straneh francoskega romana. Pod romanom so bila razmetana poročila o minulemu letu.

— Prej je bilo naše mesto v tej stvari dokaj naboljšem, je rekel Saramikin, gledaje s svojimi blagimi očmi v tleče oglie. — Nobena zima ni minila, ne da bi bila prišla kaka zvezda. Prihajali so tudi slavni igralci, pevci, sedaj pa — hudič naj ve, razen čarodejev in škripačev se ti živ krst ne prikaže. Nikakega estetskega užitka ni... Živimo kakor v gozdu. Da, ali se spominjate, vaše blagorodje, onega italijanskega tragika... kako mu je bilo že ime? Bil je tako črnkast, visok... oh, Bog, daj mi pamet!... Aha, aha, Luigi Ernesto de Rugiero! Izreden talent! Včasih je spregovoril kako besedo in je očaral vse gledališče. Moja Anjutočka se je zelo zanimala za njegov talent. Ona mu je priskrbela gledališče in razprodala karte za deset predstav... On jo je za to učil deklamiranja in mimike... Iz-

vrsten človek! Semkaj je prišel... da ne bom lagal... pred kakimi dvajstimi leti. Ne, vi!... Mani, pred desetimi leti... Anjutočka, koliko let ima naša Nina?

— Deset! — je odgovorjela iz svojega kabmeta Ana Pavlovna. — Zakaj pa?

— Nič, nič, mamica, kar tako... Včasih so prišli tudi dobri pevci... Ali se spominjate tenorista Grilipčina? To vam je bil človek! Kake vnanjosti je bil! Plave lasje, izrazit obraz, pariško obnašanje. In kakšen glas, vaše blagorodje! Le eno slabost je imel: nekatere note je pel iz trebuha in «de» je dvigal v «fis», drugače je bilo dobro... Pri Tamberliku sem se učil, je sam govoril... Z Anjutočko sva mu izposlovala dvorano v društvenih prostorih, on pa nam je v zahvalo včasih pel po vse dni in noči. Anjutočka je učil petja. Prišel je, spominjam se, kakor bi bilo sedaj, v postu, pred kakimi dvajstimi leti. Ne, več bo... Oh moj Bog, ta moja pamet! Anjutočka, koliko let je naša Nadi?

— Dvanajst let!

— Dvanajst... in če dodate deset mesecev... Da, da, tako okoli trinaesti bo! Prej je bilo v našem mestu tudi več življenja. Vzemite na primer več-

neposredno za objektivom se vdela v aparat prozorna želatinska plošča, razdeljena v tri prosojne barvne pasove: v rdečega, zelenega in vijoličastega. Filmski trak se do neke mere izdeluje kakor običajno. Obstoji torej iz svetločutke mnenice, s katero je prevlečen prozoren želatinski trak. V nasprotju z navadnim filmom pa pri Dorianu ta trak ni gladek, marveč se še v plastičnem stanju vtisne vanj z jeklenimi matricami nekakšna fina mrežica med čije zankami želatina nabrekne. Tako nastane na traku ogromno število mikroskopično majhnih leč s silno kratkimi goriščji, ki pa so optično čudovito pravilne.

Žarki iz slike, ki jo snimajo, se v barvnem filtru razdele v tri samostojne pramene, v rdečega, zelenega in vijoličastega, gredo skozi mikroskopično majhne lečice filmskega traka, kjer se po optičnih zakonih razklonijo, in se nato kot tri samostojne, krajevno ločene svetlobne točke odtisnejo na svetločutki plasti filmskega traku. Kadar se film projicira na platno, gredo žarki bele svetlobe iz obločnice seveda natanko isto pot, samo v obratni smeri. Žarki, ki gredo skozi tri odtisnjene točke za vsako lečico, se v njej tako razklonijo, da gre eden skozi rdeči, drugi skozi zeleni in tretji skozi vijoličasti pas barvnega filtra. Tu se žarki bele svetlobe nekako pobarvajo, če smemo uporabiti ta izraz, nakar jih objektiv vrže na platno tako, da se tam strnejo spet v eni točki, čije barva se sklada barvni mešanici sestavlja obeh barvnih žarkov.

Baje so slike čudovito lepe in naravne, a poleg tega mnogo bolj žive in pesterne nego pri barvni fotografiji.



Henrik Ibsen

Zakladi atomske energije

Poročali smo že, da je ameriški fizik Coolidge konstruiral katodno cev za napetost 900 tisoč voltov. Ta cev izmetava elektrone, ki se po učinku že zelo približujejo radijem žarkom. Dočim je bila hitrost elektronov pri starejših njegovih cevih 225 tisoč km na sekundo, je pri novi cevi narasla na 260 tisoč km. Hitrost je torej še precej daleč za svetlobno hitrostjo 300 tisoč km, ki jo moderna fizika smatra za največjo možno hitrost v naravi.

Iz Newyorka poročajo sedaj o nekaterih lastnostih katodnih žarkov iz nove Coolidgeve cevi. Poročali smo že, da pod vplivom teh žarkov trenutno poginejo mikrobi, da požaltvijo sirovo maslo, da popolnoma preneha rast las na izpostavljenem mestu, oziroma da se na koži stvorijo uljesa ali pa poženejo bele kocine, kar je odvisno od tega, koliko časa je bila koža ožarjena. Žarki iz nove cevi so pokazali te lastnosti v še večji meri. Nova pa je njih uporaba za preiskovanje dragih kamnov, posebno safirjev, kar je velikega pomena zlasti za urarsko industrijo. A največ, kar si obetajo od novih žarkov, je to, da se bo posrečilo z njihovo pomočjo pronikniti v skrivnost sestava materije in sprostiti ogromno energijo, ki jo skrivajo atomi. Pretvarjanje ene kovine v drugo, stoletni sen alkimistov, se danes zaposljuje laboratorije. Ne gre za to, da bi pridobivali zlato, kolikor bi se ga komu zaželelo. Gre marveč samo za energijo, ki tiči v atomskih sistemih in ki bi se pri pretvarjanju oprostila in

dala uporabiti. Ta energija je tako velika, da bi po mnenju znanstvenikov lahko popolnoma nadomestila vse naše dosedanje vire in popolnoma preobrnila sedanjo obliko svetovnega gospodarstva.

Da bi se dali novi žarki uspešno uporabljati v medicini mesto radijev žarkov, to smo že omenili. Toda najnovejši poskusi so pokazali, da so bile nade v tem pogledu pretirane. Prav tako se je izkazalo, da novi žarki sicer vzbude v nekaterih snoveh vitamine,



Miss Elsie Mackay,

ki se je izgubila na drznem poletu preko oceana s kapetanom Hinchliffom.

Tihotapci na svatbi finančnega stražnika

V neki slovaški obmejni vasi je praznoval svatbo načelnik tamonjske finančne straže. Vaščani so ga hoteli posebno počastiti ter so na svoje stroške pozvali na poročno slavnost cigansko družbo godcev, ki je že dlje časa svirala zdaj na poljski zdaj na češkoslovaški strani. Godci so obilo doprinesli k splošnemu veselju in se niso branili pišče. Basist pa se je na nesrečo tako napil, da je po neprevidnosti pritisnil na skriti gumb na basu, ki se je odprl in pred osuple svate iztresel par duca-ov škatal vtihotapljenih sigaret. Ženin je takoj nastopil kot oblast in je našel pri ostalih godcih takisto znatne množine vtihotapljenega tobaka, da je moral vso družbo aretirati.

Zaščita ptic

Bogata Amerika se že dolgo bavi z vprašanjem, kako ščititi divje živali. Tako se v Jellowstoneskem parku hrani veliko zovrov, jelenov in losov. Po velikih močvirjih ali jezerih, strogo zastraženih, pa je poskrbljeno za ptičji raj. Stroške za take naprave nosi «National Association of Audubon Societies». Predsednik dr. Pearson je prišel sedaj v London, kjer je osnoval mednarodni odbor za varstvo ptic. Dosele so v njem zastopane: Amerika, Velika Britanija, Nizozemska in Francija. Razen tega so priglasile pristop naslednje države: Kanada, Luksemburg, Italija, Švica, Avstrija, Madžarska, Japon-

Vsi napravite tako!



On: «Ali smem sedaj, ko sem Vam naročil ljubljanski humoristični list «SKO-VIR» (uprava v Rožni dolini pri Ljubljani) upati na Vašo naklonjenost?»

Ona: «Da, toda prej se morate v redu plačati naročnino, kar je dolžnost vsakega vestnega in poštnega človeka, obenem pa morate pridobiti vsaj enega novega naročnika...»

re v dobrodelne namene. Kako lepi večeri so bili včasih pri nas! Krasno! Takrat se je pelo, igralo, čitalo... Po vojni, spominjam se, ko so bili tukaj turški ujetniki, je Anjutočka priridila večer v korist ranjenec. Zbrali so tisoč sto rubljev... Turški častniki, spominjam se, so bili kakor brez glave od Anjutočkinega glasu in so ji vsi poljubljali roke. He, he, he... Čeprav so Azijati, so vendar hvaležni ljudje. Večer je tako uspel, da sem ga, verjete mi, zapisal v dnevnik. To je bilo, spominjam se kakor danes... sedemdeset šestega... ne! sedemdeset sedmega leta... Ne! Prosim vas, kdaj so bili pri nas Turki? Anjutočka, koliko let ima naš Kolja?

— Sedem, papa, sedem let! — se je oglasil Kolja, rjav dečko kakor oglje črnih las.

— Da, postareli smo se in ni več one energije!... se vzdihaje popravljala Lopujev. — Evo, to je vzrok. Starost, bratec! Ni novih inicijatorjev, a stari so se postarali. Ni več onega ognja. Ko sem bil mlajši, nisem trpel, da bi bilo v družbi dolgčas... Bil sem prvi pomočnik Ane Pavlovne... Če je bilo treba pririditi večer v dobrodelne namene, loterijo ali pomagati kakemu slavnemu gostu — sem pustil vse in

sem se lotil posla. Neko zimo sem se tako naletal in upeljal, da sem nazadnje še zbolel. Še sedaj se spominjam in nikoli ne bom pozabil one zime!... Ali se spominjate, kakšno predstavo sva priridila z vašo Ano Pavlovno v korist pogorelcem?

— Katerega leta je to bilo.

— Ni tako dolgo... Sedemdeset devetega... Ne, zdi se mi, da je bilo osemdesetega! Prosim vas, koliko je star vaš Vana?

— Pet! Je zaklcala Ana Pavlovna iz kabineta.

— Nu, potem ie moralo biti pred šestimi leti... Da, bratec, to je bilo delo! Sedaj tega ni več! Ni več onega ognja!

Lopujev in Šaramikin sta se zamislila. Tleče poleno je poslednji vzplamenelo in se je skril v pepel.

(Iz ruščine: J. G.)



da pa obenem nevtralizirajo v njih nekatere druge hranljive substance.

Poleg teh lastnosti novih žarkov, ki bi lahko prinesle človeštvu večje blagostanje, pa na tihem govorijo tudi o njihovi pogubonosti. Baje so v arsenalu Watertowu nastale nekatere strahotne eksplodacije, ki so jih povzročili ti žarki. — Upajmo, da nas znanost ni spet osrečila z novim demoniskim uničevalcem in da bo to pot zmagovalo dobro nad slabim.

zume, je drugo vprašanje, dejstvo je, da ga je po kanadskem okusu popravljena dama tožila za odškodnino 30.000 šilingov, češ da za možitev ni več tako primerna kakor prej, ker so ji ostale po operaciji na prsih kažeče brazgotine. Te dni se je bavilo sodišče s to tožbo in jo je zavrnilo, češ da so posledice te operacije v skladu s posebnimi željami, ki jih je imela dama, ko se je za operacijo odločila. Odškodnina ji je bila odbita, razen tega pa bo morala plačati še vse sodne stroške.

× Carusova dedščina. Po dolgoletnih prepirih je prisodilo sodišče v Trentonu Carusovo dedščino njegovi osemletni hčerki Gloriji. Ta dedščina znaša 750.000 dolarjev.

Obrazi z ženevske razorožitvene konference



Dr. Laza Marković

jugoslovenski delegat na ženevski razorožitveni konferenci.



Lord Cushendun

angleški delegat



Hugh Gibson,

ameriški delegat.



Grof Bernstorff,

nemški delegat.



Clauzel,

francoski delegat.



Litvinov,

sovjetski delegat.

Čuvajte se influence!

Kadar pridete v dotiko s tujci, vas najbolje očuvajo pred nalezljivimi boleznimi

ANACOT-PASTILE

DRA. WANDERS

Cene:

Pijani Jaka

Kot stari oče Jakob, ki je ležal pod nebeško lestvo, po kateri so se sprehajali krilatci, je tudi on ležal nekoli jutro pod lestvo, po kateri so hodili krilatci — tudi ime mu je bilo Jakob, samo lestva je bila sosedova, praznejši »pijani Jaka».

V onem času je bilo v naši vasi več tatvin, zato so hlapci spali oboroženi. Sosedov Tine je imel poleg sebe sekirico in bikovko. Spal je v senu nad lestvo in ko se je zjutraj spotaknil ob »očaka», je bila njegova prva misel, da je tat in da ga je od strahu pred njegovim orožjem zadela kap. Da ni Jaka kmalu po težkem hlapčevem spotikljanju pokazal življenja, bi bile posledice gotovo drugačne. Tako pa je Tine samo vprašal, kdo je.

«E, kdo je? Kaj ti gre v nos, kdo je? Marsikdo, bi tako vpraševal, če bi mu kdo odgovarjal! Kdo si pa ti, a?»

«Glej ga, vraga! Če si bil toliko čeden, da si se primajal na naše dvorišče in ko še precej dobro kranjsko govoriš, te bom pa menda že smel vprašati, kdo si in odkod! Če hočeš, ti pa tudi lahko s palico napišem na hrbet,

da nisi naš. Govori, ali pa izgini! Kaj bi se vsajal na lepo besedo!»

«Nekoliko se mbil res trd — veš, pri Ramovšu sem se ga najedel — no ja, kaj bi me grdo gledal! Simnov Jaka sem iz Zapotoka — tega ne bi bil verjel, da me bo s ceste kam zaneslo. Še Noetu ne bi bil verjel, ki je bil tak poštnjak, da ga Bog ni pokončal, in ki je moj patron, kar zakeva pijačo in prevažanje barke. Saj to mi boš menda že povedal, kje sem!»

«No, če si pošten, tja le v steljo se ugnezdi in nasmrči se! Pogovarjali se bomo pa pozneje, saj domov se ti menda ne mudi. Če se ti bo pa mudilo, boš šel pa pozneje pol ure prej!»

In prirastla je k Jakovem srcu živa meja, ki krasi sosedov vrt, razprostrlo in zagodilo se je v njem lepo pometenno dvorišče in če bi bil stal na njem frakelj pri fraklju, bi ne bil Jaka nič bolj zahrepenel, da ostane pri hiši, kot je tako... Dejal je, da slamo reže tako, da mu dva komaj rezanice s poti spravljata. In — kaj bi to pravil vam, mladim ljudem! — slama je tedaj marsikomu delala preglavice. Sedaj spustiš na skedenj slamoreznico, jo zamečeš z otepi in senom in ko se čez nekaj ur izkoplje, imaš rezanice za pol leta. V onem

času pa je od jutra do noči pela ročna slamoreznica, šššš, šššš, vsaj tri tedne in krepka roka je morala držati za koso, da je bilo rezanice za vso zimo.

Poizkusili so z Jakom in dobro se je izkazal. A bolje bi bilo, če bi bil Bog delal tudi sedmi dan, zakaj potem bi bil Jaka ne utegnil sproti zapijati zasluzka. Od sosedja je prišel k nam in od nas je šel dalje po vasi.

Naša dekla ga je seveda morala vprašati, zakaj se je tako zapil. Pa ne bi bilo nič z odgovorom, da ga ni vprašal tudi oče in dodal, da je škoda takega delavca.

«Ali imate kak konček cigare?» je vprašal Jaka.

S pobožnostjo v očeh je segel po ogorku in ko se je s prsti prepirjal, da ni prividel, se mu je skremžil obraz in smehljal in zadovoljno momljanje si je poiskalo poti skozi razmršene brke. Nekje v zmešanosti in s čukovo tinkturo prepojeni kodelji se je prikazala odprta in ogorela izginila v njej kakor vrabec v slamnati strehi. Izraz neizmerne blaženosti mu je obsvetil obraz in Jaka je bil pripravljen na vse. Prepričan sem, da bi bil šel s čukom v ustih kamorkoli, čeprav v mučniško smrt.

Zamaknil se je v neko točko nad

Gospodarstvo

Komercijalizacija državnih železnic

Na referatu zborniškega tajnika g. Ivana Mohorčiča, na zadnji plen. seji Zbornice TOJ.

V zbiranju idej anketi o komercijalizaciji državnih železnic se je 16. januarja sestel v Beogradu 20. članski ožji odbor z nalogo, da prouči gradivo in predloži, ki je bilo podano na sejeti, ter na podlagi tega izdelati nov načrt zakona o komercijalizaciji državnih železnic. V tem 20-članskem odboru so bile zastopane po svojih delegatih gospodarske zbornice in Beograda, Zagreba, Ljubljane, Novoga Sada, Splita in Skopja, Centrala industrijskih korporacij. Glavna zadružna zveza ter združenje pravnikov, inženjerjev in narodnih železničarjev. Razprava se trajala tri dni.

V generalni debati se je predvsem zahtevalo, da se navedejo točni podatki o sedanjem finančnem, prometnem in tehničnem stanju železnic, da bi imeli člani odbora točno sliko, ali gre samo za spremembo oblike podjetja in načina upravljanja, ali pa je stanje tako nepovojno, da je potrebna poleg izboljšave načina upravljanja tudi restavracija obstoječega železniškega omrežja in vznožja parka in sanjati državne železniške finance. Ker se da le na podlagi točnega statističnega materiala in preglednih zanesljivih podatkov izvršiti prava diagnoza sedanjega stanja in odločiti o ugotovitvi, ali se na splošno državo železniško upravlja, da se je odločila za komercijalizacijo državnih železnic.

Totemistični zahtevi tudi to, po predloženem konferenci ni bilo v stanju ugoditi in smo se morali zadovoljiti le s izjavo, da je izvršeno točen popis in ocenitev vseh železniškega omrežja, po katerem znaša njegova vrednost od 16 do 18 milijard dinarjev. Ako bi se v celoti v celoti 2% rentabiliteta, bi morale železnice dosegati letno 320 milijonov dinarjev dobička. Točnega stanja se po izjavi generalne direktorije pri sedanjem kameralističnem načinu knjigovodstva sploh ne da ugotoviti in se s isto upravičenostjo lahko trdi, da so železnice aktivne, kakor da so pasivne, ker se investicije ne vodijo lečeno od normalne eksploatacije in ker je finančno stanje zaradi velikih potreb za obnovo železniških prog abnormavno.

Nekateri cenijo te stroške na 3 milijarde dinarjev, drugi manj, ostali pa celo več. Največji del teh stroškov se skuša kriti deloma s reparacijami, deloma na račun tekočega obrata, kar pa je v zadnjem času vedno težje, ker so zaradi slabih letin in gospodarske stagnacije dohodki železnic znatno padli, dočim kažejo stroški celo rastočo tendenco.

V komercijalizaciji se po izjavi generalnega direktorija išče v glavnem nekako obrambo proti sedanjim kvarnim vplivom politike na železniško upravo, kakor tudi večja svoboda glede nabavljanja materiala in eksploatacije železnic. S tem namrečenjem se večina ni strinjala, marveč je zastopala stališče, da naj bo komercijalizacija uvedena integralno in ne samo formalno, ker bi polovična reforma ne mogla prinesiti nikake koristi. Generalna debata ni prinesla pozitivnih odločitev niti v eni niti v drugi smeri, marveč je bilo sklenjeno, da se o menjenih posameznih članov odbora referira ministru s obačaja, ki naj končno odloči, v kakšni smeri se bo poslužil pooblastila, ki mu ga daje finančni zakon. Rezultati trodnevne podrobne razprave na podlagi osnutka generalne direktorije so bili v glavnem naslednji: 1. Komercijalizacija državne železnice naj bodo avtonomna južna gospodarska podjetja, ki je samostojna fizična oseba; 2. Podjetje ima upravljalci železnice in železniško kmetije po trgovskih načelih ter vršiti redno eksploatacijo na podlagi normalnih dohodkov, upoštevajoč pri tem interese splošnega narodnega gospodarstva. Koordinacija teh dveh načel, ki se navidezno izključujeta, je bila glavna zahteva gospodarskih krogov. Doseči se mora, da se loči obrat od nove gradnje in da dobi na ta način tudi pozitivno bazo za redno tarifno politiko. 3. Obširna debata se je razvila v ožjem odboru o kreditni sposobnosti novega podjetja, o kontroli nad najemanjem posojil ter o prevzemu starih obveznosti in dolgov. Načrt predvideva le, da ima podjetje prevzeti vse pravice in obveznosti do sedanjih eksploatacij. Za izraz pa je tako nedoločeno, da bi se pozneje lahko tolaščilo v tem smislu, da mora nova uprava prevzeti vse tudi neurejene dolgeve, obveznosti radi zastankov na izplačilnih anuitet in odškodnin, ki dosedaj sploh še niso točno ugotovljene, a se po večini cenijo, da presegajo milijardo dinarjev, kar bi po vrtvi večine moralo povzročiti trajno pasivnost podjetja. Višina kreditodobnih posojil, ki jih sme podjetje samostojno najeti, se ima po predlogu ožjega odbora svrstati od 50 na 100 milijonov dinarjev letno. 4. Glede naslednje dobičke, da je podjetje obvezno izvršiti redno, točen in skladen promet ter da lahko po potrebi izplačuje dividende. Novo podjetje bi zaradi tega ne moglo prevzeti tako dolgega odgovornosti pred dobo 10 let, v kateri bi se imela izvršiti vsa najvažnejša sanacijska in obnovna dela. 5. Življeno se je razvila razprava o problemu reguliranja dr-

žavnega nadzora nad podjetjem. Gospodarski delegati so zahtevali, da se s kontrolo, ki jo bo vršilo ministrstvo, podjetje ne povzroča nepotrebnega pisarniškega in ne ovira redovno vršenje službe in da naj se kompetenca ministra glede odobravanja tarif omeji samo na načelne, temeljne izpremembe, ker so običajne dopolnitve itak prepuščene generalni direktoriji. Zastopniki železniškega oboja so predvsem branili svoje pravice, ki jih sedaj jamči zakon o prometnem oboju, ki naj bi se po komercijalizaciji ukinil in bi nova uprava urenila odnošaj podjetja napram nameščencem potom pravnikov. Tak korak, ki je sicer na eni strani potreben, če se boče železnice izločijo od nesposobnih in kvantnih elementov, pomeni na drugi strani veliko nevarnost za pridobljene pravice dobrega in marljivega oboja in absolutno poslabšanje njihovega pravnega položaja. Zato se tozadevno ni moglo doseči nikakega zblizanja nasprotujočih si naziranj.

Izbrano se je razpravljalo nato o določbah glede tarifne politike podjetja in o ureditvi odnošaja med podjetjem na eni in prometnim ministrom ter tarifnim odborom na drugi strani.

Zelo razlikna naziranja so se pojavila v vprašanju sestave upravnega odbora in sistema organizacije prometnih oblasti. Uredba o organizaciji železniške službe, ki je bila izdana lani leto, se po morala, če pride do komercijalizacije, podvreči v celoti reviziji in izdelati popolnoma na novo, ker sedanja uredba nasprotuje bistvenim določbam uredb o komercijalizaciji. Da bi bil upravni odbor državnih železnic sestavljen res iz elite gospodarskih kapacitet in da ne bi predstavljali samo sinekure ali pa celo še poslabšal sedanjí režim protekcionizma, je bilo po ureditvi predvideno volitno teko, da bi bili na ta mesta poklicani res odlični strokovnjaki. Po tri kandidate naj bi predlagali gospodarski svet, vse tri univerze skupaj, skupno vse zbornice, zveze industričarjev, glavna zadružna zveza, združenje inženjerjev in arhitektov ter združenja pravnikov. Minister bi od 21 kandidatov izbral deveterico. Toda vsak izmed predlagateljev bi bil vezan med kandidati predlagati po enega finančnega, enega železniškega strokovnjaka in eno osebo, ki je samostojno vodila kako večje podjetje. Te določbe so naletele na splošno kritiko. Po dolgi debati se je sklenilo predlagati, da se število članov upravnega odbora poveča od 9 na 12, od katerih bi imelo biti samo 5 železniških strokovnjakov. Pri debati glede osnovnega dotiranja podjetja s obratnim kapitalom je večina zastopala mišljenje, da bi bilo treba novo podjetje dotirati s obratnim kapitalom v višini najmanj 200 milijonov dinarjev.

Ob zaključku razprav sem v imenu naše zbornice v zbiranju sklepov zadnje plenarne seje glede določenega sistema organizacije železniške uprave postavil predlog, da se pri reviziji uredb o ustroju ministristva saračarja izvede čim najširša decentralizacija prometne uprave in uveljavi avtonomija oblastnih direktorijev pri sedanjem obsegu, kar je bilo tudi od vseh zastopnikov gospodarskih organizacij, 15 po številu, s odobravanjem sprejeto. Minister je na podlagi razprav povelil predložiti uredb v smislu stavljenih predlogov odboru petorice železniških strokovnjakov, ki sedaj zadevo proučuje. Odločitev o naših predlogih mora pasti še tekom tega meseca.

Kritično stanje vinske trgovine v Sloveniji

Da ima tudi vinska trgovina dandanes velike težave, kažejo primeri konkurzov in likvidacij večjih in manjših trgov, med temi celo več prav starih in najuglednejših trgov.

Slabi delavski zaslužki na eni ter visoki produkcijski stroški na drugi strani v zvezi s slabimi vinskiimi letinami, ki že 5. leto prizadevajo vinogradnikom največji boj za svoj obstanek, in dalje vedno slabši vzdušje, konjunktura, spritič previsokih cen vplivajo zelo slabo tudi na razvoj vinske trgovine, zlasti v Sloveniji.

Nastopajo pač konkurenčne trditve, a večina teh polagoma izgine v največ primerih s prav občutno izgubo, kajti kdor dandanes ni prav dobro fundiran, da nima samo priložne velikega lastnega kapitala, marveč tudi dovolj banke kredita in ki ne more točno zadostiti vsem obvezam, je kmalu pri koncu s svojimi podjetjem.

Močno boriti pa se mora tudi dobro fundirana trgovca, kajti zaradi visokih obrestí za izposojeno glavnico in zavoljo kreditiranja blaga raznim odjemalcem na več mesecev ter zaradi vedno večjega davčnega vpliva in trošarinjskih naklad se sorazmerno povzraja tudi prodajne cene, kar pa zopet zmanjšuje naročila ter splošni konzum.

Kakor kaže, ni prav nikakega znamenja, da bi se te neznosne razmere v bližnji bodočnosti le kolikšaj zboljšale; nasprotno, tendenca gre navzdol in če se v doglednem času neprilicirano kaj ne spremeni, bodo tudi solidne vnske veletrgovine druga za drugo izginile, največ v lastno, prav občutno pa tudi v škodo vinogradnika in države same.

To nevarno situacijo vinske trgovine bi moglo vsaj deloma oblažiti nekaj zaporednih dobrih vinskih letin ter umerjeni postopek gotovih zavodov in uradov.

F. G.

vrti in je začel povest o svoji »anabazi«
»Oziroma »katabazi«.

»Cigav sem, veste. Sam sem bil in sem dobil posestvo. Dolga ni bilo, da bi dejal, še vole sem prodal za šestdeset, pa tri sto, no! Oženil sem se lahko, saj je vsaka rada prišla na tako domačo. Pa takle tudi nisem bil takrat, no, pa če bi tudi bil, bi jo bil dobil, ker grdobu grdobu zmerom dobi. Dobil sem jo, da take sedaj ne rastejo več. Še ko je bila v štridesetem letu, sem jo včasí skrivaj ogledoval, ko je gospodinjica — kadar jel se reče — in po pravici povem, da mi je bila kar všeč!«

»Uh, ti norec ti, star!« se je dekla razjezila nad pohujšanjem.

»No, saj tvoj se ne bo mogel tako pohvaliti, jo je zavrnil Jaka, da mu je zamerila za vso noč in še drugega dne toliko, da jo je prvi nagovoril.

»Da pa ni prevelike veselja, je Bog poskrbel, da ima vsaka lepa stvar kako napako, ki odtihata lepoto in bi človek boljše zadel, če bi vzel grdo brez napake. — Naša ga je salabolsko rada pila in je mislila, da je v nebesih pičake toliko, da se kjerkoli vrže na tleh in samo lokaš. Sedaj že ve, kako je — Bog ji daj dobro!«

Da bi se pa ženske ustrašili, tega pa

ne! In tako sva ga oba vlekla, kar se je dalo, samo ona tako po pameti, da je o pravem času umrla, jaz sem pa po nepotrebnem uškal, da so mi prodali domačijo in sem se moral preseeliti v bajto k vodi. Ostala sta mi voz in vol, s katerima sem vozil gruča na občinska pota.

Vse bi bilo dobro, da ni prišla povodenj. Okoli in okoli je stala voda in vol je imel do kolen. Zagnal sem mu povezan otep za lestvo, da bi mi ne bilo treba večkrat na dan bresti do njega — vode je imel dovolj —, sam sem se pa umaknil na peč.

Kar ležal sem zjutraj, kam sem hotel po vodi! pa se mi je zazdelo, da se peč trese.

»Menda jo voda spodkopava,« sem pomislil. A tistihim sem že sedel s pečnicami in ometom pokrit globoko v peč in pri glavi se mi je oglašil zategnjen »muuu«.

Vol ni znal odvezati otepa, da bi ga bil jedel, in me je prišel buditi, da bi mu pomagal, tako pametna je bila ta žival. In ker me ni dosegel v zapečku, da bi me bil potresel za rame in zbudil, je potresel kar vso peč, ki se je pa od starosti sesula.

»Kako bom brez peči prešal povodenj, ko voda še narašča?« sem pre-

— Promet Pošte hranilnice s inozemstvom. Iz pravkar objavljenega letnega poročila Pošte hranilnice posnemamo, da je Pošta hranilnica koncem 1. 1927 podvzela korake, da stopi v čevonni virmanski promet s glavnimi evropskimi državami. In sicer na podlagi stockholmske svetovne poštne konvencije, sklenjene 1. 1924. V pričetku tekočega leta so priprave za ta mednarodni promet toliko napredovale, da je bil pristop k mednarodnemu čevonstvu in virmanskemu prometu notifikiran. Madžarski, Avstrijski, Češkoslovaški, Šveici in Italiji. Trenotno se izvršujejo še zadnje formalnosti, tako da bo mednarodni promet s imenovanimi državami prišel v najkrajšem času, z ostalimi državami pa bo odprt polagoma tekom leta. Glede prometa z inozemstvom je imela do sedaj Pošta hranilnice zveze samo z Zedinjenimi državami in s Kanado. Iz Zedinjenih držav je bilo preko Pošte hranilnice nakazanih 529.300 dolarjev (80 milijonov Din), iz Kanade pa 97.000 dolarjev (5,5 milijona Din), dočim je bilo iz naše države nakazanih v Zedinjene države 88.800 dolarjev (2,2 milijona Din) in v Kanado 680 dolarjev (89.000 Din).

— Našim hmeljarjem v prevdarek in posnemo! Od Hmeljarskega društva za Slovenijo smo prejeli: Ob priliki zborovanja delegatov nemške sekcije Zveze hmeljarjev v Zatu (CSR) je bila soglasno sklenjena naslednja resolucija, katero priporočamo tudi našim hmeljarjem v prevdarek in posnemo. Resolucija se glasi: Kako obvarujemo svoj pridelek pred prodajo za vsako ceno? To storimo, če svojega pridełka, ki je že in ki naj še ostane specialiteta, ne proizvajamo v preobilni meri in ga ne postavimo v preobilni množini na trg. Če se katerokoli blago, ki je bilo dosedaj na izredno dobrem glasbi, pridruže v preobilni množini, tedaj izgubi svoj ugled kot specialiteta. Nadalje moramo skrbeti, da se naša hmeljska polja pretorijo v vrtove, v katerih ne gojimo še drugih poljskih kultur in v katerih skrbno in stanovito zatiramo plevel. Svojih hmeljskih nasadov ne smemo preobilno gojiti, kajti vsaka preobilica škoduje. Naša skrb bodi, da pridelujemo le kobile primerne velikosti z gostili lusknami. Opuskažmo že leto za leto 20 let stara hmeljska, kajti hmelj srednje in slabe kakovosti se bo v prihodnjih letih le težje in po nizkih cenah prodajal. Obdelujemo naša hmeljišča kakor vrtove, skrbimo za blago najboljše kakovosti. In to pri kolikor mogoče nizkih pridelovalnih stroških. Tako bomo žateškemu hmelju ohranili njegovo dobro ime in ga prodajali tudi pri nadprodukciji po izrednih cenah. Naše geslo bodi: Ne polje, nego vrt; ne množina, nego kakovost!

— Specialna avtomobilska razstava na letošnjem mednarodnem velesejmu v Ljubljani (2. do 11. junija). V okviru letošnjega velesejma v Ljubljani bo priredilo Udrženje slovenskih avtomobilskih trgovcev specialno razstavo, ki bo obsegala vse vrste modernih avtomobilov, motorna kolesa in ves material, ki je v zvezi z avtomobilizmom. Razstava bo obsegala velik izložbeni paviljon s površino skoro 1000 m². Pozivamo vse trgovce te stroke, ki se še niso prijavili za udeležbo, da nemu čma stopijo v stik s imenovanimi udeleženci, ker proslava še primanjkuje. Zanimivo dejstvo, da se upošteva Ljubljanski velesejem kot avtomobilsko razstavo tudi inozemstva vsaj mednarodna zveza avtomobilskih konstruktorjev s sejezem v Parizu priporoča vsem svojim svojim članom udeležbo Kupcu avtomobila ali motornega kolesa se bo nudila najlepša revija najmodernejših fabrikacij.

— Končna ureditve predvojnih avstrijskih in ogrskih posojil v Češkoslovaški. Češkoslovaška vlada je te dni predložila parlamentu načrt zakona o ureditvi nezajamčenih predvojnih posojil. S tem bo Češkoslovaška končno urenila vprašanje prevzema starih avstrijskih in ogrskih rent in obilicij ter zastopila tozadevni, v mirovnih pogodbah prevzetim obveznostim. Pri tem gre seveda le za ureditve rent, ki jih je Češkoslovaška prevzela na lastnem teritoriju, kajti vprašanje rent, ki so v rokah inozemcev, je deloma že urejeno, deloma se bo v kratkem uredilo na konferenci nasledstvenih držav v Rimu. Češkoslovaška bo stare rente zamenjala za nove s isto obrestno mero, toda le tedaj, če se nahajajo v uradnem depozitu in so kot take označene. Zakonski načrt predvideva tudi možnost spremembe teh večnih rent v amortizacijske rente. Le majhen del prevzetih posojil bo izplačan v gotovini.

— Financiranje konsuma v Zedinjenih državah in Angliji. Financiranje konsuma potom nakupa na obroke le v Zedinjenih državah in v Angliji zavzelo v letih po vojni ogromen razmah tako, da redna trgovina v mnogih panogah brez kupci na obroke sploh ne bi bila več mogoča. Tako se n. pr. prodaja na obroke v Angliji 50—80% avtomobilov, 70% šivalnih strojev, 80% glasovirjev in gramofonov, 50% pohištva in hišne opreme in 10% druzuljev; v Zedinjenih državah pa 60—80% avtomobilov.

mišljeval. Ni šlo drugače: vpregel sem vola in sem se v košu odpeljal v vas. Ponoči je voda vzela bajto, vola in voz sem pa moral prodati, da sem se preživel in ker nisem imel kam z njima. In sedaj sem tukaj. —

Ne vem, ali še živi, ker smo samo glasna slika begotne sence, in ko sem ga poslednjič videl, je imel sedem križev, osmega pol. Tako je bil ponosen na svojo spretnost in napravljajnu rezanice, da smo se mu zamerili, ko je zadružna slamoreznica zaropotala v vasi. Odšel je in se ni vrnil.

Pijan je prišel v vas, iz rodne vasi pregan po pičaji, v vasi je bil »pijani Jaka« in gotovo je šel pijan tudi iz vasi. Da bi bila ta zgodba poslednja te vrste!

Turške srečke

in srečke

Italijanskega Rdečega Križa

KUPUJE

Banka PEHANI & Co.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20.

70% hitno sprema, pri slaboobčutnih, grmočih, radijskih aparatih in kmetijskih strojih in oblikah le odstotek še večji kakor v Angliji. Vrednost na obroke prodanega blaga se v Zedinjenih državah cení na 4,5 do 6 milijard dolarjev (26 do 34 milijard Din). Tehnična plat obročnih kupci s pomočjo posebnih denarnih zavodov, ki financirajo te kupčije, le zlasti v Zedinjenih državah enotno urelena in standardizirana.

— Dobave. Prometno - komercialni odelček direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. t. m. ponudbe glede odaje 100 knjig v vezavo. Gradbeni odelček direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. t. m. ponudbe glede dobave posodice za barvilo. Strojni odelček direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. t. m. ponudbe glede dobave verig, do 26. t. m. pa glede dobave 1 bakrene plošče. Predmetni pogoji so na vpogled pri posameznih odelčkih. Direktorija državnega rudnika v Brezi sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 2000 kg olja z osovine, do 31. t. m. pa glede dobave 1000 m jeklenih vrvi. Komanda pomorskega arsenala v Titvu sprejema do 3. aprila ponudbe glede dobave lanenega impregniranega platna in koč. Vršila se bo naslednja ofertalna licitacija: 2. aprila pri direktoriji državnih železnic v Subotici glede dobave 600 kg jeklenih vrvi, 30 kg raznega jekla in materiala za razširjenje telegrafsko - telefonskih naprav. Predmetni pogoji so na vpogled v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

— Dobave. Gradbeni odelček direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave hrastovih pragov (predmetni pogoji so na vpogled pri gradbenem odelčku te direktorije). Strojni odelček direktorije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave žarnic in klesov, do 21. t. m. glede dobave zavokov in podložnic, do 22. t. m. pa glede dobave vijakov (predmetni pogoji so na vpogled pri strojnem odelčku te direktorije). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: 19. t. m. pri intendanturi bosanske divizijske oblasti v Sarajevu glede dobave kvasa, 4. aprila pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 7150 kg petroleja in 800 kg karbida. 6. aprila pri ministristvu za vojsko in morarico, odelček za morarico v Zemunu glede dobave 8000 parov čevljev. Predmetni pogoji so na vpogled v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Položaj na naših borzah

Izredno velik devizni promet na Ljubljanski borzi. Velika škoda nekoliko popustila.

Ljubljana, 17. marca.

Pretekli teden je bil devizni promet na ljubljanski borzi izredno velik. Skupni tedenski devizni promet je namreč znašal 24,2 milijona Din napram 12,5, 14, 12,4 in 17,7 milijona Din v zadnjih štirih tednih. Največji je bil promet v devizah na Curih in Prago. Tečaj deviz so ostali v glavnem nespremenjeni. V devizi na Trst je tendenca dalje slaba ter je tečaj nekoliko popustil na 300,35 — 300,45.

Na zagrebškem efektne tržišču je vojna škoda tudi v preteklem tednu snatjeje popustila, in sicer od 439 — 440 na 422—423,5 v sredo, nakar se je do konca tedna zopet nekoliko okrepila na 432 — 438. Ostali državni papirji so le malenkostno oslabeili. Investicijsko se je po odbitku kupona 8,50 Din) trgovalo po 87, agrarne pa po 57.

Tečaj bančnih vrednot so pri omejenem prometu ostali v glavnem nespremenjeni. Ljubljanska kreditna se je trgovala po 135, Hipotekarna po 65, Jugoslovenska po 96,25 in Pradediona (po odbitku kupona od 80 Din) po 800 — 805; Kreditna, Zagreb, pa je koncem tedna zaradi večje ponudbe popustila na 89 do 87.

Industrijske vrednote so bile v preteklem tednu zelo zanemarene. Večje so bile zaključene po 145, Trboveljska pa se je proti koncu tedna nudila po 507,5. Od ostalih papirjev so bile zaključene delnice Gutmanna po 225, Sečérane (Osijek) po 515 in Narodne industrijske po 18.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 17. marca 1928.

Višina barometra 308,8 m

Kraj opazovanja	Cas	Barom	Temper	Vlaga	Smer vetra in brzina v metrih	Oblačn	Padavine	
							Vrsta	v mm do 1 ure
Ljubljana ..	7 58	—	2 90	E 6	1			
Maribor ...	7 58	—	2 90	NW 6	1			
Zagreb ...	8.	—	—	—	—	—		
Beograd ...	7 73	—	2 68	SE 8	8			
Sarajevo ...	7 73	—	3 74	E 4	1			
Skopje ...	7 25	—	0 84	S 4	10			
Dubrovnik ..	7 53	—	7 55	S 6	5			
Split ...	7.	7 67	3 55	NE 12	6			
Praha ...								

Solnce vzhaja ob 6.10, zahaja ob 18.8, luna vzhaja ob 4.16, zahaja ob 12.30.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 3,0 C, najnižja — 0,7 C.

Koncem preteklega tedna je dospela s Atlantika oceana manjša depresija in se prestavila čez Biskajski zaliv in južno Francijo na Sredozemsko morje. Ze v soboto jutraj se je nahajalo njeno središče nad Lyonskim zalivom, do nedelje jutraj pa se je prestavilo še dalje, tako da je bilo njeno središče nad morjem med Sardinijo, Napolijem in Toskano. Nad Sredozemskim morjem pa se je depresija zelo ojačila in se razvila v velik zračni vrtnec, ki je potegnil nase zrak od vseh strani, dvigajoč ga hkrati v višino. Osebit je črpal vase mrzli zrak s kontinentalne Evrope; iznad Skandinavije in Rusije se je sedaj s tem večjo naglico zagnal proti Evropi in jugu in preplaval preko srednje Evrope vso Francijo ter Anglijo, kjer se je temperatura povsod znižala za nekaj stopinj pod ničlo in na mnogih krajih so dobili znova sneg. Obsežnost mrzle poplave v srednji in zapadni Evropi je razumljiva, če pomislimo, da vlada v srednji Rusiji še vedno zelo hud mrz in je n. pr. v nedeljo jutraj v Moskvi termometer kazal 27° C pod ničlo. Proti koncu tedna se je sicer ruski mrz nekoliko umiril, ali vendar gospoduje zima tja do Črnega morja v popolni meri in mrzli zrak iz tega rezervarja, ki se sproti obnavlja s novim dotokom od Severnega Ledenege morja, je ves teden priplaval srednjo in zapadno Evropo.

Južne Evrope pa ruski mrz vendarle dolgo časa ni mogel preplaviti. Velika sredozemska depresija je sicer odšla proti Mali Aziji, toda zračni taliv in južno Francijo na Sredozemsko morje. Ze v soboto jutraj se je nahajalo njeno središče nad Lyonskim zalivom, do nedelje jutraj pa se je prestavilo še dalje, tako da je bilo njeno središče nad morjem med Sardinijo, Napolijem in Toskano. Nad Sredozemskim morjem pa se je depresija zelo ojačila in se razvila v velik zračni vrtnec, ki je potegnil nase zrak od vseh strani, dvigajoč ga hkrati v višino. Osebit je črpal vase mrzli zrak s kontinentalne Evrope; iznad Skandinavije in Rusije se je sedaj s tem večjo naglico zagnal proti Evropi in jugu in preplaval preko srednje Evrope vso Francijo ter Anglijo, kjer se je temperatura povsod znižala za nekaj stopinj pod ničlo in na mnogih krajih so dobili znova sneg. Obsežnost mrzle poplave v srednji in zapadni Evropi je razumljiva, če pomislimo, da vlada v srednji Rusiji še vedno zelo hud mrz in je n. pr. v nedeljo jutraj v Moskvi termometer kazal 27° C pod ničlo. Proti koncu tedna se je sicer ruski mrz nekoliko umiril, ali vendar gospoduje zima tja do Črnega morja v popolni meri in mrzli zrak iz tega rezervarja, ki se sproti obnavlja s novim dotokom od Severnega Ledenege morja, je ves teden priplaval srednjo in zapadno Evropo.

Južne Evrope pa ruski mrz vendarle dolgo časa ni mogel preplaviti. Velika sredozemska depresija je sicer odšla proti Mali Aziji, toda zračni taliv in južno Francijo na Sredozemsko morje. Ze v soboto jutraj se je nahajalo njeno središče nad Lyonskim zalivom, do nedelje jutraj pa se je prestavilo še dalje, tako da je bilo njeno središče nad morjem med Sardinijo, Napolijem in Toskano. Nad Sredozemskim morjem pa se je depresija zelo ojačila in se razvila v velik zračni vrtnec, ki je potegnil nase zrak od vseh strani, dvigajoč ga hkrati v višino. Osebit je črpal vase mrzli zrak s kontinentalne Evrope; iznad Skandinavije in Rusije se je sedaj s tem večjo naglico zagnal proti Evropi in jugu in preplaval preko srednje Evrope vso Francijo ter Anglijo, kjer se je temperatura povsod znižala za nekaj stopinj pod ničlo in na mnogih krajih so dobili znova sneg. Obsežnost mrzle poplave v srednji in zapadni Evropi je razumljiva, če pomislimo, da vlada v srednji Rusiji še vedno zelo hud mrz in je n. pr. v nedeljo jutraj v Moskvi termometer kazal 27° C pod ničlo. Proti koncu tedna se je sicer ruski mrz nekoliko umiril, ali vendar gospoduje zima tja do Črnega morja v popolni meri in mrzli zrak iz tega rezervarja, ki se sproti obnavlja s novim dotokom od Severnega Ledenege morja, je ves teden priplaval srednjo in zapadno Evropo.

Iščemo!

Prvovrstnega prodajalca, s poslednjo voljo in vstrajnostjo, ki ima lastni avto.

Nudimo!

Veliko provizije, prodajne premije, možnost korektnega zaslužka stara dobro vpeljana tridna, specialni predmet, stalno nameščenja.

Samo oni gospodje, ki so si svesti svojega znanja ter so dobro vpeljani pri trgov. živilske stroke, naj pošljejo ne misle pisemne ponudbe s sliko pod šifro: »Hočem, znan in moram« na Aloma Company, Ljubljana.

Ptice selivke se vračajo

Tisto, kar je zbudilo v zemlji kore-
tne iz zimskega spanja, ki je vzbudi-
lo v nas neko čudno hrepenenje po no-
vem življenju, se je pojavilo tudi v
drobnih srčecih ptic. Postale so nemir-
ne, zbrale so se v velike jate in odle-
tele. Kdo jih je opozoril, kdo jih bo vo-
dil po težki poti, kdo jim odkazal po-
čivališča sredi neskončnega morja in
kdo pripeljal preko visokega, v megle
zavitega gorovja? Priroda je mogočna,
nepojmljiva! Živali nimajo koledarja, a
kajub temu dobro vedo, da prihaja
pomlad.

Prvi so bili tudi letos divji golobje,
škorci in pribe. Le-ti so imeli nekaj sla-
bih dni. Zadnji sneg, ki je pretečen te-
den precej močno zapadel, posebno na
Gorenjskem, je nagnal divje golobe, obe



Divje race,

ki nas obiščejo samo ob selitvi: Spodnja
vista od leve na desno: drdravček, belic,
žličarka in nemškutarček, zadaj pa dolgo-
repka in zvončarka.

šedaj se seleči vrsti, grivarje in dup-
larje, pod kozolce, kjer so čemerno če-
peli ali pa brskali za redkimi, od lanske
jeseni ostalimi semeni.

Komaj je skopnel sneg, že so nadalje-
vali svojo pot proti severu. Medtem ko
so golobi odšli, so že prileteli novi se-
litci. Zadnji precej močan jug, kate-
mu je sledilo sedanje deževje, je prignal

dom. Tudi pri teh se opaža pomladan-
sko razpoloženje. Dokaj bolj so nemir-
ne, kakor pri jesenskih selitvah. Samci
kaj radi dražijo samice, jih preženejo iz
mirne vodne gladine in se dvignejo vi-
soko v zrak, tako da izgledajo, kakor
majhne mušice. Po prijetnem ljubavnem
poletu se zopet spuste k jati, zarezujoč
v sanjavo vodno gladino dolgo srebrno
črto, slično svetlemu žarku. To traja,
dokler jih nihče ne moti. Kakor hitro
pa začujejo v bližini nevarnost, splava-
jo v še gostejše zavetje, ali pa se dvig-
ne vsa velikanska jata naenkrat v zrak.
Taki prizori so jako mikavni. Medtem,
ko je zletela velika jata, se dvigne na-
vadno še več manjših, katerih opazo-
valec prej ni niti videl. V manjših trop-
icah so navadno zbrane najmanjše
vrste, kakor drdravčki, ki švigajo v
zraku kakor lastavice, neprestano dr-
drajoč, dalje nemškutarčki in še nekaj
drugih manjših vrst. Vse to je sedaj na
našem barju v neposredni bližini Ljub-
liane. Lovci se približajo takim jatam
v čolnih, a le prav redko na uspešno
strelno razdaljo.

Poleg divjih rac se pasejo po naših
barskih travnikih sedaj še drugi redki
gostje, po večini tudi le počivajoč med
napornim poletom. Največ je dularjev
in prib. Med njimi pa korakajo samoza-
vestno posamezni, v splošnem že zelo
redki dolgokljuni škurhi.

Malo krajev je še, kjer bi imeli priliko
opazovati to lepo ptico, posebno lepih
oči, največjo zastopnico ključne vrste.
Na našem barju jih vsako leto še nekaj
gnezdi. Najbolj živahno in najlepše je
naše drugače precej enolično barje ta-
krat, kadar se ženi dolgokljuni škurh.
Baš takrat, ko cvete krasitelj barja,
barski tulipan, nazvan piruh, se ženi
starodavni domači stanovalec. Okoli
Jožeta žvižgajo in frlijo da je veselje.
Kakor da bi piskali godci na flavti, tako
odmeva po širnih travnikih. Samci, med-
sebojno se preganjajoč, iščejo samice,

kjer so prezimili, pa tja do svoje prave
severne domovine. Deloma lovijo osla-
bele ptice, kadar pa jim zmanjka inva-
lidov, jih delajo same, dokler jih ne
umore. Med take sedaj se seleče ropar-
ice spadajo razni luni, milani, sokoli in
pa nekatere vrste kanj. Reden gost na-
šega barja med selitvijo je tudi ribji
orel, ki tvori nekako vez med kanjami
in orli. A tudi njemu ni posebno lahko
priti do živega. Najuspešnejši lov na
selivke roparice je z uharico, ki jo pti-



Račarji v zimski paradi na Ljubljani

Po kotlinah črne in bele vode

Nemara je krivo to, ker sem malo
poprej bil v Hrastniku. Namreč, da
sem našel zato Jesenice toliko prijaz-
nejše ...

Hrastnik — saj poznate to kotlino?
Peklenska kotlina je to, bratje. Tam
je hudič rekel lahko noč. Tam teče čez
mlinska kolesa črna voda; črna voda,
bratje, tako pošastno črna, da se mi je
njena slika utisnila za vedno v spomin
kot strašoten fantastičen sen. In kakor
ne bom pozabil žive dni, kako je tam



stalo solnce visoko na nebu, a ni sve-
tilo, ni prodrlo niti z enim žarkom v
tisti črni, mrki krater, ki bruha samo
ogelj in dim in ki nosi poetično ime
Hrastnik. In kakor ne bom nikoli po-
zabil, kako sem tam v tisti tesnobni
soteski proti kolodvoru srečal žensko,
mater z otrokom, prekrasno žensko,
brate, kakor je ne srečaš vsak dan, in
ta mlada lepa mati in njen lepi otrok,
bratje, oba sta imela tako mračen, ka-
kor otrpel obraz.

Sploh nisem v Hrastniku videl člo-
veka, ki bi se smehljalo. Vse tako res-
no, vse nekam otožno. In tudi nič čud-
nega navsezadnje, bratje: kako pa mo-
rejo biti ljudje veseli v kraju, kjer teče
črna voda?

Jesenice pa, tudi kotlina. — Jesenice
so se mi smehljale, ko sem prišel tja.
Smehljalo se je solnce, smehljale hiše,
ljudje ... smehljala se je Sava, tako
kristalno-bistra, da so se videli beli
kremenji na njenem dnu. In celó ti ble-
ščeči kremenji so se smehljali, in tam
pod jezom sem videl veliko ribo, ki je
migljala z repom in se tudi smehljala.

To je gorenjska stran, sem si rekel.
Tu je prijazen svet. In pa morda se
ljudem tu tudi boljše godi? Gori na
mostni ograji je sedel deček, gledal na
vodo, žvižgal in se smehljalo. Bil je to
oledikav in suhljat dečko.

Proti rdečim rokam pomaga Nivea-crema.

Naučite si kožo po umivanju
temeljito s to kremo, posebno
predno ležete k počitku. Ako
hočete d'eti b. negovane
roke, uporabljajte le

Nivea-cremo.



Redek gost priba in škurh, še
redkejši domačin



Drdravček,
ključač in divji
golob
pred ciljem

razne divje race. Dočim se naše velike
divje race sedaj parijo, prihajajo tukje v
velikih jatah, večkrat broječih po sto
in še več skupaj, sestoječe iz najrazli-
čnejših vrst. Take jate sedaj najraje na
velike mlake, ki nastanejo v gornjem
delu Ljubljane, v okolici Bevk.

Kjer je bilo čez zimo mrtvo in sploh
ni bilo občutiti nikakega življenja, tam
se zdaj vse oživlja, ko prestopa brego-
ve Ljubljane, narastla zaradi pomla-
danskega deževja. Obsežni travniki se
spremenijo v pravo jezero, segajoče od
Ljubljane nad železniškim mostom, pa tja
do vrhniške železnice. Največ je skoraj
neuporabnih črnih, pripadajočih k trem
podvrstam. Nadalje je v jatah nekaj
pestrobarvnih dolgorep, svetlih žli-
čark, ki imajo ime po žlici podobnem
kljunu in žvižgavki, ki jih večkrat sli-
šimo žvižgati v temnih deževnih no-
čeh nad Ljubljano. Kakor žvižgavke,
imajo tudi njih sorodnice žagarice in pa
zvonci svoja imena po čudnih glasovih.
Tu pa tam se pojavijo med racami seli-
kami tudi belic, katerih samec je naj-
bolj živo in pestro barvan, tako, da v
svoji izredno lepi obleki skoraj nad-
kriljuje samca naše navadne velike div-
je race. Kar pa se tiče okusnega me-
sa med divjimi racami selilkami gotov
najbolj priljubljeni sivi, ki so pre-
pogosto zastopani v omenjenih jatah.

Ta pisana družba navadno čelji
žvižga in ropota, vsaka vrsta v svo-
jem jeziku, v kakem zavetju med sa-
mevajočimi, iz vode štrlečimi starim
vrhami, sredi velikih barskih mlak, da-
leč od brega, kamor ne doseže nobena
puška. Lepo je opazovati tako pestro
družbo, od daleč, z dobrim daljnogle-

ce roparice, kakor tudi vrane zelo so-
vražijo in se večkrat prav nepremišlje-
no zaletavajo proti njej ali celo vanjo,
dokler jih ne zadene zaslužena kazen —
strel.

Taki poleti, ki so pričeli že sredi fe-
bruarja, bodo sedaj od dne do dne jačji
in bodo dosegli svoj višek proti koncu
marca. Zadnje selilke pa pasirajo naše
kraje šele začetkom maja, ko se mno-
go naših krilatcev veseli svojega nara-
ščaja. Ko pa bo selitev končana, bo tu-
di na barju vse utihnilo, kajti močvirne
ptice, ki gnezdi pri nas, so zelo pre-
vidne in se dobro skrivajo pred nad-
ležnikom.

M. A.

100



-krat sem že rekel

ne čokolado, ne bonbone, Ovomala-
tine morate uživati, ker čokolada
vsebuje samo hranilnost sladkorja
in kave. — Ovomaltine pa dajejo
organizmu v koncentrirani obliki po-
trebne ogljikove hidrate, beljakovi-
no, masti, hranljive soli in za živ-
ljenje izredno važne vitamine, po-
trebne za telesni razvoj. Ako torej
želite, da bodete zdravi, da se zre-
dite in ojačite, da dobite zdravo
barvo ter postanete odporni proti
vsem naporom, vzemite za dokosilo
in južino pa bodi si v mleku ali v
beli kavi 2-3 žličice ovomaltine.

OVOMALTINE

hranijo, jačijo in debelijo.
Dobite jih v vseh lekarnah in dro-
gerijah in boljših delikatesah za ce-
no 100 gr Din 18.50, 250 gr Din 36.25
in 500 gr Din 63.25. Zahtevajte brez-
plačne vzorce, sklicujoč se na list
od dr. A. Wander d. d. Zagreb.

dustrijske družbe povprašal po neka-
terih gospodih, s katerimi sem želel
govoriti, me portir ni prav nič neza-
upljivo premotril od strani, kakor je to
pri portirjih navada, ampak prijazno
pozdravil in smehljaje rekel: »O, to
bomo pa takoj naredili!« In tudi gos-
podje so bili takoj tu in se prijazno
smehljali.

Malo težavnejša je bila potem stvar
v direkcijem poslopu, ampak nič
manj prijazna. Ko me je namreč portir
s prijaznim smehljajem povabil, da se
vpišem v sprejemni list, kjer je bilo
lepo rubricirano: Name des Besuchers
In welcher Angelegenheit ...

Wünscht zu sprechen mit ...
To mi je bilo kaj všeč ... Prvič že
samo na sebi. Drugič pa zato, ker sem
kulturn Slovenec in vem, kaj se spo-
dobi napram tujcu-gostu na naših tleh.
Zato sem se tudi lepo po slovensko
vpišal pod nemške rubrike in smehlja-
je izročil list portirju, ki ga je smehlja-
je odnesel. In sem se pri tem prijetno
spomnil, kako je v tistih prevratnih
dneh tam doli v Bosni prišel v neko
tovarno naroden človek. Radikal. In je
videl na steni napis in se strašno raz-
hudil. Tako se razhudil, da je začel
razbijati, kar mu je prišlo pod roke. Pa
so ga ljudje mirili, češ: Kaj se razbur-
jaš, brate? Saj to je vendar naš napis.



— Ti fant, mu zakličem. Kaj se pa
tako smeješ?
— Saj se ne! se odreže in se šele
prav zasmeja.
— Ali si kaj lačen?
— O, tisto pa že. Lačen sem pa fejsť.
— In vsa njegova slabotna, uboga ose-
bica se je zasmejala, ko je to povedal.
Interesanten kraj, kjer se celo lačni



smeje! Dam fantiču dinar. Ko verve-
rica je skočil dol in vprašal: — Pa kaj naj
vam grem kupit?

— Meni? Lej ga no — sebi kupi kru-
ha, če si lačen!

— A tako. Potlej pa lepo bohloni,
gospod. — In je zdiral po cesti, se mi
onkrak še enkrat zasmejal nazaj in na-
to dirjal še hitreje.

Ne. Tudi Jeseničanom se ne godi
prav nič bolje kot nam vsem, tudi njih
tlačí čedalje težja skrb za obstanek,
vendar zato niso pusti ljudje. Nikakor
ne. Prijazni, vedri in uslužni ljudje so
to.

Že dolgo nisem po Slovenskem na-
letel na toliko prijaznih ljudi kakor na
Jesenicah. Celo portirji so tam ljubez-
nivi, kar je sicer redkost, kakor zna-
mo. Ko sem tam v tovarni Kranjske in-

Tu je baš napisano: »Govori srpski!«
— Nakar se je potolažil, češ: »Pa zakaj
mi niste tega takoj povedali? Jaz ne
znam čitati. Pa sem mislil, da je to
švabski napis.« —

Skratka, kakor rečeno: Prijazne Je-
senice so napravile name jako prijeten
vtis in me spravile v najboljšo voljo,
dasi sem drugače turoben človek. Spra-
vile so me v tako dobro voljo, da sem
pred svojim odhodom ljubeznivim gos-
podinam tam v kolodvorski trafiki
povedal celó tisto veselo bosansko
zgodbico o zaslini zavori.

Ali vam tega še nikoli nisem pravil?
Bom pa pri drugi priložnosti. Medtem,
prosim, če vas to zanima, morda so
rečene gospodične tako prijazne, pa
vam to zgodbico povedo same.

Josip Fr. Knaflič.

Vse spomladanske novosti

so že cenj damam na razpolago v modnem ateljeju

M. SARC. KONGRESNI TRG 4.

Čitajte jutri PONEDELJEK

Kmetijski vestnik

Dobra mlečna pasma – Bohinjska živina – Izboljšanje mlečnosti

Vrednost gorve pasme presojamo navadno po njene mlečnosti. Če so krave manj vredne za mleko, je obsejona tudi za pasma, da je sicer v enem in drugem pogledu dobra. V tem letu smo pri nas prebrali iz tega vidika za razne pasme. Po naših graščinah so vpleli tekom časa za različno goved in najbrž ne bo še konca s menjavanjem. Počasi toda vztrajno pa prihajajo tudi pri nas merodajni krogi do spoznanja, da ne tli krivda slabim uspehom v pasmi, pač pa v nas samih in v naših razmerah. Dobra mlečna pasma je produkt dobre reje, skrbnega in smotranege odhoda plemenskih živali in dobrega krmljenja. Če pride taka pasma v manj ugodne razmere, je naravno, da začne nasedati v svojih dobrih lastnostih in v svoji hasnovčnosti. In tako se je godilo po naših hlevih z eno in drugo tulo pasmo.

Za Bohinjsko okolico je najboljše pasma domača bohinska živina. Te živali odgovarjajo popolnoma ondornim razmeram in napačno bi bilo, ako bi jih hoteli požalantjevali s kako drugo pasmo. Ta živina daje dobre mlekarice in je za ondono planinsko pasjo in drugo rabo najbolj prikladna in najbolj utrjena. Za bohinske male-pasniške in pasne razmere je kakor vsvarjena, pri vsem tem pa se sposobna za vsakršne napredek. Poskusi, ki so se svojčas uveljavili s pincavsko živino, so se popolnoma izjalovili. Ta domačegredna živina trpi sicer tudi vsled ploiditve v sorodstvu, vendar jo ves naravni način njenega življenja varuje pred močnejšo degeneracijo.

Kakor tukaj so tudi naše domačegredne pasme dobre in sposobne za izdatnega napredka v vsakem pogledu. Treba le, da za naša reja izboljša. Največ bomo dosegli z izboljšanjem krmljenja, ki je dosedaj še povsod pomamljivo. Če pokrajno so drugod na mah dvignile mlečnost s tem, da so začeli živinorejci pokladati v splošno boljše krmno. Živali se v tem pogledu hitro prilagode s svojim užikom. Slično kakor se dvigne mlečnost, če pridejo živali spomladaj na zeleno kladjo, se dvigne mlečnost tudi v dobi suhega krmljenja, ako začnemo pokladati med dobro rezanico n. pr. sočno in sladko seno in razna močna krmila. Živali nam predstavljajo v tem oziru prave tvornice za mleko. Ob slamanji mešanici dosedaj običajne suhe krme se seveda ne more dvigniti dosedanja mlečnost. Zato pa ne smemo dajati vse krivde na slabi mlečnosti dotični pasmi kot takli, ampak pomisliti na krmljenje. Pasma je dobra, toda vsa reja in krmljenje je pri nas še pomamljivo.

Sadno drevje in naše drevesnice

Naša dežela je bogata na sadnem drevju, toda še premalo. Mnogo je še takih leg, kjer bi lahko rastle sadno drevje in delalo vse selje s svojim cvetjem, še bolj pa z žlahtnimi sadovi. Potrebujemo novih nasadov na tudi obnove in pomlajenja starejših in zanemarjenih nasadov. Hvala Bogu, da raste zanimanje za nove nasade od leta do leta. To nam kaže rastoče povpraševanje po sadnem drevju. Letos — kakor se sliši — so prodale že vse drevesnice svoje zalogo in še zmeraj se oglašajo novi naročniki, tako da ni več mogoče zadostiti vsem tem naročilom. Da se je zanimanje za sadjarstvo tako dvignilo, je nemala zasluga tudi smotranege delovanja Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo, ki je prepreglo s svojimi podružnicami že vse dele naše dežele.

Ti uspehi s prodajo sadnega drevja kažejo, da bi trebalo dosedanje drevesnice povečati ali pa pomnožiti. Vsaka večja pokrajina bi morala imeti svojo drevesnico, ki bi lahko zalagala z drevjem vsaj vso bližnjo ali široko okolico. Sadno drevje uspeva najbolj v domačem kraju, pod enakim podnebjem, kjer je bilo vzgojeno. Pri nas pa vidimo, da se dobe še zmeraj interesanti, ki iščejo in naročajo sadno drevje iz tujine, da si bi ga ob primerni organizaciji našega drevesničarstva veliko lažje dobili doma in po izdatno ugodnejši ceni.

Po naših drevesnicah so se dosedaj razmnoževale najrazličnejše vrste sadnega drevja. Tej obilici sort je treba napraviti konec. Omejiti se je le na tiste sorte, ki so priznane dobre za naše razmere in ki se pripravljajo v »Sadnem izboru za Slovenijo«. To krasno delo je izdalo pred kratkim »Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani«. Vse naše sadne drevesnice naj bi se pri izbiri sort ravnale po tem navodilih in naj bi cepile le tiste sorte, ki odgovarjajo krajevnim razmeram in potrebam. Potrebno je, da pridemo sčasoma tudi pri nas do enotnejših nasadov z maloštevilnimi sortami, ki jih bo mogoče ločeno po sortah v celih vagonih pošiljati v inozemstvo. Ravno tako važno pa je, da se poprimemo pridelovanja zimskih namiznih sort, ker nam obetajo te sorte največ uspeha za dobro kupčijo, ki je slednjič in zadnjič glavni namen našega sadjarstva.

Je naša publika upajala kot povka. Njena prav izvrstna pevka tehnika ji omogočuje barvno izenačenje vseh leg. Dinamiki so sicer njeni nizki toni nekoliko manj izdatni, kot srednji prsni, ki so vznemeli in zelo topli, visoki pa so zmagovalni in močno probodni. Značaj njenega glasu je lirsko-dramatičen; on ogreva in potegne sopoce za seboj. Gosp. Kovač se je kar razvel in Pinkertonu pel večerjalo zelo lakrno. Prvič je Skarpiessa pel večerjalo gosp. Janko, menda celo brez izdatne vaje, no, reči moramo, da se je prav dobro odrezal.

Opero je vodil gosp. Neftal kakor vselej temperamentno in sigurno. Publika je bila z Butterfly zelo zadovoljna.

Zbori, letnik IV. šte. 1.

Kljub neugodnim finančnim prilikam izdaja aglini Zorko Prelovec že četrto leto preprosto revijo nove zborovske glasbe. Prva letošnja številka je nekako posvečena našemu najplodovitejšemu in najboljšemu zborovskemu komponistu Emilu Adamcu, čigar zelo posrečena slika na prvi strani glasbeno-književne priloge bi dala sklepiti kvečjemu na štirideset, ne pa na petdesetletnika. Simboličen Peruzijev sonet se spominja nekaterih Adamcih zborov. Sledijo književna poročila. »Dr. Anton Schwab — šestdesetletnik« dr. Mantuanaja, »Ipravci in jaz« dr. Schwaba, dopisi, društvene vesti, poročila o glasbenih listih, muzikalijah, operi, koncertih itd.

Glasbena vsebina obsega učinkovit Govtoven mešan zbor »Barbari mi smo!« za deljene glasove. Tehnično lahka skladba, zahteva pa številčno krepak zbor. Adamcič »Le padaj dež!« nadaljuje avtorjevo stremljenje po zborovski polifoniji, ki jo je Adamcič z mojstrstvom roko vpeljal v svoj slog. — Dolinarjeva »Iz pisma« je dokaj težak zbor s kromatičnimi sekvencami. Santlova »Pesem« in Jerbova »Prepelica« sta pa pisana v hvaležnem lahkem tonu. Santlova »Pesem« je moški, vse ostale skladbe mešani zbori.

Preloveci »Zbori« vršijo eminentno kulturno delo, ker prinašajo skladbe za boljše in za začetniška zborovska udruženja. Priporočajo se sami.

Ob 100-letnici Henrika Ibsena

Dne 20. t. m. poteče sto let, kar se je rodil v Skienu na Norveškem slavni dramatik Henrik Ibsen. Njegov rod je potekel iz Danske. Oče je bil zdrav, delaven Norvež, mati pa stroga in pobožna Nemka. V tem rodbinskem ozračju je zrastle eden največjih kritikov evropske družbe 19. stoletja, duševni revolucionar, ki se je vse življenje vnelo bojeval za resnico in napredek. Njegovi starši so obubožali in mladi Henrik se je moral že kot 10letni deček zanesti sam nase. Vstopil je v lekarno kot vajenec, kratki pa je mnogo čital in sanjaril o zašilih dneh, o velikih, močnih osebnostih, kakor so jih imeli Rimljani. V prvi svoji drami »Catilina« je opisal revolucijske dogodke burnega 1. 1848. že tu so čuti nastajajoča močna osebnost. L. 1850. je odšel v Kristianijo, današnji Oslo, kjer je izdal satirično-politični tednik »Manden og Andrimmer«. Tu se je seznanil z Bj. Bjørnsenom in se je z vso energijo lotil proučevanja gledaliških in dramatskih problemov. V ta namen je dobil tudi stipendijo in je več let preživel v inozemstvu. L. 1857. je postal ravnatelj Norveškega gledališča v Kristianiji. Ko so pet let pozneje gledališče zaprli, je živel od pisateljstva, dokler ni dobil državne stipendije. Živel je v Rimu in Dresdenu, leta 1891. pa se je preselil v domovino in je bival v Kristianiji. Umril je l. 1906. in je bil pokopan kot najslavnejši Norvežan.

Najprej se je Ibsen posvetil l. 1865. z mogočno dramsko pesnitvijo »Brand«. Pred tem je spisal precejšnjo vrsto dram, ki obravnavajo skandinavsko življenje in probleme. Tudi naslednje delo »Peer Gynt« mu je prineslo svetovno slavo. Med najbolj znane Ibsenove dramske spise štejemo: »Cesarja in Galileja«, »Sovražnika ljudstev«, »Noroc«, »Divjo raco«, »Gospo z morja«, »Strahovec«, »Romsersholm«, »Stavbenika Solnessa«, »Hedda Gabler«, »Johna Daniellja«, »Borkmana«. Poslednji komad »Ko se mi mrtvi prebudijo« je Ibsenova ladjodja pesem, globoka izpoved starca, ki čuti, da ga je čas prehitel.

Ibsen ni bil enoten dramatik, zato se njegovo delo giblje v več literarnih smereh. V prvih igrah se je nagibal k romantični alegoričnosti. V »Brandu« in »Cesarju in Galileju« je obdelal v dramski obliki filozofske konflikte, nato je stopil v najplodovitejšo fazo svojega razvoja, v realistično dramatik. Tu se kaže kot duhovit analitik in neizprosni kritik svojega časa. Bori se zoper predsodke, razkrinjuje laž in hinavstvo. V tretji dobi je postal simbolist, ki sega k metafizičnim in biološkim osnovam človeškega bitja.

Ibsen je bil tipičen človek 19. stoletja z njegovim individualizmom in intelektualizmom. Bil je — prav kakor Nietzsche — bojevnik za novega, močnega človeka in za široko svobodo misli, volje in akcije.

Slovenci smo spoznali Ibsena predvsem z odra, kjer so se vprijela vsa njegova večja dela, zlasti iz druge (realistične) faze. Vplival je tudi na naše dramatik, predvsem na Cankarja in Etb. Kristana. V knjigi je izšel po vojni Moletve prevod »Gospa z morja«.

Moderna galerija

Dne 3. marca se je vršil občni zbor Moderne galerije v Ljubljani. Iz uvodne besede predsednikov ter iz poročil tajnika in blagajnika je posneta, da se je vršilo delo odbora MG v tej kratki dobi društvenega obstoja brez širnega sodelovanja javnosti, vendar pa se so pokazali izredno dobri uspehi. Zbranih je bilo 200 umetnin sodobnih upodabljačih umetnikov, s čimer je položen temeljni kamen za zbirko bodoče slovenske moderne galerije. Navezali so se stiki z vsemi sodobnimi likovnimi umetniki in se je pripravila podlaga za bodoči umetniški forum, ki bo življenskega pomena za nadaljnji razvoj slovenske likovne umetnosti.

Občni zbor je sklenil izdati manifest, ki naj objasni slovenski javnosti pomen in vlogo mladosti te mlade institucije. Določila je letna članarina za redne člane po 48 Din, ustanovnina po 500 Din. Sprejemale se bodo tudi podpore in darovi. Vsak član prejme letno po eno originalno grafiko, tako da si lahko v teku let nabere lepo zbirko originalnih umetnin za izredno nizko članarino in priporočeno obtemen tako važni instituciji kot je Moderna galerija do uspešnejšega delovanja. Kdor hoče postati član, naj se obrne na tajnika Moderne galerije g. T. Solikarja, književnika v Ljubljani, Cesta v Rožno dolino 5. (Številka našega ček. računa je 12.881.) Odbor.

Sokolstvo

Pred glavno skupščino JSS

Danes se sestane v arcu Šumadije, v Kragujevcu vrhovno vodstvo jugoslovenskega Sokolstva, glavna skupščina, ki ji bodo prisostvovali iz vseh končin države sokolski delegati. Na prvi pogled ni iz dnevnega reda razvidno ničesar posebnega, kar naj bi obravnavala glavna skupščina kot posebno perečo vprašanje, razen prenosa saveznega starištvstva iz Ljubljane v Beograd leta 1929. Toda vsemu članstvu je dobro znano, da se pečajo odgovorni vodilni krogi v našem Sokolstvu z nekoliko vprašanji, ki so zelo velikega pomena za razvoj sokolske misli v notranjosti države in o zadevah, ki imajo svoj izvor v bližnjem jugoslovenskega Sokolstva in sosedne bolgarske telovadne organizacije Junakov v skupnem slovenskem sokolskem savezu.

Sicer nikakor ni gotovo, da bo glavna skupščina storila v tem pogledu že kakšne definitivne sklepe, gotovo pa je, da bodo naša vprašanja tvorila jedro letošnjih zborovanj v Kragujevcu.

Predvsem nas zanima, kakšno stališče bo skupščina zavzela glede prenosa saveznega sedeža iz Ljubljane v Beograd, ki naj bi se izvršilo ob priliki III. jugoslovenskega sokolskega sabora, ki mora zborovati prihodnje leto v Beogradu. V tej zadevi nam je prineslo nekoliko lasnosti že nekaj župnih glavnih skupščin, ki so se po večini izrekle proti prenosu centralne iz Ljubljane iz popolnoma stvarnih razlogov. Kot zelo važen argument se navaja vsesplošno, da v današnji sestavi beograjskega Sokolstva še daleč ni tako zrelo, da bi lahko prevzelo vodstvo tako velike in široko razporedljene organizacije kot je JSS. Končno pa obstoji tudi bojazen, da ne bi tudi v Sokolstvu zavladale kakšne nepravilne razmere kot posledica še neurejenih odnosov v Beogradu vobče. — Smatrami je, da bo skupščina skoraj gotovo sklenila, naj ostane tudi za nadalje sedež saveza v Ljubljani, ki je vsestransko pokazala, da je edina zmožna voditi sokolsko organizacijo.

Drugo važno vprašanje na skupščini bo ono saveznih bilanc. Kolikor nam je znano, se je posrešilo savezu, oziroma njegovemu gospodarskemu odseku dovesti savezne finance v popolno ravnotežje in krasen red. Zato je bilo potrebno mnogo naporov, konsekvantnosti v vseh ozirih in neizprosne strogega namra onim edincem, ki niso delovali tudi v denarnem oziru tako, kot to predpisujejo sokolska pravila. Po naši sodbi je bila ta pot popolnoma pravilna in je kot edina privedla do uspehov. Savezne glavne skupščine dolžnost pa bo, da potrdi dosedanje prakso in da vodstvu saveza eventualno novih smernic, da se s polnim pristankom vseh delegatov nadaljuje v dosedajni praksi.

Vprašanje sprejema bolgarskih Junakov se bliža po našem mnenju ureditvi v pozitivnem smislu. Vsi znaki kažejo na to, da se je tudi v onih župah, kjer je dosedaj vladal odpor proti vstopu Junakov v Slovensko Sokolstvo, izpremenilo naziranje. Iz širokega sokolskega in splošno slovenskega stališča bi bilo prav gotovo dobro, da se končno enkrat likvidira s starimi spori in prične z zbliževanjem, ki ne more nikomur škoditi, obema strankama pa edino koristiti. O velikem pomenu pomirjenja med Bolgari in ostalimi Jugoslovenci v kulturnem in nato tudi gospodarskem in končno i v političnem oziru ni treba izgubljati preveč besed, ker vsi vemo, da bo le v prospeh Bolgarov in nas.

Zadeva dvojnega Sokolstva v Jugoslaviji se vleče že nekaj let. Ko se je leta 1921. odcepil del Sokolstva na Hrvaškem od centralne organizacije in ustanovil zopet hrvatski Sokolski Savez, smo smatrali to kot posledico penetracije gotovih političnih smernic v sokolsko organizacijo. Ta odcepni pokret je dosegel svoječasno manjše interne uspehe, toda ni bil v stanu, da bi vplival kakorkoli na premočnejši razvoj JSS in ni dosegel v slovenskem sokolskem svetu nikake uspehe in priznanja. Na drugi strani pa je gotovo, da bi bili uspehi pri skupnem delu mnogo večji in izdatnejši. Zato se že več let opaja, da obstoji nekak pokret za zbliževanje obeh taborov. Vsekakor je mogoče, da se bo na glavni skupščini v Kragujevcu načelo tudi to vprašanje, ki delegatoma prav gotovo ne bo delalo nobenih večjih neprilik za rešitev, saj je podal II. jugosloven-

ski sabor jasne in točne smernice vsemu jugoslovenskemu Sokolstvu v Sokolski ustavi.

Važno vprašanje je akopljski pokrajinski zlet. Razmere, v katerih živimo, niso baš preveč rožnate in ne kažejo preveč ugodnih perspektiv za zlet. Toda Sokolstvo se ni nikdar ustavljalo pred ovirami, temveč je vedno tudi ob najtežavnejših prilikah izpolnjevalo svoje dolžnosti. Zlet v Skoplju je prav gotovo potreben iz samih sokolskih ozirov, saj se tam nahaja naše delo šele v razvoju in ga je treba vsestransko podpreti, da ne preneha na pol poti. Zato je gotovo, da pojdemo v Skoplje na zlet. Kako pa naj se ves potek proslav izvrši, bo določila glavna skupščina.

Glavna skupščina celjske sokolske župe

V nedeljo, 26. februarja, se je vršila glavna skupščina celjske sokolske župe v telovadnici celjskega Sokola. Skupščino je vodil staroste namestnik br. Kurnik, ki je pozdravil delegate vseh župnih izrštev ter se je nato v svojem nagovoru spominjal vseh onih bratov in sester, ki so v času od zadnje skupščine preminuli.

Župni funkcionarji so podali svoja poročila pismeno in so jih dobili delegati pred skupščino že v družinski dostavljena. Zato je čitanje odpadlo. Iz poročila posnemamo, da šteje celjska župa danes skoraj sama delavna društva razen malih izjem in tudi število članstva se drži na konstantni višini. Ob ustanovitvi leta 1910. je obsegala župa vso mariborsko oblasti s 17 društvi in 4 odeskami ter 1185 člani in 67 članicami. Kljub temu, da se je kasneje razdelila na dve, število članstva ni padlo, nego naraslo in o upadku ni nikakega govora. — V stareštvu so nastale med letom velike izpremembe. Župo je zapustil vsled premestitve v Beograd njen starosta br. dr. Jurij Stenpihar, ki ga je nadomestoval v stareštvu br. Kurnik, župo pa je vodil najstarejši član stareštvstva br. Jože Smertnik. Predsedstvenji sej je bilo 11 rednih in 1 odborova seja. Župa je izdala 29 okrožnic. — Zdravniško delovanje v župi je vodil br. dr. Ferdo Korun iz Soštanj. Nekoliko društev je dalo že preiskave vse svoje članstvo po društvenih zdravnikih. — Blagajniško poročilo izkazuje župnega premoženja okoli 6000 Din. Župna blagajna je navezana po večini le na nizko odmerjeni župni prispevek. — V imenu revizorjev je predlagal br. Stanko Perc razrešnico staremu stareštvu. — Načelniško poročilo je podal načelnik br. Jerin. Navedel je uspehe, ki jih je dosegla župa pri tekmi na mladinskem dnevu in na saveznih tekmah v Ljubljani, kjer je dosegla prvenstvo saveza članica celjskega društva s. Zorana Luznikova. Na pokrajinskem zletu v Ljubljani je nastopilo 73 članov, 44 članic, 14 moškega in 12 ženskega naraščaja. 22. septembra pa je bila v Celju prvenstvena tekma in tekma v lahki atletiki. Med letom se je ustanovil nov odsek v Rimskih Toplicah. — Župni matrikar br. Novak je poročal o številnem stanju župe, ki šteje skupno 1936 članov. — Prosvetar br. dr. Milko Hrašovec navaja v svojem poročilu, da je bilo med letom v župi 90 nagovorov za članice, 56 za članice, 77 za naraščaj in 153 za deco. Društvenih večerov je bilo 31, gledaliških predstav 31, koncertov 4, plesov 19, izletov 36, akademij 6. V župi je 14 sokolskih knjižnic.

Pri volitvah je bilo z vzklikom izvoljeno sledeče stareštvstvo: starosta br. Jože Smertnik, njegovi namestniki br. Ferdo Poljšak iz iz Zagorja, Tone Kurnik iz Soštanj, načelnik Lojze Jerin, namestnika br. Kužnik iz Trbovljah in Rudolf Oljak iz Celja; načelnica Mimica Lojkova iz Celja; namestnici Grudnova iz St. Jurja in Brinarjeva iz Smarja pri Jelšah. Za tajnika je bil izvoljen br. Franjo Cepin; za blagajnika Bernard Vitavsky; za prosvetarja br. dr. Ervin Mejak; za zapisničarico s. Debelakova; v stareštvu br. Kramar, dr. Milko Hrašovec, Sirec, Dolžan, Novak, dr. Dolničar in Šmid. Namestniki odborovnikov so: br. Saksida in Mila Lojkova. Predsednik župnega zdravniškega odseka je br. dr. Ferdo Korun, revizorji računov bratje Stanko in Karel Perc.

Župni poret se je določil za leto 1928. po 5 Din od člana, 10 % prispevek od priraditev pa se je ukinil. Sklenilo se je pomagati društvu v Rogatcu, dalje sklicati sestanke manjšinskih društev skupno z mariborsko župo. Priredi se upravni tečaj in prosvetno šolo v jeseni v Celju. Župni zlet se vrši letos v Soštanj, dan se določi kasneje. Društvo št. Jurij razvije letos svoj prapor.

Stvarno in vsestransko utemeljevanje predlog, da ostani stareštvstvo in sedež jugoslovenskega Sokolskega Saveza še nadalje v Ljubljani, je bil soglasno sprejet. Po kratkem nagovoru staroste, br. Smertnika in po pozdravu saveznega delegata br. dr. Viktorja Murnika je bila lepo uspeša skupščina zaključena.

Poljski Sokoli na sokolskem zletu v Skoplju. Kako smo zvedeli, se letošnjega zleta v Skoplju udeležijo delegacija poljskega Sokolstva, kakor je bila lani v Ljubljani.

Onomatogram

Mal
oglas
imajo vedno
uspeh!

Raztrgajte
JUTRO
Zahlevajte
ga povsod!

Ali ste že
paroli
Ponedeljek
?

Dispozitura
Jutra
v šolski
celovški
d. 51

JUTRO
ROMAN
Železna
cesta

Slonovnja
Zelo kuhinja
nič ne laž

Slonovnja
šola
mimo
Lekarna

Slonovnja
1000 Din
nagrada
za dano
vaje

Slonovnja
na zletu
naprej

Slonovnja
šola in
kuhinja
na laži

Slonovnja
pusti

Dopisi

D. M. V. POLJU. Danes 18. t. m. uprizaro dramski odsek Sokola Polje dramo v petih dejanjih »Marihja«. Začetek ob pol. 8. zvečer. Vse dosedaj uprizorjene predstave so izredno dobro uspele, kar znači velik napredek za naše društvo v vsakem pogledu. K obilni udeležbi vabi odsek. Zdravo!

Poslano*

Mi res, da je zahajal v Trebnje Dragotin J. po trgovinskih opravkih, ker je uslužben na Susaku kot prejemalec tvidke »Dita«. Tudi ni res, da je posedal po gostilnah, ker mu to ni bilo potrebno. Sorodniki E. so dobro skrbeli, da sta se redno sestajala pri njih na Pristavi in ju podpirala celo leto. Ko so pred dobrimi 6 tedni izsledili te sestanke starši, so jih začeli takoj energično preprečevati, kar se pa ni posrečilo. Od-potovala sta oba skupno v ponedeljek v Ljubljano s postajo Sv. Lovrenc na Dolenjskem, ker sta se prej posvetovala pri Francki Gabričevi por. Gortveji, katera je še podpirala pogum E. in ji dala dobre nasvete. Starši E. so pač lahko zahvalili Gabričevim, ker so nad leto dni dajali zavetje Jordani.

MICI JUTRA2, Trebnje.

* Za objavo pod tem naslovom uredništvo ne odgovarja.

Kulturni pregled

Ljubljanska drama

Začetek ob 8. zvečer.
Nedelja, 18. ob 3. popoldne: »Pepeka«. Zadnjič v sezoni izredno nizžane cene; ob 8. zvečer: »Sestrična iz Varšave«. Ljudska predstava ob znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 19.: »Cyrano de Bergerac«. Izven.
Torek, 20.: Zaprto.
Sreda, 21.: »Danes bomo tiča«. D.

Ljubljanska opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.
Nedelja, 18. ob 3. popoldne: »Marta«. Ljudska predstava ob znanih cenah. Izven: ob pol 8. zvečer: »Poljska kria, opera«. Ljudska predstava ob znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 19. ob 3. popoldne: »Grofica Marica«. Ljudska predstava ob znanih cenah. Izven.
Torek, 20.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 18. ob 3. popoldne: »Ples v maskah«. Kuponi. — Ob 8. zvečer: »Logarjeva Krista«. Kuponi. Nizžane cene.
Ponedeljek, 19. ob 3. popoldne: »Pri treh mladencih«. Kuponi. — Ob 8. zvečer: »Dobri vojak Švejk«. Kuponi.

Šentjakovski gledališki oder

Nedelja, 18.: »Igra v gradu«. Gostovanje v Skofji Loki.
Ponedeljek, 19.: »Pred poroko«.

Pasijon v Ljubljanskem Narodnem gledališču. Na tiho nedeljo, dne 25. t. m. se uprizaro prikrvat na ljubljanskem gledališču Pasijon. Izvirno besedilo jeruzalemskih dogodkov o velikonočnih dneh leta 33 po Kristusu sta priredila za oder po spisih štirih evangelistov gg. Edvard Gregorin, član drame, in dr. Roman Tominec iz reda očetov frančiškanov. Pasijonska igra ima tri dele in štirinajst slik. Prvi del ima sledeče slike: 1. Vhod v Jeruzalem. 2. Posvetovanje Sinedrije (zbora velikih duhovnov). 3. Jezus v Betaniji. 4. Sklep Sinedrije. 5. Zadržanje večerj. 6. Getzemani. Drugi del: 7. Peter zataji Učenika. 8. Obsodba Sinedrije. 9. Pred Pilatom. 10. V sodni palači. 11. Glejte, človek! Tretji del: 12. Pot na Golgota. 13. Golgota. 14. Gospodov pogreb. Kristusa predstavlja g. Edvard Gregorin v ostalih vlogah (64) pa je zaposlen ves dramski ansambel, večerni zbor in drugi ki prostovoljno sodelujejo pri tem znamenitem delu. Prva uprizoritev bo v nedeljo popoldne ob treh. Vstopnice se bodo dobivale v predprodaji.

Nedeljske in praznične predstave v ljubljanskem gledališču. Jutri, v nedeljo, 18. marca, so v ljubljanskem gledališču štiri predstave. V drami se uprizaro popoldne ob 15. uri zadnjakrat v tej sezoni mladinska igra »Pepeka« po izredno nizkih cenah od 10 Din navzdol. Zvečer ob 20. pa komedija »Sestrična iz Varšave« pri ljudskih cenah. V operi se poje popoldne ob treh »Marta«, zvečer ob pol 20. pa opera »Poljska kria. Ob deli v običajni zasedbi pri znanih ljudskih cenah. Na Jožefovo, v ponedeljek 19. t. m. je v drami predstava le zvečer in sicer Rostandov »Cyrano de Bergerac«. V operi pa je ob 15. uri popoldne »Grofica Marica« kot ljudska predstava pri znanih cenah.

Gostovanje ljubljanske opere. Z ozirni na razne vesti, ki so bile priobčene zadnje dni o gostovanju ljubljanske opere, smo dobili od gledališke uprave sledeče pojasnilo. Ljubljanska opera gostuje od 27. do 29. v Subotici in Beogradu. V Subotici se po-jeta operi »Marta« in »Fidelio«, v Beogradu pa »Zaljubljen v tri oranže«. Nameravano poldnevno gostovanje v Osijeku je moralo odpasti vsled preslabo predprodaje gledaliških vstopnic. Naša opera je dobila tudi očiščno povabilo, da gostuje od 20. do 24.

»Cyrano de Bergerac« v ljubljanski drami

Zabeležili smo že velik uspeh, ki ga je imela pri občinstvu premijera na novo zasidene in zrežirane Rostandove komedije »Cyrano de Bergerac«. Repriža v zvečer, dne 14. t. m., je prav tako pokazala, da je ta odlična, tipično francoska komedija vnela naše občinstvo. Dobrna zasluga gre režiserju (prof. O. Šestl), ki je imel rešiti težke odrske probleme, saj nastopa skoraj ves dramski ansambel, in ustvariti iz pesnitve močno razgibano in vendar harmonično, vedro in vzpodbudno učinkujočo komedijo heroičnega značaja. To mu je uspelo. Celoten vtis, ki ga zapušta vpriporitev, je živ, krepak in jasen. Takisto gre hvala nosilecem posameznih glavnih vlog. G. Levar je kot Cyrano podal nov dokaz o svojih močnih umetniško-igralskih kvalitetah. Lep uspeh je dosegla tudi ga. Nablocka kot Roksana. Dalje so se odlikovali gg. Rogoz, Drenovec, Gregorin, Lipah, Kralj, Skrbinšek in drugi. — Dekoracije so se izvršile po načrtih Vapottiča.

V krasnem prevodu mojstra naše besede O Zupančiča, v večji režiji in za naše razmere dobri zasedbi, z učinkovitim, smiselnim dekorjem in z izbranimi historičnimi kostumi je postala ta himna francoske »glorie«, ta divna komedija o »perjanici« in o tragičnem Cyranovega nosu, eden najlepših letošnjih večerov v ljubljanskem gledališču.

Ljubljanska opera

Gostovanje ge. Gjungenae. V »Butterfly« je večerj pela naslovno partijo beograjske operne pevka ge. Gjungenae. Odlično pevko beograjski operi prav od arca vidamo. Podala je nesrečno gejšo večerj v vsakem oziru nadpovprečno, mestoma vzorno. Njena igra je popolnoma svobodna, naravna, kretnje skrbno zadržane, brez pretiranja, mimika obraza živa in popolnoma v skladu z doživljem, skratka: zelo inteligentna igralka, ki je bržčas svoj ulogo študirala po odličnih odrih. Nič manj

S.F.V.

Svetovno znani motocikli,

1 in 2 cilindrski modeli 1928. Idealna vozila za poklic, zabavo, ture in šport so angleški A. J. S. motocikli, ker so štedljivi, elegantni, sigurni, hitri v kvaliteti in izdelavi ter nizki cení brezkonkurenčni. Ugodne plačilne olajšave.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo **O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 11.**



„Underwood“
pisalni stroji ima svetovni sloves

nad 2.000.000 strojev v prometu,
nedosegljiv v trpežnosti in vsled
tega najcenejši
LUDVIK BARAGA
LJUBLJANA
Selenburgova ulica št. 8/1.
Telefon št. 208

Najcenejše in najmodernejše

damsko perilo vseh vrst iz trpežnega blaga in lepe izdelave
po konkurenčnih cenah si nabavite v specialni trgovini dam-
skega perila

Amalie Zorčič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

PRODAM

v Kamnu tovarniško poslopije
z vodno silo, korporacijsko pravico,
ležeče v sredi mesta z vsem doseda
njim inventarjem. Poslopije je pripravno
za mlin, strojarstvo obrt ali slično. —
Naslov pri upravi lista.

Lepota lica

Creme Rose Centifolia



Cold Cream

originalna angleška mastna nočna krema, ki popolno-
ma vnikne v pore lica in hrani ter dnevno pomlajuje
koto, dela jo elastično. Neumestljiva za vsako
dama, ker preprečuje prerano starost in perfektno
odstranjuje vse nečistoče lica. Din. 50.— Centifolia
kosmet. zavod, Zagreb, ulica 37. Zahtevajte brezplačne
ilustrirane prospekte!

Tukajšnje zastopstvo sledečih tvrdk: Hess-
ler mlin Senta, Novi parni mlin Bjelovar,
Trgopromet Zagreb — išče za takoj

privozrsnega potnika

Ponudbe nasloviti na: Makso Kovač, Ljub-
ljana, Dunajska cesta 33 (Balkan).

L. Mikuš

Mestni trg št. 15

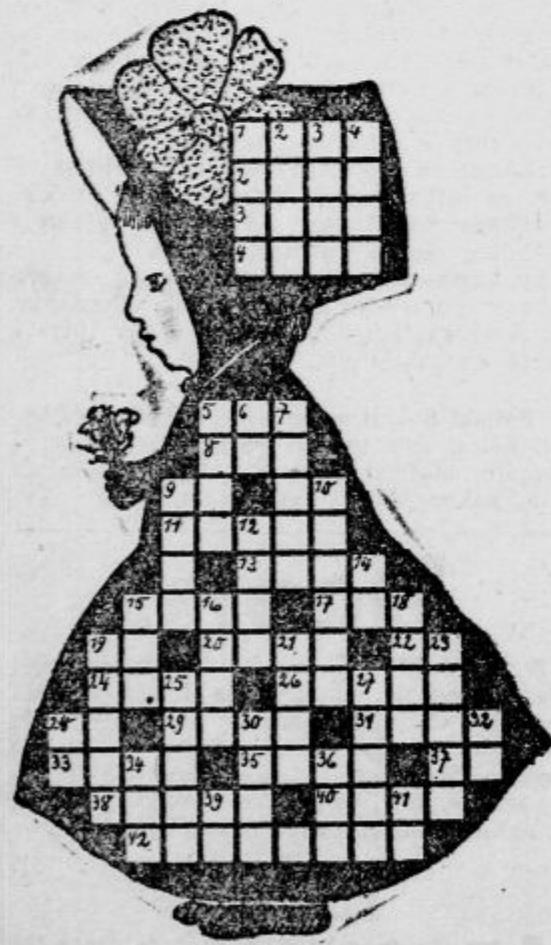
Tvornica dežnikov, zaloga spreha-
jalnih palic.

Kupujem za gotov denar

raznovrstno manufakturno, pleteno,
kratko in konfekcijsko robo v vsaki
količini, samo po primerni cení!

Ponudbe z oznako vrste robe in ko-
ličine na Zagreb I — Poštni predal 173.

Križanka „Pomlad“



Pomen besed.

Vodoravno: 1. drevo, 2. čut, 3. zanjka, 4.
pol Dumasovega junaka, 5. del zobovja, 6. ženi-
sko krstno ime, 9. dolgotna mera, 11. Odisejev
oče, 13. mesto na Madžarskem, 15. ples, 17.
glas, 19. osební zaimek, 20. egiptovska boginja,
22. avstrijska kraljica, 24. rimski bog, 26. jugo-
slovensko pristanišče, 28. ponk, 29. taca, 31.
zemljepisni pojem, 33. pogodba, 35. žensko krst-
no ime, 37. časovni prislov, 38. ozvezdje, 40. za-
čimba, 42. industrijski kraj v Sloveniji.
Navpično: 1. uta, 2. Dedalov sin, 3. staroslo-
vanski bog, 4. ime nordijske filmske igralke, 5.
letni čas, 6. predlog, 7. mesto ob Evfratu in
Tigrisu, 9. muza, 10-17. pomožni glagol, 14.
kemični znak neke kovine, 15. boter, 16. muzik.
instrument, 17. znakna motocikla, 18. igra, 19.
igra, 21. reka v Srbiji, 23. kraj na Gorenjskem,
25. krčmar, 27. slovenski umetnik, 28. upanje,
30. zabavišče, 32. veznik, 34. glodavec, 36. muzi-
kalni izraz, 39. predlog, 41. pomožni glagol.

KUPIM stabilni
bencin-motor

prevozní, za jakost 14—20 HP v brez-
hibnem stanju. Ponudbe z navedbo ce-
ne, tipe, jakosti in števila obratov na
naslov „Kranj, poštni predal št. 58“



Anaški šal

Din 69.—

„ 119.—

„ 135.—

Beneški šal

z resam

Din 450.—

A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS

Prevzamem
vsakovrstne vožnje

s parom konj, za stalno po zelo
zmernih cenah
Ponudbe na Ljubljana I. poštni
predal št. 163.



AIGLON

Najprijetnejša in najboljši kole-
sa so tudi leta 1928 znamke
AIGLON
iz prvotrsne francoske tovarne.
CENE BREZ KONKURENCE!
Pred nakupom kolesa si ogledite
znamko „AIGLON“. — Katalogi in
ceniki na zahtevo brezplačno!
Zastopstvo: **Viktor Bohinec,**
Ljubljana, Dunajska cesta 21

SVARILO.

Opozarjamo, da Japelj Anton ni več naš
prov. potnik. Radi tega ni upravičen spre-
jemati naročila ali naplačila za našo trgovko.
Eventualno mu plačanih zneskov nikakor
ne pripoznamo.
Ponovno opozarjamo na to, da se mora-
jo naši potniki kazati z našim pooblasti-
lom, iz katerega so razvidni vsi prodajni
pogoji.
Specialimport **SLANOVEC & Co.** veletr-
govina oljnatih slik na platnu, Ljubljana,
Vegova 8.

MODNI ATELJE
Zasebnega krojnega učilišča

Ljubljana, Stari trg 19.



— Po Veliki noči nov krojni tečaj. —

Za krojačel **Nova, velika** Za krojače!

Knjiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil.
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

Kupim stalno vsako množino kostanjevega
taninskega lesa smrekove skorje, cele in zdrobljene
smrekove hmeljeve droge, rabljene sode od strojnega in jedil-
nega olja v dobrem stanju, po najvišjih cenah. Akreditivno
plačilo.

FRANC OSET Sv. Peter v Savinjski dol.

Kostanjeva drva

za tanin in smrekove skorje, oziroma česlo plačujem po
najugodnejših dnevnih cenah in takojšnjem na željo akre-
ditivnem plačilu.

Ernest Marinc, Cella, Zrinjskega ul. 4
Telefon interurban št. 136.

Znižane cene

In največje skladišče ukrako dvo-
koles motorjev otroških vozí-
kov šivalnih strojev vsakovrst-
nih nadomestnih delov.
pneumatike. Posebni oddelki za
popolno popravilo emalirane in
pomikanje dvokoles otroških vo-
zíkov šivalnih strojev itd. — Prodala na drobno —
„TRIBUNA“ F. B. L. tovarna dvokole in otroških vozíkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

Pomladanske novosti

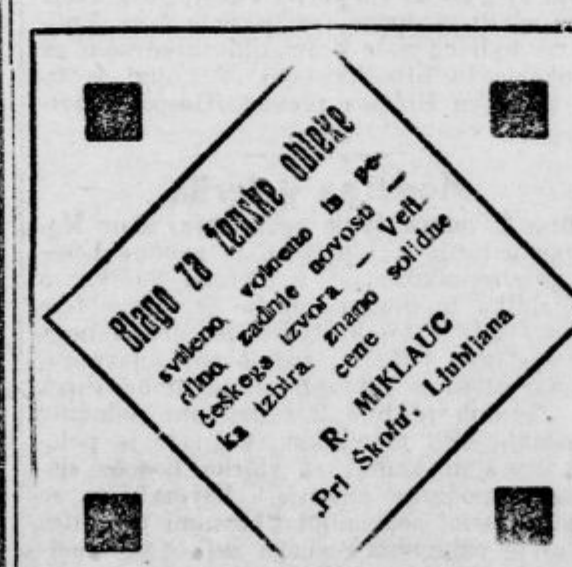
za promenadne in športne obleke, moške in damske plašče
ima v veliki izbiri

Aloizij Lombard
modni salon za gospode in dame
LJUBLJANA VII., Celovška cesta št. 53

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava.

Gosp. dr. Rahlejevu, Beograd, Kosovska 43.
Ker v naši okolici ljudje bolujejo na
revmatizmu, sem priporočila mnogim Vaš
preparat. Za razne bolnike sem ga tudi že
naročila. Kmet iz Mlake je porabil ogrom-
en denar in bil mnenja, da za njega ni
rešitve. Tudi njemu sem priporočila Vaš
radiobalzamiko in hvala Bogu in Vam —
ozdravil je. Prav tako tudi kovač Havičič
ni mogel hoditi, a pred nekaj dnevi sem
ga videla korakati zdravega. Kdor li mi
potoži, da boluje na revmatizmu, mu takoj
napisem Vaš naslov in zakaj to? Zato, ker
imam usmiljenje z sirotami, ki trpijo na
tej bolezni, a jaz pa vem za tako dobro
koristno zdravilo Zahvalna
s spoštovanjem
Marija Butara, Velika Gorica
Velika Gorica št. 14, I. 1924.
Zdravilo radiobalzamika izdeluje, prodaja
in razpošilja po povzetju laboratorij
Radiobalzamika dr. I. Rahlejeva, Beograd,
Kosovska 43. To zdravilo dobite tudi v
vsaki večji lekarni in drogeriji.



Rasi brade pri damah

in vse nadležne dlavičice na tilni-
ku, pod oazduho in na obrazu
odstranite sami na najpripro-
stejši način z mojim preizkuše-
nim odstranjevalcem dlak —
Kompletu samo Din 60 franko.
ako pošlíte denar naprej.
Kosm. laboratorij
W. ECKHARDT, Augsburg, Deutschland.
Ravensburgerstr. 12/93

Modni salon damskih klobukov
Tončka Nosan-Hafner

se nahaja sedaj
v Dalmatinovi ul. št. 4.

Za pomlad Vam nudi v veliki izbiri ter
najnižjih cenah trvdka

Belihar & Velepich, Mestni trg št. 13

Ljubljana otroče dekliške volnene obleke, damske
obleke, kakor bluze itd.

Oglejte si izložbo!

Waffenfabrik Mauser A. G., Oberndorf, Nemčija, lastnik
jugoslovenskega patenta št. 958 pod naslovom:

Revolver koji se sam od sebe puni

želi prodati ta patent ali dati licenco istega.

Informacije daje dr. **JANKO OLIP**, advokat v Beogradu,
3865 Kralja Milana 78.

Ugodna prilika za Veliko noč

Radi popolne opustitve finih modernih in navadnih volnenih
blagov SE RAZPRODAJAJO po najnižjih cenah — Cene po
dogovoru v manufakturni trgovini

MARIJE ROGELJ, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 26.
Nihče naj ne zamudi ugodne prilike!

Vabilo

k

rednemu občnemu zboru

posojilnice za Sodražico in okolico

registrirane zadruge z neomejeno zavezo,

v SODRAŽICI, dne 25. marca 1928 ob 3. uri pop.

v posojilnični sobi v Sodražici.

SPORED:

1. Otvoritev in nagovor.
2. Branje revizijskega poročila.
3. Poročilo načelnika.
4. Poročilo nadzorstva.
5. Volitev članov nadzorstva,
6. Nasveti.

V Sodražici, dne 14. marca 1928

Načelnstvo.

—

Senzacija dneva

je

„6 cilindrski 4 sedežni

Monasix

„Renault“

Poraba benzina 9—10

litrov na 100 km.

Štrmine do 12% brez

menjave prestav.

Preden si nabavite avto, zahtevajte

ponudbe od

zastopstva

„RENAULT“

LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 22

telefon št. 2247

VELIKO IZBIRO

Izbranih vrst

VINA

po najugodnejši cení.

domači **PELINKOVAC** domači

nudi Vam
PIVNIČARSTVO „OPSKRBA“ D. D.
Zagreb, Frankopanska ul. 12.
Ako potrebujete izvolite ogledati naše kleti
in poskusiti vrste brez obveze za kupčijo

Vaše telo



zahteva nego, da ostane zdravo. Za
pravo nego telesa se uspešno rabi že
od dedovskih časov pravi Fellerjev
milodisehi Elsafluid. Oslabljenemu
telesu doprinese moči in svežosti
oživljene živce, jača mišice in telive
ter deluje na vse ostale dele telesa.

Masiranje in drgnjenje z Elsafluidom
pospešuje obtok krvi ter vzdržuje ta-
ko telo vedno odporno in čvrsto za
delo. Pranje z Elsafluidom jača trdnos-
ti, deluje umirjeno na živce ter ubla-
žuje boli. V zunanji in notranji upora-
bi je najboljša zaščita proti kihavi, in-
fluenca, gripi in drugim nalezljivim
boleznim in prehladu. Raztopljen je
izvrsten za pranje ust, grla in goltan-
ca. Elsafluid je že 30 let tako priljub-
ljen le zato, ker je vsestransko upo-
rabljiv zunanje in notranje kot najza-
nehljivejše domače sredstvo in kozme-
tikum. Jaki je kot francosko žganje.

Zahtevajte v lekarnah in tozadevnih trgovi-
nah tudi v najmanjših krajih izrecno „Fel-
lerjev“ pravi Elsafluid v poskusnih stekle-
nicah po 6 Din. dvojne po 9 Din ali speci-
jalne po 28 Din. Drugače naročite direktno
po pošti, potem je ceneje čim večjo količino
naročite naenkrat ker stane z omotom in
poštno vred:

9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 spe-
cijalnih steklenic 62 Din
18 poskusnih ali 12 dvojnih ali 4
specijalne steklenice 102 Din
54 poskusnih ali 36 dvojnih ali 12
specijalnih steklenic 250 Din

— Pošte jasno: —
EUGEN V. FELLER, Stubica Donje
Elsatze 245 Hrvatska.

Razširjajte „Ponedeljek“

Naročila in vse dopise, ki so
za malih oglasov, se pošiljajo na
Oglasni oddelček JUTRA, Ljubljana,
Priljubna ul. 4. Čekovni račun
pošte hranilnice Ljubljana, št. 1842

Telefon številka 2492

Malih oglasov

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene
obdobja, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.
Priljubna ul. 4. Ljubljana, dopisovanje in oglasni

trgovskega ali reklamnega značaja, vsaka beseda Din 5.
Najmanjši znesek Din 10. Priljubna ul. 4. Ljubljana, dopisovanje in oglasni

Sprejemanje malih oglasov za pri-
hodajo Hvalico JUTRA se zaključuje
dva dni pred izidom lista ob 17 uri.
Poznejše sprejete oglase bodo pri-
jetne v naslednji številki lista.

Telefon številka 2492

Ekspozitura „Jutra“

v Siški
Celovška cesta šte. 53

sprejema oglase ter daje
naslove malih oglasov

Naslove malih oglasov

pošiljamo le tedaj, če vprašalec
priloži v znakmah pristojbino
Kdor želi prejeti naslove od oglasov, ali kako drugo pojasnilo, naj
vedno priloži to malo pristojbino. sicer ne bo prejel odgovora

Din 2.—

OGLASNI ODDLEK „JUTRA“

Kam pa kam?

Dražgoše
Bokalo dravsko v Draž-
gošah predel v naslednj. 18.
Masa ob 4 uri popoldne
ruko dramo „Spaval“ moja
deklica. Po igri družabni
večer. 9087

Veliki koncert
v gostilni „Amerika“
na Glavnem. 9087

Obri

Ta stroj
„Triumph“



nadkriljije
radi svoje ekonomije, tr-
pečnosti, pročnosti, glad-
nosti in sigurnosti teku na-
prilavljene razstavljajoče
vse delovne stroje.

Stroj, ki ga izdeluje v
Ljubljani, je kupila 600 „Triumph“
strojev (model 10). — Glav-
no zaslovljeno na Slovenijo.

Ludovik Žitnik
meš. delavica v Ljubljani
Kolodvorska ul. 26.
Sprejema v specialno po-
pravljeno pisalno stroje —
v saloni barovski trakovni,
ogledni papir, papir, svitki
id. 79

Elektroinstalacije
na in iz pogon prodaja
in prevajanje elektromotor-
jev, mehanizma delavnice
Elektroinstalacije. Ljubljana
VII. Jernejeva cesta št. 5.
Telefon 8252 72

Vulkanizirani
vse vrste v tovarni, ki
gale in snežne
gumijevе čevlje
Popravljamo kolosa in mo-
torje v Škafar, Ljubljana,
Rimska cesta 11 12

Stedilnice
vsa vrsta, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Fr. Fujan, krovec
Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Možgavica
vse vrste, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Možgavica
vse vrste, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Možgavica
vse vrste, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Možgavica
vse vrste, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Možgavica
vse vrste, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Možgavica
vse vrste, na najnižje
mize (Tischherd) ali s
stavkom, obložene s pe-
ni, z vidnimi, izdelane
v najmočnejši izdelavi ter
po najnižji ceni. Fr. Fu-
jan, Ljubljana, Galjeva št. 9
(pri dolinskem kolodvoru).
6972

Popravila klobukov
vseh vrst za dame in go-
spodinj. Sprejema od 30-30
Din. Semberova ul. 9. Du-
najska cesta 9. 9593

Razpis
Občina Smarje - Sap razpi-
sne oddajo znanjajočim
meti pri novi občinski hi-
ši. Načrt na ogled pri po-
stojnem županu. Ogle
vrednosti do 15. aprila 1928
— Znanstveno Smarje - Sap.
9551

Kostume
na plašču za dame in otro-
ke izdeluje po zmerni ceni
modni atelje v Ljubljani,
Mestni trg 20/1. 9719

Kemična pralnica
smaženje kožuhovine, barva-
nje oblačil, izpiranje vseh
delov, izvzivanje vseh delov
v najkrajšem času, po najnižji
ceni.

ANTON BOC
Ljubljana, Semberova 6
Tovarna: Vič-Glince

Damsko frizerko

izvestno, sprejema damski
česalni salon Gjud Aleksan-
der v Ljubljani. 9416

Predpnečnika
za skupno delo, večerš
svoje stroje, sprejme V.
Bisjak & drug, Rog. Sla-
tina. 9464

Kovaškega
mladenka, ki se je izuči
delovanja seki id. ter

valjenca
nad 15 let starost, pošte-
na in spretna, sprejme
Miklavčič, Ljubljana,
Braslovska. Prosto stan-
je in hrana, drugo po do-
govoru. 9456

Vajenca
krepka in zdrava, za
trgovino s mešanico blaga,
s primerne izobrazbo in
spretnostjo, sprejme Anton
Ovčnik — St. Peter, Sav. Ovin-
ka. 9452

Vajenca
proti takojšnji plači ali
koliko sprejme Anton
Fuchs, klerikar v Ljub-
ljani, Križevniška ulica. 9435

Gospodično
s prakso v lesni industriji,
sprejme takoj na parno
žago. Ponudbe na podru-
čje „Jutra“ v Celju pod
„Zaga“. 9422

Trg. pomočnika
manufakturne stroje, dobro
izobrazbeno, sprejme takoj
— Predstaviti se osebno na
naslov, ki ga da oglasni
oddelek „Jutra“. 9421

**Artistic-Office Uni-
vresel — Bruxelles,**
prijema veliki konkure za
kino. Udeležiti se morajo
moški in ženske od 7-30
let. Splošno spoznanje
nudejo stalne ali t. b. v
vseh državah, tudi Ameri-
ki, kamor dobavljamo po-
trebne vrste. Profesionalni
arhitekti morajo dobiti an-
gajzane tudi izven kon-
tinenta. Tudi informacije
daje: Artistic-Office, Sub-
otica, postanski pretina 74
za odgovor 2 Din v znan-
kah. 8204

Domače potnike
ki bi od znane soline
travke prešli blago in
frage oblačila premetne
probojo po semih in pri
zasebniki, sprejme proti
likni plači in proviziji Le-
vstev, solni močje ki
bi bi močje polodit. Zeta le
mojine kaverje naj po-
ljejo ponudbe pod „Zanesljivo
loher zaslužek“ na oglasni
oddelek „Jutra“. 9380

Pietiljo
ki zna pisati tudi na večje
stroje „škarje“ in dr., so-
mostojno, sprejme takoj
firma J. Kušan, Kranj —
Slovenija. 9503

Posredovalnica služb
Rezika Plahuta
v Ljubljani, se priporoča
cenj. gospod. ima na raz-
polno najboljšo služnjo
vseh vrst. Postrežna
točna in hitra. 9581

Učenko
za strojno pletenje sprej-
me, Naslov v oglasnem
oddelku „Jutra“. 9385

Potnika
ki zna prodati v vsaki tr-
govini, sprejme trgovca za
svoje izdaje, ki ga ra-
bi gotovo vsaka trgovina
daje naj se le gospodje,
ki najbolji prodajalci,
na oglasni oddelek „Jutra“
pod „Zajamčen visok za-
sluzek“. 9610

Prodajalka
vostno in zanesljivo, sprej-
me. — 8 kaveljico imajo
prednost. Pismene ponudbe
na oglasni oddelek „Jutra“
pod „4. april“ — stalna služ-
ba. 9609

Zagarja
dobro izobrazbeno pri po-
ljarskem, sprejme s hrano
in stanovanjem v hribi
Jakob Trobec v Kozarjah.
9577

Mizarja
spretna in agilna sprej-
me v dobro vpeljeno do-
stavno (strojno) kova-
družabnico. Potreben ka-
pital samo 10.000 Din. Pism-
ne ponudbe na oglasni
oddelek „Jutra“ pod „Sifro
„Potreben kapital“. 8178

Prikojevalca
samostojno izdelovalca
gumijevih plaščev in de-
lovih oblačil, sprejme takoj
večje podjetje v Zagrebu.
Reflektanti naj se blagov-
no ogledajo v ponedeljek
od 8 ure pri portirju ho-
tela „Slona“. 9538

Več potnikov
ki bi obiskovali privatne
stranke, sprejme za ku-
mišne in kometične pro-
stovolje za Banat, Bačko, Sr-
bijo, Bosno in Slovenijo.
Potrebno znanje hrvaškega
in nemškega jezika.
Mesečni zaslužek 4-5000
Din. Potreben začetni ka-
pital 3-4000 Din. Za odgo-
vor priloži 2 Din znanje
Dopise poslati na naslov:
Ernest Bazler, kemična in
kometična industrija, Pe-
trovče-Celje. 9563

Šofer-mehanik

ki je tizen in zanesljivi,
dobi takoj stalno službo.
Pismene ponudbe na na-
slov: Joep Kajfež, Videm-
Dobrepolje. 9650

Pošteno osebo

za vodstvo trgovine sprej-
me v trgovino mešanice
blaga na Gorenjskem. Po-
nude na oglasni oddelek
„Jutra“ pod sifro „Kavelja
potrebna“. 9623

Spretnega vrtnarja

za pomočnika pomladanske
dela. Prijave danes ob 10.
sicer ob 8 uri v Rožni do-
lini, pot V/35. 9651

Prodajalka

s kaveljico sprejme za so-
mostojno vodstvo. Ponudbe
pod „Periferija Ljubljana“
na oglasni oddelek „Jutra“
pod „Zaga“. 9649

Šivilsko učenko

ki zna še nekoliko šivati,
sprejme v sin salon.
Naslov v oglasnem oddelku
„Jutra“. 9658

Žensko

popolnoma samostojno knji-
govodstvo in korepondence,
sprejme industrijsko po-
dejte v Ljubljani. Pismene
oferte na oglasni oddelek
„Jutra“ pod „St. K. A.“. 9654

Gostilničarsko ku- harico in natakarice

rabi za takoj Posredovalnica
Ogrinc, Sv. Petra c.
št. 88. 9673

Čevljarskega

vajenca
sprejme. Prednost imajo
on, ki so že učili. Naslov
v oglasnem oddelku Jutra.
9677

Hišno

sprejme k družini štirih
oseb. Naslov v oglasnem
oddelku „Jutra“. 9685

Veziljo

fino, na stroj, ki zna izde-
lovati ročna dela, posebno
monogrami, sprejme po
ugodnim pogojih K. D.
Vukmanović, Zagreb, Ni-
koljeva ulica 14. 9559

Dekle

poštenih staršev, do 18 let
starih, sprejme v uradni-
ka družina blizu Ljubljane
s malim otrokom in kot po-
moč gospodinj. Ponudbe na
oglasni oddelek „Jutra“ pod
„Dekle št. 100“. 9446

Stalno službo

dobi takoj trgovski pomoč-
nik (ca) s 3-10.000 Din
kaveljico. Ponudbe na poštini
predal 24. Kočevje. 9690

Železninarja

ki je že služboval na vo-
dinih mestih, je dober po-
znatelj blaga, veziran v
akumulacijo, sprejme po
organizator, samostojno di-
sponent in vseh slovenske
ali arhivirane in nemške
korepondence, sprejme.
Lastnoročno pisane ponudbe
vseh vrst, ki jih mora
svoje plačilne tabele, na-
dalje imenovanje refe-
rence nasloviti na: Peter
Majdič, Celje. 9479

Opekar, mojstra

akordanta za parno ope-
karno Gradec v Belokrajini
18cm. 8208

Izdelovalca čepic

dobro izurjenega sprejme
takoj na naslov: Mato Gajek,
v Celju. Kralja Petra cesta
št. 11. 9533

Strojnika

in ključavničarja, večerš
vseh vrst, ki jih mora
večje parne žage, s dobri
mi spravljeni, sprejme tak-
oj po dogovoru. Stanova-
nje in hrana prosta. Franc
Martino, Ljubljana - Prule
št. 8. 9573

2 krol. pomočnika

dobro za veliko delo, takoj
sprejme Janko Skumavec,
Krojašstvo v Ljubnem pri
Podmarju, Gorenjsko. Hri-
na in stanovanje v 9561

Gospodično

lobočno ali vrtov, katere
bi čela veselje za glasbo
in poudarja nekaj demar-
je sprejme — da naredimo
damsko kapelo. Starost do
36 let, dobro sro. Zentner
ni izključena. Resne po-
nude po možnosti s si-
ko na naslov: Mato Gajek,
Porte restant, Veliki Beč-
keri. 9691

2 potnika

s kaveljico, dobita stalno
službo proti fiksnim pla-
tilam in proviziji. Prednost imajo
tisti, ki so dobro uvedeni
v Banatu in Bački — Po-
nude na navedbo kaveljico
poslati na podružnico Jutra
v Celju pod sifro „Dobro-
votro-Celje“. 9563

Učenca

sprejme proti takojšnji pla-
či Gustav Pav. splošno kle-
parstvo, Tržaška cesta 9.
Prednost imajo s nekaj
kaveljico. 9700

Vajenca

in prvovrstnega pomočnika
za avtomobilsko obrat sprej-
me takoj L. Šušteršič —
Ljubljana, Dunajska c. 41.
9731

Dva dečka

zdrava, močna in poštena,
sprejme kot učenca za tr-
govino s me

Peugeot

Avtomobili, novi modeli 1928 dospeli

odprti in limuzine v kvaliteti in ekonomiji nedoseženi, neprekosljivo elegantni in konfortni pri neverjetno nizki nabavni ceni. — Plačilne olajšave.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11.



Velikonočna prodaja „Doko“ čevljev.

Najbolj ugoden nakup v Ljubljani

DOKO Iv. Čarman

Prešernova ulica št. 9 (dvorišče).

Kokoške perle
plano po Din 15 kg. belo po 25 Din, sivo gosje perje po Din 60 kg. v belo gosje perje po Din 100 kg. vse družba Maribor. Exportna franko Maribor. Suppanz in drug. Maribor, Cvetlična ulica 18. 8095

Galvanizacija
kompletne, 3 kopele v polimilim strojem, 3 dinam, transformacije, brusne stroje, ostružnice in 6 železnih tovarniških oken itd. prodaja Jos. Kirbiš v Celju 8094

Damski salon
prodaja v centru Ljubljane. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Botočnost 42“. 8042

Brusilni stroj
avtomatičen, za jarek in krogno žago, prodaja F. Lohar, Ljubljana-Mostje. 8032

Aquarium
načinjen s rastlinami, v akvariju v dramskem gledališču. 8050

Štedilnik
pod ventilator, stole, mize in kuhinjski nameštaji prodaja Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „št. 52“. 8041

Ribizlovih sadik
prvovrstnih, prodaja večjo množico. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „št. 52“. 8041

Kolo
mamke „Styria“, dobro ohranjeno, po zelo ugodni ceni prodaja I. Kroc, Dunajska cesta 9/II, dvorišče. 8039

Brinjevega olja
100 kg. prodaja Ivan Zajec, dom. žganičarja, Staničeva, p. št. Vid pri Ljubljani. 8065

Okna
170 x 106 cm, s roletno; 182 x 102 cm, s mrežo in 108 x 102 cm, s mrežo — ržbljena, ugodno napredaj. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8063

Kamenit material
za nastenje, brezplačno v Prečni ulici 4. — Istotam popolnoma suha drva 8084

Plinski štedilnik
s pečico poceni napredaj. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8072

Pletilni stroj
10/30, dobro ohranjen, prodaja Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8090

Pletilni stroj
s 8/36, prodaja. Sprejem učenko v brezplačen pouk. — Gradisce št. 12, pritličje, 1. vrata. 8092

Vrt
Ljubljana, Poljanska a. 12 oddaja lepotočno grmičevje, trije in ribes trajnice po 3 Din. 8091

Šivalni stroj
dobro ohranjen, napredaj v Koroškovski ulici št. 18 „Jugometalja“. 8096

Pisalne mize
amerikanske, s stoli, ognjarno blagajno in ročni vosek prodaja Hinko Privlek, Ljubljana, Dunajska cesta 7. 8097

Pletilni stroj
s 8/70, prodaja Groeger v Ormožu. 8096

Sadije
Lepih orehov travnih, prodaja 2000 kg. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8098

Pridelki
Ajdovo moko po 5 Din in dvokvantni ajdov po 4 Din prvovrstne mize, pošilja od 25 kg. naprej Pavol Senelj, umetniški Javornik, Gorenjsko. 8119

Lepega krompirja
vrste „Jubela“, prodaja 40 kg. tisoč kg. — Gradisce št. 12, pritličje, 1. vrata. 8119

Hlače
dobro hranjena, uro (kukavica) in bralno steklo (Lasegla) kupi Franc Jenko, Gradisce št. 8. 8094

Moško kolo
še rabljeno, a v dobrem stanju, kupim. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8099

Plinske cevi
kupim Dimenzije in cene prosim pod „Cevi“ na oglaševalski oddelki „Jutra“. 8475

Motor
vrtilni tok 220/380 V; 5 KW, kupim. — Ponudbe s ceno pod „Motor“ na oglaševalski oddelki „Jutra“. 8476

Nagrobni spomenik
rahlo, najraje tra. kupim. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Novo“. 8246

Med (strd)
trdan, zajamčeno pristen, po 1 kg 30 Din, 5 kg 19 Din — večja količina veliko ceneje. Na razpolago je še ajdov, smrekov, kostanjev in medan. Veleobdelavstvo F. Kirar, Sv. Peter pri Mariboru. 8044

Ajdov med
garantirano čist, od 5—50 garancirano po 18 Din po povzetju Ignac Lovrenčič, Kriševci pri Ljutomeru. 8463

Detelje in sena
prodaja večjo množico Zorc, Dvor, pošta Semč. 8299

Obilno žetvo
boste dobili, če zavaruete seme proti boleznim s suhim lužnim preparatom (Trockenheilmittel) „Analyz V II“, kateri ponudi vse bozinski sena in zemlje okoli njega. Za 50 kg semena zadosti je 175 gram. Zahtevajte ponudbe od zastopnika tovarne „Analyz Subotica“, Poštni pret. 92. Sprejemno posredovalce za vse kraje.

80.000 Din posojila
želim na prvo mesto na posojilo Obresti po dogovoru. Trikratna varnost z jamčenjem. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8279

Mladega družabnika
s 20—50.000 Din premoženja, ki ima veselje do poslovanja, sprejemam v tobožnikano trgovino. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8278

Posojila
35.000 Din želim proti sigurni garanciji. Ponudniki oddajo agusta malo stanovanje. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Samostojna gospod.“ 8676

Z 50 do 200 tisoč dinarjev
pristopim kot družabnik k poslovanju, ki ima veselje do poslovanja, sprejemam v tobožnikano trgovino. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8278

Stalno nameščenje
v tovarni deli oseb, ki razpolaga s 10.000 Din gotovine. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Takojejni nastop“. 8633

1000 Din posojila
prosi mlada dama proti primernim obrestim, dobro srčnega gospoda. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Edini izhod“. 8702

Enodavno hišo
s 4 sobami, kuhinjo, jedilno in shrambo in verando, s dvoriščem ter prostornimi lokali, za vsako obrt ali pisarno, po primerni ceni prodaja Janko Pilec, Novo mesto. Dola ulica št. 31 7642

Hišo ali vilo z vrtom
kupim v Ljubljani ali na vrtu. Poredovalci na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Do 100.000“. 8248

Gostiln. posestvo
8 orolov, pri farni cerkvi in koli, pol ure od železniške postaje, v Ljubljani. Artič-Brežice. 8225

Lepo hišo
enodavno, v sredini vasi, 1 minuto od kolodvoza, tik 3 cest, s pritličnim letališčem in lepimi robnimi takoj prodam po zelo ugodni ceni, radi boleznih Pojanila daje lastnik Albin Bellag. Pekel-Poljčane 8465

Traverze P. N. 18
8 m dolge, še rabljene in tudi manjše, kupim. Ponudbe s navedbo cene na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Traverze“. 8091

Elektromotor
za isosmerni tok, 220 volt, 5 PS in 4 PS kupim. Prodaja po enega za leti tok, 300 volt, 4 PS. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8490

Vreče
vsake vrste, od soli, moka ali žita kupuje stalno po konkurenčni ceni Josip Kirbiš v Celju. 8093

Pisalni stroj
rahlo, dober in v vidno pisavo, kupim takoj. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8166

Moške obleke
pocenske, plačam najbolje. Dopisnica zahteva, da pridem na dom. Jurečič, Ljubljana, Ljubljana, Dunajska cesta 7. 8097

Stare moške obleke
in druge kupujem ter plačam najbolje. Dopisnica zahteva, da pridem na dom. Jurečič, Ljubljana, Ljubljana, Dunajska cesta 7. 8097

Na prijaznem gričku
4 ha zemlje obstoječe, gozd, travnik, njiva in sadonose, prodaja za 38.000 Din. Za nameček dam še poleg stojičjo hišo. Naslov v oglaševalski oddelki „Jutra“. 8202

Hišo
na Marjitem trgu 1 prodam s vso zalogo in inventarjem vred samo do 7 aprila 8434

Hišo
3 klet, 2 nji, 2 hosti, 2 vinograde, bram, preča, vinska posoda, vse zaokroženo, blizu mesta, prodaja za 40.000 Din Ivan Dvorščak, Čatež pri Brežicah. 8534

Vilo
ali enodavno hišo v Ljubljani kupim proti gotovemu plačilu Ponudbe s navedbo cene na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „št. 242“. 8533

Ako prodaj
vpojenec primerno meškanje domačijo, ponudbi takoj Zagorcu, v Zagorju. 8617

Hotel
s 25 tujskimi sobami, restavracijo, prekaljevalnico in trgovino, kakor tudi hiše vile, posetstva, žago in gostilne prodaja Zagorci, Maribor, Tatenbachova ul. 19 8406

Parcela
ca 800 m², Bežigrad (Artič-Brežice) kupim takoj. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Najno 800“. 8640

Hotel
s 25 tujskimi sobami, restavracijo, prekaljevalnico in trgovino, kakor tudi hiše vile, posetstva, žago in gostilne prodaja Zagorci, Maribor, Tatenbachova ul. 19 8406

Parcela
ca 800 m², Bežigrad (Artič-Brežice) kupim takoj. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Najno 800“. 8640

Hotel
s 25 tujskimi sobami, restavracijo, prekaljevalnico in trgovino, kakor tudi hiše vile, posetstva, žago in gostilne prodaja Zagorci, Maribor, Tatenbachova ul. 19 8406

Parcela
ca 800 m², Bežigrad (Artič-Brežice) kupim takoj. Ponudbe na oglaševalski oddelki „Jutra“ pod šifro „Najno 800“. 8640

Javna prostovoljna dražba mlina
in 50 samostojnih parcel v Borčevem pri Ljubljani št. 45 se vrši v torek, dne 30. marca 1928 ob 9. uri na licu mesta. 8489

„Posest“
Realiteta pisarna družba s o. a. Ljubljana Miklošičeva cesta 4 prodaja: VILO, visokopritlično, eno petosobno, eno dvosobno stanovanje, elektrika, vodovod, parketi, 550 m² vrta, 10 minut od centra 300.000 Din; HIŠO, visokopritlično, sedem eno- in dvosobnih stanovanj, velik vrt — Vodmat, 130.000 Din; HIŠO, visokopritlično, prenovljeno, štiriosobno stanovanje, velika delavnica, 800 m² vrta, šiška — 95.000 Din; VILO, visokopritlično, šest sob, kuhinja, kopalnica, pritličje, 800 kvadratnih metrov vrta, blizu glavnega kolodvoza, 240 tisoč Din; HIŠO, novozidano, gostilna, 3 gostilniške sobe, razne pritlične, v manjardi trisobno stanovanje, posejbe velika klet, 900 kvadratnih metrov vrta, predmestje, 800.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, elektrika, vodovod, vrt, Udmat, 95.000 Din; HIŠO, enodružinsko, novozidano, 2 stanovanja, 3 sobe, pritličje, lep vrt, Roka dolina, 130 tisoč Din; DVE PRITLIČNI STAVBI, dvorišče, eno starbo se s malimi adaptacijami preuredi v stanovanje, center Ljubljane, 95.000 dinarjev. PEKARIJA, pritlična hiša, poleg obrtnih 4 stanovanjskih prostorov, pritličje, prometna cesta, Ljubljana, 150.000 Din; HIŠO, pritlično, 2 trgovska lokala, 4 sobe, pritličje, dvorišče, na slednjem klavnicu, Tršaška cesta, 130.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, vrt, 3 soba, delavnica, 60.000 Din; KNEČKO POSESTVO, 26 orolov, polovica pravnih, ostalo v travniku, v razvidni v enem kosu, v gozdovih, 10 minut od trga, farne cerkve, nekaj inventarja, 150 tisoč Din; PEKARIJO, izvrstno pitlična hiša, visokopritlična, 4 sobe, gospodarska posoja, s prometno kraljico Ljubljane, okoli 150.000 Din; GOSTILNO, novozidano hišo, gospodarska posoja, 6 orolov, zemljišča, pri Logatcu, 210.000 Din; GOSTILNO, pritlično hišo, 2 orala posetstva, gospodarska posoja, gostilniški inventar, pri Poljčanah, 85.000 Din; KOLOVORSKO RESTAVRACIJO, najpomembnejši prostor, dolenska proga, zaradi prevzema drugega posetstva, 350.000 Din; HIŠO, novozidano, visokopritlično, 2 sobe, pritličje, 200 kvadratnih metrov vrta, pri Rajhenburgu, 35.000 Din; HIŠO, novozidano, 2 sobe, pritličje, 1 in pol orala, s semena, pri Medvo, 40.000 Din; HIŠO, pritlično, 4 sobe, pritličje, prizidana velika misarska delavnica, 1 orla gozda, 2 orala njive in vrta, pri Ščitci, 95.000 Din; STAVBISCA, 576, 600 do 1000 kvadratnih metrov ob Dunajski cesti po 22, 25 in 38 Din; VEČ STAVBISCA, 600, 800, 1000 kvadratnih metrov za Bežigradom po 25, 26 in 28 Din; PARCELO, 650 kvadratnih metrov, Lihartova ulica, 30.000 Din; PARCELO, 800 kvadratnih metrov, Trnov, po 25 dinarjev; STAVBISCE, 2400 kvadratnih metrov pri Sv. Joze, po 70 Din; DVE STAVBISCE, po 800 kvadratnih metrov v bližini glavnega kolodvoza, po 180 Din; PARCELO, 880 kvadratnih metrov, pri Tobaci tovarni, po 40 Din; VEČ PARCEL v Udmatu po 400, 450, 500, 600 kvadratnih metrov po 36 Din; Poleg tega večje število parcel Rožni dolini, v ostalih predmestjih, hiše, vile, gostilniške, trgovske objekte, v Ljubljani, na deželi, kmečke posetstva, industrije itd. po ugodnih cenah.

„Posest“
Realiteta pisarna družba s o. a. Ljubljana Miklošičeva cesta 4 prodaja: VILO, visokopritlično, eno petosobno, eno dvosobno stanovanje, elektrika, vodovod, parketi, 550 m² vrta, 10 minut od centra 300.000 Din; HIŠO, visokopritlično, sedem eno- in dvosobnih stanovanj, velik vrt — Vodmat, 130.000 Din; HIŠO, visokopritlično, prenovljeno, štiriosobno stanovanje, velika delavnica, 800 m² vrta, šiška — 95.000 Din; VILO, visokopritlično, šest sob, kuhinja, kopalnica, pritličje, 800 kvadratnih metrov vrta, blizu glavnega kolodvoza, 240 tisoč Din; HIŠO, novozidano, gostilna, 3 gostilniške sobe, razne pritlične, v manjardi trisobno stanovanje, posejbe velika klet, 900 kvadratnih metrov vrta, predmestje, 800.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, elektrika, vodovod, vrt, Udmat, 95.000 Din; HIŠO, enodružinsko, novozidano, 2 stanovanja, 3 sobe, pritličje, lep vrt, Roka dolina, 130 tisoč Din; DVE PRITLIČNI STAVBI, dvorišče, eno starbo se s malimi adaptacijami preuredi v stanovanje, center Ljubljane, 95.000 dinarjev. PEKARIJA, pritlična hiša, poleg obrtnih 4 stanovanjskih prostorov, pritličje, prometna cesta, Ljubljana, 150.000 Din; HIŠO, pritlično, 2 trgovska lokala, 4 sobe, pritličje, dvorišče, na slednjem klavnicu, Tršaška cesta, 130.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, vrt, 3 soba, delavnica, 60.000 Din; KNEČKO POSESTVO, 26 orolov, polovica pravnih, ostalo v travniku, v razvidni v enem kosu, v gozdovih, 10 minut od trga, farne cerkve, nekaj inventarja, 150 tisoč Din; PEKARIJO, izvrstno pitlična hiša, visokopritlična, 4 sobe, gospodarska posoja, s prometno kraljico Ljubljane, okoli 150.000 Din; GOSTILNO, novozidano hišo, gospodarska posoja, 6 orolov, zemljišča, pri Logatcu, 210.000 Din; GOSTILNO, pritlično hišo, 2 orala posetstva, gospodarska posoja, gostilniški inventar, pri Poljčanah, 85.000 Din; KOLOVORSKO RESTAVRACIJO, najpomembnejši prostor, dolenska proga, zaradi prevzema drugega posetstva, 350.000 Din; HIŠO, novozidano, visokopritlično, 2 sobe, pritličje, 200 kvadratnih metrov vrta, pri Rajhenburgu, 35.000 Din; HIŠO, novozidano, 2 sobe, pritličje, 1 in pol orala, s semena, pri Medvo, 40.000 Din; HIŠO, pritlično, 4 sobe, pritličje, prizidana velika misarska delavnica, 1 orla gozda, 2 orala njive in vrta, pri Ščitci, 95.000 Din; STAVBISCA, 576, 600 do 1000 kvadratnih metrov ob Dunajski cesti po 22, 25 in 38 Din; VEČ STAVBISCA, 600, 800, 1000 kvadratnih metrov za Bežigradom po 25, 26 in 28 Din; PARCELO, 650 kvadratnih metrov, Lihartova ulica, 30.000 Din; PARCELO, 800 kvadratnih metrov, Trnov, po 25 dinarjev; STAVBISCE, 2400 kvadratnih metrov pri Sv. Joze, po 70 Din; DVE STAVBISCE, po 800 kvadratnih metrov v bližini glavnega kolodvoza, po 180 Din; PARCELO, 880 kvadratnih metrov, pri Tobaci tovarni, po 40 Din; VEČ PARCEL v Udmatu po 400, 450, 500, 600 kvadratnih metrov po 36 Din; Poleg tega večje število parcel Rožni dolini, v ostalih predmestjih, hiše, vile, gostilniške, trgovske objekte, v Ljubljani, na deželi, kmečke posetstva, industrije itd. po ugodnih cenah.

„Posest“
Realiteta pisarna družba s o. a. Ljubljana Miklošičeva cesta 4 prodaja: VILO, visokopritlično, eno petosobno, eno dvosobno stanovanje, elektrika, vodovod, parketi, 550 m² vrta, 10 minut od centra 300.000 Din; HIŠO, visokopritlično, sedem eno- in dvosobnih stanovanj, velik vrt — Vodmat, 130.000 Din; HIŠO, visokopritlično, prenovljeno, štiriosobno stanovanje, velika delavnica, 800 m² vrta, šiška — 95.000 Din; VILO, visokopritlično, šest sob, kuhinja, kopalnica, pritličje, 800 kvadratnih metrov vrta, blizu glavnega kolodvoza, 240 tisoč Din; HIŠO, novozidano, gostilna, 3 gostilniške sobe, razne pritlične, v manjardi trisobno stanovanje, posejbe velika klet, 900 kvadratnih metrov vrta, predmestje, 800.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, elektrika, vodovod, vrt, Udmat, 95.000 Din; HIŠO, enodružinsko, novozidano, 2 stanovanja, 3 sobe, pritličje, lep vrt, Roka dolina, 130 tisoč Din; DVE PRITLIČNI STAVBI, dvorišče, eno starbo se s malimi adaptacijami preuredi v stanovanje, center Ljubljane, 95.000 dinarjev. PEKARIJA, pritlična hiša, poleg obrtnih 4 stanovanjskih prostorov, pritličje, prometna cesta, Ljubljana, 150.000 Din; HIŠO, pritlično, 2 trgovska lokala, 4 sobe, pritličje, dvorišče, na slednjem klavnicu, Tršaška cesta, 130.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, vrt, 3 soba, delavnica, 60.000 Din; KNEČKO POSESTVO, 26 orolov, polovica pravnih, ostalo v travniku, v razvidni v enem kosu, v gozdovih, 10 minut od trga, farne cerkve, nekaj inventarja, 150 tisoč Din; PEKARIJO, izvrstno pitlična hiša, visokopritlična, 4 sobe, gospodarska posoja, s prometno kraljico Ljubljane, okoli 150.000 Din; GOSTILNO, novozidano hišo, gospodarska posoja, 6 orolov, zemljišča, pri Logatcu, 210.000 Din; GOSTILNO, pritlično hišo, 2 orala posetstva, gospodarska posoja, gostilniški inventar, pri Poljčanah, 85.000 Din; KOLOVORSKO RESTAVRACIJO, najpomembnejši prostor, dolenska proga, zaradi prevzema drugega posetstva, 350.000 Din; HIŠO, novozidano, visokopritlično, 2 sobe, pritličje, 200 kvadratnih metrov vrta, pri Rajhenburgu, 35.000 Din; HIŠO, novozidano, 2 sobe, pritličje, 1 in pol orala, s semena, pri Medvo, 40.000 Din; HIŠO, pritlično, 4 sobe, pritličje, prizidana velika misarska delavnica, 1 orla gozda, 2 orala njive in vrta, pri Ščitci, 95.000 Din; STAVBISCA, 576, 600 do 1000 kvadratnih metrov ob Dunajski cesti po 22, 25 in 38 Din; VEČ STAVBISCA, 600, 800, 1000 kvadratnih metrov za Bežigradom po 25, 26 in 28 Din; PARCELO, 650 kvadratnih metrov, Lihartova ulica, 30.000 Din; PARCELO, 800 kvadratnih metrov, Trnov, po 25 dinarjev; STAVBISCE, 2400 kvadratnih metrov pri Sv. Joze, po 70 Din; DVE STAVBISCE, po 800 kvadratnih metrov v bližini glavnega kolodvoza, po 180 Din; PARCELO, 880 kvadratnih metrov, pri Tobaci tovarni, po 40 Din; VEČ PARCEL v Udmatu po 400, 450, 500, 600 kvadratnih metrov po 36 Din; Poleg tega večje število parcel Rožni dolini, v ostalih predmestjih, hiše, vile, gostilniške, trgovske objekte, v Ljubljani, na deželi, kmečke posetstva, industrije itd. po ugodnih cenah.

„Posest“
Realiteta pisarna družba s o. a. Ljubljana Miklošičeva cesta 4 prodaja: VILO, visokopritlično, eno petosobno, eno dvosobno stanovanje, elektrika, vodovod, parketi, 550 m² vrta, 10 minut od centra 300.000 Din; HIŠO, visokopritlično, sedem eno- in dvosobnih stanovanj, velik vrt — Vodmat, 130.000 Din; HIŠO, visokopritlično, prenovljeno, štiriosobno stanovanje, velika delavnica, 800 m² vrta, šiška — 95.000 Din; VILO, visokopritlično, šest sob, kuhinja, kopalnica, pritličje, 800 kvadratnih metrov vrta, blizu glavnega kolodvoza, 240 tisoč Din; HIŠO, novozidano, gostilna, 3 gostilniške sobe, razne pritlične, v manjardi trisobno stanovanje, posejbe velika klet, 900 kvadratnih metrov vrta, predmestje, 800.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, elektrika, vodovod, vrt, Udmat, 95.000 Din; HIŠO, enodružinsko, novozidano, 2 stanovanja, 3 sobe, pritličje, lep vrt, Roka dolina, 130 tisoč Din; DVE PRITLIČNI STAVBI, dvorišče, eno starbo se s malimi adaptacijami preuredi v stanovanje, center Ljubljane, 95.000 dinarjev. PEKARIJA, pritlična hiša, poleg obrtnih 4 stanovanjskih prostorov, pritličje, prometna cesta, Ljubljana, 150.000 Din; HIŠO, pritlično, 2 trgovska lokala, 4 sobe, pritličje, dvorišče, na slednjem klavnicu, Tršaška cesta, 130.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe, pritličje, vrt, 3 soba, delavnica, 60.000 Din; KNEČKO POSESTVO, 26 orolov, polovica pravnih, ostalo v travniku, v razvidni v enem kosu, v gozdovih, 10 minut od trga, farne cerkve, nekaj inventarja, 150 tisoč Din; PEKARIJO, izvrstno pitlična hiša, visokopritlična, 4 sobe, gospodarska posoja, s prometno kraljico Ljubljane, okoli 150.000 Din; GOSTILNO, novozidano hišo, gospodarska posoja, 6 orolov, zemljišča, pri Logatcu, 210.000 Din; GOSTILNO, pritlično hišo, 2 orala posetstva, gospodarska posoja, gostilniški inventar, pri Poljčanah, 85.000 Din; KOLOVORSKO RESTAVRACIJO, najpomembnejši prostor, dolenska proga, zaradi prevzema drugega posetstva, 350.000 Din; HIŠO, novozidano, visokopritlično, 2 sobe, pritličje, 200 kvadratnih metrov vrta, pri Rajhenburgu, 35.000 Din; HIŠO, novozidano, 2 sobe, pritličje, 1 in pol orala, s semena, pri Medvo, 40.000 Din; HIŠO, pritlično, 4 sobe, pritličje, prizidana velika misarska delavnica, 1 orla gozda, 2 orala njive in vrta, pri Ščitci, 95.000 Din; STAVBISCA, 576, 600 do 1000 kvadratnih metrov ob Dunajski cesti po 22, 25 in 38 Din; VEČ STAVBISCA, 600, 800, 1000 kvadratnih metrov za Bežigradom po 25, 26 in 28 Din; PARCELO, 650 kvadratnih metrov, Lihartova ulica, 30.000 Din; PARCELO, 800 kvadratnih metrov, Trnov, po 25 dinarjev; STAVBISCE, 2400 kvadratnih metrov pri Sv. Joze, po 70 Din; DVE STAVBISCE, po 800 kvadratnih metrov v bližini glavnega kolodvoza, po 180 Din; PARCELO, 880 kvadratnih metrov, pri Tobaci tovarni, po 40 Din; VEČ PARCEL v Udmatu po 400, 450, 500, 600 kvadratnih metrov po 36 Din; Poleg tega večje število parcel Rožni dolini, v ostalih predmestjih, hiše, vile, gostilniške, trgovske objekte, v Ljubljani, na deželi, kmečke posetstva, industrije itd. po ugodnih cenah.

„Posest“
Realiteta pisarna družba s o. a. Ljubljana Miklošičeva cesta 4 prodaja: VILO, visokopritlično, eno petosobno, eno dvosobno stanovanje, elektrika, vodovod, parketi, 550 m² vrta, 10 minut od centra 300.000 Din; HIŠO, visokopritlično, sedem eno- in dvosobnih stanovanj, velik vrt — Vodmat, 130.000 Din; HIŠO, visokopritlično, prenovljeno, štiriosobno stanovanje, velika delavnica, 800 m² vrta, šiška — 95.000 Din; VILO, visokopritlično, šest sob, kuhinja, kopalnica, pritličje, 800 kvadratnih metrov vrta, blizu glavnega kolodvoza, 240 tisoč Din; HIŠO, novozidano, gostilna, 3 gostilniške sobe, razne pritlične, v manjardi trisobno stanovanje, posejbe velika klet, 900 kvadratnih metrov vrta, predmestje, 800.000 Din; HIŠO, enodružinsko, 3 sobe

stvo na njegovi zadnji poti, darovalcem krasnega cvetja,
kakor tudi preb. g. župniku J. Barletu za tolažilne obiske
želujoči rodbini

3851-a POTRATO, MARSEL.

Uradi, šole, bolnice, gostilne, lastniki dvoran, delavci in zasebniki naročajo

ORIGINAL LUTZ PEČI
PATENT
LEPE DOBRE SOLIDNE
Šmajtni oklep
Jedro kamni

MALO GORIVA, DOLGA PRIJETNA GORKOTA
Postavlja zaloga:
INŽ. GUZELJ
LJUBLJANA - SISKI, Jernejeva št. 5.
Zvoziče pod Celovsko c. 58
PROSPEKTI
DOMAČA PRIZNANJA

LUTZ PEČI
Prav tam zastopstvo za male vodne turbine in Conzove elektro-motorje.
Tel. 252

PREDAKUP
Oglejte si zalogo krasnih brodatih strojev, najnovije iznajdbe moderne tehnike. Na ta stroj živate popolnoma enostavno vsakodnevno blago, našitke in čipke s cilicijevim, večje vsebine, gume in gumbe. Poup v vosezu brespladen. — Prodaja tudi na obroke. Ceniki franko «Tribuna» P. B. L. Ljubljana, Karlova cesta 49

vrece
nove in rabljene vseh vrst ter
juto za embalažo
ima vedno v zalogi
MIRKO MLAKAR
Ljubljana, Slomškova 1

Originalni francoski
ECLAIR VERMOREL
je najboljši RAZPRSEVALEC na svetu
Generalno zastopstvo:
Barzel d. d., Subotica
Zahtevajte cenik!
Dobite ga povsod.

Modni kamarni sportni ševci
za žensko oblačila
Vedno izbira — modna črna
R. MIKLAUC
Pri Školar, Ljubljana

Boks I^a
Moški čevlji Din 182
Moški polčevlji Din 169
Ženski čevlji Din 182
Ženski polčevlji Din 169
Otroški 31—35 Din 110
Otroški 26—30 Din 73
Otroški 22—25 Din 56
Damski ševro Din 185
Damski v barvah Din 193
Damski lak Din 199
Moški iz kravine Din 154
Moški iz telečine Din 163

Naročite takoj, dokler so te nizke cene in pišite tudi po cenik z več 1000 slikami na veletrgovino
R. STERMECKI — Celfe št. 20.
Naročila čez Din 500.— pošiljamo prosto
Kar ne ugaja se zamenja ali vrne denar

Zahtevajte brezplačno s 1000 slikami!
CENOVNIK
Din 49^{.-}
ura na sidro (america)
nekoliko boljše izvršitve 65.—
3-letno jamstvo
3-letno jamstvo
Din 64^{.-}
Pošljamo po povzetju, za neodgovarjajoče vrnem denar.
A. Kiffmann, Maribor št. 36-b.
Pri švicarski tvornici ur. Lastno izdelovanje okrovi in sestavljanje ur (remontaža)

Ponos gospodinjic
je lepo perilo. Puna tkanina za perilo in posteljnino za opranje od svetovne trditve. Pri Školar, Ljubljana.
R. MIKLAUC
Pri Školar, Ljubljana.

Fr. Ševčik, Ljubljana
Židovska ulica šte. 8.
Orožje, municija, za lov, šport in obrambo,
Mauzer, Sauer, F. N. Walther, R. W. S. Utendoerffer, Bayard in drugi svetovni izdelki. Dimni in brezdimni smodnik, kapice in vžigalna vrstica za industrijo.
Kupujem staro orožje. Zahtevajte cenike.
RIBIČI! Razprodaja ribarskih potrebščin.

I. Vardian, Sisk 54, Hrv.
Vrsta kot stara izdelovalnica svoje najbolje tamurice vseh vrst. Ceniki na razpolago

CHRYSLER 52
CHRYSLER 62
CHRYSLER 72
CHRYSLER 80

VOZ, KI GA POZNA CELI SVET

CHRYSLER 80. Največji vseh Chryslerjev. Šestcilindrski motor. 128 kilometrov na uro.
CHRYSLER 72. Še hitrejši, daljši in močnejši od slovitiga 70 modela. Šestcilindrski motor, 115 kilometrov na uro.
CHRYSLER 62. Najcenejši vseh šestcilindrskih Chryslerjev. 100 kilometrov na uro.
CHRYSLER 52. Lep, velik Chrysler, čigar nizka cena omogoča nabavo tisočerm. 83 kilometrov na uro.

4 VELIKA IZBIRA V KRASNIH MODELIH

GLAVNI ZASTOPNIK ZA JUGOSLAVIJO: W. H. SMYTH, BEOGRAD.
ZASTOPNISTVA: LJUBLJANA, — AMERICAN MOTORS LTD., — ZA LJUBLJANSKO OBLAST, MARIBOR, — AMERICAN IMPORT CO., — ZA MARIBORSKO OBLAST.
Chrysler Sales Corporation, Detroit, U.S.A.

MARIBOR
Koroška cesta 48
Oblačilnica DRAVA
Radi ogromne zaloge
MANUFAKTURNEGA BLAGA
Vam nudimo vse pomladne in poletne potrebščine, kakor prave angleške kamgane, coverkoate, prvovrstno platno za telesno in posteljno perilo etc. pod
najugodnejšimi
plačilnimi pogoji.
NA OBROKE!

ORIENT
LAKI
TERPENTIN
STROJNO ODE
UMETNIŠKE BARVE
PRAŠNO ODE
PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA
POLEGTRGOVINA
SCHNEIDER & VEROVŠEK
PRVOVRSTNI MATERJAL—NIZKE CENE!!

Nepotrebne dlake!
po licu, rokah nogah, žensko brado in brke odstranjuje za vedno «RAPIDENT No 11» služni samo za odstranjevanje velikih površin obraslih dlavic — Garnitura Din 80.— «TAR. NA» lotion ima to dejstvo, da dlavice po beljeju, ter one počasi same odpadejo stanje Din 40.— «CENTIFOLIA» kosmet. zavod, Zagreb, Ilica 37 — Zahtevajte za stonj ilustrovane prospekte!

SPOMLADI
naj izgledajo tudi Vaše obleke sveže in kakor nove, zato pustite iste kemično čistiti, barvati, plisirati in likati v tovarni
JOS. REICH, LJUBLJANA
POLJANSKI NASIP 4—6
Sprejemališče **ŠELENBURGOVA ULICA 3**
Izvršitev v 24 urah. Postrežba točna. Cene zmerne.

Dame in gospodje!
Velika izbira vseh vrst nemških in francoskih gumi steznikov, gumi nogavic za bolne noge in krčne žile, trebušni pasovi iz najfinejšega blaga pred in po porodu. Za gospode gumijevi trebušni pasovi (Mars-Gürtel). Pri posebnih slučajih se izgotavlja tudi po meri pri tvrdki
G. BESEDNIK IN DRUG
LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 5.

A. Semenič in drug
trgovina z železnino
Zaloga stavbenega in pohištvenega okovja, orodja, kuhinjske posode ter kovinskih in pločevinastih izdelkov. — Nakup starih kovin.
Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 41
(poleg Restavracije „Miklič“).

2 leti kredita!
Vseh vrst
mlzarski in kolarski stroji
posamezni in univerzalni z vgrajenim motorjem ali brez njega
Polnojaremniki
Welker Werke I. Wachstein, Wien X.,
Luxenburgerstrasse 12.

Svarilo in posebno opozorilo!
Različne konkurenčne firme izdelovalcev harmonik izdelujejo in prodajajo harmonike na naše ime. Opozarjamo naše cenj. odjemalce, da že nad dve leti ne prodajajo harmonik in tudi ne materijala našim konkurentom. Vsaka prodaja Lubas harmonik od drugih izdelovalcev in drugih trgovin pod našo firmo je po zakonu kazniva. Nadalje tudi ne sme nihče Lubas harmonik z značko Griffstock in pa specijalno mehaniko izdelovati. Ponarejevalci, kateri se v zadnjem času zelo množijo, niso v stanju ustvariti kaj dobrega. Naše rokodelstvo se je treba dobro izučiti. Največ jih kvari doma in potem pravijo, da izdelujejo Lubasove harmonike. Lubasove harmonike so kvalitetno delo, precizijski instrumenti, katere samo mi v naših največjih, moderno opremljenih tvornicah harmonik v Avstriji izdelujemo in prodajamo v njenih nasledstvenih državah. Ne dajte se premotiti in kupite naše harmonike le pri našem zastopniku Ivanu Savniku v Kranju in pa Antonu Savniku v Škofji Loki.
Vljudno naprošamo naše cenjene odjemalce, da opremitjo pisma z zamko Din 3.—, dopisnice pa Din 1.50. Ostalo, kar se tiče vsebine, ostane kakor sedaj v slovenscini.
Izdelovalnica harmonik
Franc Lubas & sin
Celovec (K. agentur), St. Veiterstrasse 36.

TERROT
500 ccm - JAP - 250 ccm
350 ccm - JAP - 175 ccm
Večkratni champion Francije
Generalno zastopstvo **MOTOR IMPORT Cie Ljubljana**
Krekov trg 10

Oblastno dovoljena
prodaja pohištva
Radi opustitve pohištvenega oddelka razprodam prekrasne spalnice, jedilnice, sobne, klubske in salonske garniture kakor tudi druge vrste pohištva po čudovito nizkih cenah. Prosto na ogled, brezplačni ceniki pri
KAREL PREIS, MARIBOR
Gospiska ul. 20.

Najpopolnejši
Stoewer
šivalni stroji
za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Preden si nabavite stroj, oglejte si to zrednost pri tvrdki
Lud. Baraga, Ljubljana
Selenburgova ulica 6 I.
trazilaču 2000 13-letna garancija
Telefon št. 980.